

0
371.260711
ม 5410

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปริญญานิพนธ์
ของ
นายบุญส่ง นิลแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี
กันยายน 2530
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

11 ก.ค. 2531

166083 h 134824

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์ รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย วงษ์ใหญ่ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ถ. วาสนา ประวาทพฤษดิ์ ซึ่งเป็นกรรมการที่ปรึกษา ได้กรุณาให้แนวคิด คำแนะนำ และความอนุเคราะห์ในการดำเนินการ ประเมินมาโดยตลอดทั้งแก่ตน จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อย ผู้ประเมินขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. สมพร บัวทอง ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ประเมิน รองศาสตราจารย์ ดร. สุธรรม จันทน์หอม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งการให้คำแนะนำ แรงกระตุ้น ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์เป็นกรรมการภายนอกด้วย คณะคณบดีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเงื่อนไข และให้ความสะดวกแก่ผู้ประเมินมาโดยตลอด และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ภูศรีชัย ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์

นอกจากนี้ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือทั้งการสร้างเครื่องมือและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลที่สำคัญแก่ผู้ประเมิน ตลอดจนขอขอบคุณมหาวิทยาลัย นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลในครั้งนี้

และบุคคลทุกฝ่ายที่ผู้ประเมินจะแสดงความขอบคุณไม่ได้คือ สมาชิกทุกคนในครอบครัวนิลแก้ว ที่ได้ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ประเมินด้วยดีมาตลอดเวลา

นายบุญส่ง นิลแก้ว

กันยายน 2530

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

ส.อ. ๒๕๖๕	ประธาน	ส.อ. ๒๕๖๕	ประธาน
ดร. อ.อ.อ.	กรรมการ	ดร. อ.อ.อ.	กรรมการ
ดร. อ.อ.อ.	กรรมการ	ดร. อ.อ.อ.	กรรมการ
		ดร. อ.อ.อ.	กรรมการ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ที่มาและปัญหาของการประเมิน	1
	วัตถุประสงค์ของการประเมิน	6
	ประโยชน์ของการประเมิน	7
	ขอบเขตของการประเมิน	7
	นิยามศัพท์	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตร	8
	แนวคิดและรูปแบบการประเมินหลักสูตร	11
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร	28
	งานประเมินหลักสูตรในประเทศ	28
	งานประเมินหลักสูตรในต่างประเทศ	39
3	วิธีดำเนินการ	46
	กรอบความคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร	46
	แหล่งข้อมูล	48
	เครื่องมือ	52
	วิธีการรวบรวมข้อมูล	53
	การวิเคราะห์ข้อมูล	53

4 ผลการประเมิน	56
ความคองการของหน่วยงานทางการศึกษา	56
องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร	59
วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	59
โครงสร้างและเนื้อหา	69
ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร	74
สภาพการนำหลักสูตรไปใช้	87
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	87
การวัดและประเมินผลการศึกษา	90
การบริหารและบริการหลักสูตร	92
สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร	104
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	104
ผลการปฏิบัติงาน	120
ผลข้างเคียง	126
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	128
วัตถุประสงค์ของการประเมิน	128
วิธีการประเมิน	128
วิธีการรวบรวมข้อมูล	129
ผลการประเมิน	131
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	157
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่ให้ข้อมูล	166
ภาคผนวก ข คำวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ	173
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	178

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงความคิดและข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินต่าง ๆ ที่นำมาใช้เป็นกรอบในการประเมินหลักสูตร	27
2	แสดงจำนวนหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา	49
3	แสดงจำนวนอาจารย์ มหาบัณฑิต และนักศึกษา ตามหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	50
4	แสดงจำนวนนักศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอื่น	50
5	แสดงจำนวนผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตจำแนกตามหน่วยงาน	51
6	แสดงจำนวนบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่อยู่ใน หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ	56
7	แสดงจำนวนบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่หน่วยงาน ทางการศึกษาต่าง ๆ ต้องการเพิ่มอีก	57
8	แสดงการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่กับความ ต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา	60
9	แสดงจำนวนร้อยละของคำตอบที่เป็นผลการวิเคราะห์ความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาต่าง ๆ กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	62
10	แสดงจำนวนหน่วยกิตเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรที่เหมาะสม ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษา	69
11	เปรียบเทียบการจัดเนื้อหาต่าง ๆ ในหลักสูตร ตามความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษา และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	72
12	แสดงสถานภาพต้นความรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา แต่ละรุ่นปีการศึกษา	74
13	แสดงลักษณะงานของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรการวัดและ ประเมินผลการศึกษา	76

14	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิตและนักศึกษา เกี่ยวกับคุณสมบัติที่เหมาะสมของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	77
15	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ลึกของคณาจารย์ที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาแต่ละรุ่นปีการศึกษา	78
16	จำนวนอาจารย์ที่รับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา	79
17	วิธีการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในแต่ละปีการศึกษา	80
18	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ตามความรู้ลึกของมหาบัณฑิตและนักศึกษา	82
19	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ลึกของคณาจารย์ที่มีต่อคณาจารย์ด้วยกัน ในความรับผิดชอบต่องานปริญญาโท	83
20	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสภาพที่ควรเป็นและสภาพที่เป็นจริง ในการสอนปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	88
21	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของมหาบัณฑิตและนักศึกษา เกี่ยวกับลักษณะข้อสอบตามสภาพที่ควรเป็น และสภาพที่เป็นจริง ในการวัดผลนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล	91
22	จำนวนร้อยละของมหาบัณฑิตและนักศึกษาที่คาดหวังในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการปฏิบัติหน้าที่ที่แท้จริงของอาจารย์	101
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจายของ GPA ในกระบวนวิชาเอกของนักศึกษาแต่ละรุ่น	104
24	ค่า t แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความสามารถทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จากการประเมินตนเองของนักศึกษารหัส 26... สาขาวิชาการวัดและประเมินผลฯ และสาขาวิชาอื่น	106

25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t แสดงการเปรียบเทียบ คะแนนเจตคติ และความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและ ประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษารหัส 28... สาขาวิชาการวัดและ ประเมินผลการศึกษา และสาขาวิชาอื่น	109
26	คะแนนเฉลี่ยและความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความ สามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จากการประเมินตนเอง ของนักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา รหัส 29... ..	110
27	เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผล การศึกษา ของนักศึกษารหัส 29... สาขาวิชาการวัดและประเมิน ผลการศึกษาและสาขาวิชาอื่น	114
28	เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาศรีอยุธยาโทสาขาวิชา การวัดและประเมินผลฯ รหัส 29... จากการวัด 3 ครั้ง	118
29	เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาศรีอยุธยาโทสาขาวิชาอื่น รหัส 29... จากการวัด 2 ครั้ง	119
30	เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาศรีอยุธยาโทสาขาวิชา การวัดและประเมินผลฯ และสาขาวิชาอื่น	119
31	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนประเมินคุณภาพ ในการปฏิบัติงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ของมหามัคชิต ทางการวัดและประเมินผลฯ	121
32	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการประเมินคุณภาพ ในการปฏิบัติงานทั่วไป ของมหามัคชิต	124

- 33 ค่า t แสดงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity)
ของข้อความต่าง ๆ ในแบบวัดเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา 174
- 34 ค่า t แสดงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity)
ของข้อความต่าง ๆ ในแบบวัดความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัด
และประเมินผลการศึกษา 176

ที่มาและปัญหาของการประเมิน

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม จำเป็นจะต้องกล่าวถึงหลักสูตรควบคู่กันไปด้วยเสมอ การจัดการศึกษาจะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าปราศจากหลักสูตรซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องชี้แนวทางว่า ควรจะดำเนินการจัดการศึกษาไปในแนวทางใด (ชมพันธุ์ ฤกษ์ ๗ อยุธยา 2525 : 1) โดยปรกติแล้วหลักสูตรต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ การพัฒนาหลักสูตรจะกระทำใ้ใดก็ต่อเมื่อต้องมีการประเมินหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา เพราะผลจากการประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า หลักสูตรควรปรับปรุง แก้ไข ตรงไหน และอย่างไร (สมบุญ ชิตพงศ์ 2523 : 28) หลักสูตรที่สร้างขึ้นแล้วย่อมต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เป็นอยู่ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคมในขณะนั้น (ธารง บัวศรี 2504 : 196) ในการวางหลักสูตรนั้น ไม่มีหลักสูตรใดที่วางไว้อย่างสมบูรณ์โดยไม่ต้องการเปลี่ยนแปลง เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสังคม เมื่อเป็นเช่นนี้การประเมินผลเป็นระยะจึงมีความจำเป็นยิ่ง (ณล. สุกประเสริฐ 2512 : 19 - 20) ทั้งนี้เพราะการประเมินหลักสูตรควรเป็นปัจจุบันและทันสมัย (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2525 : 26 อ้างอิงมาจาก Tabá. 1962)

ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวไว้ในการประชุมสัมมนาเรื่องแนวทางการประเมินและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 15 - 16 กันยายน 2526 ณ มหาวิทยาลัยว่า เรื่องของการประเมินหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพียงแต่ว่าในการปฏิบัติเท่าที่ผ่านมา และจากผลการวิจัยชี้ชัดว่า ถึงแม้ว่าทุกคนทุกฝ่ายจะเห็นว่าเรื่องของการประเมินหลักสูตรซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร และถ้าทำให้ครบวงจรแล้ว เป็นขั้นตอนที่สำคัญ แต่การกระทำที่จะให้บรรลุตามเป้าหมาย เหนือมาใช้ประโยชน์เรื่องการพัฒนาหลักสูตรอย่างเต็มที่นั้น ยังมีใครกระทำให้อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ จึงจำเป็นต้องพยายามหาทางที่จะดำเนินการต่อไปในเรื่องนี้ (มหาวิทยาลัย 2527 : 12)

และศาสตราจารย์ ดร. กอ สวัสดิ์พานิชย์ ก็กล่าวไว้ในที่ประชุมเดียวกันนี้ว่า
 ตัวหลักสูตรนี้จะเขียนในหนังสือหรืออย่างไรก็ได้ แต่ปัญหาใหญ่มันอยู่ที่ว่า เมื่อ
 เอาหลักสูตรไปใช้ เราจะต้องเทียบเคียงหลักสูตรกับคณาจารย์ที่เราใช้อยู่ว่า ท่าน
 สอนได้หรือไม่ เปรียบเทียบกับ facilities ที่เราใช้อยู่ว่า จะทดลองได้หรือไม่
 เราจะให้ practical training ได้หรือไม่ เปรียบเทียบกับจำนวนห้องเรียน
 ที่มีอยู่ว่าเรามีห้องเรียนพอเพียงที่จะให้นักศึกษาได้ใช้ facilities เหล่านี้ได้
 สะดวกไหม หรือเปรียบเทียบกับคอมพิวเตอร์ที่เราใช้ เปรียบเทียบกันอะไร ๆ หน่อย ๆ
 อย่าง เมื่อรวมกันเข้าแล้ว มันจะชี้ให้เราเห็นว่า เวลาเรานำหลักสูตรไปใช้ มัน
 ใช่มั้ยได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เพราะเหตุใด นี่เป็นเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ ตัว
 หลักสูตรจะเขียนในหนังสือหรืออย่างไรก็ได้ แต่ปัญหาใหญ่มันอยู่ที่การนำหลักสูตร
 ไปใช้ เราคงต้องประเมินผล (บทวงมหาวิทยาลัย 2527 : 33-34)

จากคำกล่าวของท่านทั้งสอง นับเป็นการเตือนให้สำนึกว่า เมื่อมีการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใช้แล้ว
 ควรมีการประเมินหลักสูตรนั้น ซึ่งนับว่าเป็นคำกล่าวที่สอดคล้องกับข้อเขียนของผู้อื่น ๆ ถึงที่ใดเสนอมา
 ในตอนต้น

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย -
 เชียงใหม่ เป็นหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 เมื่อมาถึงปีการศึกษา
 2529 ก็เป็นหลักสูตรที่ใช้อยู่แล้วรับการศึกษาแล้ว 4 รุ่น จำนวนผู้เข้ารับการศึกษาทั้งสิ้น 48 คน
 คือ รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2526 จำนวน 11 คน รุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2527 จำนวน 14 คน รุ่นที่ 3
 ปีการศึกษา 2528 จำนวน 10 คน และรุ่นที่ 4 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 13 คน ทั้งนี้ผู้เข้ารับการ
 ศึกษาดังกล่าวได้จบหลักสูตรเป็นมหาบัณฑิตไปแล้ว จำนวน 18 คน คือรุ่นที่ 1 จำนวน 10 คน และ
 รุ่นที่ 2 จำนวน 8 คน ซึ่งรายละเอียดของหลักสูตรมีดังต่อไปนี้

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ปรัชญาของหลักสูตร

วัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการศึกษาและสังคม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดย

1. สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัยเครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
2. สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
3. สามารถทำการสอน และ/หรือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการศึกษา และสถิติทางการศึกษาได้
4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นสูงต่อไปได้
5. มีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา

โครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา มีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร จำนวนไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต โดยมีโครงสร้างกระบวนวิชาดังนี้

ก. กระบวนวิชาเรียน	ไม่น้อยกว่า	36	หน่วยกิต
1. กระบวนวิชาระดับปริญญาโท	ไม่น้อยกว่า	36	หน่วยกิต
1.1 กระบวนวิชาในสาขาวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
1.1.1 กระบวนวิชามังคัม		22	หน่วยกิต
(1) ทฤษฎีการทดสอบและวัดผลการศึกษา		3	หน่วยกิต
(2) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		2	หน่วยกิต
(3) การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด		2	หน่วยกิต
(4) การวัดบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม		2	หน่วยกิต
(5) การวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา		2	หน่วยกิต
(6) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิจัยการศึกษา		3	หน่วยกิต
(7) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิจัยการศึกษาระดับสูง		2	หน่วยกิต
(8) การวิจัยการศึกษา		3	หน่วยกิต
(9) การประเมินผลการศึกษา		3	หน่วยกิต

1.1.2 กระบวนวิชาเลือก

ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต

ให้เลือกจากกระบวนวิชาต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิจัยการศึกษา

ชั้นสูง 2

2 หน่วยกิต

(2) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงปริมาณทางการศึกษา

2 หน่วยกิต

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประชากร

2 หน่วยกิต

(4) การสร้างแบบทดสอบวิชาภาษาศาสตร์

1 หน่วยกิต

(5) การสร้างแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์

1 หน่วยกิต

(6) การสร้างแบบทดสอบวิทยาศาสตร์

1 หน่วยกิต

(7) การสร้างแบบทดสอบวิชาสังคมศาสตร์

1 หน่วยกิต

(8) การสร้างแบบทดสอบวิชาศิลปศึกษา

1 หน่วยกิต

(9) การสร้างแบบทดสอบวิชาการงานและอาชีพ

1 หน่วยกิต

(10) การสัมมนาการวัด ประเมินผล และวิจัยการศึกษา

2 หน่วยกิต

1.2 กระบวนวิชานอกสาขาวิชาเฉพาะ

ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

1.2.1 กระบวนวิชาบังคับ

ไม่มี

1.2.2 กระบวนวิชาเลือก

ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

โดยเลือกกระบวนวิชาจากสาขาวิชาต่อไปนี้ ไม่น้อยกว่า 2 สาขาวิชา หรือ

กระบวนวิชาระดับ 700 ขึ้นไปอื่น ๆ โดยความเห็นชอบของภาควิชา

สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา

(1) จิตวิทยาสำหรับการเรียนการสอน

3 หน่วยกิต

(2) พื้นฐานสังคมของการศึกษา

2 หน่วยกิต

(3) สารัตถศึกษาวิเคราะห์

3 หน่วยกิต

สาขาการพัฒนาหลักสูตร

(1) พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร

3 หน่วยกิต

(2) ปัญหาและนวัตกรรมทางหลักสูตรและการสอน

2 หน่วยกิต

สาขาบริหารการศึกษา

(1) ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหารการศึกษา 3 หน่วยกิต

(2) การนิเทศการบริหารการศึกษา 2 หน่วยกิต

สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา

(1) การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน 2 หน่วยกิต

(2) การออกแบบการสอนเชิงระบบ 2 หน่วยกิต

2. กระบวนวิชาระดับปริญญาตรีชั้นสูง ไม่เกิน 12 หน่วยกิต

(สำหรับผู้ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา หรือโดยความเห็นชอบของภาควิชา)

ข. กระบวนวิชาที่ไม่เน้นหน่วยกิต

ตามเงื่อนไขของบัณฑิตวิทยาลัย : ภาษาต่างประเทศ

ก. วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต

ระบบการเรียนการสอนของหลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตร 2 ปี นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 3 ภาคเรียน และอย่างมากไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันลงทะเบียนเรียนครั้งแรก

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์เข้าศึกษาคือ มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา หรือปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรือการวัดและประเมินผลการศึกษา

(มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2525)

ทั้งนี้กล่าวมาแล้วว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้นำมาใช้กับนิสิตเข้ารับการศึกษาเป็นจำนวน 4 รุ่นแล้ว ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ใช้หลักสูตรนั้น อาจพูดได้ว่ายังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตรที่เป็นระบบแบบแผน (Formal Evaluation) และทำทั้งระบบหลักสูตร แม้จะมีการทำบ้างก็เป็นเพียงการหาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นสภาพของการดำเนินการหลักสูตรอย่างคร่าว ๆ เท่านั้น (สุธรรม จันทน์หอม 2527, กิตติพร บัญญัติบุญไธสง 2529) หรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบในการสอนวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรได้พยายามทำการประเมินก็เป็นการประเมินผลการสอนของตัวเองในวิชาที่รับผิดชอบเท่านั้น และ

ยังทำได้ไม่ครบทุกกระบวนการวิชา การประเมินในองค์ประกอบอื่นที่นอกเหนือจากการสอนยังมีได้กระทำกันเคย จึงอาจกล่าวได้ว่า การประเมินที่เป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพของหลักสูตรเป็นส่วนรวมทั้งหมด ยังมีได้ดำเนินการกันแต่อย่างใด ผู้ประเมินในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งที่มีส่วนรวมในการรับผิดชอบหลักสูตรดังกล่าวได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำนึกความหน้าที่อย่างหนึ่งที่ตนเองควรรับผิดชอบ คือการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในฐานะเป็นผู้ประเมินหลักสูตร และเป็นผู้ประเมินประเภทบุคคลภายใน (Insider) ตามศัพท์ ฮอกเบน (Hogben) มาร์ชและสตาฟฟอร์ด (Marsh and Stafford, 1984 : 56 citing Hogben, 1977 : 1) ประกอบกับคณาจารย์ของภาควิชาที่ร่วมกันรับผิดชอบในการดำเนินการหลักสูตรนี้ ทางมีความต้องการทราบว่าหลักสูตรดังกล่าวมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจหรือไม่เพียงใด และประสงค์จะให้มีการประเมินหลักสูตรทุกแง่มุมอย่างจริงจัง เพื่อจะได้มีข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้ และมีแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป ด้วยความสำนึกของผู้ประเมินที่ต้องการจะตอบคำถามเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร และประกอบกับความประสงค์ของคณาจารย์ในภาควิชาดังกล่าว จึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้ประเมินทำการประเมินหลักสูตรดังกล่าวนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อประเมินความคงทนของหน่วยงานทางการศึกษา
2. เพื่อประเมินองค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร เกี่ยวกับ
  - 2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร
  - 2.2 โครงสร้างและเนื้อหาวิชา
  - 2.3 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร
3. เพื่อประเมินสภาพการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับ
  - 3.1 กิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.2 การประเมินผลการศึกษา
  - 3.3 การบริหารและบริการหลักสูตร

4. เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เกี่ยวกับ

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

4.2 ผลการปฏิบัติงานของมหาดำเนินการ

4.3 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร ✓

ประโยชน์ของการประเมิน

ผู้ประเมินคาดหวังที่ได้จากการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จะทำให้ข้อมูลที่จะสะท้อนให้เห็นภาพของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งระบบหลักสูตร ที่สามารถจะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป

นอกจากประโยชน์ดังกล่าวแล้ว ยังคาดหวังว่าการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรสาขาวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย *

ขอบเขตของการประเมิน

1. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะดำเนินการประเมินภายใต้กรอบความคิดหรือรูปแบบที่ผู้ประเมินกำหนดขึ้น
2. การประเมินได้ดำเนินการภายในขอบเขตระยะเวลา จากภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ถึง ปลายภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ทั้งนี้โดยยึดถือเอาระยะเวลาที่นักศึกษารุ่นที่ 4 (ปี 2529) ได้เริ่มศึกษากระบวนวิชาต่าง ๆ (Course-works) จนถึงจบสิ้นการศึกษาระบบวิชาแล้ว ยังคงเหลือเฉพาะการทำปริญญานิพนธ์เท่านั้น

นิยามศัพท์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในงานการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้ประเมินจึงได้ให้ความหมายแก่คำบางคำที่ใช้ในการประเมิน ดังต่อไปนี้

หน่วยงานทางการศึกษา หมายถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของประเทศในระดับต่าง ๆ เช่น สำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา วิทยาลัยครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นต้น

ผู้บังคับบัญชา หมายถึงหัวหน้างานของมหาวิทยาลัย ที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดพอที่จะทำการประเมินคุณภาพงานของมหาวิทยาลัยได้ เช่น หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าแผนก เป็นต้น

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำหรือโรงงานทางการวัดและประเมินผล การศึกษา และ/หรือ ผู้มีประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาระดับปริญญาโทและ/หรือปริญญาเอก ทาง การวัดและประเมินผลการศึกษา

อาจารย์ หมายถึงอาจารย์ประจำภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัย หมายถึงผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2530

นักศึกษาในหลักสูตร หมายถึงนักศึกษاپริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา รหัส 26... ถึง รหัส 29... ที่มีสภาพเป็นนักศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2529-2530

นักศึกษานอกหลักสูตร หมายถึงนักศึกษاپริญญาโทสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา รหัส 28... และรหัส 29... ซึ่งกำลังศึกษากระบวนวิชาต่าง ๆ อยู่ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2529-2530

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา และความรู้ที่ตนเองทางความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

เจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึงความรู้สึกรองานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และคือนักวัดผลและประเมินผลการศึกษา

จรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา หมายถึงความคิดเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมที่จำเป็นทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

ผลข้างเคียง หมายถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการเสนอเกี่ยวกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ จะเสนอเป็น 4 หัวข้อ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตร
2. แนวทางและรูปแบบการประเมินหลักสูตร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
- ④ กรอบความคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

รายละเอียดของแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตร

เกี่ยวกับเรื่องการประเมินหลักสูตรนี้ มีคำถามที่สำคัญมากที่เกิดขึ้นเสมอคือคำถามที่ว่า "วิธีการประเมิน (Evaluation Strategies) เช่นไร ที่ควรนำมาใช้" ซึ่งคำถามเช่นนี้ วอร์เรน และแซนเดอร์ส ถือว่าเป็นคำถามที่แสดงถึงปัญหาในการประเมินที่ขาดการวางแผนการประเมินมาก่อน (Worthen and Sanders, 1973:41) และ ครอนบาค (Cronbach) ได้ให้ข้อคิดไว้ว่า ปัญหาที่สำคัญที่พบในการประเมินก็คือ การสร้างความเข้าใจในเรื่องวิธีการประเมิน เทคนิคการประเมิน หรือแม่แบบปรัชญาของการประเมิน นับว่าเป็นเรื่องที่ต้องค้นหาคำตอบกันต่อไป หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ เรายังไม่มีความมั่นใจว่า เราจะใช้วิธีการประเมินแบบใดเพื่อการตอบคำถามทางการศึกษา ที่ไขข้อข้องที่ถูกสงสัยและเหมาะสม ด้วยเหตุนี้สิ่งที่นักประเมินต้องค้นหาคำตอบต่อไปก็คือ การคิดหา รูปแบบการประเมินที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมิน เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรทางการศึกษา (สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ 2527 : 41)

ในเรื่องรูปแบบของการประเมินนี้ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ ได้ให้ความสำคัญไว้มาก โดยได้เสนอแนะว่า ในการประเมินหลักสูตรนั้น การกำหนดรูปแบบ (Model) ของการประเมินน่าจะเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการประเมินหลักสูตร (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2529 : 1)

เนื่องจากวิธีการประเมินหลักสูตรที่ดำเนินการอย่างมีระเบียบแบบแผน (Formal Evaluation) นั้น มักเลือกเอารูปแบบการประเมิน (Evaluation Models) รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบ จากที่นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดไว้ ซึ่งมีมากมายแบบ ผู้ประเมิน

ใ้รวบรวมรูปแบบการประเมินต่าง ๆ ที่มีรวบรวมไว้หรือกล่าวอ้างถึง ปรากฏว่ามีทั้งสิ้น 19 รูปแบบด้วยกัน (กรมวิชาการ 2527 : 5-10, วัน เกษพิชัย 2527 : 77-92, สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ 2527 : 31-108) / ทั้งนี้ โชติ เพชรรัตน์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า รูปแบบการประเมินต่าง ๆ ที่นำมาใช้จะเหมาะสมหรือไม่ เพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับ ธรรมชาติของสิ่งที่ต้องการประเมิน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประเมิน สถานการณ์ของหลักสูตรที่ใช้ สิ่งที่จะรวบรวบทัศนใจเกี่ยวกับหลักสูตรหรือคุณลักษณะที่ได้จากรูปแบบการประเมิน และความสามารถอธิบายการปฏิบัติตามโครงการประเมิน (โชติ เพชรรัตน์ 2529 : 3) / ความคิดเห็นดังกล่าวนี้ว่าสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สตีคแมน ที่ว่า ไม่มีรูปแบบใดของการประเมินที่ดีโดยสมบูรณ์ (Steadman. 1976 : 55) / และ ฮาร์เลน ก็ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่อง การเลือกรูปแบบในการประเมินว่า รูปแบบจำนวนมากมายนอกคื มักไม่เหมาะที่จะนำมาใช้กับเนื้อหาและเหตุการณ์ต่างจากเวลาที่รูปแบบเหล่านั้นได้รับการพัฒนาขึ้นมา ฉะนั้นกลยุทธ์ที่ผู้ประเมินจะทำได้คือ การศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพื่อช่วยในการพิจารณาตัดสินใจและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสถานการณ์ที่ต้องการ และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาค้นคว้า (Harlen. 1976 : 29) / ทั้งนี้ โบล่า ก็มีความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า รูปแบบการประเมินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งนั้น ย่อมไม่มีความสมบูรณ์ที่สามารถประเมินโครงการใดครบถ้วนทุกจุดมุ่งหมายของการประเมิน - ค่ายเหตุนี้ในการประเมินโครงการใด ๆ ก็แล้วแต่ ส่วนมากเรามักจะต้องเลือกรูปแบบของการประเมินหลายรูปแบบด้วยกัน (Bhola. 1974 : 25) / ความคิดเห็นของโบล่าดังกล่าวนี้ นั้นว่าได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ โอ' ซัลลิแวน ซึ่งได้ทำวิจัยเมื่อปี ค.ศ. 1984 และได้ผลการวิจัยที่ทำให้เกิดข้อเสนอนี้ขึ้นมาว่า การเลือกวิธีการประเมินเมื่อมีอิทธิพลต่อการประเมินมาก ถ้าใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งในการประเมินแล้ว ข้อมูลที่มีคุณภาพบางส่วนจะหายไป ดังนั้นการใช้รูปแบบหลายรูปแบบ (Multi-model) จะทำให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน และสามารถกระทำได้ในสัปดาห์ของสิ่งที่มีอยู่ เช่น เวลา ทุน บุคลากร ฯลฯ (O'Sullivan. 1984 : 1027)

จากข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้เสนอมาเกี่ยวกับวิธีการประเมินหลักสูตรนั้น แสดงให้เห็นที่เข้าใจว่ารูปแบบหรือวิธีการประเมินเป็นสิ่งสำคัญในการประเมินหลักสูตร การเลือกใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสม จะทำให้การประเมินหลักสูตรเป็นไปได้อย่างเที่ยงตรง (valid) และเชื่อถือได้ (Reliable) ผู้ประเมินจึงได้ศึกษาแนวคิดในการประเมิน ที่มีมีการกล่าวอ้างถึงกันอยู่เสมอ

และ/หรือ ให้นำมาใช้ในการประเมินหลักสูตร จำนวน 7 แนวคิดด้วยกัน และในขณะเดียวกันผู้ประเมิน
ก็พยายามพิจารณาข้อจำกัดของแต่ละแนวคิดในแง่ที่ว่า ให้นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้แล้ว อาจทำ
ให้ผลการประเมินที่ไม่สมบูรณ์สักใด ๆ ก็จะเสนอรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

2. แนวคิดและรูปแบบการประเมินหลักสูตร

2.1 แนวคิดในการประเมินของไทเลอร์

แนวความคิดเบื้องต้นในการประเมินของไทเลอร์นั้นคือ โดยการคำนึงว่า ประสิทธิภาพการ
เรียนรู้หรือสิ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการเรียนรู้จากโรงเรียนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะต้องเป็นไปโดยสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ดังนั้นการประเมินผลจึงเป็นการ
ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือความสำเร็จของการสอนด้วยการสอบ ว่าสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
เพียงใด (Lewy. 1977 : 11)

แนวคิดในการประเมินหลักสูตรของไทเลอร์นั้น เป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน ในชื่อว่า "รูปแบบ
วัตถุประสงค์ประสงค์ (Objectives Model)" ซึ่งวิธีการประเมินตามรูปแบบนี้ จะเริ่มจากการกำหนด
วัตถุประสงค์ให้สามารถแสดงออกในรูปของพฤติกรรมของนักเรียน และขั้นตอนต่อไปก็เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่า
การดำเนินการหลักสูตรได้ทำให้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ บรรลุมากน้อยเพียงใด ซึ่งบทบาทของการ
ประเมินก็คือ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
นั่นเอง (Marsh and Stafford. 1984 : 61)

ขั้นตอนที่สำคัญในการประเมินตามแนวคิดของไทเลอร์ มีดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์อย่างกว้าง ๆ
2. จำแนกวัตถุประสงค์ออกเป็นประเภท ๆ
3. นิยามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. กำหนดสถานการณ์ที่แสดงความสำคัญของวัตถุประสงค์
5. พัฒนาหรือเลือกเทคนิคในการวัด
6. รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลงานของนักเรียน
7. เปรียบเทียบข้อมูลกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

การประเมินตามขั้นตอนที่เป็นแนวคิดของไทเลอร์นี้ เป็นกระบวนการที่เวียนโค (Recurring) คือขอย้อนกลับที่ไคจากการประเมิน อาจนำไปใช้ในการสร้างหรือนิยามวัตถุประสงค์ใหม่ได้ สิ่งที่ได้จากการประเมินครั้งก่อน ๆ อาจนำไปใช้ในการพัฒนาวางแผนสำหรับการประเมินคราวต่อไปได้ (Worthen and Sanders. 1973 : 156)

จากแนวความคิดในการประเมินของไทเลอร์ตามที่เสนอแล้วนี้ เป็นการประเมินในระยะสุดท้ายของการใช้หลักสูตร (ต่อเนื่องจากที่ไคประเมินในระยะอื่นก่อนนี้มาแล้ว) โดยมุ่งประเมินเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้เป็นหลัก ว่าการดำเนินการหลักสูตรได้ทำให้นักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ก็แปลความหมายว่าหลักสูตรพบกับความสำเร็จ แต่ถ้าไคลในทางตรงข้าม ก็แปลว่าหลักสูตรนั้นล้มเหลว. ถ้าจะพิจารณานำแนวคิดนี้มาใช้ประเมินหลักสูตรที่ไม่เคยประเมินสิ่งอื่นมาก่อน นับว่าเป็นการประเมินที่ค่อนข้างแคบเพราะการประเมินมิได้ให้ความสนใจในตัวแปรอื่นเลย เช่น คุณภาพของนักเรียน วิธีการสอนของครู วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอน ฯลฯ การประเมินเฉพาะความสำเร็จหรือล้มเหลวนั้น ก็ไม่น่าจะขยายความต่อไปได้ว่าเป็นเพราะอะไร ถ้าจะมีการปรับปรุงวัตถุประสงค์โดยการสร้างหรือนิยามวัตถุประสงค์ใหม่นั้น ไม่ทราบว่าจะเป็นการปรับปรุงโดยอาศัยหลักฐานข้อมูลจากอะไร เพราะมิได้สนใจในการประเมินตัวแปรอื่นนอกจากการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเท่านั้น

ข้อพิจารณาที่เสนอดังกล่าว ผู้ประเมินมีความจำเป็นที่จะต้องจำกัดในการนำรูปแบบหรือแนวคิดในการประเมินของไทเลอร์มาใช้กับหลักสูตรที่ไม่เคยได้รับการประเมินในระยะต้น ๆ มาก่อน ในการสรุปผลการประเมินและการนำผลไปใช้ และถ้าพิจารณากันอีกเรื่องหนึ่งก็คือ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การจะต้องใช้เครื่องมือที่ออกแบบทดสอบที่มีความเป็นมาตรฐานเป็นอันขาดก็ จึงจะทำให้ผลการประเมินเป็นที่น่าเชื่อถือได้ ถ้าจะไรขอทดสอบที่เรียกว่าขอทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher-made Test) นั้น ก็จะทำให้เป็นที่น่าสงสัยในผลการประเมินที่ได้ จากประสบการณ์ทางการวัดผลการศึกษาของผู้ประเมินเอง ที่ได้เคยเกี่ยวข้องกับครู อาจารย์ ทั้งในระดับโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย พบว่า การสร้างข้อสอบให้มีความเป็นมาตรฐานนั้นเป็นงานที่ยากมากทีเดียว ในระดับโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ยังพบมีทางที่จะเสาะแสวงหาข้อสอบมาตรฐานมาใช้ได้ แต่ในระดับอุดมศึกษา ยังไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานใดที่สร้างข้อสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ ขึ้นใช้ จึงนับว่าเป็นปัญหาอย่างมากในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับอุดมศึกษา ให้มีความตรงและ

ความเห็นที่นำเชื่อถือ ดังนั้นเกี่ยวกับเรื่อง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก็น่าจะเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการนำรูปแบบการประเมินนี้ไปใช้ประเมินตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา

2.2 แนวคิดในการประเมินของครอนบาค

หลังจากที่ไทเลอร์ได้เสนอแนวคิดในการประเมินหลักสูตรซึ่งยึดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นหลักสำคัญแล้ว ครอนบาคประมาณ 15 ปี ลี เจ ครอนบาค (Lee J. Cronbach) ก็ได้เสนอบทความเรื่อง Course Improvement Through Evaluation ในวารสาร Teachers' College Record เมื่อ ค.ศ. 1963 โดยการเสนอแนวคิดในการประเมินว่า ผลของการประเมินควรจะนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจ 3 ประการต่อไปนี้คือ (Bellack and Kliebard. 1977 : 320, Stenhouse. 1977 : 98, Worthen and Sanders. 1973 : 44)

1. เพื่อการปรับปรุงหลักสูตรรายวิชา (Course Improvement) โดยการตัดสินใจว่าวัตถุประสงค์ทางการสอนใด และวิธีการสอนใด เป็นที่น่าพอใจ และจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตรงจุดใดบ้าง
2. เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับตัวบุคคล (Decision About Individual) โดยการสำรวจความต้องการของนักเรียนเพื่อการวางแผนการสอน พิจารณาคุณภาพของนักเรียนเพื่อการคัดเลือกและการจัดกลุ่ม และการหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าและขอบเขตของนักเรียน

3. เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับระบบการบริหาร โดยการพิจารณาว่า ระบบของโรงเรียนที่เป็นอยู่ดีเพียงใด ครูแต่ละคนมีคุณภาพเป็นอย่างไร เป็นต้น

สำหรับแนวทางในการประเมินนั้น ครอนบาคได้เสนอให้ทำการประเมินสิ่งต่อไปนี้คือ กระบวนการ (Process) ทักษะความชำนาญ (Proficiency) เจตคติ (Attitude) และการติดตามผล (Follow-up) ซึ่งสรุปการประเมินสิ่งเหล่านี้ได้ดังนี้ (Worthen and Sanders. 1973 : 43-59)

การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบดูว่า ในระหว่างที่มีการเรียนการสอนนั้น ได้เกิดสิ่งใดขึ้นบ้าง เช่น ครูดำเนินการสอนเป็นอย่างไร นักเรียนทำกิจกรรมทาง ๆ อย่างไร

การประเมินทักษะความชำนาญ เป็นการประเมินความสามารถของนักเรียนนั่นเอง โดยอาศัยข้อสอบที่เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ในการทดสอบนักเรียนนั้นอาจแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ และใช้ข้อทดสอบที่จัดให้แต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อความครอบคลุมในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมาทั้งหมด นอกจากนี้การวัดความสามารถยังกระทำได้โดยวิธีการอื่น ๆ อีก เช่น การให้นักเรียนทำงาน เป็นต้น

การประเมินเจตคติ คือการประเมินความเชื่อ (Belief) เกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วของนักเรียนว่าเป็นเช่นไร การวัดความเชื่อนี้อาจทำได้ด้วยการสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

การติดตามผล เป็นการประเมินคุณภาพของหลักสูตรโดยการศึกษาการส่งผลของหลักสูตรต่อนักเรียนที่จบการเรียนไปแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การติดตามผลจะมีคุณค่าเมื่อใดที่มีการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับผลผลิตของหลักสูตรที่ดำเนินการ กับ ผลผลิตจากหลักสูตรอื่น ผลการศึกษาที่ได้จากการติดตามผลนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการนำหลักสูตรไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการวางแผนหลักสูตรใหม่ต่อไป

จะเห็นได้ว่าแนวทางการประเมินหลักสูตรตามแนวคิดของครอนมากนี ได้คำนึงถึงตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร เป็นการเพิ่มเติมจากแนวคิดของไทเลอร์ นั่นคือครอนมากนีได้ให้ความสนใจในความรอบรู้ของการดำเนินการหลักสูตร และมีการติดตามผลนักเรียนด้วย ผลที่ได้จากการประเมินก็มุ่งสู่การตัดสินใจหลายประการ คือ ทั้งการตัดสินใจเกี่ยวกับรายวิชา เกี่ยวกับตัวบุคคล คือ นักเรียน และ เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแนวคิดในการประเมินของครอนมากนีโดยละเอียดแล้ว ก็พบข้อจำกัดในการประเมินอยู่หลายประการคือ (1) องค์ประกอบของหลักสูตรที่แนวคิดนี้ให้ความสนใจจะประเมินมีเพียงองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการใช้หลักสูตร (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เน้นกระบวนการเรียนการสอนเท่านั้น) และองค์ประกอบเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตร องค์ประกอบอื่นที่อยู่ในระยะก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ มิได้รับความสนใจที่จะประเมินเลย เช่น ความเหมาะสมของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร คุณลักษณะของครูและนักเรียน เป็นต้น (2) ลักษณะการประเมินเป็นแบบการประเมินรวม (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินย่อย (Formative Evaluation) (3) วิธีการตัดสินใจของหลักสูตรมิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอย่างไร ดูเหมือนว่าเกณฑ์การตัดสินใจเป็นไปตามลักษณะของกลุ่มมากกว่า

2.3 แนวคิดในการประเมินของสครีฟเวน

ไมเคิล สกรีฟเวน (Michael Scriven) ได้เสนอบทความชื่อ The Methodology of evaluation) ซึ่งเป็นการนำแนวความคิดของกรอนมาดมาขยายให้กว้างออกไป ทั้งนี้สกรีฟเวนได้อธิบายให้เข้าใจถึงความคิดรวบยอดต่าง ๆ (Concepts) ที่เกี่ยวกับการประเมิน จากการพิจารณาจุดเน้นในการประเมินของสกรีฟเวนแล้ว จะเห็นว่าโคเน้นการประเมินอยู่ 4 ลักษณะ คือ

1. การประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่อยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการหรือดำเนินหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
2. การประเมินรวมหรือประเมินรวบยอด (Summative Evaluation) เป็นการประเมินสรุปผลของหลักสูตร ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดกระบวนการใช้หลักสูตรแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร ตลอดจนการหาจุดเด่นหรือจุดบกพร่องของหลักสูตรที่ได้นำไปดำเนินการไปแล้ว เพื่อการนำไปใช้กับหลักสูตรอื่นต่อไป
3. การประเมินภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ภายในตัวของมันเอง เช่น การประเมินเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการให้คะแนน เจตคติของครู เป็นต้น
4. การประเมินผลสำเร็จ (Pay-off Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากสิ่งต่าง ๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น การประเมินผลที่เกิดจากการเรียนของครูที่มีต่อนักเรียน หรือผลที่เกิดกับครู เกิดกับผู้บริหาร เป็นต้น

ตามแนวคิดของสกรีฟเวนเกี่ยวกับการประเมินใน 4 ลักษณะดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาสัมพันธ์กันจะได้ลักษณะของผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ ดังนี้

ลักษณะการประเมิน	การประเมินภายใน	การประเมินผลสำเร็จ
การประเมินย่อย	ตัดสินความสมบูรณ์ของเนื้อหา (เช่น โครงสร้าง ลำดับ ของเนื้อหา)	ตัดสินผลที่เกิดระหว่าง ดำเนินการ เพื่อเป็น ข้อมูลย้อนกลับ
การประเมินรวม	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับ วัสดุต่าง ๆ	ตัดสินขั้นสุดท้ายเกี่ยวกับ ผลที่เกิดขึ้น

แนวคิดในการประเมินของสกรีฟเวนที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลทั้งหมดที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากหลักสูตร (All Relevant Effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นทั้งที่ได้คาดหวังไว้จะให้เกิดและผลที่ไม่ได้คาดหวังไว้แต่อย่างใด ทั้งนี้เป็นผลที่เกิดขึ้นจริง ๆ จากการดำเนินการหลักสูตร ซึ่งอาจเป็นผลในทางที่ดี (พึงปรารถนา) และไม่ดี (ไม่พึงปรารถนา) ก็ได้ (Scriven. 1967 : 39-83, Worthen and Sanders 1973 : 60-106) การประเมินผลของหลักสูตรในลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกว่า Goal-free Evaluation (Popham.1974:101, McNeil.1985:216)

จากแนวคิดการประเมินของสกรีฟเวนเกี่ยวกับการประเมินนี้ นอกจากจะเป็นการขยายแนวความคิดของกรอนมาคแล้ว ยังเป็นการขยายแนวความคิดของไทเลอร์ด้วย คือการประเมินผลที่เกิดจากหลักสูตร นอกจากการประเมินผลที่เกิดตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว ยังมีการประเมินผลที่เกิดซึ่งมิได้กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอีกด้วย โดยเฉพาะการใช้คำว่า Goal-free Evaluation นั้น เป็นการเตือนให้ผู้ประเมินได้ตระหนักว่า ผลที่เกิดจากหลักสูตรนั้นมีมากมาย ทั้งที่ได้คาดหวังไว้ในวัตถุประสงค์และมีได้คาดหวังไว้อีก ดังนั้นจึงไม่ควรมองผลที่จะเกิดจากหลักสูตรในขอบเขตที่แคบ

และการประเมินทั้ง 4 ลักษณะดังที่กล่าวมานั้น นับว่าเป็นแนวคิดในการที่ทำให้ทราบบทบาทของการประเมินว่า จะเป็นไปในทิศทางใด

เมื่อพิจารณาบทความที่เป็นการเสนอความคิดเกี่ยวกับการประเมินของสกรีฟเวนทั้งหมดแล้ว อาจกล่าวได้ว่าสกรีฟเวนมิได้เสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรว่าจะทำอย่างไร การบรรยายของสกรีฟเวนดูเหมือนเป็นความพยายามที่จะอธิบายเกี่ยวกับความคิดรวบยอดต่าง ๆ ทาง การประเมิน มากกว่าที่จะเป็นการแนะแนวทางในการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และไม่ทราบวาสกรีฟเวนได้ให้ความสำคัญของการประเมินเกี่ยวกับอะไรมากกว่า เพราะมีมากมายหลายความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้อง และการอธิบายความคิดรวบยอดบางอย่างค่อนข้างคลุมเครือเกี่ยวกันอยู่ เช่น การอธิบายเกี่ยวกับบทบาทของการประเมินว่าเป็นอย่างไร แล้วอธิบายเกี่ยวกับการประเมินย่อย การประเมินรวม การประเมินภายใน การประเมินผลสำเร็จ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว การประเมินทั้งสี่ลักษณะดังกล่าวก็ครอบคลุมของการประเมินนั่นเอง การประเมินย่อยและการประเมินภายใน มีลักษณะของการประเมินที่คล้ายคลึงกัน เช่น เกี่ยวกับการประเมินรวมและการประเมินผลสำเร็จ ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

ดังนั้นจึงอาจไขข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในการประเมินของสตรีนโรว์ได้ว่า ยังไม่ได้ให้
แนวทางการประเมินหลักสูตรที่ชัดเจนเท่าที่ควร พอที่จะใช้ประเมินหลักสูตรระดับนี้ได้

2.4 แนวคิดในการประเมินของสเติก

โรเบิร์ต อี สเติก (Robert E. Stake) ได้เสนอบทความเรื่อง The Countenance
of Educational Evaluation ปี ค.ศ. 1967 โดยตีพิมพ์ในวารสาร Teachers' College
Record โดยสเติกมีความมุ่งหมายที่จะให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินธรรมชาติของการศึกษาที่มีความ
ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สเติกได้เสนอแนะว่า ในการให้ความสนใจเกี่ยวกับความแตก
ต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนนั้น ควรให้ความสนใจในความเกี่ยวข้องกัน (Contingency)
ระหว่างเงื่อนไขเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน และผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่สเติกพูดถึง
ดังกล่าว ก็คือองค์ประกอบ-3 ประการในการจัดการศึกษา ได้แก่ สิ่งที่มีอยู่ก่อน (Antecedent)
กระบวนการจัดการศึกษา (Transaction) และผลผลิตของการศึกษา (Outcome)

(Stenhouse. 1975 : 106 - 107)

แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรของสเติกนั้น เป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการ
ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ค่อนข้างมาก แต่สเติกให้ความสนใจที่จะให้รายละเอียดของหลักสูตร แก่ครู
และผู้บริหาร มากกว่า จึงได้เสนอแนวทางการประเมินเป็น 2 แบบ คือการประเมินที่ไม่เป็นแบบแผน
(Informal Evaluation) และการประเมินที่เป็นแบบแผน (Formal Evaluation) ซึ่งการ
ประเมินแบบแรกนั้น เป็นการประเมินที่มีโครงสร้างเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน การรวบรวมข้อมูลเป็นไป
ตามเหตุการณ์ที่สะดวก ใช้เกณฑ์ตัดสินตามความเข้าใจ (Intuitive Norms) และการพิจารณา
ตัดสินข้อมูลเป็นไปตามอัตวิสัย (Subjective) ส่วนการประเมินแบบหลัง เป็นการประเมินที่มี
โครงสร้างที่แน่นอน มักใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่มีแบบแผน เช่น การใช้แบบสอบถาม การตรวจเยี่ยม
ที่มีแบบแผน การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่มีการควบคุม และการทดสอบนักเรียนเป็นไปอย่างมี
มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม สเติก ได้เน้นการประเมินทั้งสองแบบ ว่ามีความจำเป็นต่อการประเมิน

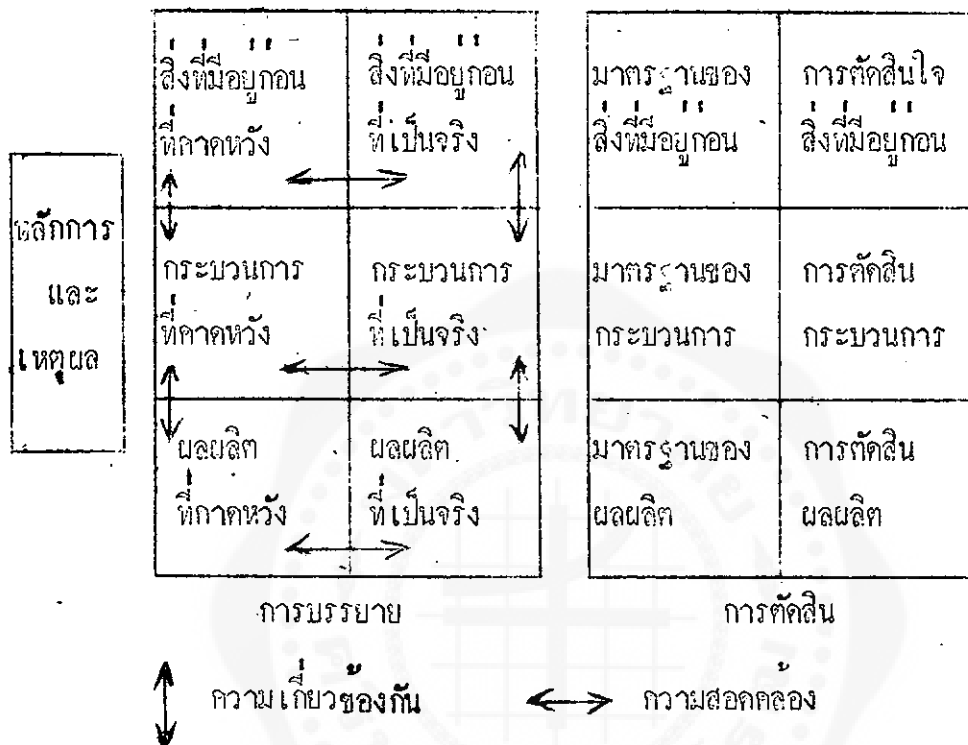
(Marsh and Stafford. 1984 : 63 - 64)

สเกลได้เสนอแนะให้ทำการประเมินองค์ประกอบ 3 ประการต่อไปนี้คือ

1. การประเมินสิ่งที่มีอยู่ก่อน (Antecedent) คือการประเมินสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนการดำเนินการใช้หลักสูตร ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับผลผลิตของหลักสูตร เช่น ลักษณะของผู้เรียน ลักษณะของผู้สอน ลักษณะเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ การจัดระบบบริหาร เป็นต้น
2. การประเมินกระบวนการ (Transaction) คือการประเมินความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่าง ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้แต่งตำรากับผู้สอน ผู้ปกครองกับผู้ให้คำปรึกษา รวมทั้งระบบการให้การศึกษา
3. การประเมินผลผลิต (Outcome) คือการประเมินความสามารถทางต่าง ๆ ของผู้เรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ ความคาดหวังของผู้เรียนที่เป็นผลจากประสบการณ์ทางการศึกษา ผลผลิตของหลักสูตรอาจรวมถึงผลกระทบต่อการสอนของครู ตลอดจนผู้บริหาร ตลอดจนผู้ให้คำปรึกษา และอื่น ๆ

ในการประเมินองค์ประกอบทั้งสาม สเกลได้เสนอแนวทางในการรวบรวมข้อมูล 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่เป็นการบรรยาย (Descriptive Data) และ ข้อมูลที่เป็นการพิจารณาตัดสิน (Judgment data) ข้อมูลที่เป็นการบรรยายนั้น เป็นข้อมูลที่บรรยายสภาพของแต่ละองค์ประกอบ โดยการบรรยายเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นสภาพตามที่คาดหวังว่าควรเป็น (Intent) และส่วนที่เป็นสภาพที่เป็นจริงในขณะนั้น การบรรยายในแต่ละส่วนจะทำให้ทราบว่า แต่ละองค์ประกอบมีสภาพเป็นอย่างไร และองค์ประกอบต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน (Contingency) หรือไม่ เพียงใด และในขณะเดียวกันก็จะบรรยายให้เห็นว่า แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน (Congruence) ระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง หรือไม่เพียงใดด้วย สำหรับข้อมูลในส่วนที่เป็นการพิจารณาตัดสินนั้น เป็นข้อมูลที่น่าเอาสภาพที่เป็นจริงของแต่ละองค์ประกอบไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานขององค์ประกอบนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการ เปรียบเทียบกับมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute standard) คือการเปรียบเทียบที่ใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดคุณภาพหรือความเป็นเลิศไว้อย่างแน่นอนว่าเป็นอย่างไรและเพียงใด หรือเป็นการเปรียบเทียบกับมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative standard) คือการใช้หลักสูตรอื่นที่คล้ายกันมาเป็นเกณฑ์สำหรับเปรียบเทียบว่า หลักสูตรใดดีกว่า ดังนั้นในการตัดสินพิจารณาจึงอาจใช้เกณฑ์เปรียบเทียบแบบใดแบบหนึ่งหรือทั้งสองแบบรวมกันก็ได้ (Bellaack and Kliebard. 1977 : 372-389, Worthen and Sanders. 1973 : 106-126)

เมื่อนำแนวคิดในการประเมินของสเตกคังกล่าว มาเขียนเป็นภาพที่แสดงให้เห็นลักษณะของข้อมูลและวิธีการประเมินใดเด่นชัด เขียนได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาแนวคิดทางการประเมินของสเตกแล้ว จะเห็นว่าได้เสนอแนวทางในการประเมินไว้อย่างมีระเบียบและเป็นระบบมากกว่าแนวคิดอื่น ๆ ที่ได้เสนอไปแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในแง่การนำเอาแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการประเมินหลักสูตรจริง ๆ แล้ว ก็ยังเห็นว่าข้อจำกัดบางประการคือ

1. แนวคิดดังกล่าวไม่มีการเสนอแนะวิธีการรวบรวมข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบอย่างเพียงพอว่าจะทำอย่างไร เช่น ข้อมูลที่เป็นความคาดหวังนั้นได้มาจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง เป็นความคาดหวังของใคร ของครู หรือของบุคลากรหลักสูตร หรือของบุคคลอื่น และการประเมินหลักการและเหตุผล กระทำอย่างไร มีการประเมินหรือไม่ เพราะมีคำอธิบายไว้อย่างชัดเจน

2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตร มิได้มีการกล่าวถึงว่า ได้จัดเข้าเป็นองค์ประกอบใด เป็นหลักการและเหตุผลหรือเป็นสิ่งที่มียูก่อนแล้ว และจุดเน้นของแนวคิดนี้ไ้มุ่งจะให้มีการประเมินวัตถุประสงค์หรือไม่ เพราะมิได้กล่าวถึงแต่อย่างใด ผู้ประเมินคิดว่าถ้าจะเลยเสียในส่วนนี้ นับว่าการประเมินตามแนวคิดของสเตกนี้ขาดการประเมินส่วนที่สำคัญของหลักสูตร

3. "ถ้าจะประเมินเต็มรูปแบบแล้ว อาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งในการตัดสินใจได้ ทั้งนี้คือ ถ้าพิจารณาให้ละเอียดแล้ว อาจกล่าวได้ว่าข้อมูลในส่วนที่เป็นการบรรยายนั้น ผลที่ได้อาจแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและความเกี่ยวข้องกันขององค์ประกอบต่าง ๆ เป็นการแสดงคุณภาพของหลักสูตรไปในตัว" "ควยว่า หลักสูตรนั้นพบกับความสำเร็จหรือล้มเหลว (Marsh and Stafford, 1984 : 64) ซึ่งถ้าข้อมูลในส่วนที่เป็นการบรรยายนี้ไม่สอดคล้องกับส่วนที่เป็นการตัดสินใจ จะสรุปคุณภาพของหลักสูตรได้อย่างไร ในทำนองเดียวกันข้อขัดแย้งอาจเกิดขึ้นถ้าการวิเคราะห์มาตรฐานเปรียบเทียบกับสิ่งที่ได้เป็นมาตรฐานสัมบูรณ์และมาตรฐานสัมพัทธ์ แล้วผลที่ได้เป็นไปตามมาตรฐานแบบใดแบบหนึ่งโดยไม่เป็นระบบจะสรุปอะไร

2.5 แนวคิดในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

ในปี ค.ศ. 1968 คาเนียด แวด สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) เสนอแนวคิดในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประการ (Worthen and Sanders, 1973:128-150) คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้าง (Structuring Decisions) การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน (Implementing Decisions) การตัดสินใจเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Recycling Decisions) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ จึงเรียกว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับความสำเร็จ การประเมินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจทั้งสี่ประการนั้น สตัฟเฟิลบีมได้เสนอความคิดว่า ควรทำการประเมินองค์ประกอบ 4 อย่างคือ (1) การประเมินองค์ประกอบที่เป็นบริบท (Context) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหา ความต้องการ และสิ่งต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ ทั้งจากมุมมอง (2) การประเมินองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยป้อนเข้า (Input) เป็นการประเมินสิ่งที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการหรือหลักสูตรเพื่อการตัดสินใจว่าจะเลือกปัจจัยใดดี ในการวางแผนออกแบบการดำเนินการต่อไป (3) การประเมินองค์ประกอบที่เป็นกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อใช้ในการตัดสินใจว่า จะดำเนินการโดยวิธีใดและอย่างไร วิธีใดมีข้อบกพร่องอยู่ที่ใด และจะแก้ไขอย่างไร (4) การประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิต (Product) เป็นการประเมินผลผลิตและผลกระทบของโครงการหรือหลักสูตร ว่าได้ผลสำเร็จตามจากมุมมองหรือไม่ เพื่อเป็นการนำไปใช้ในการปรับปรุงโครงการหรือ

หลักสูตร เมื่อเริ่มโครงการใหม่ เพื่อให้ได้ผลดีกว่าจากแนวคิดในการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว จึงเรียกแนวคิดในการประเมินนี้ว่ารูปแบบการประเมินหีบปี (CIPP Model)

กรอบความคิดในการประเมินของสตีเฟน เชียนแสดงความสัมพันธ์ของการประเมินและการตัดสินใจ ได้ดังนี้

	ความคาดหวัง	ความเป็นจริง
เป้าหมาย	การตัดสินใจในการวางแผน หรือตั้งจุดมุ่งหมาย (ประเมินบริบท) (1)	การตัดสินใจในผลสำเร็จ (ประเมินผลผลิต) (4)
วิธีการ	การตัดสินใจในการออกแบบ ดำเนินการหรือโครงสร้าง (ประเมินปัจจัยป้อนเข้า)(2)	การตัดสินใจในการใช้วิธี ดำเนินการ (ประเมินกระบวนการ) (3)

จากแผนผังสามารถอธิบายได้ว่า หลังจากทำการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้วจะทำให้ได้สิ่งต่อไปนี้คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ของที่ 1) ปัจจัยหรือกิจกรรมที่ควรจัดเข้าไปในหลักสูตร(ของที่ 2) กิจกรรมหรือกระบวนการที่นำไปปฏิบัติ(ของที่ 3) และ ผลที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินการหลักสูตร(ของที่ 4)

วิธีการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ มีดังนี้

บริบท	ปัจจัยป้อนเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต
1. บรรยายสภาพแวดล้อม	บรรยายและวิเคราะห์	รวบรวมข้อมูลโดย	กำหนดเกณฑ์การวัด
2. เปรียบเทียบปัจจัยป้อนเข้า และผลผลิตที่เป็นจริงกับที่คาดหวัง	ทรัพยากรมนุษย์ และ วัสดุที่เหมาะสม, ยุทธ-วิธีแก้ปัญหา, และการ	เฉพาะสำหรับการ	ที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ โดยการเทียบ
3. เปรียบเทียบระบบการปฏิบัติที่น่าจะเป็นและที่เป็นไปได้	ออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นไปได้ และประหยัค	ตัดสินใจในโครง-การ และบรรยาย กระบวนการที่เป็นจริง	ผลการวัดกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ และแปลความ-หมายผลผลิตในรูปของข้อมูลที่ได้จากองค์ประกอบทั้ง 3 เป็นพื้นฐาน
4. วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ เป็นจริง			

จากแนวคิดในการประเมินของสตีเฟนคิงที่เสนอมานี้ จะเห็นได้ว่าผู้เสนอแนวคิดได้พยายามแสดงแนวทางและวิธีการประเมินให้มีความชัดเจนที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาแนวคิดในการประเมินที่ได้คิดแล้ว เห็นว่าถ้าจะให้การประเมินหลักสูตรมีความสมบูรณ์โดยใช้รูปแบบการประเมินนี้แล้ว การดำเนินการประเมินเป็นขั้นตอนตามลำดับคือ ประเมินบริบทก่อน เพื่อการวางแผนตั้งวัตถุประสงค์ ต่อมาที่ประเมินปัจจัยป้อนเข้า เพื่อกำหนดโครงสร้างของหลักสูตร เลือกวิธีการที่เหมาะสม และเมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้ก็ประเมินกระบวนการ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ และสุดท้ายเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการหลักสูตรก็ประเมินผลผลิต การที่จะประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรไปพร้อม ๆ กันในขณะดำเนินการหลักสูตรนั้น อาจจะยากเกินไป สิ่งที่ผู้ประเมินพิจารณาได้อีกอย่างหนึ่งที่ดีกว่าอาจจะเป็นการจำกัดของรูปแบบนี้คือ กระบวนการเกี่ยวกับการตัดสินใจคุณภาพของหลักสูตร มิได้เสนอแนะไว้อย่างชัดเจน แหล่งข้อมูลที่จะให้ข้อมูลที่เป็นการคาดหวัง ก็ได้มีการระบุไว้ชัดเจนว่ามีลักษณะเช่นไร โดยเฉพาะการประเมินเกี่ยวกับกระบวนการ ดูเหมือนว่าเป็นการบรรยายมากกว่าการตัดสินใจ

2.6 แนวคิดในการประเมินของโพรวัส

มัลคอล์ม โพรวัส (Malcolm Provus) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เมื่อปี ค.ศ. 1969 โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อการศึกษา โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ การทำการปรับปรุง หรือคงดำเนินการต่อไป หรือล้มเลิกเสีย แต่โดยทั่วไปแล้วเป็นการประเมินที่พยายามหาข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ (Worthen and Sanders. 1973 : 170-209)

โพรวัสได้เสนอขั้นตอนในการประเมิน 5 ขั้นตอนคือ

1. การบรรยายโครงการ (Program Definition) เป็นการพิจารณาคุณภาพของ สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น วัตถุประสงค์ คุณลักษณะของครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ กิจกรรม ของนักเรียนและครูที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยการเปรียบเทียบกับโครงการเกณฑ์ (Program Standard) ที่กำหนดเป็นมาตรฐาน

2. การประเมินการจัดตั้งโครงการ (Program Installation) ประเมินกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ว่ามีความเหมาะสมกับมาตรฐานที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมิน ในขั้นนี้ทำให้ทราบความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้ในขั้นตอนที่ 1 กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

3. การประเมินกระบวนการของโครงการ (Program Process) เป็นการประเมิน ผลที่เกิดขึ้นบางส่วนจากการดำเนินโครงการ การประเมินในขั้นนี้เป็นการหาคำตอบว่า โครงการ โดยบรรลุวัตถุประสงค์ย่อยที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์สุดท้าย เพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำไปปรับปรุงการ ดำเนินการต่อไป

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ (Program Product) เป็นการประเมินผลผลิต ขั้นสุดท้ายที่เกิดจากโครงการ เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามว่า โครงการโดยบรรลุวัตถุประสงค์ขั้น สุดท้ายหรือไม่

5. การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทน (Cost-benefit Analysis) เป็นการ วิเคราะห์ว่าโครงการดังกล่าวได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนมากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินใน ขั้นนี้อาจมีหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับความเป็นไปของผลประโยชน์จะพิจารณาเห็นเป็นอย่างไร

ในการประเมินทุกขั้นตอนของโพรวัสนี้ จะต้องมีการ เปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในโครงการกับ สิ่งที่ตั้งขึ้นมาเป็นมาตรฐาน ว่ามีความไม่สอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งถ้าพบว่ามีความไม่สอดคล้อง

คล่องกันเกิดขึ้น ก็จะนำไปสู่การดำเนินการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งคือ คำเนินงานขั้นต่อไป หรือดำเนินการขั้นถัดมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน หรือดำเนินการขั้นที่ 1 ใหม่ หรือล้มเลิกโครงการ แนวคิดในการประเมินของโพรวิงค์เรียกว่า รูปแบบความไม่สอดคล้อง (Discrepancy Model)

จากรูปแบบการประเมินของโพรวิงค์ที่เสนอ นั้นว่าเป็นรูปแบบการประเมินที่มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ตลอดเวลา และมีการตรวจสอบความทรงทั้งภายในและภายนอก (Internal and External Validity) อยู่ในตัวด้วย แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบการประเมินดังกล่าวนี้มีข้อจำกัดบางประการที่น่าพิจารณาถือ การประเมินโครงการหนึ่งหรือหลักสูตรหนึ่ง ๆ คงต้องใช้เวลาในการดำเนินการอย่างมากจึงจะสำเร็จสมบูรณ์ได้ และอาจต้องลงทุนค่อนข้างมากด้วย ความลำบากที่จะพบในการนำรูปแบบการประเมินนี้มาใช้คือ การสร้างโครงการหรือหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานที่จะใช้ในการเปรียบเทียบ เพราะจะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างมากที่เกี่ยวข้องจึงจะสร้างได้ และใช้เวลานานมากด้วย

2.7 แนวคิดในการประเมินของแฮมมอนด์

โรเบิร์ต แอล แฮมมอนด์ (Robert L.Hammond) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรที่ควรประเมิน ในรูปของ 3 มิติซึ่งนำมาเขียนเป็นรูปลูกบาศก์ได้ดังนี้ (Worthen and Sanders. 1973 : 157-170)

มิติการสอน

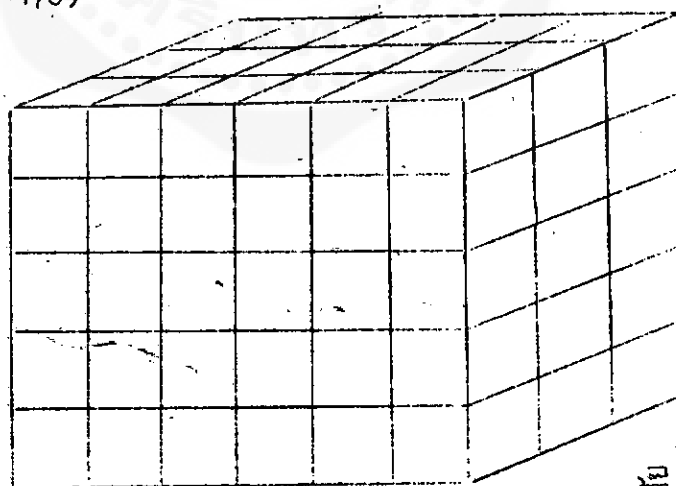
การจัดกา

เนื้อหาวิชา

วิธีสอน

ความสะดวก

ค่าใช้จ่าย

นักเรียน

ครู

ผู้บริหาร

ผู้เชี่ยวชาญ

ครอบครัว

ชุมชน

พฤติกรรม

จิตพิสัย

ทักษะพิสัย

มิติสถานบัน

มิติพฤติกรรม

ในการประเมินตามแนวคิดของ แอมมอนด์ นี้ จะเริ่มจากการประเมินโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ แล้วจึงเริ่มกำหนดทิศทางและกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง โดยการเฝ้าระวังหรือพัฒนาโครงการขึ้นใหม่ ขั้นตอนในการประเมินตามแนวคิดนี้ เป็นไปดังต่อไปนี้

1. ประเมินโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ ในการประเมินนั้นควรทำการประเมินส่วนย่อยของโครงการ เช่น การประเมินระบบหลักสูตรจะประเมินเพียงรายวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรเท่านั้น
2. นิยามลักษณะทาง ๆ ของตัวแปรในมิติด้านการสอนและมีติดำเนิน ยกเว้นตัวแปรทางด้านการใช้จ่าย
3. กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. ประเมินพฤติกรรมที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวกำหนดพิจารณาโครงการที่เป็นอยู่ เพื่อการพิจารณาว่าควรที่จะทำอะไรต่อไป
5. เพื่อการประเมินประสิทธิภาพของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อหาข้อสรุปในสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

ในการประเมินตามแนวคิดของ แอมมอนด์ นั้น ผู้ที่จะทำการประเมินควรเป็นครูและผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านการประเมินโครงการเป็นอย่างดี และนอกจากนี้ แอมมอนด์ ยังได้เสนอให้บุคลากรในห้องเรียนที่ได้รับการอบรมจากนักประเมินผู้เชี่ยวชาญ มาร่วมในการประเมินด้วย

เมื่อพิจารณาแบบแผนการประเมินดังกล่าว ที่เสนอในรูปมิตินี้แสดงเป็นดูนาศักใหญ่ ซึ่งแบ่งออกเป็นดูนาศักย่อยใด 90 ดูนาศัก นับเป็นความพยายามที่จะแสดงถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการประเมินให้ชัดเจนที่สุด แต่เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว จะเห็นว่าการแจกแจงตัวแปรต่าง ๆ ค่อนข้างเป็นการกำหนดอย่างตายตัว ซึ่งเหมาะสมที่จะใช้ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษา มากที่สุด เช่น ตัวแปรด้านครอบครัว และชุมชน เป็นต้น ความยากลำบากในการเอาแนวคิดดังกล่าวนี้ไปใช้ในการประเมินให้เต็มรูปแบบนั้น ผู้ประเมินเห็นว่ามีอยู่ 2 ประการคือ (1) การประเมินความสัมพันธ์ของมิติต่าง ๆ ในแต่ละดูนาศัก นับว่าเป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างซับซ้อนมาก เป็นการยากที่จะหา

ข้อมูลให้พอเพียงในหลาย ๆ มิติและหลาย ๆ ตัวแปร และ (2) การนำเอาบุคคลในท้องถิ่นในฐานะ
 ผู้ร่วมประเมินเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย อาจประสบปัญหาเกี่ยวกับการจูงใจอย่างมากที่เกี่ยว และนอกจาก
 นี้ยังไม่พบว่ามีวิธีการตัดสินคุณภาพของตัวแปรต่าง ๆ นั้น ได้มีการเสนอแนะไว้อย่างไร จึงทำให้มอง
 ไม่เห็นแนวทางของการตัดสินได้

จากรูปแบบหรือแนวคิดในการประเมินทั้งเจ็ดที่เสนอมานี้ สามารถสรุปเกี่ยวกับข้อจำกัดในการ
 นำไปใช้ในการประเมินหลักสูตรโดยทั่วไปได้ดังนี้

1. แนวคิดในการประเมินส่วนใหญ่ค่อนข้างละเอียดการประเมินสิ่งที่มีมาก่อนการพัฒนา
 หลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ คือ ความต้องการของสังคม ทั้งนี้แม้จะมีการประเมินก็เป็นการประเมิน
 ในระยะแรกเท่านั้น (ก่อนพัฒนาหลักสูตร) แต่เมื่อมีการนำหลักสูตรไปใช้แล้ว มักไม่ให้ความสนใจมากนัก
 2. แนวคิดในการประเมินทั้งหลาย ให้ความสนใจเกี่ยวกับการประเมินเพื่อการปรับปรุง
 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ค่อนข้างน้อย

3. การบริหารหลักสูตรและการประสานงานในการดำเนินการหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ
 ที่จะทำให้การดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นไปได้ดีเพียงใดนั้น เกือบไม่ได้รับความสนใจที่จะทำการ
 ประเมิน จากแนวคิดต่าง ๆ เลย

4. แนวทางในการประเมินของรูปแบบต่าง ๆ กล่าวไว้อย่างกว้าง ๆ มิได้มีการ
 การเสนอแนะวิธีการดำเนินการและวิธีการตัดสินคุณภาพสิ่งที่จะประเมินให้ชัดเจน

5. แนวคิดในการประเมินส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตร
 ในระดับโรงเรียนมากกว่าระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา

อย่างไรก็ตามผู้ประเมินเห็นว่า แนวคิดในการประเมินบางประการของแต่ละรูปแบบ เมื่อนำ
 มาประมวลกันเข้า และรวมกับข้อจำกัดที่วิเคราะห์ได้ ก็สามารถสร้าง เป็นกรอบความคิดในการประเมิน
 ครั้งนี้ได้ ถึงแม้จะยังเห็นในการวางต่อไป

ตาราง 1 แสดงความคิดและข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินต่าง ๆ ที่นำไปใช้เป็นกรอบ
ความคิดในการประเมินหลักสูตร

รูปแบบ	แนวคิดที่นำไปใช้	ข้อจำกัดที่แก้ไข
ไทเลอร์	การประเมินตามวัตถุประสงค์	1. ไม่คำนึงถึงการประเมินองค์ประกอบอื่นนอกจากผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ 2. ความยากในการสร้างข้อสอบมาตรฐาน
กรอนมก	1. การประเมินเจตคติ 2. การติดตามผล	1. ไม่คำนึงถึงการประเมินองค์ประกอบก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ 2. การประเมินกระบวนการ เน้นเฉพาะการเรียนรู้การสอน
โพรวิส	การประเมินความแตกต่าง	ความยากในการสร้างหลักสูตรมาตรฐาน
สกริฟเวน	การประเมินผลที่เกิดขึ้นจริง ๆ นอกเหนือจากที่คาดหวังไว้	1. ไม่คำนึงถึงการประเมินความต้องการของสังคม และวัตถุประสงค์ 2. วิธีการประเมินไม่ชัดเจน
สเทก	การประเมินความสอดคล้องของสิ่งที่เป็นจริงกับสิ่งที่ควรเป็น และการประเมินความเกี่ยวข้องกันขององค์ประกอบต่าง ๆ	1. ไม่ระบุการประเมินวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน 2. การประเมินกระบวนการ เน้นเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคลมากกว่าอย่างอื่น 3. แหล่งข้อมูลไม่ชัดเจน

ตาราง 1 (ต่อ)

รูปแบบ	แนวคิดที่นำไปใช้	ข้อจำกัดที่แก้ไข
ศัพท์เปิดใหม่	1. การประเมินองค์ประกอบ ต่าง ๆ 2. การประเมินความสอดคล้อง ของสิ่งที่ปรากฏกับสิ่งที่ คาดหวัง	1. แหล่งข้อมูลไม่ชัดเจน 2. วิธีการประเมินไม่ชัดเจนพอ
แถมมอนด์	การประเมินเนื้อหาต่าง ๆ ใน แต่ละมิติ	ความยุ่งยากในการประเมินความ สัมพันธ์ของมิติต่าง ๆ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรนั้น ความจริงได้กระทำกันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ แต่เท่าที่ตรวจสอบในเอกสารงานวิจัยนั้น ส่วนใหญ่เป็นการประเมินหลักสูตรในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของหลักสูตร เท่านั้น เช่น การประเมินเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การประเมินวิธีการสอน การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นต้น การประเมินที่ดำเนินการในทุกองค์ประกอบของหลักสูตรในคราวเดียวกัน ก่อนหน้านั้น และระดับการประเมินส่วนใหญ่มักกระทำกันในระดับโรงเรียนมากกว่าระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาก่อนหน้านั้น

ในการเสนองานการประเมินหลักสูตรนี้ จะเสนอแยกเป็นงานการประเมินในประเทศส่วนหนึ่ง และของต่างประเทศอีกส่วนหนึ่ง ทั้งนี้ผู้ประเมินจะเสนอเนื้องานการประเมินในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะนำมาเป็นแนวทางของการประเมินหลักสูตรครั้งนี้

3.1 งานการประเมินหลักสูตรในประเทศ

งานการประเมินหลักสูตรที่ดำเนินการอย่างมีแบบแผน เริ่มขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2506 โดยสถาบันราชวงษาศาสตร์สำหรับการดูแลรักษาวัฒนธรรม ซึ่งได้ทำการประเมินหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น ตาม

โครงการวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพิจารณาผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และค้นคว้าข้อบกพร่องอะไรบางอย่าง ซึ่งการวิจัยนั้น คณะผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่าง ๆ แบบสอบถามคุณธรรมใช้กับนักเรียนประถมศึกษาที่จบตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และแบบสอบถามความพึงพอใจของครูและผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่ชัดเจน เนื้อหาที่ เนื้อเวลาเรียนของนักเรียนไม่พอเพียง ความบกพร่องในการบริหารการศึกษานับเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนสอบตก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง (สถาบันพระนางชาติสำหรับการคนควาเรื่องเก็บ 2509)

ในปี พ.ศ. 2512 กรมสามัญศึกษาได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการรู้หนังสือของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ เพื่อต้องการที่จะศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรู้หนังสือ โดยใช้แบบทดสอบที่วัดความสามารถทางตาต่าง ๆ คือ คณิตศาสตร์ อ่านเพื่อความเข้าใจ เขียนไทย เรียงความ อ่านออกเสียง และแบบสำรวจภูมิหลังของผู้เข้าสอบ ทั้งนี้กลุ่มที่ได้รับการทดสอบคือผู้ที่จบชั้นเรียนในภาคต่าง ๆ ที่สุ่มมาเป็นตัวแทนมาก ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า ระยะเวลาที่ออกจากโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน สภาพและฐานะทางบ้าน เป็นองค์ประกอบที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ (กรมสามัญศึกษา 2512)

ตั้งแต่ พ.ศ. 2515 เป็นต้นมา ได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร อย่างมากมาย และกว้างขวางในทุกกระชั้นการศึกษา แต่ที่ผู้ประเมินสามารถตรวจคนเอกสารงานวิจัยเหล่านี้ได้ ในจำนวนงานวิจัย 100 เรื่อง พบว่ามีงานวิจัยเพียง 10 เรื่องเท่านั้น ที่เป็นงานการประเมินหลักสูตรทุกองค์ประกอบของหลักสูตร หรือเป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบหลักสูตร ก็จะยกมาเสนอทั้ง 10 เรื่องต่อไปนี้

1. ประทีน นัฏ อปรนัย ได้ทำการศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอนคือ ตอนแรกเป็นการแสวงหาแบบจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาที่จะนำมาใช้เป็นหลักสูตรส่วนมาตรฐาน และตอนหลัง เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นการประเมินโครงสร้างระบบหลักสูตร โดยแจก จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง กระบวนการจัดประสบการณ์การศึกษา และการประเมินผล โดยการประเมินหลักสูตรที่

เป็นอยู่เปรียบเทียบกับหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน และส่วนที่เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ก็คือ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามต่าง ๆ คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

จากการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินส่วนที่เป็น โครงสร้างระบบหลักสูตร พบว่า โครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้อยู่ ไม่ สอดคล้องกับหลักสูตรที่เป็นมาตรฐาน

ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ พบว่า จากการพิจารณาลำดับชั้นคะแนนของนักศึกษาจากระเบียบผลการเรียน สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้าน พุทธิพิสัย บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางด้านจิตพิสัย ผลจากการใช้แบบ วัดเจตคติต่อวิชาชีพครู แสดงให้เห็นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับมากเช่นกัน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางด้าน ทักษะพิสัย จากการทดสอบโดยให้นักศึกษาศึกษาวิเคราะห์การสอนแบบจุลภาค และให้อาจารย์นิเทศก์ ประเมินความสามารถลงในแบบประเมิน พบว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับปานกลาง (ประคินันต์ อุปรนัย 2521)

2. สมหวัง พิชิตานุวัตร และคณะ ได้ทำการประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขา วิชาจิตวิทยาการศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี 2522 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ ประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรคือ วัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณภาพของ นิสิต ภาระงานของอาจารย์ผู้สอน การบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และ ผลผลิต ของหลักสูตร โดยการใช้เครื่องมือคือ แบบจำลองพฤติกรรมการสอน แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน คุณภาพของนิสิต และการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนิสิต ได้ผลการประเมินดังนี้

ในด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตรพบว่า ได้มีการระบุวัตถุประสงค์ทั่วไปของ หลักสูตรไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตรสอดคล้องกันดี เนื้อหา สาระของหลักสูตรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่การจัดรายวิชาของจิตวิทยาการศึกษามีจำนวนน้อย และกระจายมากเกินไป

ในด้านคุณภาพของนิสิต พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ความสามารถในสาขาเฉพาะจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีและโทในระดับปานกลาง แต่ ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ และความถนัดเชิงวิชาการ อยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้พบว่า นิสิตรุ่นหลัง ๆ มีศักยภาพเชิงวิชาการต่ำกว่ารุ่นแรก ๆ

ในด้านการงานของอาจารย์ผู้สอน พบว่า อาจารย์ได้ปฏิบัติงานสอนมากกว่าเกณฑ์ในอุดมคติ อาจารย์บางคนยังต้องทำหน้าที่ควบคุมหรืออำนวยการในชั้นเรียน นอกเหนือจากภาระงานวิชาการของนิสิตปริญญาตรีด้วย อาจารย์ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชา น้อยมาก

ในด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะขาดสถานที่ เจ้าหน้าที่ วิธีการสอบคัดเลือกยังไม่เหมาะสม ระบบอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นิสิตได้รับการเทียบโอนหน่วยกิตมากเกินไป การสอบภาษาอังกฤษขาดความเข้มงวดที่แน่นอน วิธีการยังไม่เข้ามาตรฐานสากล ระเบียบการสอบรวบยอดคุณวุฒิยังไม่ดีเท่าให้นิสิตแยกการเรียนกับการสอบออกจากกัน

ในด้านการเรียนการสอน พบว่า ทั้งอาจารย์และนิสิตยังไม่ทราบถึงปรัชญาของการศึกษาย่างชัดเจน ขาดแคลนวัสดุที่จะอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนยังไม่เป็นผู้ใฝ่วิจัย การสอนแบบกลุ่มเล็กที่มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง เป็นพฤติกรรมการสอนการเรียนที่ดี แต่อาจารย์มีกระบวนการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่า

ในด้านการผลิตของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรผลิตคุณวุฒิต่ำกว่าแผนถึงร้อยละ 85 นิสิตต้องใช้เวลาศึกษาถึง 4 ปี 2 เดือน ซึ่งใช้เวลามากกว่าที่ควรเป็น คุณวุฒิขั้นต้นแรกเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาเอกค่อนข้างสูง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ 2522)

3. วสันต์ รั้งรองรัตน์ ทำการวิจัยเมื่อปี 2522 ถึง 2523 เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1 โดยใช้รูปแบบการประเมินต่าง ๆ ผสมผสานกัน ประเมินองค์ประกอบของหลักสูตรทางด้าน จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน การบริหารและบริการหลักสูตร และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการสอบถามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร และแบบทดสอบในการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (วสันต์ รั้งรองรัตน์ 2524)

4. สุรพันธ์ ยันต์ทอง ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบผสม ในการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการอบรมบุคลากรประจำการทางการศึกษา คือการประเมินเกี่ยวกับ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายทางการศึกษา ความต้องการและความคาดหวังของบุคลากรประจำการ ความต้องการและความคาดหวังของเจ้าสังกัดของบุคลากรประจำการ ความต้องการและความคาดหวังของอาจารย์ผู้สอน ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินการ

โครงการ เช่น คุณลักษณะของผู้เข้ารับการอบรม ประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน เอกสารตำรา สภาพห้องเรียน เป็นต้น ประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการอบรม และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ผ่านการอบรมแล้ว ในการดำเนินการวิจัยของสุรพันธ์ครั้งนี้ ได้ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

มีสิ่งที่น่าสนใจจากการวิจัยนี้คือ ผู้วิจัยได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยว่า

(1) การสำรวจความคองการของครู หน่วยงานต้นสังกัดของบุคลากรประจำการว่า ต้องการวิชาเอกใด และความสามารถของบุคลากรที่จะเรียนสาขานั้น ๆ ด้วย

(2) การให้บุคลากรเลือกสาขาวิชาเอกควรตระหนักถึงพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ หรือตำแหน่งหน้าที่ ประกอบกัน

(3) ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ (สุรพันธ์ ยันต์ทอง 2528)

5. พรทิพย์ อัจฉรงค์ ใช้รูปแบบการประเมินแบบ ประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี 2525 ซึ่งเป็นหลักสูตรการฝึกอบรม โดยการประเมินเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร, ปัจจัยเบื้องต้นทางความรู้ การอบรม บุคลากรของโครงการ, วัสดุอุปกรณ์ การวางแผนการดำเนินงานตลอดหลักสูตร, กระบวนการดำเนินการหลักสูตร, และผลผลิตของหลักสูตร ในการดำเนินการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ แบบสอบถาม และแบบประเมินการปฏิบัติงาน (พรทิพย์ อัจฉรงค์ 2526)

6. วัน เกษพิชัย ได้ทำการประเมินโครงการการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ประถมชั้นเรียน ในเขตการศึกษา 2 โดยอาศัยรูปแบบการประเมินของสเตล และใช้เทคนิคเคสไฟ ในการสร้างเกณฑ์เกี่ยวกับ "ระดับสถานะที่ควรเป็น" กับ "ระดับสถานะที่ควรส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่น" และนอกจากนี้ได้ใช้ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบความรู้ ทักษะ เจตคติ ในการประเมินของวัน เกษพิชัยนี้ ได้ทำการประเมินว่า สภาพของปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณสมบัติของนักศึกษา คุณสมบัติของครู และสิ่งที่มีอำนาจความสะกดทาง ๆ สภาพของกระบวนการดำเนินการ และสภาพของผลผลิต ทั้งสามองค์ประกอบนี้ เป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด และองค์ประกอบทั้งสามมีความเกี่ยวพันกันมากน้อยเพียงใด (วัน เกษพิชัย 2526)

7. สุดท้ายนี้ วิจัยพบว่า การประเมินหลักสูตรกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ ประเมินองค์ประกอบเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา โครงสร้างของหลักสูตร คุณลักษณะของอาจารย์ นักศึกษา วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบัณฑิต โดยอาศัยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ กับ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา และผู้บังคับบัญชา ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

ทางคณาภิรบท

(1) หลักสูตรระบุจุดมุ่งหมายครบถ้วนทั้ง 3 ด้านคือ พุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจดี มีความเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โดยทั่ว ๆ ไปอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ขาดการนำไปปฏิบัติใ้จริง

(2) โครงสร้างหลักสูตร มีเนื้อหาวิชาที่เน้นทางทฤษฎีมาก

(3) เนื้อหาสาระ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ไม่สอดคล้อง 3 ข้อ ไม่พิจารณาให้เรียนตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความสามารถทางการจัดระเบียบและบริหารงานทางกายภาพบำบัด และวัตถุประสงค์ทางคณาภิรบท คุณธรรมและจรรยาบรรณ มีเนื้อหาวิชาให้เรียนจริงแต่ไม่มีหน่วยกิต เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มีความซ้ำซ้อนกันอยู่มาก

ทางคณาภิรตย์เมืองตน

(1) อาจารย์เขียนตำรา-หัวข้อวิจัย เขียนบทความ ใ้พบการชุมชน คอนซาณอย อาจารย์ส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี ต้องสอนบรรยาย 5 ชั่วโมง/สัปดาห์ และสอนภาคปฏิบัติ 15 ชั่วโมง/สัปดาห์

(2) นักศึกษาสนใจและสมัครใจศึกษาสาขานี้ ในระดับปานกลาง

(3) อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา สถานที่เรียน โดยทั่วไปมีปริมาณไม่เพียงพอทั้งจำนวนผู้เรียน คุณภาพของอุปกรณ์และความสะดวกในการขอยืมใ้ช้ในระดั้ปานกลาง

ทางคณาภิรตย์เมืองตน

นักศึกษาระเมินว่า การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ มีการจัดกิจกรรมน้อยมาก

ทางการผลิต

หัวหน้าผู้รับผิดชอบนักกายภาพบำบัด เห็นว่า บัณฑิตของหลักสูตรปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ
แต่ยังต่ำกว่าที่พึงประสงค์ (สุทัศน์ วิวัฒพันธุ์ 2527)

(6) กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ทำการประเมินหลักสูตรชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา โดยใช้แบบประเมินหีบ ประเมินส่วน
สำคัญของหลักสูตร 3 ประการคือ ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์รายวิชา และเนื้อหา
วิชา โดยอาศัยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินสื่อการเรียนการสอน โดยการสอบถามความ
คิดเห็นของครู อาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษา และประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ โดยวิธีสังเกตและ
ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตร เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ บรรยายภายในโรง-
เรียนและในห้องเรียน (กรมวิชาการ 2527)

9. พานี มณีรัตน์ ประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
ชั้นสูง สุขศึกษา พุทธศักราช 2525 ในวิทยาลัยพลศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยใช้รูปแบบการประเมิน-
หีบ ในการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือ
ในการวิจัยครั้งนี้โดยตลอด (พานี มณีรัตน์ 2528)

10. มยุรี พลางกูร ได้ใช้รูปแบบการประเมินหีบเช่นเดียวกันในการประเมินหลักสูตร
แพทยศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า ซึ่งได้ทำการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ
ของหลักสูตร ดังนี้คือ

ก. องค์ประกอบทางสภาพแวดล้อม (Context) ประเมินเกี่ยวกับ ที่กเรียนและ
ห้องเรียน หอพักและห้องนอน สถานที่เล่นกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ตั้งของสมุด และ
บริการของสมุด การประกอบเลี้ยง (โภชนาการ) ห้องทดลองปฏิบัติการ ห้องประชุมและห้องส่วน
ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และการบริหารจัดการ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลขององค์ประกอบสภาพแวดล้อม
นี้ ใช้ทั้งการสำรวจสภาพและแบบสอบถาม

ข. องค์ประกอบทางกำลังนำเข้า (Input) ประเมินเกี่ยวกับ นักเรียนแพทย์
อาจารย์แพทย์ บุคลากรสายงานต่าง ๆ ที่ให้บริการการศึกษา หนังสือ ตำรา เอกสารและวารสาร
อุปกรณ์ต่าง ๆ งบประมาณ โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและแบบสอบถาม

ค. องค์ประกอบทางกระบวนการ (Process) ประเมินเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล

ง. องค์ประกอบทางคุณภาพผลผลิต (Product) ประเมินเกี่ยวกับ ปริมาณของผลผลิต คุณภาพของผลผลิต (ความรู้ความสามารถ ทักษะ จริยธรรมของแพทย์ และลักษณะผู้นำของบัณฑิต แพทย์ทหาร) ซึ่งการประเมินค่านี้นั้นได้อาศัยข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ส่วนการประเมินคุณภาพโดยใช้แบบทดสอบทำการทดสอบกับนักศึกษาแพทย์ (มยุรี พอลงกูร 2529)

นอกจากงานการประเมินหลักสูตรทั้งระบบทั้ง 10 เรื่องดังกล่าว มีงานการประเมินหลักสูตร ระดับปริญญาโทที่น่าสนใจอีก 6 เรื่องที่จะนำเสนอในที่นี้ แนวจะเป็นงานการประเมินเพียงบางองค์ประกอบของหลักสูตรก็ตาม แต่ประเมินเห็นว่าได้ในแนวทางในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ไม่น้อยเลยทีเดียว งานการวิจัยดังกล่าวได้แก่

1. วีระ วงศ์สรรค์ ได้ทำการประเมินในสิ่งที่เป็นการประเมินหลักสูตรระยะแรกที่สุดเลย ที่เดียว คือได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตทางการแพทย์ เพื่อจัดการศึกษาระดับปริญญาโทในแผนการราชการทหารในกระทรวงกลาโหมที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ตลอดจน การศึกษาความเป็นไปได้นี้เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่กองทัพอากาศให้จัดการศึกษาและความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาตามสาขาวิชานั้น ซึ่งตัวแปรในการศึกษารังนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ชุด ชุดแรก เป็นตัวแปรในการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบัน ๓ ได้แก่ ตัวแปรด้านสังคม ตัวแปรด้านการบริหารและการจัดการ ตัวแปรด้านการลงทุน และตัวแปรด้านทรัพยากร ชุดที่สองเป็นตัวแปรในการศึกษาความเกี่ยวข้องกันของสาขาวิชาที่จำเป็นต้องเปิดสอน ได้แก่ ตัวแปรความต้องการในสาขาวิชา ตัวแปรเกี่ยวข้องกับความพร้อมทางด้านต่าง ๆ คือ ด้านทรัพยากร ด้านอาจารย์ผู้สอน ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ วีระ วงศ์สรรค์ ได้ใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ คือ (1) แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการจัดตั้งสถาบัน ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบัน ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนากำลังพลของกองทัพอากาศ ความสามารถในการบริหารสถาบัน ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมทางด้านต่าง ๆ และความต้องการสาขาวิชาที่จะจัดการศึกษาในสถาบัน (2) แบบสอบถามข้าราชการทหารเกี่ยวกับ ความพึงพอใจต่อการจัดตั้งสถาบัน ๓ ความต้องการศึกษาต่อและสาขาวิชา

ที่ต้องการ ความพร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อ (3) แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการจัดตั้งสถาบัน ฯ ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และความพร้อมทางคณาธิปไตยการ (4) แบบสอบถามนักเรียนเหล่าต่าง ๆ เกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการจัดตั้งสถาบัน ฯ ความต้องการในการศึกษาต่อและสาขาวิชาที่ต้องการ และความพร้อมที่จะเข้าศึกษาต่อ (5) แบบสำรวจค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อในสถาบันนี้ทั้งทางการทหาร เป็นการสำรวจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการจัดตั้งสถาบัน ฯ และค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของข้าราชการทหาร

ผลของการศึกษานี้ วีระ วงศ์สรรค์ สรุปว่า มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันนี้ทั้งทางการทหาร และสาขาวิชาที่ต้องการให้จัดการศึกษา ตามความจำเป็นรับความตามลำดับก่อนหลังคือ คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมไฟฟ้า การบริหารราชการทหาร วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอากาศยาน และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แต่สาขาวิชาที่มีความเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาเมื่อพิจารณาจากความพร้อมของตัวแปรต่าง ๆ ตามลำดับก่อน หลังคือ การบริหารราชการทหาร คอมพิวเตอร์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอากาศยาน และวิศวกรรมเครื่องกล (วีระ วงศ์สรรค์ 2530)

2. งานวิจัยของ ผดุง หรรณูล ซึ่งเป็นการศึกษาทัศนะของนิสิตปริญญาโทสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้แก่ เกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ ฯ ศรีนครินทรวิโรฒ และศิลปากร ที่มีต่อหลักสูตรที่เรียน เมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังของนิสิต ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่เป็นมาตราประมาณค่า ให้นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยตอบ โดยการสอบถามว่าพวกเขามีความคาดหวังต่อหลักสูตร ต่ออาจารย์และวิธีการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพียงใด และจากการที่ได้เข้ามาศึกษาแล้ว สิ่งที่เป็นจริงสอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด โดยอาศัยการวิเคราะห์คำตอบในรูปแบบคะแนนเฉลี่ย โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นิสิตทุกมหาวิทยาลัยมีทัศนะเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาที่เรียน ตรงกับความคาดหวังในระดับปานกลาง

นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีทัศนะต่อการจัดหมวดวิชาพื้นฐานการศึกษาว่า มีความเหมาะสมมาก มีทัศนะต่อความสามารถในวิชาที่สอนของอาจารย์ การเปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และมีความเป็นกันเองกับนิสิต อยู่ในระดับดี

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีทักษะการจับตาค้นคว้าเอกภาพมีความเหมาะสมมาก รายวิชาที่เรียนน่าสนใจ และมีทักษะการบรรยายสอนเป็นแบบเดียวกับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีทักษะข้อหัตถ์และการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และทักษะความเหมาะสมในการใช้สื่อการเรียนการสอนของอาจารย์อยู่ในระดับต่ำ แต่นิสิตมีความเห็นว่าอาจารย์มีความรู้ในวิชาที่สอนมาก

นิสิตมหาวิทยาลัยศิลปากร มีความพอใจในการสอนของอาจารย์ในระดับปานกลาง ส่วนการเปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี การยอมรับฟังความคิดเห็นของนิสิต และความเป็นกันเองกับนิสิต เหล่านี้อยู่ในระดับดี แต่หัตถ์ส่งเสริมประสบการณ์ด้านการวิจัยค่อนข้างน้อย (ผดุงพรหมมูล 2525)

3. ศุภวัธย์ พลายน้อย และ เนาวรัตน์ พลายน้อย ทำการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี 2526 โดยวัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่เป็นแบบประเมินตัวเอง เกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกของมหาบัณฑิตในการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านต่าง ๆ จากผลการประเมินตัวเองตามแบบประเมินมาตรฐานประมาณค่า พบว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการประเมินตัวเอง ว่ามีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ได้ศึกษาตามหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางหรือต่ำ (ศุภวัธย์ พลายน้อย และ เนาวรัตน์ พลายน้อย 2526)

4. วินัย วีรวิธานนท์ ทำการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิตสาขาสังคมศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2527 โดยได้ทำการประเมินในทำนองเกี่ยวกับการประเมินของศุภวัธย์และเนาวรัตน์ ซึ่งผลของการประเมินก็เป็นแบบเดียวกันคือ มหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีแนวโน้มในการประเมินตัวเองว่ามีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ได้ศึกษาตามหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางหรือต่ำ (วินัย วีรวิธานนท์ 2527)

งานวิจัยที่เป็นการประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดยอาศัยการประเมินจากผู้บังคับบัญชานั้น นับว่าได้กระทำกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งมักดำเนินการภายในงานวิจัยที่เป็นการติดตามผล ทั้งนี้ต่างก็มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ ติดตามผลการดำเนินงานของมหาบัณฑิตว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด ติดตามการนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรไปใช้ในการทำงาน และ สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่สำเร็จมา ก็จะนำมาเสนอเป็นตัวอย่างต่อไป

1. งานวิจัยติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500 ถึง 2515 ของ บุญชัย บุญวิวัฒน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสอบถามทัศนคติของผู้นับถือนักศึกษาและบูรณาการงานของมหาบัณฑิต ด้วยการใชแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ผลของการวิจัยพบว่า ผู้นับถือนักศึกษาเห็นว่า มหาบัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยทั่วไป เกือบครึ่งมีความเชื่อมั่นในตนเอง การแต่งกายและมารยาทเหมาะสมกับการเป็นครู มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ดี มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ส่วนการผลิตรายงานด้านวิชาการอยู่ในระดับพอใช้ได้ (บุญชัย บุญวิวัฒน์ 2517)

2. ฉกาพร รวีรัฐ ได้ทำการติดตามผลมหาบัณฑิตทางครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 16 สาขาวิชา ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปี 2518 ถึง 2520 โดยการสอบถามไปยังผู้นับถือนักศึกษาของมหาบัณฑิตจำนวน 100 คน โดยจากการตอบกลับก็มาจำนวน 60 คนคือ ผู้นับถือนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินมหาบัณฑิตในทางต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ดีถึงดีมาก มีคุณลักษณะบางอย่างที่ได้รับการประเมินในระดับปานกลางคือ ความสัมพันธ์กับชุมชน ความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ตามและผู้นำที่ดี การวางตัวในหมู่คณะและสังคม ข้อเสนอแนะที่น่าสนใจที่ฉกาพรประมวลได้จากคำตอบของมหาบัณฑิตจำนวน 390 คน ดังนี้ ผู้สอนควรมีการปรับปรุงตัวเองให้มีความรู้ความชำนาญในวิชาที่สอน มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า ใช้เทคนิคและอุปกรณ์การสอนหลาย ๆ อย่างตามความเหมาะสมของเนื้อหา มีข้อเสนอแนะบรรยายอย่างเกี่ยว ทางด้านการวัดผลของผู้สอน มหาบัณฑิตเห็นว่าขึ้นอยู่กับผู้สอนมาก ไม่มีมาตรฐานที่แน่นอน บางวิชาวัดความจำมากกว่าความคิด และในการเรียนการสอนนั้น เค้าที่นำมายังไม่มีการปลูกฝังอุดมคติ ปรัชญา และศรัทธาในวิชาชีพ มหาบัณฑิตเสนอแนะว่าอาจารย์ควรเป็นแบบอย่างที่ดี ตลอดจนเป็นผู้มีศรัทธาในวิชาชีพด้วย สำหรับการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานนั้น มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ตอบว่านำไปใช้มาก นอกจากสาขาวิชาพลศึกษาและสาขาวิชาวิจัยการศึกษา ที่ตอบว่านำไปใช้ในระดัปานกลาง (ฉกาพร รวีรัฐ 2524)

3. กานลา อีสสุทวิบูลย์ ได้ติดตามผลการปฏิบัติงานของมหาบัณฑิตของภาควิชา วิชาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปี 2517 ถึง 2521 โดยการใชแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ไปยังมหาบัณฑิตจำนวน 86 คน และผู้นับถือนักศึกษาของมหาบัณฑิต ได้ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) มหาวิทยาลัยสาขาวิชาการวิจัยการศึกษาเห็นว่า ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตร เพียงพอในทุกด้าน แต่มหาวิทยาลัยสาขาวิชาสถิติการศึกษาร้อยละ 79.31 เห็นว่า ความรู้และประสบการณ์ด้านการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ยังไม่พอเพียง และมหาวิทยาลัยวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ร้อยละ 64.71 เห็นว่าความรู้และประสบการณ์ด้านการสุ่มตัวอย่าง และการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ยังไม่พอเพียง

(2) มหาวิทยาลัยทั้งสามสาขาวิชา จำนวนร้อยละ 75.58 เห็นว่าทุกรายวิชาที่เรียนมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน และมหาวิทยาลัยสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีจำนวนถึงร้อยละ 44.44 ที่เห็นว่าควรเรียนวิชาการสุ่มตัวอย่าง

(3) มหาวิทยาลัยทั้งสามสาขาวิชาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.56) เห็นว่า ผู้เข้าเรียนในสาขาวิชาการวิจัยการศึกษาคควมีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ

(4) ผู้บังคับบัญชามีความต้องการให้ภาควิชาส่งเสริมการวิจัยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ และต้องการให้อบรมในมหาวิทยาลัยที่มีความรอบรู้และกระตือรือร้นที่จะวิจัย (กานดา ลือสุขหิรัญชัย 2523)

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรในประเทศกัมพูชาเสนอ จะเห็นได้ว่าไม่มีงานวิจัยใดที่ได้นำผลการประเมินส่วนที่เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรเลย นั่นคือ ความต้องการของสังคม เพราะทางก็เริ่มประเมินทั้งส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นต้นไป และเช่นเดียวกัน การประเมินในส่วนที่เป็นผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ก็มุ่งเฉพาะผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเท่านั้น ผู้สอนหรือสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากนักเรียน จึงมีความเกี่ยวข้องกับหลักสูตรยังมิได้รับความสนใจที่จะประเมิน และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในการประเมินแบบบูรณาการ แบบสอบถามทางไปรษณีย์นั้นว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นหลักในการรวบรวมข้อมูล ไม่วาจะเป็นการประเมินเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรก็ตาม

3.2 งานประเมินหลักสูตรในต่างประเทศ

เจมส์ เฟรด เทเลอร์ (Taylor. 1963 : 3803) ได้ทำการประเมินหลักสูตรปริญญาโททางการศึกษา ในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐโอคลาโฮมา โดยใช้วิธีสัมภาษณ-สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรและครูใหญ่ในโรงเรียนให้ผู้สำเร็จการศึกษาทำการสอนอยู่ ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ครูใหญ่และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า การปรับปรุงเนื้อหาวิชาและ

เพิ่มวิชาเลือกให้มากขึ้น ผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้มีการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นในสาขาวิชาเฉพาะ และให้แยกวิชาสำหรับนักศึกษาวิชาเอก วิชาการศึกษาทั่วไป และวิชาการประกอบเกื้อหนุน ออกให้ชัดเจน จะเห็นได้ว่างานของเทเลอร์ถึงคราว ซึ่งไคกระทำเมื่อสิบกว่าปีมาแล้วนั้น เป็นงานการ ประเมินหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาที่กระทำในบางส่วนของหลักสูตรเท่านั้น แต่ทำให้เห็นลักษณะบาง ประการของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

งานการประเมินหลักสูตรในต่างประเทศในระยะต่อมาได้ดำเนินไปในด้านของ เกี่ยวกันกับงาน ของ เทเลอร์ คือการประเมินบางส่วนของหลักสูตร และส่วนใหญ่ดำเนินการในรูปของการติดตามผล (Follow-up) มากกว่าอย่างอื่นดังจะยกมาเสนอต่อไปนี้

ซีไอคอร รอดนึ่ คอสส์ (Kauss. 1969 : 2136) ทำการประเมินหลักสูตรระดับปริญญาโท ทางการสอน ของมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น โดยการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร จากผู้ สำเร็จการศึกษาไปแล้ว โดยผลจากการตอบของผู้สำเร็จการศึกษาที่ประกอบอาชีพครูคือ จำนวนร้อยละ 80 เห็นว่า ความสามารถทางด้านการสอนของพวกเขายังจะต้องได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ จึงมีความประสงค์จะให้การจัดหลักสูตรทางด้านการสอนนี้ เน้นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางการสอนให้มาก

เอลเวิร์ก แมคฟาร์แลนด์ บูธ (Booth. 1971 : 6446) ได้ทำการติดตามผลผู้บัณฑิต จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยจอร์เจีย โดยการสอบถามเกี่ยวกับความพอใจในหลักสูตรที่ศึกษา สำเร็จมาแล้ว พบว่า ผู้บัณฑิตส่วนใหญ่ที่ทำงานทางด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีความพอใจใน การความรู้ทางวิชาการที่ได้รับ แต่เห็นว่าความรู้และประสบการณ์ทางด้านสังคมค่อนข้างน้อยไป ดังนั้น จึงได้เสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยจัดให้มีการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านสังคมนี้ให้มากขึ้น

วินเซน เดอ แซ็งติส (Sanctis. 1971 : 3203) ทำการสอบถามผู้บัณฑิตทางการ บริหารและการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยรัฐเคอร์ส มอริส นิวเจอร์ซี เพื่อสอบถามผู้บัณฑิตเกี่ยวกับ ความนึกเห็นที่มีต่อหลักสูตรโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยผลการตอบที่เป็นความนึกเห็นเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนระดับปริญญาเอก เช่น การสัมมนา การศึกษา เฉพาะรายกรณี การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการฝึกงาน และเห็นว่าประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างเรียน ปริญญาเอก มีประโยชน์ต่อการฝึกทักษะและด้านการดำเนินชีวิต เช่น การคุ้นเคยกับเครื่องมือและวิธี วิจัย ความเข้าใจในขอบเขตการบริหารงาน และมีโอกาสได้นึกทักษะในการบริหารงานด้วย

ไมเคิล สก็อต เคิร์คบี (Kirkeby. 1975 : 4227) ทำการติดตามผลคุณผู้บัณฑิตทาง การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมอนทานา โค้ดคำตอบของคุณผู้บัณฑิตแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการทำงานมาก ในขณะที่ความรู้และประสบการณ์ ทางด้านการวิจัย มีประโยชน์ของงานที่ทำในปัจจุบันค่อนข้างน้อย และความเห็นเกี่ยวกับวิธีการเรียน การสอนในระดับปริญญาเอกนั้น เห็นว่า วิธีการเรียนการสอนที่ดีที่สุดคือ การสัมมนา การอภิปราย และการทำรายงาน ตามลำดับ

แมคควีน ชิลเดรส (Childress. 1977 : 6224) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาวิชาธุรกิจการศึกษา มหาวิทยาลัยอาร์โฮนา พบว่า หลักสูตรทั้งสองระดับไม่ตอบสนองกับสภาพของผู้สำเร็จการศึกษาแล้วต้องออกไปสอน แต่อย่างไรก็ตามผู้สำเร็จ การศึกษาทั้งสองระดับต่างก็มีความพอใจในหลักสูตรที่ศึกษามา

รอสเบอร์ บิลลิงส์เลย์ แนนซี (Nancy. 1978 : 6526) ได้ติดตามผลผู้สำเร็จการ ศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยโอไฮโอ จากผลการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรว่า (1) ควรมีการจัดหลักสูตรการแนะแนวการศึกษาให้ แพร่หลายมากขึ้น เพื่อเตรียมผู้นำทางการแนะแนวและการบริการให้คำปรึกษา (2) ควรเน้นหลักสูตรในด้านการจัดการ การบริหารคลินิกของสาขาวิชานี้ (3) ผู้สำเร็จการศึกษาคควรไถ่ถามงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสาขาวิชาให้มาก (4) ผู้เข้ารับการศึกษาคควรได้รับการคัดเลือกจาก มหาวิทยาลัยควมเหมาะที่เมาะสม และ (5) มหาวิทยาลัยควรมีบริการจัดหางานให้แก่ผู้สำเร็จการ ศึกษาควม

จอยซ์ วิตฟิลด์ (Whitfield. 1986 : 3221) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของ คุณผู้บัณฑิตภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยโอไฮโอ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของภาควิชา โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ จากจำนวนคำตอบของคุณผู้บัณฑิต 110 คน (ร้อยละ 61.66 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป) พบว่า คุณผู้บัณฑิตส่วนใหญ่มีความพอใจในการเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ การฝึกงานทางการบริหาร และการเสริมสร้างลักษณะทางการบริหาร ได้รับการประเมินในระดับที่สูงมาก ประชานกรรมการวิทยานิพนธ์ให้ความช่วยเหลือและความสะดวกในการติดตาม อยู่ในระดับ เป็นที่น่าพอใจมาก

โรเบิร์ต โจเซฟ เนเกด (Nagel. 1986 : 1140) ทำการประเมินหลักสูตรบริหาร การศึกษาระดับบัณฑิต มหาวิทยลัยอาครอน โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่คณาจารย์ บัณฑิต จำนวน 129 คน จากคำตอบของคณาจารย์ 113 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีความพอใจในประสบการณ์ ที่ ได้รับจากหลักสูตร และหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปทำงานแล้ว ปรากฏว่างานในหน้าที่มีความ กว้าง ใหญ่ไปอย่างดี อย่างไรก็ตามคณาจารย์ได้ขอเสนอแนะว่า ควรทำการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย เสมอ และควรมีการวางแผนงานในการทำงานที่สอดคล้องประสานกันระหว่างมหาวิทยาลัยและบัณฑิตที่จบ ออกไปด้วย

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรที่ยกมาเสนอจะเห็นได้ว่างานในระดับบัณฑิตศึกษา คือการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกนั้น ลักษณะของงานการประเมินหลักสูตรมักเป็นงาน การ ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าอย่างอื่น ทั้งนี้เหตุผลที่ได้จึง เป็นเรื่องของความนึกเห็นและการ ประเมินคุณค่าตามความรู้สึก ทั้งนี้โดยอาศัยแบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล ความ จริงการประเมินหลักสูตรควยการติดตามผลนี้ เป็นแนวคิดอย่างหนึ่งที่ครอบคลุมได้เสนอไว้ (ดังได้เสนอ มาแล้ว) และถายอนหลังไปก่อนระยะเวลาที่ครอบคลุมจะเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการติดตามผลนี้ เอเมอร์ และ กันนาร์. ก็ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการติดตามผลไว้ดังนี้ (Emery and Gunnar. 1958 : 196)

การศึกษาคิดตามผลเป็นวิธีการที่สำคัญ ที่จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพ และขอบเขตของของผู้สำเร็จการศึกษา ผลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นข้อมูล และแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหารและผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ ก็สามารถใช้เป็นข้ออ้างอิงในการตัดสินใจ ส่งเสริมนักศึกษาปัจจุบัน และยังเป็นหลักในการพิจารณาจัดการศึกษาเพิ่มเติมให้ แก่ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว อีกด้วย

นอกจากวิธีการประเมินหลักสูตรดังที่ยกมาเสนอดังกล่าวแล้ว ยังมีวิธีการประเมินในรูปแบบ อื่นอีกที่พอจะยกมาเสนอเป็นตัวอย่างได้ดังนี้

แมร์ ดี มาร์ทซ์ (Martz. 1981 : 1948) ได้ทำการประเมินโครงการการศึกษา คำน โภชนาศาสตร์ศึกษา ในโรงเรียนทางชนบทของรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่

ได้รับคัดเลือกเข้ารับโครงการนิคมบรมกัถกล่าว ซึ่งการประเมินครั้งนี้ มารทได้ใช้รูปแบบการประเมินขั้นของศัพท์เพิ่มเติม และวิธีการรวบรวมข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบของโครงการ เป็นดังนี้

การประเมินทางด้านการบริหาร รวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง และประเมินความต้องการของนักเรียน

การประเมินปัจจัยป้อนเข้า ทำการศึกษาพัฒนาการของโครงการที่เกิดขึ้น โดยการรวบรวมข้อมูลจากครูปกครอง ชาวบ้านในชุมชน ครู ผู้บริหาร บุคลากรที่อยู่ในหน่วยบริการโภชนาและอื่น ๆ

การประเมินกระบวนการ ศึกษากระบวนการดำเนินโครงการจากกิจกรรมที่ทำทุกวัน

การประเมินผลผลิต ทำการทดสอบความรู้ทางด้านโภชนาศาสตร์ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โครงการ และสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับจุดเด่นและข้อบกพร่องของโครงการ

ผลของการประเมินสรุปได้ว่า โครงการมีประสิทธิภาพ และนักเรียนแสดงความรู้ทางด้านโภชนาศาสตร์ในระดับสูง แต่ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดว่าการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของโครงการในระยะยาวนั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยาก

การประเมินโครงการการศึกษาของมารท ดังกล่าว นับว่าเป็นการประเมินหลักสูตรที่ได้ทำทุกองค์ประกอบของหลักสูตร ทั้งองค์ประกอบเบื้องต้นที่อยู่ในระยะก่อนการพัฒนาหลักสูตร (ความต้องการของนักเรียน) จนถึงองค์ประกอบสุดท้าย เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการหลักสูตร(ผลผลิต)

จูเลีย เรย์ โมเบลีย์ (Mobley. 1985 :3334) ได้ดำเนินการประเมินที่เรียกว่า

การประเมินที่มีไคมุ่งที่จุดมุ่งหมายของโครงการ (goal-free evaluation) ในโครงการสำรวจอาชีพของนักเรียน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพฤติกรรมเฉพาะอย่างของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อพิจารณาว่าช่วงเวลาของการดำเนินการโครงการที่ต่างกัน คือ 6 สัปดาห์ และ 9 สัปดาห์ ช่วงเวลาใดจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่า โดยการใชแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับอาชีพ แบบวัดเจตคติ แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ และแบบสำรวจอาชีพของโอไฮโอ ทำการวัดนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนและหลังการเข้ารับโครงการ ผลของการประเมินครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นกับนักเรียนเลย ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาของการดำเนินการช่วงใดก็ตาม

จะเห็นได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินของโมเบลีย์ดังที่กล่าวมา เป็นงานการประเมินที่อยู่ในรูปของการวิจัยเชิงทดลอง แบบการทดสอบก่อนและหลัง (pretest-posttest design) และผลของการเปรียบเทียบผลการวัดทั้งสองครั้ง เป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพของโครงการได้

ชาร์ล ลีโอ เคลลี (Kelley. 1983 : 1706) ทำการประเมินหลักสูตรของโครงการ การศึกษาวิชาชีพ ของวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยอาร์แกนซอ ที่จัดขึ้นเมื่อปี 1976 - 1980 โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว จากผลที่เป็นคำตอบที่ตอบ กลับคืนมา จำนวน 369 คน (ร้อยละ 35.45 ของประชากร) โดยได้คือ (1) มากกว่าครึ่งหนึ่งของ จำนวนผู้ตอบไม่พอใจในหลักสูตรที่เป็นอยู่ (2) ผู้ตอบมีความต้องการให้วิทยาลัยพัฒนากระบวนการ คัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา และกระบวนการนิเทศ (3) โดยทั่วไปผู้เข้ารับการศึกษามีความพอใจ ในประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษา

จอห์น แบล็คตัน เบอร์ก (Burge. 1985 : 3556) ได้ดำเนินการวิจัยที่มีลักษณะของ งานเชิงจัดคือว่าเป็นงานประเมินเพื่อการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง ทั้งนี้เพราะเป็นการวิจัยเพื่อหารูปแบบ ในการพัฒนาหลักสูตร 4 ปีทางคานกฎหมายในระดับอุดมศึกษา โดยได้ทำการสำรวจการรับรู้และความ เข้าใจในเรื่องกฎหมายต่าง ๆ จากบุคลากรที่เป็นผู้ให้การยอมรับแบบสำรวจ และจากนักศึกษาคาน กฎหมาย โดยได้ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ให้การนิคมบรม ตำรวจ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่สุ่มมาจำนวน 380 สถานีตำรวจ และนักศึกษาคานกฎหมาย จำนวน 23 คน ที่สุ่มมาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในรัฐแคลิฟอร์เนียเช่นกัน ทั้งนี้เป็นการสอบถามเกี่ยวกับหัวข้อ กฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตรปัจจุบันและหลักสูตรอนาคต ความสำคัญของวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ในหลักสูตร ตลอดจนปรัชญาที่ไรทั้งในปัจจุบันและอนาคต ลักษณะของข้อคำถามในแบบสอบถามเป็น แบบมาตราประมาณค่าทั้งหมด และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อกำหนดแนวทางของหลักสูตรดังกล่าว

งานวิจัยเพื่อการพัฒนาหลักสูตรอีกงานหนึ่งที่ทำเนิการโดย โทมัส เอ็ดเวอร์ค ไกส์ (Gwise. 1985 : 3558) ซึ่งเป็นงานที่ไก่อกระทำในรูปของการวิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็นของโครงการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอกทางคานการศึกษานักการศึกษาและผู้นิคมบรมทางการศึกษานอกโรงเรียน โดยได้ส่งแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า ทางไปรษณีย์ ไปยังนักการศึกษาและผู้นิคมบรมทางการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา จำนวน 314 คน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสมรรถภาพต่าง ๆ ที่จำเป็นและสำคัญ หรือที่มีความต้องการ เพิ่มขึ้นเพื่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบันและที่วาง เป้าหมายไว้ในอนาคต จากการวิเคราะห์คำตอบ ได้ความต้องการเกี่ยวกับสมรรถภาพต่าง ๆ รวม 16 สมรรถภาพด้วยกัน

คือ (1) ประสิทธิภาพในการเกี่ยวข้องสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องงาน (2) การตัดสินใจเกี่ยวกับองค์การ (3) กลยุทธ์ในการวางแผนงาน (4) การวางแผนโครงการสอน (5) การจัดการทั่วไป (6) การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรภายในหน่วยงาน (7) การนิเทศงาน (8) การเตรียมรายงาน (9) การเขียนเรื่องเฉพาะหัวข้อ (10) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (11) การพูดในที่สาธารณะ (12) การสื่อสารโดยการเขียน (13) การสร้างกลุ่มทำงาน (14) การจัดระบบการอยู่ร่วมกัน (15) การวางวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนรู้ และ (16) การประเมินผล

จากการประมวลแนวความคิดและข้อจำกัดต่าง ๆ ของรูปแบบการประเมิน ดังที่ได้นำเสนอแล้ว พบว่ามีความคิดที่ได้อาจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้ประเมินจึงได้นำมาสร้างเป็นกรอบความคิดสำหรับการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ - ดังอธิบายในบทที่ 3 ต่อไปนี้

วิธีดำเนินการ

ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

1. กำหนดกรอบความคิดที่ใช้ในการประเมิน
2. กำหนดแหล่งข้อมูล
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
4. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์

ทั้งรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนต่อไปนี้

1. กรอบความคิดที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร

จากการประมวลแนวคิดและข้อจำกัดต่าง ๆ ของรูปแบบการประเมินที่นำเสนอในบทที่ 2 แนวกับความคิดที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่เสนอแล้วเช่นกัน ผู้ประเมินจึงนำมาสร่างเป็นกรอบความคิดหรือแนวทางในการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ใหม่ ทั้งนี้เพราะผู้ประเมินเห็นว่าในการประเมินหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรของบัณฑิตศึกษานั้น การดำเนินการประเมินสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ

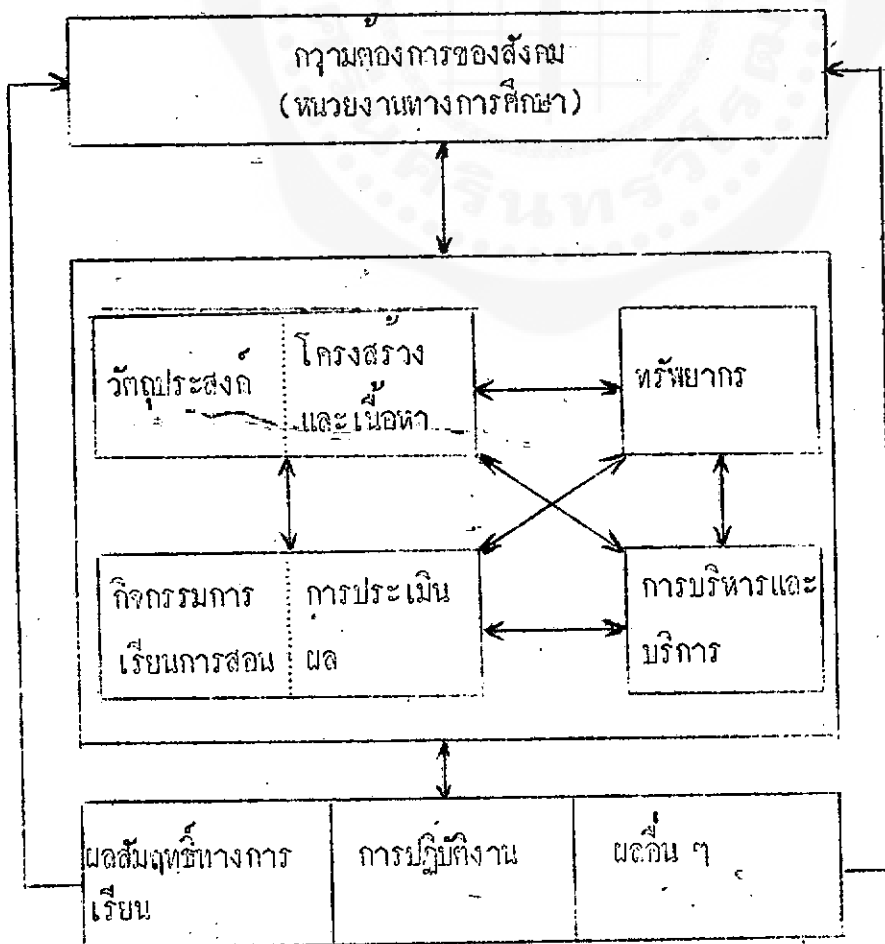
ก. ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา เป็นการประเมินความต้องการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจำเป็นในการใช้บุคลากรทางวิชาการและประเมินผลการศึกษา ความคาดหวังในความความสามารถและคุณลักษณะของผลิตผลของหลักสูตร ซึ่งเป็นการประเมินตัวกำหนดขั้นต้นของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะหน่วยงานทางการศึกษาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มากที่สุด เป็นสิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ถึงหลักสูตรซึ่ง สมชอบ ไชยเวช ได้สรุปปัญหาที่เกิดจากการไม่ประสานร่วมกันในการแปรนโยบายที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มาเป็นแผนการปฏิบัติการที่ครอบคลุมกำลังคนว่า ทางคนต่างทำ ทางกำหนดนโยบายกันเอง การจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ยังคง เน้นการศึกษาเพื่อการศึกษาเป้าหมายของการผลิตบัณฑิตของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีใจคำนึงถึงผลดีงานเป็นประการสำคัญ ทำให้บริบทและคุณภาพของกำลังคนผลิตออกไป ไม่สอดคล้องกับลักษณะงาน (โชนิต ปันเปี่ยมรักษ์ 2526 : 85 อ้างอิงมาจาก สมชอบ ไชยเวช 2526)

ข. องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร คือการประเมินสิ่งที่ต้องมีการจัดเตรียมไว้ให้พร้อมก่อนการไร้หลักสูตร ได้แก่ การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ทั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์รายวิชา) โครงสร้างและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทรัพยากรหรือปัจจัยที่จะใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เช่น นักศึกษา อาจารย์ สถานที่ งบประมาณ ฯลฯ

ค. สภาพการนำหลักสูตรไปใช้ คือการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินการหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การศึกษา การบริหารและการบริการหลักสูตร

ง. ผลของหลักสูตร คือการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการหลักสูตร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ประสิทธิภาพในการทำงานของผลิตผลของหลักสูตร (มหาบัณฑิต) และผลอื่น ๆ ที่กล่าวสืบเนื่องจากหลักสูตรซึ่งเกิดขึ้นกับผลิตผลของหลักสูตรและบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ทั้งนี้ประเมินได้สร้าง เป็นแผนผังการประเมินดังแสดงต่อไปนี้

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ได้จำแนกเป็นแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

2.1 แหล่งข้อมูลประเภทหน่วยงาน ได้แก่

2.1.1 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ หนังสือ ตำรา วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา

2.1.2 หอสมุดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ หนังสือ ตำรา วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา

2.1.3 ศูนย์วิชาการโสตทัศนอุปกรณ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.1.4 แผนกทะเบียนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนของนักศึกษา

2.1.5 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

2.1.6 ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ๆ เอกสารหลักสูตร ๆ วัสดุอุปกรณ์ ตำรา หนังสือ วารสารและสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่

2.2.1 หัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา ถึงจำนวนที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา

หน่วยงาน	จำนวนตัวอย่าง		คิดเป็นร้อยละ
	ที่ส่งเครื่องมือ	ที่ได้รับคืน	
1. เขตการศึกษา	12	11	91.67
2. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค	5	4	80.00
3. กลุ่มสหวิทยาลัย (กลุ่มวิทยาลัยครู)	8	5	62.25
4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	24	19	79.17
5. โรงเรียนมัธยมศึกษา	24	16	66.67
รวม	73	55	75.34

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังนี้

กลุ่มที่ 1 เขตการศึกษา ได้กำหนดแผนการรวบรวมข้อมูลจากศึกษาธิการเขตการศึกษาทั้ง 12 เขตการศึกษาทั่วประเทศ

กลุ่มที่ 2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาค ได้กำหนดแผนการรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการศูนย์ 5 ศูนย์ทั่วประเทศ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสหวิทยาลัย ได้กำหนดแผนการรวบรวมข้อมูลจากอธิการวิทยาลัยครูที่สุ่มจากแต่ละกลุ่มสหวิทยาลัย กลุ่มละ 1 วิทยาลัย

กลุ่มที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้กำหนดแผนการรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่สุ่มจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเขตการศึกษาละ 2 จังหวัด

กลุ่มที่ 5 โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้กำหนดแผนการรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงเรียน ที่สุ่มจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาละ 2 โรงเรียน

2.2.2 คณะจารย์ภาควิชาประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงจำนวนที่แสดงในตาราง

ตาราง 3 แสดงจำนวนอาจารย์ มหาวิทยาลัย และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

กลุ่ม	จำนวนประชากร	จำนวนที่ได้ข้อมูล
1. อาจารย์	12	11
2. มหาวิทยาลัย	18	18
3. นักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์	17	17
4. นักศึกษาที่กำลังเรียนกระบวนวิชา	13	13
รวม	60	59

2.2.3 นักศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาอื่น ถึงแสดงในตาราง

ตาราง 4 แสดงจำนวนนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาวิชาอื่น

กลุ่ม	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1. เทคโนโลยีทางการศึกษา	24	7
2. วิทยาศาสตร์ศึกษา	8	2
3. บริหารการศึกษา	27	7
4. หลักสูตรและการสอน	24	7
รวม	83	23

2.2.4 ผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัย จำนวน 17 คน ทั้งแสดงแยกตามหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 แสดงจำนวนผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัย จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวน
1. วิทยาลัยครู และวิทยาลัยสหศึกษา	2
2. วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1
3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	2
4. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	2
5. สถานีวิทยุการทหาร เรือ	1
6. โรงเรียนมัธยมศึกษา	5
7. โรงเรียนประถมศึกษา	3
8. โรงเรียนอนุบาล	1
รวม	17

ขาด 1 คน เพราะมหาวิทยาลัยลาออกจากงาน

2.2.5 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร ได้แก่ เจ้าหน้าที่แผนกทะเบียนของคณะ ฯ เจ้าหน้าที่ฝ่ายประสานงานของคณะ ฯ บรรณารักษ์ห้องสมุดของคณะ ฯ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีดและคนงานของภาควิชา ฯ จำนวนทั้งสิ้น 5 คน

2.2.6 บุตรภคบุตรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา คือบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สถิติการศึกษา และวิจัยการศึกษา และ/หรือ มีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาวิชาดังกล่าว จำนวน 15 คน ดังรายชื่อที่แสดงไว้ในภาคผนวก

3. เครื่องมือ ✓

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินครั้งนี้ จำแนกเป็นดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ประกอบด้วย

3.1.1 แบบสอบถามหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา เกี่ยวกับความต้องการของหน่วยงาน ทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา

✓ 3.1.2 แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่ควรจะเป็น

✓ 3.1.3 แบบสอบถามคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา เกี่ยวกับภาระงาน ผลงานทางวิชาการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารและบริการหลักสูตร ความรู้สึกที่มีต่อคณาจารย์ภาควิชาและนักศึกษาในหลักสูตร

✓ 3.1.4 แบบสอบถามมหาบัณฑิต เกี่ยวกับสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร และผลของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับตัวมหาบัณฑิต

✓ 3.1.5 แบบสอบถามนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงในแต่ละองค์ประกอบของหลักสูตร และผลของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา

✓ 3.1.6 แบบประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และเนื้อหาวิชาในกระบวนวิชาต่าง ๆ สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา เป็นผู้ตอบ

✓ 3.1.7 แบบประเมินการสอนและการวัดผลการศึกษากระบวนวิชาต่าง ๆ สำหรับนักศึกษาในหลักสูตรที่กำลังเรียนอยู่ เป็นผู้ตอบ

× 3.1.8 แบบประเมินผลการทำงานของมหาบัณฑิต สำหรับผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ตอบ

3.1.9 แบบประเมินตัวเองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับนักศึกษาในหลักสูตรและนอกหลักสูตร เป็นผู้ตอบ

แบบสอบถามต่าง ๆ ดังกล่าว ผู้ประเมินได้สร้างขึ้นเองและตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์ความตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) จากคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.2 แบบทดสอบ ประกอบด้วย

3.2.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สำหรับคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา เป็นผู้ตอบ

3.2.2 แบบทดสอบเกี่ยวกับความถนัดในเรื่องจรรยาบรรณและเจตคติทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้นักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ๑ และนักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาอื่น เป็นผู้ตอบ แบบทดสอบดังกล่าวได้ทำการวิเคราะห์ความตรงตามโครงสร้างก่อนนำไปใช้ ค่าวิเคราะห์แสดงไว้ในภาคผนวก

✓ 3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของหลักสูตร เกี่ยวกับความรู้ที่เกี่ยวกับการเปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา แบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้ใช้วิธีตรวจสอบคุณภาพการวิเคราะห์ความตรงเชิงวิธีนิย

3.4 แบบสำรวจข้ออุปสรรคที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร เป็นแบบสำรวจที่สร้างขึ้นจากคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้ออุปสรรคต่าง ๆ ที่ควรมีสำหรับการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

เครื่องมือต่าง ๆ ดังกล่าวได้แสดงไว้ในภาคผนวก

4. วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามลักษณะของเครื่องมือดังนี้

4.1 แบบสอบถามและแบบทดสอบ ได้ใช้วิธีการดังนี้

4.1.1 วิธีส่งทางไปรษณีย์ ใช้กับเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามของ หัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา ผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัย มหามบัณฑิต และนักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์

4.1.2 วิธีพบผู้ตอบเป็นส่วนตัวและวิธีส่งทางไปรษณีย์ ใช้กับแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ

4.1.3 วิธีพบเป็นส่วนตัว สำหรับแบบสอบถามและแบบทดสอบทนายภาควิชา ๑ และนักศึกษาที่กำลังเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ทั้งนักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ๑ และนักศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาอื่น

4.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้ประเมินได้ใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบเพิ่มเติมด้วยตนเอง

4.3 แบบสำรวจข้ออุปสรรค ผู้ประเมินได้ทำการสำรวจข้ออุปสรรคต่าง ๆ ด้วยตัวเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการประเมินครั้งนี้ ได้ใช้ทั้งวิธีการวิเคราะห์เชิงบรรยาย และวิธีการเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้คือ

1) นับความถี่และหาการยละในการนี้ข้อมูลเป็นแบบจำแนกประเภท (Categorical Data)

2) หาค่าเฉลี่ย μ ในการนี้ข้อมูลเป็นแบบข้อมูลประชากร และ $\bar{X}$ ในการนี้เป็นข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ ในการนี้เป็นข้อมูลประชากร จากสูตร

$$\sigma_x = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N}}$$

และ s_x ในการนี้เป็นข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากสูตร (Glass. 1970:70)

$$s_x = \sqrt{\frac{\sum x^2}{n - 1}}$$

4) หาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของคะแนน (Coefficient of Variation : V) เมื่อต้องการเปรียบเทียบการกระจายของคะแนน จากสูตร (Garrett.. 1966:57)

$$V = \sigma/\mu$$

5) หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ($\bar{D}_i$) ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย (μ_1) ของลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาในหลักสูตร เมื่อวัดต่างครั้งกัน จาก

$$\bar{D}_i = \mu_p - \mu_a$$

เมื่อ μ_b คะแนนเฉลี่ยจากการวัดครั้งแรก

μ_a คะแนนเฉลี่ยจากการวัดครั้งหลัง

6) หาค่าสถิติ t เมื่อมีการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย

ก. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาระหว่างกันกับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในหลักสูตร จาก (Glass. 1970:293)

$$t = \frac{\bar{X} - \mu}{s_x / \sqrt{n}}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาระหว่างกัน

μ คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาในหลักสูตร

s_x ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของนักศึกษาระหว่างกัน

n จำนวนตัวอย่างของนักศึกษาระหว่างกัน

ข. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาชาอนเมอการวัดสองครั้ง จาก

(Glass. 1970:298)

$$t = \frac{\bar{d}}{s_d/\sqrt{n}}$$

เมื่อ $\bar{d}$ คือค่าเฉลี่ยของความแตกต่างของคะแนนที่วัด 2 ครั้ง

s_d คือค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความแตกต่างของคะแนนที่วัด 2 ครั้ง

n คือจำนวนตัวอย่าง

เกณฑ์ที่ใช้พิจารณาคะแนนที่ได้จากมาตราประมาณค่า

ก. คะแนนเฉลี่ย

ต่ำกว่า 0.50	หมายความว่า	ต่ำมาก/ไม่เต็ม
0.50- 0.99	หมายความว่า	ต่ำ/ไม่เต็ม
1.00- 1.49	หมายความว่า	ค่อนข้างต่ำ/ค่อนข้างไม่เต็ม
1.50- 2.49	หมายความว่า	ปานกลาง
2.50- 2.99	หมายความว่า	ค่อนข้างสูง/ค่อนข้างเต็ม
3.00- 3.49	หมายความว่า	สูง/เต็ม
3.50- 4.00	หมายความว่า	สูงมาก/เต็ม

ข. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ต่ำกว่า 0.50	หมายความว่า	สอดคล้องกันมากที่สุด
0.50- 0.99	หมายความว่า	สอดคล้องกันมาก
1.00- 1.49	หมายความว่า	สอดคล้องกันปานกลาง
1.50- 1.99	หมายความว่า	สอดคล้องกันน้อย
2.00 ขึ้นไป	หมายความว่า	สอดคล้องกันน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการประเมิน

การเสนอผลการประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะเสนอแยกเป็นหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

1. ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา

จากคำตอบของหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษาจำนวน 55 หน่วยงาน (จาก 73 หน่วยงาน) ที่ตอบแบบสอบถามส่งคืนมา ได้ผลสรุปได้ดังนี้

1.1 โดยเฉลี่ยแล้วแต่ละหน่วยงานมีบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน ประมาณ 2 คน แต่ยังมีความต้องการบุคลากรเพื่อทำงานทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา เพิ่มอีกหน่วยงานละประมาณ 2 คน ดังข้อมูลที่เป็นรายละเอียดในตาราง 6 และ 7 ต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงจำนวนบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีอยู่ใน
หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ

จำนวนบุคลากร	จำนวนหน่วยงาน	ร้อยละ
0	12	21.82
1	10	18.18
2	16	29.09
3	8	14.55
4	5	9.09
5 คนและมากกว่า	4	7.27
รวม	55	100.00

ตาราง 7 แสดงจำนวนบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่หน่วยงาน
ทางการศึกษากาง ๆ ต้องการเพิ่มอีก

จำนวนบุคลากร	จำนวนหน่วยงาน	ร้อยละ
0	10	18.18
1	19	34.55
2	10	18.18
3	6	10.91
4	6	10.91
5 และมากกว่า	4	7.27
รวม	55	100.00

จากตาราง 7 จะเห็นได้ว่า จำนวนหน่วยงานที่ต้องการเพิ่มบุคลากรทางการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา มีถึงร้อยละ 81.82 ของหน่วยงานที่โหวต และแม้ว่าหน่วยงาน ๆ ที่ตอบว่า
ไม่ต้องการเพิ่มบุคลากรทางการวัดและประเมินผลการศึกษา แต่ก็ยังจะให้การสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานประสงค์จะ
ศึกษาต่อในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนร้อยละของความต้องการดังกล่าว กับเกณฑ์ความต้องการที่ผู้ประเมิน
กำหนดไว้เป็นร้อยละ 60 จึงแปลความได้ว่าจำนวนหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความต้องการบุคลากร
ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา มีมากกว่าเกณฑ์ ดังนั้นจึงพูดได้ว่า บุคลากรทางการวัดและ
ประเมินผลการศึกษาเป็นบุคลากรที่มีความจำเป็นต่อหน่วยงานทางการศึกษา และเป็นที่ต้องการของ
หน่วยงานด้วย

1.2 ร้อยละ 90.90 ของหน่วยงานทางการศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ให้คำตอบว่าหน่วยงาน
มีความจำเป็นต้องมีบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าในสาขาวิชาทางการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยตรง เพื่อ
ทำงานเกี่ยวกับ

(1) งานการวัดและประเมินผลการศึกษาในหน่วยงาน เช่น การสร้างเครื่องมือและ
ข้อสอบ ประเมินคุณภาพของนักเรียน

(2) ประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

(3) การวิจัยและติดตามผลการศึกษา

จากความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับบุคลากรทางการวัดและประเมินผล การศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความต้องการบุคลากรทางงานนี้ของหน่วยงาน ฯ ยังอยู่ในปริมาณ ที่สูง ซึ่งยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากความต้องการที่เป็นผลการสำรวจของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2525 ซึ่งพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาภาคเหนือ จำนวน 247 โรงเรียน มีความต้องการครู อาจารย์ในสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มากเป็นอันดับที่ 4 ในความ ต้องการทั้งหมด 21 สาขาวิชา และโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 102 โรงเรียน มีความต้องการครู อาจารย์ในสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มากเป็นอันดับที่ 3 ในความต้องการทั้งหมด 7 สาขา (คณะ ศึกษา ศาสตร มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ 2525 : 35-36)

1.3 จากคำตอบที่แสดงคุณลักษณะที่คาดหวังของหน่วยงานทางการศึกษา ในผลิตภัณฑ์ของหลักสูตร สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สามารถนำมาสรุปรวมเขียนเป็นวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรตามความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา ได้ดังนี้คือ

- (1) ให้ความรู้ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนด้านต่าง ๆ และสามารถประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
- (2) มีความรู้ความสามารถในการประเมินโครงการ และประเมินหลักสูตร
- (3) มีความรู้ความสามารถในการใช้สถิติวิเคราะห์ผลและการวิจัย
- (4) มีความสามารถในการสอน และ/หรือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษา สถิติการศึกษา และการวิจัยการศึกษา
- (5) มีความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และมีใจรัก มุ่งพัฒนางานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และงานวิจัยทางการศึกษา
- (6) มีจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา
- (7) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเอาใจจริง เอาใจในการทำงาน

สำหรับความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ของหลักสูตร ดังที่เสนอนี้ ผู้ประเมินไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับความต้องการของหน่วยงาน ฯ ในระยะก่อน การพัฒนาหลักสูตรนี้ได้ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เพราะไม่มีหลักฐานอ้างอิงใดที่แสดงถึงการสำรวจ

ในลักษณะดังกล่าวไว้ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ได้กำหนดขึ้นมาจากการประมวลความคิดของคณาจารย์ภาควิชา ฯ ที่ได้ศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นจึงพูดได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ผู้ประเมินเขียนสรุปขึ้นนี้ เป็นการกำหนดตามความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเป็นครั้งแรก

อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ที่ผู้ประเมินเขียนขึ้นดังกล่าว เมื่อนำเสนอแก่คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ซึ่งรับผิดชอบหลักสูตรนี้อยู่ให้พิจารณา ได้ผลการพิจารณาสรุปได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะสามารถจัดหลักสูตรให้ตอบสนองได้

2. องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2.1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร

จากวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรซึ่งกำหนดไว้คือ เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

1. สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัยเครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
2. สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
3. สามารถทำการสอน และ/หรือ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา และสถิติทางการศึกษาได้
4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นสูงต่อไปได้
5. มีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา

เมื่อเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าวกับวัตถุประสงค์ที่ผู้ประเมินประมวลขึ้น จากความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา ดังเสนอไว้แล้วในหัวข้อ 1.3 สามารถแสดงเปรียบเทียบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ทั้งสองชุดได้ดังนี้

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่กับที่เป็นความต้องการ
ของหน่วยงานทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ตามความต้องการ	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่
1. ให้ความรู้ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตาม ทาง ๆ และสามารถประเมินผลการเรียน ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ 2. มีความรู้ความสามารถในการประเมิน โครงการและประเมินหลักสูตร	1. สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัยเครื่องมือ วัดผลการศึกษาได้ 2. สามารถวางแผนและดำเนินการวัด และ ประเมินผลการศึกษาได้
3. มีความรู้ความสามารถในการใช้สถิติ- วิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัย	ไม่ครอบคลุม
4. มีความสามารถในการสอน และ/หรือ ให้อำ คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษา สถิติการศึกษา และการวิจัย- การศึกษา	3. สามารถทำการสอน และ/หรือ ให้อำแนะนำ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา และสถิติทางการศึกษาได้
ไม่ครอบคลุม	4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ขั้นสูงต่อไปได้
5. มีความศรัทธาในประโยชน์ ของงานทาง การวัดและประเมินผลการศึกษา และมีใจ รัก มุ่งพัฒนางานทางการวัดและประเมิน- ผลการศึกษา และงานวิจัยทางการศึกษา 6. มีจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผล การศึกษา	5. มีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและ ประเมินผลการศึกษา

ตาราง 8 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ตามความต้องการ	วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน	ไม่ไ้ระบุ

จากการ เปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้งสองแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา เป็นจำนวน 5 ข้อใน 7 ข้อ ซึ่งวัตถุประสงค์ตามความต้องการของหน่วยงาน ฯ จำนวน 2 ข้อที่ไม่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่คือวัตถุประสงค์ 3 และข้อ 7 คือให้ความรู้ความสามารถในการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัย และให้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในข้อ 4 นั้น มีได้กำหนดเป็นความต้องการของหน่วยงานฯ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้ว เป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นเรื่องมุ่งปลูกฝังให้เกิดขึ้นเฉพาะตัวของนักศึกษาที่อาจมีได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำไปใช้ในการทำงานในหน่วยงานก็ได้ จึงควรเพิ่มว่าหน่วยงานทางการศึกษามีได้คาดหวังในลักษณะท่านองนี้

เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินที่ผู้ประเมินกำหนดไว้ก่อนการประเมิน กล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเท่าที่ควร

2.1.2 วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาต่าง ๆ

จากการให้เหตุผลจากผู้สอน อาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา (ผู้รับผิดชอบหลักสูตร) ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาต่าง ๆ กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยผลการวิเคราะห์ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 9 แสดงจำนวนร้อยละของคำตอบที่เป็นผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของ
วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชาต่าง ๆ กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
ก. พหุวิทยาการวัดและประเมินผลการศึกษา					
1. วิชา ศว. 720 ทฤษฎีการทดสอบและวัดผล ฯ					
(1) สามารถอธิบายหลักการและทฤษฎีที่จำเป็น ในการวัดผลการศึกษาได้	33.3	33.3	77.8	66.7	00.0
(2) สามารถวิเคราะห์ค่าสถิติที่จำเป็นในการ ประเมินคุณภาพของเครื่องมือวัดผลได้	66.7	44.4	66.7	66.7	00.0
(3) สามารถนำหลักการและทฤษฎีการวัดผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาได้	88.9	88.9	66.7	66.7	33.3
ข. วิชา ศว. 721 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
(1) สามารถอธิบายความหมาย ขอบข่าย และ หลักการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	44.4	11.1	88.9	77.8	00.0
(2) สามารถวางแผนสร้าง ประเมินคุณภาพ และ พัฒนาข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	88.9	100	55.6	55.6	11.1
(3) สามารถแปลความหมายของคะแนน และนำ ผลการสอบไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน	33.3	44.4	88.9	44.4	33.3
3. วิชา ศว. 722 การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด					
(1) สามารถอธิบายความหมาย ทฤษฎีเกี่ยวกับ การวัดสติปัญญาและความถนัด	55.6	00.0	88.9	66.7	11.1
(2) สามารถวางแผน สร้าง ประเมิน และพัฒนา แบบทดสอบความถนัด	55.6	100	44.4	44.4	00.0

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ขอ 1	ขอ 2	ขอ 3	ขอ 4	ขอ 5
(3) สามารถเลือกข้อสอบมาตรฐานวัดสติปัญญาและความถนัดได้อย่างเหมาะสม	77.8	66.7	66.7	33.3	11.1
(4) สามารถแปลความหมายของคะแนน และนำผลการสอบไปปรับปรุงทางการศึกษาและอาชีพ	55.6	55.6	55.6	44.4	22.2
4. วิชา ศว.723 การวัดคุณลักษณะและพฤติกรรมทางสังคม					
(1) สามารถอธิบายความหมาย ทฤษฎีและหลักการวัดคุณลักษณะและพฤติกรรมทางสังคม	55.6	11.1	88.9	66.7	00.0
(2) สามารถวางแผน สร้าง ประเมิน และพัฒนาเครื่องมือวัดคุณลักษณะและพฤติกรรมสังคม	77.8	100	55.6	22.2	11.1
(3) สามารถเลือกและใช้เครื่องมือวัดคุณลักษณะและพฤติกรรมทางสังคมได้อย่างเหมาะสม	44.4	66.7	88.9	33.3	11.1
(4) สามารถแปลความหมายผลของการวัดและนำผลไปปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนและนักศึกษา	33.3	55.6	77.8	55.6	33.3
5. วิชา ศว.724 การวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายความหมาย ทฤษฎีและหลักการของการวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา	55.6	22.2	88.9	66.7	00.0
(2) สามารถวางแผน สร้าง ประเมินและพัฒนาเครื่องมือวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา	66.7	100	55.6	55.6	00.0

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนการ	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
(3) สามารถเลือกใช้เครื่องมือวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	44.4	55.6	77.8	44.4	11.1
(4) สามารถแปลความหมายผลการวัด และนำผลไปปรับปรุงการวัดผลงานภาคปฏิบัติในโรงเรียนได้	22.2	44.4	77.8	55.6	33.3
6. วิชา ศว.820 การประเมินผลการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายความหมาย และรูปแบบของการประเมินผลการศึกษา	33.3	22.2	88.9	77.8	00.0
(2) สามารถวางแผนและประเมินโครงการทางการศึกษา	22.2	100	44.4	44.4	00.0
(3) สามารถเลือกเทคนิคและรูปแบบของการประเมินผล มาใช้พัฒนาโครงการทางการศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	33.3	66.7	88.9	66.7	33.3
7. วิชา ศว.872-837 การสร้างแบบทดสอบวิชาต่าง ๆ (คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา, ศิลปศึกษา, พลศึกษา, การงานและอาชีพ แยกเป็น 6 กระบวนวิชา)					
(1) สามารถวางแผน และสร้างเครื่องมือวัดผลของวิชา	66.7	100	44.4	44.4	00.0
(2) สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลของวิชา	77.8	77.8	55.6	55.6	22.2

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนการ	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
(3) สามารถเลือกใช้เครื่องมือวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	44.4	55.6	77.8	44.4	11.1
(4) สามารถแปลความหมายผลการวัด และนำไปปรับปรุงการวัดผลงานภาคปฏิบัติในโรงเรียนได้	22.2	44.4	77.8	55.6	33.3
6. วิชา ศว.820 การประเมินผลการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายความหมาย และรูปแบบของการประเมินผลการศึกษา	33.3	22.2	88.9	77.8	00.0
(2) สามารถวางแผนและประเมินโครงการทางการศึกษา	22.2	100	44.4	44.4	00.0
(3) สามารถเลือกเทคนิคและรูปแบบของการประเมินผล มาใช้พัฒนาโครงการทางการศึกษา ได้อย่างเหมาะสม	33.3	66.7	88.9	66.7	33.3
7. วิชา ศว.872-837 การสร้างแบบทดสอบวิชาต่าง ๆ (คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา, ศิลปศึกษา, พลศึกษา, การงานและอาชีพ แยกเป็น 6 กระบวนวิชา)					
(1) สามารถวางแผน และสร้างเครื่องมือวัดผลของวิชา	66.7	100	44.4	44.4	00.0
(2) สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และปรับปรุงเครื่องมือวัดผลของวิชา	77.8	77.8	55.6	55.6	22.2

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
ข. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและการศึกษาและวิจัยการศึกษา					
1. วิชา ศว.740 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิจัยการศึกษา					
(1) สามารถวิเคราะห์ระดับของตัวแปรต่าง ๆ ทางการศึกษา และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง	71.4	71.1	100	85.7	00.00
(2) สามารถทดสอบความแตกต่างของข้อมูลทางทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง	71.5	42.9	85.7	85.7	00.0
(3) สามารถหาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด และหาค่าพยากรณ์ของข้อมูลทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง	85.7	57.1	85.7	85.7	00.0
2. วิชา ศว.750 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิจัยการศึกษาระดับสูง 1					
(1) สามารถทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนข้อมูลวิจัยทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง	57.1	57.1	85.7	71.4	00.0
(2) สามารถวางแผนและออกแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวน ให้เหมาะสมกับการทดลองแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยการศึกษา	28.6	100	71.4	85.7	00.0
(3) สามารถวิเคราะห์ความแปรปรวนรวมของข้อมูลวิจัยทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง	28.6	42.9	85.7	71.4	00.0

ตาราง 9. (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชา	สอกลองกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
3. วิชา ศว.760 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทางการวิจัยการศึกษาระดับสูง 2					
(1) สามารถบอกหลักการและเลือกใช้ข้อมูลหรือ ปัญหาที่จะใช้ในการวิเคราะห์การถดถอย เชิงพหุคูณ ได้อย่างถูกต้อง	60.0	60.0	80.0	80.0	00.0
(2) สามารถทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบ ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาทางการศึกษาได้ อย่างถูกต้อง	40.0	60.0	80.0	80.0	20.0
(3) สามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอย ไปประยุกต์กับปัญหาทางพฤติกรรมศาสตร์ได้ อย่างเหมาะสม	60.0	60.0	80.0	100	20.0
4. วิชา ศว.761 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ปริมาณทางการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายหลักเบื้องต้นของการวิเคราะห์ องค์ประกอบได้	60.0	60.0	80.0	80.0	00.0
(2) สามารถคำนวณเมทริกซ์ที่จำเป็นต่อการวิ- เคราะห์องค์ประกอบได้	20.0	60.0	60.0	60.0	00.0
(3) สามารถทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยทาง ตรงตามวิธีต่าง ๆ ได้	20.0	60.0	80.0	80.0	00.0
(4) สามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ไปใช้กับการศึกษาได้อย่างเหมาะสม	40.0	60.0	80.0	80.0	00.0

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกรมวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ขอ 1	ขอ 2	ขอ 3	ขอ 4	ขอ 5
5. วิชา ศว.762 การวิเคราะห์ข้อมูลทางการวิจัย การศึกษาที่ไม่อิงเงื่อนไขประชากร					
(1) สามารถบอกวิธีการแบบต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามมาตรฐานบัญญัติและเรียงลำดับได้อย่างถูกต้อง	50.0	83.3	83.3	83.3	16.7
(2) สามารถทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง	33.3	66.7	83.3	83.3	16.7
(3) สามารถแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง	50.0	33.3	66.7	83.3	16.7
(4) สามารถเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามขอ 1 ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	33.3	50.0	83.3	83.3	16.7
6. วิชา ศว.770 วิจัยการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายลักษณะทั่วไปและระเบียบวิธีวิจัยการศึกษา	66.7	83.3	50.0	83.3	00.0
(2) สามารถวางแผนและดำเนินการวิจัยได้	50.0	83.3	66.7	83.3	16.7
(3) สามารถประเมินผลงานวิจัย และนำไปใช้กับงานวิจัยทางการศึกษาได้	50.0	66.7	50.0	83.3	16.7
7. วิชา ศว.891 ดัชนีการวัด ประเมินผล และวิจัยการศึกษา					
(1) สามารถอธิบายถึงปัญหาปัจจุบันทางการศึกษา	53.3	33.3	53.3	60.0	13.3
(2) วิเคราะห์ปัญหาและผลงานวิจัยเกี่ยวกับการวัด ประเมินผล และวิจัยการศึกษาได้	60.0	73.3	66.7	73.3	13.3

ตาราง 9 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
(3) ใช้เทคโนโลยีทางการวัดผล ประเมินผล และ วิจัยการศึกษา เข้าแก้ปัญหาทางการศึกษาได้	46.7	73.3	73.3	80.0	40.0

จากการพิจารณาของคณาจารย์และคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาเกี่ยวกับ
ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของรายกระบวนวิชาต่าง ๆ กับวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรนั้น
แม้จะค่อนข้างมีความลำบากในการพิจารณาอย่างมาก ทั้งนี้เพราะทั้งคณาจารย์และคณาจารย์ภาควิชา
เองต่างมีความเห็นว่า ข้อความต่าง ๆ ที่เขียนไว้ในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชานั้น มิได้เขียนอย่าง
ชัดเจนพอที่จะพิจารณาได้ว่าตอบสนองอย่างสมบูรณ์ต่อวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรข้อใดก็ตาม แต่ก็
สามารถพิจารณาในแง่ที่วัตถุประสงค์รายกระบวนวิชานั้น ๆ เป็นพื้นฐานของวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร
ถึงข้อมูลสรุปแล้วแสดงในตารางที่ 9 ดังกล่าว และผลสรุปข้อมูลที่แสดงทำให้ผู้ประเมินสามารถ
ตีความหมายผลการพิจารณาได้ดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรโดยเฉพาะอย่างยิ่ง 4 ข้อแรก สำหรับวัตถุประสงค์
ทั่วไปข้อ 5 ที่ว่าควรมีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษานั้น วัตถุประสงค์
ของแต่ละรายกระบวนวิชามิได้แสดงไว้อย่างชัดเจนพอที่จะตัดสินได้ว่าตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทั่วไป
ของหลักสูตรข้อนี้ แม้เล็กน้อยที่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าพอที่จะตอบสนองโดยบาง อย่างไรก็ตามไม่มี
วัตถุประสงค์ข้อใดเลยของกระบวนวิชา ศว.740 และ ศว.761 ซึ่งเป็นกระบวนวิชาในหมวดวิชาสถิติ
การศึกษาทั้งสองกระบวนวิชา ที่พอที่จะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรข้อ 5 นี้

สรุปโดยทั่วไปแล้วประเมินผลได้ว่า วัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาทั้งหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ทั่วไปของหลักสูตรข้อ 1 ถึง 4 อยู่ในระดับที่น่าพอใจ นอกจากวัตถุประสงค์ข้อ 5 ที่ไม่ปรากฏ
อยู่ในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาอย่างชัดเจนพอที่จะวิเคราะห์ได้

2.2 โครงสร้างและเนื้อหา

จากการให้ครูคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษา แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่เหมาะสม เพื่อจะนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ใ้ขอคุณผู้ถือเป็นเกณฑ์ ดังนี้

2.2.1 โครงสร้างของหลักสูตร

ตาราง 10 แสดงจำนวนหน่วยกิตเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตรที่เหมาะสม ตามความคิดเห็นของครูคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษา

โครงสร้าง	จำนวน หน่วยกิต	ร้อยละของผู้ตอบ	
		ครูคุณวุฒิ	มหาบัณฑิตและนักศึกษา
1. หน่วยกิตรวม	40	7.69	-
	45	69.23	61.11
	48	23.08	11.11
	50	-	22.22
	54	-	5.56
2. พหาวชิการการักและประเมิณแฉการศึกษ	12	15.38	-
	15	7.69	11.11
	16	23.08	61.11
	17	7.69	-
	18	15.38	16.67
	19	7.69	5.56
	20	7.69	5.56
	21	15.38	-

ตาราง 10 (ต่อ)

โครงสร้าง	จำนวน หน่วยกิต	ร้อยละของผลตอบแทน	
		ผู้ทรงคุณวุฒิ	มหาวิทยาลัยและนักศึกษา
3. ผนวทวืษาศติติการศึกษ	6	7.69	-
	8	15.38	-
	9	23.08	11.11
	10	15.38	11.11
	11	7.69	55.56
	12	23.08	11.11
	13	7.69	5.56
	14	-	5.56
4. ผนวทวืษาวธิจยการศึกษ	3	38.46	27.75
	4	7.69	-
	5	-	22.22
	6	23.08	50.00
	8	15.38	-
	9	15.38	-
5. ผนวทวืษานตถเกวของ	0	8.33	5.56
	2	-	5.56
	3	16.07	11.11
	4	8.33	5.56
	5	8.33	-
	6	41.67	50.00
	8	8.33	11.11
	9	8.33	11.11

ตาราง 10 (ต่อ)

โครงสร้าง	จำนวน หน่วยกิต	รายละเอียดของผู้นับ	
		ผู้ทรงคุณวุฒิ	มหาวิทยาลัยและนักศึกษา
6. วิทยานิพนธ์	0	7.69	-
	6	7.69	5.56
	7	-	5.56
	9	69.23	77.77
	10	-	5.56
	12	15.38	5.56

จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยและนักศึกษา สามารถสรุปเป็นโครงสร้างที่เหมาะสมของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเป็น 45 หน่วยกิต โดยแยกเป็นจำนวนหน่วยกิตของหมวดวิชาต่าง ๆ คือ

1. หมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา 16-21 หน่วยกิต
2. หมวดวิชา^{บังคับ}การศึกษา 9-12 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาวิจัยการศึกษา 3-6 หน่วยกิต
4. หมวดวิชาที่เกี่ยวข้อง 6-9 หน่วยกิต
5. วิทยานิพนธ์ 9 หน่วยกิต

เมื่อนำเอาโครงสร้างของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มาเปรียบเทียบกับโครงสร้างที่สรุปได้ดังกล่าว แสดงความไคร่ จำนวนหน่วยกิตและหมวดวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สอดคล้องกับความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัย และนักศึกษาทุกประการ ทั้งนี้เพราะโครงสร้างของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเป็น 45 หน่วยกิต โดยแยกเป็นหมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต หมวดวิชาสถิติการศึกษาจำนวนไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต หมวดวิชาวิจัยการศึกษา จำนวนไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

หมวดวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (วิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชานี้ได้แก่ จิตวิทยา การเรียนรู้ หลักสูตรและการสอน พื้นฐานการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา และบริหารการศึกษา สำหรับวิชาที่อยู่ในสาขาวิชาที่ได้รับการระบุจากคุณวุฒิ มหามัธยมศึกษา และนักศึกษา คือ จิตวิทยา การเรียนการสอน และหลักสูตรและการสอน) และวิทยานิพนธ์ 9 หน่วยกิต

อย่างไรก็ตามคุณวุฒิด้านใหญ่ (ร้อยละ 64.29) ยังให้ความสำคัญ การสอบรวม-ย่อย (Comprehensive Test) น่าจะเป็นสิ่งที่ควรทำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มความเข้มข้นทางวิชาการในสาขาวิชาใหม่อีกขึ้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ได้กระทำในการดำเนินการหลักสูตรในปัจจุบัน แດอย่างใด

กล่าวโดยสรุปแล้ว โครงสร้างของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสม

2.2.2 เนื้อหาวิชา

(1) เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาวิชาไว้ในหลักสูตร ได้ความคิดเห็นของคุณวุฒิ มหามัธยมศึกษา และนักศึกษา เปรียบเทียบกับลักษณะการจัดที่เป็นอยู่จริงในหลักสูตรปัจจุบัน ดังนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบการจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ตามความคิดเห็นของคุณวุฒิ มหามัธยมศึกษา และนักศึกษา และสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เนื้อหาวิชา	สภาพตามความคิดเห็น		สภาพจริง
	คุณวุฒิ	มหามัธยมศึกษาและนศ.	
1. ทฤษฎีทางการวัดผลและการทดสอบทางการศึกษา	บังคับ	บังคับ	บังคับ
2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	บังคับ	บังคับ	บังคับ
3. การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด	บังคับ	บังคับ	บังคับ
4. การวัดพฤติกรรมทางสังคมและบุคลิกภาพ	บังคับ	บังคับ	บังคับ
5. การวัดผลงานภาคปฏิบัติ	บังคับ	บังคับ	บังคับ
6. การวัดกานจิตพิสัย	บังคับ	บังคับ	จัดอยู่ใน 4
7. การสร้างแบบทดสอบรายวิชาต่าง ๆ	เลือก	เลือก	เลือก
8. การประเมินโครงการและหลักสูตร	บังคับ	บังคับ	บังคับ

ตาราง 11 (ต่อ)

เนื้อหาวิชา	สภาพตามความคิดเห็น		สภาพจริง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ	มหาบัณฑิตและนศ.	
9. การวิจัยการศึกษา	บังคับ	บังคับ	บังคับ
10. สถิติอนุมานขั้นต้น	บังคับ	บังคับ	บังคับ
11. การวิเคราะห์ความแปรปรวนและแปรปรวนรวม	บังคับ	บังคับ	บังคับ
	รวมรวม 10		
12. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ	เลือก	เลือก	เลือก
13. การวิเคราะห์องค์ประกอบ	เลือก	เลือก	เลือก
14. สถิติอนุกรมเวลาเมตริก	เลือก	เลือก	เลือก
15. คอมพิวเตอร์	เลือก	เลือก	ไม่จัด
16. การถดถอยอิสระ	เลือก	เลือก	ไม่จัด
17. การสัมมนาทางการวัดและประเมินผลการศึกษา	บังคับ	บังคับ	เลือก

จากการเปรียบเทียบการจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าไว้ในหลักสูตร จะเห็นได้ว่าสภาพการจัดหลักสูตรที่เป็นอยู่นั้น สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และนักศึกษา เกือบทุกประการ นอกจากรายการที่ 15 และ 16 ซึ่งมีได้จัดเข้าไว้ในหลักสูตรเลย ส่วนรายการที่ 17 ที่ระบุว่าเป็นวิชาเลือกนั้น เห็นว่าปฏิบัติจริงมาโดยตลอด ได้จัดให้นักศึกษาทุกคนเรียนอยู่แล้ว ซึ่งอาจจัดได้ว่าเป็นวิชาบังคับไปในตัว

อย่างไรก็ตามการจัดเนื้อหาวิชาเข้าไว้ในหลักสูตร ยังถือว่าจัดได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร เพราะยังขาดการให้นักศึกษาได้เลือกเรียนวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์และวิชาการถดถอยอิสระ

(2) เกี่ยวกับการสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับวัตถุประสงค์ของวิชา จากการให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ในภาควิชา และผู้ประเมินเอง พิจารณาการสอดคล้องของเนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชากับวัตถุประสงค์ของวิชานั้น ๆ โดยผลการพิจารณาสรุปเป็นผลการประเมินได้ดังนี้คือ เนื้อหาแต่ละเนื้อหาของแต่ละกระบวนวิชามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชา ในแง่ที่เนื้อหาเหล่านั้นส่งผลหรือมีประโยชน์แก่ หรือ สัมพันธ์ หรือเป็นพื้นฐาน ของการบรรลุวัตถุประสงค์แต่ละข้อ

ไต่อย่างครบถ้วน ไม่มีบกพร่องแต่เพียงเนื้อหาเดียว ซึ่งกล่าวไต่ว่าการจัดเนื้อหาเข้าไว้ในแต่ละ
กระบวนวิชามีประสิทธิภาพดีพอที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาได้

2.3 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร

2.3.1 นักศึกษา : ข้อมูลที่เป็นจริง เกี่ยวกับสภาพของนักศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีดังนี้

(1) พื้นความรู้ : นักศึกษาทุกรุ่นประกอบไปด้วยผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรี
ทางการศึกษาเกือบทั้งสิ้น นอกจากรุ่นปีการศึกษา 2528 ที่มีอยู่ 1 คน ซึ่งมีใบวุฒิบัตรปริญญาตรีทาง
การศึกษา (วท.บ.สถิติ) สำหรับสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรีที่นักศึกษาสำเร็จมานั้น กระจาย
พอสมควร ทั้งนี้เพราะระบบการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาตามหลักสูตรการวัดและประเมินผลการ-
ศึกษานี้ ได้พยายามใช้วิธีการคัดเลือกที่ให้การกระจายนักศึกษาที่มีพื้นความรู้ทางสาขาวิชาเอกกัน
โดยมีเป้าหมายที่จะให้นักศึกษามีผลการเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ ในหน่วยงาน เป็นเบื้องต้นอยู่แล้ว
อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์ มีจำนวนค่อนข้าง
มากกว่าสาขาวิชาเอกอื่น (33.33 %) ดังข้อมูลแสดงรายละเอียดในตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 แสดงสถานภาพพื้นความรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาศาสตรมหา-
บัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา แต่ละรุ่นปีการศึกษา

วิชาเอกระดับปริญญาตรี	รุ่นปีการศึกษา				รวม
	2526	2527	2528	2529	
การวัดผลการศึกษา	1	3	1	1	6
คณิตศาสตร์	2	8	3	3	16
สหกรรมศาสตร์				1	1
เคมี	1				1
ชีววิทยา		1		1	2
การประถมศึกษา			1	2	3
ประวัติศาสตร์	1			1	2

ตาราง 12 (ต่อ)

วิชาเอกระดับปริญญาตรี	รุ่นปีการศึกษา				รวม
	2526	2527	2528	2529	
สถิติ	2			1	3
ภาษาอังกฤษ	1	1	1	1	4
วิทยาศาสตร์		1	1		2
สังคมศึกษา	2		1	2	5
สุขศึกษา	1		1		2
สถิติ (วท.บ.)			1		1
รวม	11	14	10	13	48

(2) การทำงาน นักศึกษาจำนวน 45 คนใน 48 คน ต่างมีงานทำก่อนเข้ารับการศึกษา ทั้งนี้งานที่ทำนั้นส่วนใหญ่เป็นงานด้านการสอนในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา รองลงมาคืองานด้านการนิเทศในโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ งานการวัดและประเมินผลการศึกษาในสถานศึกษา งานวิชาการ งานธุรการ และงานบริหาร ทั้งข้อมูลรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 13 แสดงลักษณะงานของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรการวัดและประเมินผลการศึกษา

ลักษณะงาน	รุ่นปีการศึกษา				รวม
	2526	2527	2528	2529	
นิเทศการศึกษาในโรงเรียน	4	2		2	8
ธุรการสำนักงาน			1		1
บริหารในโรงเรียน		1			1
วัดและประเมินผลการศึกษา		2	2		4
วิชาการของหน่วยงานการศึกษา			1	1	2
สอนในสถานศึกษา	7	8	5	9	29
ไม่ใดทำงาน		1	1	1	3
รวม	11	14	10	13	48

เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคุณสมบัติที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของคณาจารย์คณาบดี มหาบัณฑิตและนักศึกษารุ่นก่อนแล้ว พบว่าคุณสมบัติของนักศึกษาที่เป็นจริงสอดคล้องกับคุณสมบัติตามความคิดเห็นที่ถือเป็นเกณฑ์แบบทุกประการ นอกจากด้านความรู้ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ เท่านั้นที่มีได้เป็นไปตามความคิดเห็นของคณาจารย์คณาบดี แต่ก็เป็นไปตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิตและนักศึกษารุ่นก่อน

ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของคณาจารย์คณาบดี มหาบัณฑิตและนักศึกษา เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักศึกษา แสดงให้เห็นในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยและนักศึกษา เกี่ยวกับคุณสมบัติที่เหมาะสม
ของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

คุณสมบัติ	ผู้ทรงคุณวุฒิ	มหาวิทยาลัยและนักศึกษา
1. วุฒิก่อนเข้าศึกษา	ปริญญาตรีสาขาใดก็ได้ แต่ถา มิใช่สาขาทางการศึกษา ควร ให้เรียนวิชาทางการศึกษา เพิ่มเติม	ปริญญาตรีสาขาใดก็ได้ และถา มิใช่สาขาทางการศึกษาควร ไ้เรียนการอบรมทางการวัดผล การศึกษามานาง
2. คะแนนเฉลี่ยในระดับ ปริญญาตรี	อย่างน้อย 2.00	อย่างน้อย 2.00
3. ความรู้ความสามารถ ทางคณิตศาสตร์	ระดับมัธยมปลายสาย วิทยาศาสตร์	ระดับมัธยมปลายสายวิทยา- ศาสตร์ หรือถาสอบคัดเลือก กยความสามารถพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์แล้วก็ไม่จำเป็นต้อง กำหนด
4. ประสบการณ์ในการ ทำงาน	ไม่ทำงานมาก่อนก็ได้	ไม่ทำงานมาก่อนก็ได้ (44 %) ทำงานเกี่ยวกับการศึกษา (44 %)

นอกจากคุณสมบัติของนักศึกษาที่กล่าวข้างต้นแล้ว จากการให้สัมภาษณ์ของภาควิชา
ซึ่งได้เกี่ยวข้องกับนักศึกษามาตลอดทั้งสี่รุ่น แสดงความรู้สึกต่อกันลักษณะด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา
โดยดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของความรู้ของคณาจารย์ที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษาแต่ละรุ่นการศึกษา (ทั้งเลขในวงเล็บคือค่า σ)

ลักษณะ	รุ่นปีการศึกษา			
	2526	2527	2528	2529
1. ความรู้ทั่วไป	2.88 (0.33)	2.43 (0.49)	3.00 (0.00)	2.83 (0.37)
2. ความรู้ความสามารถพื้นฐานในวิชาต่าง ๆ	2.56 (0.50)	2.13 (0.33)	2.71 (0.70)	2.57 (0.49)
3. ความรู้ความสามารถในวิชาต่าง ๆ	2.89 (0.31)	2.25 (0.66)	2.86 (0.35)	3.00 (0.00)
4. ความกระตือรือร้นกระหายใฝ่รู้	3.22 (0.42)	2.25 (0.66)	2.71 (0.70)	3.00 (0.53)
5. ความรับผิดชอบในการทำงาน	3.33 (0.47)	2.63 (0.86)	3.00 (0.00)	3.14 (0.64)
6. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.56 (0.50)	2.25 (0.66)	2.57 (0.49)	2.57 (0.49)
7. การเอาใจจริงเอาใจใส่ในการศึกษา	3.22 (0.42)	2.38 (0.48)	2.71 (0.70)	3.00 (0.76)
8. ความอดทน	3.11 (0.74)	2.13 (0.33)	2.57 (0.49)	2.57 (0.49)
9. ความร่วมมือสามัคคีกัน	3.33 (0.47)	2.50 (0.50)	2.86 (0.35)	3.14 (0.35)
10. ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น	2.88 (0.33)	2.71 (0.70)	2.83 (0.37)	3.00 (0.53)
โดยส่วนรวม	2.99 (0.27)	2.37 (0.34)	2.78 (0.32)	2.88 (0.36)

(ความหมายของคะแนนคือ 4 หมายถึงสูงมาก, 3 หมายถึง สูง, 2 หมายถึงปานกลาง, 1 หมายถึงต่ำ, และ 0 หมายถึง ต่ำมาก)

จากการศึกษาอาจารย์ภาควิชา ฯ ประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักศึกษา ดังแสดงในตารางสรุปไว้ว่า นักศึกษามัธยมศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง นอกจากลักษณะทางค่านิยมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรู้ความสามารถพื้นฐานในวิชาต่าง ๆ และความอดทนที่อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลในตารางดังกล่าวจำนวนเป็นนักศึกษาแต่ละรุ่น กล่าวได้ว่าอาจารย์มีความรู้สึกสอดคล้องกันมากในการประเมินนักศึกษารุ่นแรกในระดับสูง รุ่นที่ 3 และ 4 ในระดับค่อนข้างสูง ส่วนรุ่นที่ 2 ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสนใจกว่านักศึกษารุ่นที่ 2 ซึ่งส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปริญญาตรี เป็นวิชาเอกคณิตศาสตร์และการวัดผลการศึกษา ได้รับการประเมินในทุกลักษณะต่ำกว่านักศึกษารุ่นอื่น ๆ ทุกรุ่นที่มีพื้นฐานความรู้ในระดับปริญญาตรีวิชาเอกต่าง ๆ กระจายมากและโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถพื้นฐานในวิชาต่าง ๆ และ ความรู้ความสามารถในวิชาต่าง ๆ นั้น นักศึกษารุ่นที่ 2 ได้รับการประเมินในระดับที่ต่ำกว่าทุกประการอย่างเห็นได้ชัด

2.3.2 อาจารย์

(1) จำนวนอาจารย์ที่รับผิดชอบในการดำเนินการหลักสูตร

คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาที่รับผิดชอบการ เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน แต่การรวมกันรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา เป็นไปดังนี้

ตาราง 16 จำนวนอาจารย์ที่รับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนอาจารย์	อาจารย์ที่ไม่ได้ดำเนินการ
2526	11	ศึกษาทอปริญญาเอก 1 คน
2527	11	ศึกษาทอปริญญาเอก 1 คน (ผู้ประเมิน)
2528	10	ศึกษาทอ 1 คน และปฏิบัติงานที่ RECSAM 1 คน
2529	10	ศึกษาทอ 1 คน และปฏิบัติงานที่ RECSAM 1 คน

(2) คุณสมบัติของคณาจารย์ คณาจารย์ภาควิชา ฯ ที่รับผิดชอบการดำเนินการ
หลักสูตร มีวุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

ตาราง 17 วุฒิการศึกษาและตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในแต่ละปีการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนอาจารย์	วุฒิการศึกษา		ตำแหน่งทางวิชาการ		
		ปริญญาโท	ปริญญาเอก	อาจารย์	ผศ.	รศ.
2526	12	11	1	5	6	1
2527	12	10	2	1	8	3
2528	12	10	2	0	5	7
2529	12	10	2	0	2	10

เมื่อพิจารณาคุณวุฒิของคณาจารย์ภาควิชา ฯ เปรียบเทียบกับความถนัดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
เห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงนั้น ถ้าจะให้ดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล
การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ควรจะมีจำนวนอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาเอก 6-10 คน ใน
จำนวนอาจารย์ทั้งหมด 12 คน จึงสรุปได้ว่าวุฒิทางการศึกษาของคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและ
วิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น
อยู่มาก ตั้งแต่เริ่มต้นเปิดหลักสูตรจนถึงปัจจุบัน

สำหรับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้ทำหน้าที่
สอนนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งทางวิชาการ
สูงการตำแหน่งอาจารย์ก็ได้ ถ้าเป็นผู้มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา แต่จะต้อง
เป็นอาจารย์ผู้มีความรู้วิทยานิพนธ์แล้ว ควรมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป และ
มีงานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่องควบคู่กัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์
ที่รับผิดชอบทั้งการสอนและความรู้วิทยานิพนธ์แล้ว เห็นว่าคณาจารย์ภาควิชา ฯ มีคุณสมบัติเกี่ยวกับ
เรื่องนี้อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ ตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของการเปิดหลักสูตรแล้ว

(3) ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัย การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นกลุ่มคณาจารย์ที่มีความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่ตลอดเวลา คือ ตั้งแต่ระยะก่อนเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทของภาควิชาจนถึงระยะปัจจุบัน อาจารย์แต่ละคนได้มีผลผลิตผลงานทางวิชาการออกมาอยู่เสมอ จากข้อมูลที่มีประเมิณรวบรวมได้แสดงให้เห็นว่า ในระยะก่อนการ เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทนั้น อาจารย์แต่ละคนได้ผลิตตำราหรือหนังสือเกี่ยวกับสาขา วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาแล้วไม่น้อยกว่า 1 เรื่อง และมีผลงานวิจัยอีกคนละไม่น้อยกว่า 2 เรื่อง และหลังจากปีการศึกษา 2526 คือระยะเริ่มเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทเป็นต้นมา อาจารย์แต่ละคนก็ได้มีผลผลิตผลงานทางวิชาการเพิ่มขึ้นไปอีก รวมแล้วจนถึงปัจจุบัน อาจารย์แต่ละคนได้ ผลิตตำราหรือหนังสือเกี่ยวกับสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา 2-3 เรื่อง และงานวิจัยทั้งที่ ทำคนเดียวและเป็นกลุ่ม ไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง นอกจากนี้ยังมีเอกสารประกอบการอบรมทางวิชาการ วัดและประเมินผลการศึกษาและการวิจัยการศึกษา ซึ่งอาจารย์แต่ละคนได้รับเชิญเป็นวิทยากรในที่ต่าง ๆ อีก คนละ 3-5 เรื่อง

เมื่อเปรียบเทียบผลงานทางด้านวิชาการของคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ดังกล่าวกับเกณฑ์ที่เป็นความถี่เห็นของคณาจารย์ที่เสนอว่าอาจารย์แต่ละคนควรมีการผลิตำราหรือ หนังสือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา อย่างละไม่น้อยกว่า 1 เรื่องนั้น นับว่าคณาจารย์มีผลงาน ที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงสรุปได้ว่าคณาจารย์ในผลงานวิชาการของคณาจารย์แล้ว มีความเหมาะสม ที่จะรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชานี้ได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว อาจารย์แต่ละคนของภาควิชาที่มีคุณสมบัติทางวิชาการที่มีคุณภาพพอเพียง ต่อการรับผิดชอบในการสอนและควบคุมวิทยานิพนธ์ของสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ฯ ได้

ข้อมูลอีกส่วนหนึ่งที่เป็นความรู้ดีของมหาบัณฑิตและนักศึกษาที่แสดงถึงการยอมรับอาจารย์ใน ภาควิชา ฯ แสดงให้เห็นในรูปของคะแนนเฉลี่ยคั้งตาราง 18 ต่อไปนี้

ตาราง 18 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ตามความรู้สึกร
ของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา

คุณลักษณะ	คะแนนเฉลี่ย (น)	ส่วนเบี่ยงเบน ๑ (σ)
1. ความแตกฉานในเนื้อหาวิชาที่สอน	2.85	0.60
2. ความรู้ความสามารถทางด้านเทคนิคการวิจัย	3.26	0.70
3. ความรู้ความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ	2.94	0.64
4. ความแตกฉานในความรู้ใหม่ ๆ ทางการวัดและประเมินผล (เฉพาะอาจารย์ที่สอนหมวดวิชาการวัดและประเมินผล ๑)	2.53	0.91
5. ความเป็นกันเองกับนักศึกษา	2.85	0.88
6. การให้ความเสมอภาคแก่นักศึกษา	2.๙4	0.54
7. การใช้กำลังใจในการเรียนแก่นักศึกษา	2.82	0.66
8. การให้ความสะดวกแก่นักศึกษาเข้านมเพื่อปรึกษา	3.18	0.71
๙. การเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานทั่วไป	3.05	0.71
10. การเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานทางด้านการวัดและประเมินผล	3.03	0.71

(ความหมายของคะแนนคือ 4 หมายถึง อาจารย์ทุกคน, 3 หมายถึงอาจารย์ส่วนใหญ่, 2 หมายถึง
กึ่งต่อครึ่ง, 1 หมายถึง ส่วนน้อย, และ 0 หมายถึง ไม่มีอาจารย์คนใดเลย)

จากข้อมูลในตารางแสดงว่าในความรู้สึกของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกัน
ในระดับปานกลาง (ค่า σ มากกว่า .50) เห็นว่า อาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนมากกว่าครึ่งได้รับการยอมรับทางด้านวิชาการและ
บุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับนักศึกษา นอกจากลักษณะที่เป็นความแตกฉานในความรู้ใหม่ ๆ ทางการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา ของอาจารย์ที่สอนหมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งได้รับการ
ยอมรับเป็นจำนวนมากนัก

ผู้ประเมินได้สอบถามความรู้สึกรวมของคณาจารย์ที่มีต่อคณาจารย์ด้วยกันเอง เกี่ยวกับความ
รับผิดชอบของอาจารย์ในงานปริญญานิเทศศาสตร์ ๖ ได้แสดงให้เห็นคะแนนดังต่อไปนี้

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้สึกรวมของคณาจารย์ที่มีต่อคณาจารย์
ด้วยกันในความรับผิดชอบต่องานปริญญานิเทศศาสตร์

รายการปฏิบัติ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน ๖
1. การเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการสอนปริญญานิเทศศาสตร์	3.11	0.33
2. การศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชา	2.56	0.73
3. ความเอาใจใส่ในงานปริญญานิเทศศาสตร์	3.00	0.71
4. ความร่วมมือประสานงานในงานปริญญานิเทศศาสตร์	2.56	0.88
5. การเสียสละเพื่องานปริญญานิเทศศาสตร์	2.89	0.33
6. ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานปริญญานิเทศศาสตร์	3.00	0.50

(ความหมายของคะแนนคือ 4 หมายถึง ดีมาก, 3 หมายถึง ดี, 2 หมายถึง ปานกลาง,
1 หมายถึง ไม่ค่อยดี, และ 0 หมายถึง ไม่ดีเลย)

จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่า ในสาขาของคณาจารย์ที่มีต่อคณาจารย์ในภาควิชาด้วยกัน
กันเองนั้น เห็นสอดคล้องกันพอสมควรว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานปริญญานิเทศศาสตร์
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่การร่วมมือประสานงานกันเพื่อ
ดำเนินงานเป็นกลุ่ม ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก และเป็นที่น่าสังเกตว่าคณาจารย์ด้วยกันเองยัง
เห็นว่าแต่ละคนได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก เช่นเดียวกับที่นักศึกษา
มีความรู้สึกรวมของคณาจารย์

อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาให้ชัดเจนแล้ว งานรับผิดชอบที่สำคัญคือการ เตรียมตัวให้พร้อม
สำหรับการสอนปริญญานิเทศศาสตร์ เป็นงานที่คณาจารย์ภาควิชาได้ปฏิบัติกันเป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปแล้ว คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ๖ มีคุณสมบัติทางวิชาการ
บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบต่อการดำเนินการหลักสูตรปริญญานิเทศศาสตร์สาขาวิชาการวัดและประเมินผล
การศึกษา อยู่ในระดับค่อนข้างดี

2.3.3 วัสดุอุปกรณ์ หนังสือและวารสาร และเครื่องมือทดสอบ

(1) วัสดุอุปกรณ์

ในการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซักเล็กน้อยกับที่ใช้ในการดำเนินการสอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ของภาควิชาคือ วิชาการวัดผลการศึกษา วิชาสถิติการศึกษา และวิชาวิจัยการศึกษา ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานของวิชาศึกษาศาสตร์ อุปกรณ์ที่สำคัญซึ่งเป็นอุปกรณ์หลักในการสอนคือ เครื่องฉายข้ามศีรษะ (Ovehead Projector) มีอยู่ในภาควิชา ๑ ตลอดเวลาที่ผ่านมา จำนวน 2 เครื่องนั้น ไม่พอเพียงกับความต้องการของคณาจารย์ ทั้งนี้เพราะบางเวลาอาจารย์หลายคนต้องการใช้ อุปกรณ์ดังกล่าวพร้อมกัน เนื่องจากชั้นเรียนระดับปริญญาตรี ปริญญาโทสาขาการวัดผล และปริญญาโทสาขาวิชาอื่น ซึ่งอาจารย์ของภาควิชาจะต้องสอนในเวลาเดียวกัน แต่เมื่อเดือนกรกฎาคม 2530 เป็นต้นมา ปรากฏว่าภาควิชา ๑ ได้รับเครื่องฉายเพิ่มอีก 2 เครื่อง รวมมีอยู่ในขณะนี้ทั้งหมด 4 เครื่อง จึงทำให้พอเพียงกับความต้องการ

อุปกรณ์สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ เครื่องพิมพ์ดีด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย ทั้งอาจารย์และนักศึกษานิเทศศาสตร์มีความต้องการใช้ในการพิมพ์เอกสารต่าง ๆ อย่างมากทีเดียว แต่เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทยที่มีอยู่ในภาควิชา ๑ ที่สามารถใช้งานได้ก็มีเพียง 1 เครื่องเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าอุปกรณ์ดังกล่าวที่มีจำนวนไม่พอเพียงกับการต้องการใช้

อย่างไรก็ตามมีอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ภาควิชา ๑ มีอยู่แต่ไม่ได้ใช้ให้คุ้มค่าคือ ไมโครคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีอยู่ 1 เครื่องนั้น มิได้นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนแต่อย่างใด สังเกตได้ว่าได้นำเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นมาใช้ก็แค่แนบในการสอบคัดเลือกนักศึกษานิเทศศาสตร์โทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล และนักศึกษานิเทศศาสตร์ศึกษาศาสตร์เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในภาควิชา ๑ ยังมีได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

สำหรับอุปกรณ์อย่างอื่น ๆ เช่น เครื่องปรุกระดาษไข และเครื่องอัดสำเนา (โรเนียว) ซึ่งภาควิชามีอยู่จำนวน 2 เครื่องนั้น นั้นพอเพียงต่อความต้องการใช้งานสำหรับการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชา

(2) หนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าเพื่อให้โดยผลิตภัณฑ์คุณภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของสาขาวิชา นอกจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่ใช้อยู่โดยทั่วไปแล้ว ควรมีหนังสือทางประเทศที่ทันสมัย(พิมพ์ปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา) สำหรับให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเป็นจำนวนมาก ๆ จากการสำรวจหนังสือในห้องสมุด ทั้งหอสมุดมหาวิทยาลัย หอสมุดคณะศึกษาศาสตร์ และหอสมุดภาควิชา พบว่าจากจำนวนหนังสือทางการวัดและประเมินผลการศึกษาที่เป็นภาษาอังกฤษ-ประเทศ(ภาษาอังกฤษ)ที่มีอยู่ทั้งหมด 166 เล่ม เป็นหนังสือที่พิมพ์ในปี ค.ศ. 1980 เป็นต้นมาจำนวน 19 เล่ม เมื่อคิดเป็นร้อยละของจำนวนหนังสือในสาขาวิชาแล้วเป็น 11.12 นับว่าปริมาณน้อยมาก

และจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาและมหาบัณฑิต เกี่ยวกับความพอเพียงของหนังสือหรือตำราที่ใช้สำหรับการค้นคว้า ร้อยละ 61.76 ตอบว่าหนังสือที่เป็นภาษาไทยมีจำนวนไม่พอเพียง อย่างไรก็ตามอาจารย์ในภาควิชาเกือบทุกคนได้จัดทำเอกสารคำสอนหรือตำราที่ใช้สำหรับการสอนและให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าซึ่ง เป็นการตอบสนองความต้องการของนักศึกษาแล้ว และเป็นไปตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความจำเป็นที่ควรจัดทำ

(3) วารสารและสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา และ/หรือ ที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ ซึ่งจะใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนหรือเพิ่มพูนความรู้ของนักศึกษาและอาจารย์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นนั้น จากการสำรวจในห้องสมุดทั้งหอสมุดมหาวิทยาลัยและหอสมุดคณะศึกษาศาสตร์ นับว่ามีจำนวนค่อนข้างน้อย วารสารและสิ่งพิมพ์ที่หาได้ประเมินตรวจสอบ มีดังนี้

- วารสารการวิจัยทางการศึกษา
- วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนา
- วิจัยสนเทศ
- ขาวสารวิจัยการศึกษา
- วารสารการวิจัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Journal of Educational Research
- Journal of Experimental Psychology

- Journal of Applied Psychology
- Psychological Reports
- Review of Educational Research
- Curriculum Inquiry
- Educational and Psychological Measurement
- New Directions For Testing and Measurement

จะเห็นได้ว่าวารสารและสิ่งพิมพ์มีอยู่ทั้งในหอสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์นั้น เป็นวารสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดโดยตรง 2 เล่มคือ Educational and Psychological Measurement และ New Directions For Testing and Measurement ซึ่งวารสารเล่มแรกนั้นปรากฏล่าสุดคือฉบับที่ 1 ของปี 1986 (ปรากฏวารสารนี้ออกปีละ 4 เล่ม) และจากการสอบถามบรรณาธิการก็ทราบว่าไม่ได้อ้างอิงฉบับก่อนหน้านั้นอีก ส่วนเล่มหลังนั้นเป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้รับบริจาคจาก Asia Foundation ความจริงสิ่งพิมพ์เล่มนี้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางการวัดและประเมินผลในระยะหลัง ๆ นี้ แต่จากการตรวจสอบฉบับที่ปรากฏเป็นฉบับปี 1982

เมื่อพิจารณาวารสารและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยตรงนั้น นับว่ายังขาดแคลนอยู่มากทีเดียว วารสารที่กรมไวไ้ในหอสมุดตามศูนย์ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แต่ปรากฏว่าไม่มีเลยนั้น ได้แก่

- (1) Applied Psychological Measurement
- (2) Journal of Educational Measurement
- (3) Journal of Personality Assessment
- (4) Journal of Educational Measurement and Evaluation
- (5) Psychometrika

และนอกจากนี้ มหาวิทยาลัยและนักศึกษาทุกคน (100 %) ให้คำตอบว่างานวิจัยและปริญญานิพนธ์สำหรับการศึกษาก่อนหน้านี้จำนวนน้อยไม่พอเพียงกับความต้องการเลย

(4) เครื่องมือทางการวัดผล ตามสภาพที่เป็นอยู่ภาควิชายังขาดเครื่องมือต่าง ๆ ทาง การวัดและประเมินผล และต้องไปยืมจากที่อื่นมาใช้ประกอบการเรียนการสอนและให้นักศึกษาได้ศึกษาอยู่เสมอ นับว่าไม่สอดคล้องกับความเห็นของศูนย์ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยและนักศึกษา ที่เห็นว่า

ภาควิชาควมมีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานทั้งของไทยและต่างประเทศไว้ให้นักศึกษาได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง
จึงจะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเกี่ยวกับเรื่องเครื่องมือทางการวัด
และประเมินผลนี้แนวทางการเตรียมพร้อมของภาควิชาซึ่งบทกรองอยู่มากที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ สิ่งพิมพ์ และเครื่องมือทดสอบ ที่จะใช้ในการ
ดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ยังไม่เพียงพอ สิ่งจำเป็นและควรได้มีไว้คือสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโดยตรง เช่น หนังสือทาง
การวัดและประเมินผลใหม่ ๆ (ทันสมัย) วารสารทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และเครื่องมือ
ทดสอบที่เป็นมาตรฐานต่าง ๆ นับว่าภาควิชาขาดแคลนอยู่มากทีเดียว

3. สภาพการนำหลักสูตรไปใช้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยทั่วไปอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาต่าง ๆ ได้ใช้วิธี
การสอนแบบบรรยายเป็นหลัก และมีการมอบหมายงานให้นักศึกษาคนกว่าในห้องสมุดเพื่อมารายงาน
ในชั้นเรียนและ/หรือการให้ทำงานภาคปฏิบัติและแบบฝึกหัดประกอบบทเรียน ลักษณะการสอนนั้นใน
ระยะเปิดสอนหลักสูตรได้ใช้การสอนแบบเป็นคณะ (Team-teaching) ที่แท้จริง แต่ในระยะหลัง
นี้อาจารย์แต่ละคนมีภาระงานมากขึ้น การสอนจึงดำเนินไปแบบผู้สอนคนเดียวตลอดกระบวนวิชา
อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทลายกระบวน
วิชาให้มีการเชิญอาจารย์พิเศษและวิทยากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางสาขาวิชานั้นมา
บรรยายให้แก่ นักศึกษาด้วย การเพิ่มประสบการณ์แก่นักศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้นอีกอย่างก็คือภาควิชา
ได้ดำเนินการมาโดยตลอดตั้งแต่รุ่นที่ 1 จนถึงปัจจุบัน คือ การจัดให้นักศึกษาได้ศึกษาและปฏิบัติงานทาง
การวัดและประเมินผลในหน่วยงานอื่นในกรุงเทพมหานคร เช่น กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ
กองทดสอบ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)
 เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ว่าเป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมหลักสูตรได้เป็นอย่างดียิ่ง มหาลัยฝึกและ
นักศึกษามีความพอใจและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละรายกระบวนวิชานั้น ผู้ประเมินได้นำสภาพที่เป็นจริงในชั้นเรียนซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของมหานักศึกษาและนักศึกษามาเปรียบเทียบกับสภาพที่ควรเป็นในการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ซึ่งเป็นการคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหานักศึกษาและนักศึกษา แสดงให้เห็นในรูปคะแนนเฉลี่ยดังตารางต่อไปนี้ (ในการให้คะแนนคำตอบนั้น ในสภาพที่ควรเป็น ให้คะแนน 4 แก่คำตอบที่เห็นว่าการเป็นมากที่สุด, 3 ควรเป็นมาก, 2 ควรเป็นปานกลาง, 1 ควรเป็นน้อย, และ 0 ไม่จำเป็น ส่วนในสภาพที่เป็นจริง ให้คะแนน 4 แก่คำตอบที่ตอบว่าเป็นจริงทุกวิชา, 3 เป็นจริงเป็นส่วนมาก, 2 เป็นจริงครึ่งๆกลางๆ, 0 เป็นจริงเป็นส่วนน้อย, และ 0 ไม่จริงเลย)

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสภาพที่ควรเป็น และสภาพที่เป็นจริง ในการสอนปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล

กิจกรรม	สภาพที่ควรเป็น		สภาพจริง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ	บัณฑิตและ นศ.	
1. แจกแผนการเรียนการสอนให้นักศึกษารายก่อนเรียน	3.57 (0.62)	3.38 (0.73)	2.97 (1.06)
2. สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา	3.64 (0.48)	3.65 (0.59)	3.16 (0.67)
3. สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.36 (0.62)	3.74 (0.44)	2.85 (0.78)
4. สอนตามเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรได้ครบถ้วน	2.93 (0.70)	3.42 (0.70)	3.06 (0.60)
5. สอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับที่ไม่ระบุไว้ในหลักสูตร	3.50 (0.60)	3.32 (0.72)	1.58 (0.82)
6. เตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างดี	3.71 (0.45)	3.76 (0.42)	2.85 (0.66)
7. เสนอพบเรียนเป็นไปตามลำดับของเนื้อหา	2.93 (1.08)	3.26 (1.07)	2.97 (0.67)

ตาราง 19 (ต่อ)

กิจกรรม	สภาพที่ควรเป็น		สภาพจริง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ	บัณฑิตและ นศ.	
8. อธิบายเนื้อหาให้เข้าใจอย่างชัดเจนทุกแง่มุม	3.21 (0.77)	3.26 (0.95)	2.70 (0.76)
9. มุ่งสนทนีสถาปนการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง	3.21 (0.67)	3.68 (0.53)	2.67 (0.80)
10. พยายามเข้าถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน	2.64 (0.72)	2.91 (0.92)	2.09 (0.83)
11. พยายามให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	3.36 (0.61)	3.38 (0.69)	2.90 (0.71)
12. สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษาส่วนใหญ่	2.43 (1.25)	2.76 (1.08)	2.21 (0.84)
13. ให้กำลังใจแก่นักศึกษาในการเรียน	3.07 (0.70)	2.91 (0.56)	2.42 (0.89)
14. นำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็น ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไข	3.50 (0.63)	3.68 (0.47)	2.00 (0.92)

(ตัวเลขในวงเล็บคือขนาดของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

จากรายการต่าง ๆ ที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษา ต่างมีความเห็นที่ค่อนข้างสอดคล้องกันว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอให้พิจารณานั้นเป็น กิจกรรมที่ควรทำอย่างมาก นอกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการสอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนัก- ศึกษาส่วนใหญ่เท่านั้น ที่ได้รับการพิจารณาควรทำในระดับปานกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความ เห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการพยายามเข้าถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน ว่าควรทำในระดับ ที่ไม่สูง มากนัก อาจพูดได้ว่าอยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งต่างจากความเห็นของมหาบัณฑิตและนักศึกษา ที่เห็นว่ากิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพการจัดกิจกรรม ตามที่เป็นจริงของคณาจารย์ภาควิชา ฯ แล้ว จะเห็นได้ว่ากิจกรรมส่วนใหญ่คณาจารย์ได้กระทำกันเป็น

ส่วนมาก นอกจากกิจกรรมเกี่ยวกับการพยายามเข้าใจความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษาส่วนใหญ่ และนำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสองกิจกรรมแรกนั้นนับว่าสอดคล้องกับความคิดเห็นของคณาจารย์ ที่มีต่อความสำคัญแกกิจกรรมดังกล่าวมากนัก ส่วนกิจกรรมหลังนั้นนับว่าแตกต่างจากความคิดเห็นของคณาจารย์ คณาจารย์และนักศึกษาอย่างมาก เพราะทั้งสามกลุ่มต่างให้ความสำคัญแกกิจกรรมนี้อย่างมากทีเดียว และยังมีอีกกิจกรรมหนึ่งที่อาจารย์จำนวนเพียงประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่ได้อำนาจกิจกรรมนี้ นั่นคือ สอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ระบุไว้ในหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ทั้งคณาจารย์ คณาจารย์และนักศึกษา ต่างมีความเห็นไปในทำนองเดียวกันว่าเป็นกิจกรรมที่ควรทำอย่างมาก

เมื่อเปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นจริงดังกล่าวกับสภาพที่ควรเป็นตามความคิดเห็นของคณาจารย์ คณาจารย์และนักศึกษา โดยอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดว่า เมื่อคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองสภาพต่างกันตั้งแต่ 1 คะแนนขึ้นไปจะถือว่าการจัดกิจกรรมตามสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่ควรเป็นมีความแตกต่างกัน ซึ่งจากการพิจารณาตามเกณฑ์ดังกล่าวแล้วสรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนมากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับสภาพที่ควร เป็นไปในการสอนระดับนี้ แต่มีบางกิจกรรมที่อาจารย์ได้กระทำในระดับต่ำกว่าสภาพที่ควร เป็น ได้แก่ การสอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ระบุไว้ในหลักสูตร การมุ่งสอนให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และการนำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไข

จากการสอบถามนักศึกษารหัส 29... เป็นรายกระบวนวิชาแล้วนำคะแนนจากการตอบมาพิจารณาเป็นส่วนรวมทั้งพบว่าเป็นการเพิ่มเติม พบว่าสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของคณาจารย์ในแต่ละกระบวนวิชาใกล้เคียงกับสภาพที่ควร เป็นในทุกกิจกรรม

นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มประสบการณ์ทางการวัดและประเมินผลการศึกษาให้แก่นักศึกษาอีก คือการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการ เป็นผู้ดำเนินการสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน ในการสอบคัดเลือกนักศึกษาเข้าคณะศึกษาศาสตร์ด้วย

3.2 การวัดและประเมินผลการศึกษา โดยทั่วไปคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ได้ทำการประเมินผลการศึกษานักศึกษาปริญญาโท ในกระบวนวิชาต่าง ๆ โดย

- (1) ไขผลจากการทดสอบเป็นหลัก ร่วมกับการวัดวิธีอื่น
- (2) นำผลจากการทำงานภาคปฏิบัติหรือแบบฝึกหัดหรือการค้นคว้าทำรายงาน มาพิจารณา
รวมในการประเมินผล ประมาณร้อยละ 30
- (3) มีการวัดระหว่างภาคเรียนหลายครั้ง
- (4) ใช้ระบบการประเมินผลทั้งแบบอิง เกณฑ์และอิงกลุ่มร่วมกัน โดยใช้ระบบอิง เกณฑ์
เป็นเบื้องต้นแล้วจึงตามด้วยการอิงกลุ่ม

จากวิธีการวัดและประเมินผลทั้งสี่นี้ว่าวิธีที่ 2, 3 และ 4 สอดคล้องกับความนึกเห็นของ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนวิธีการที่ 1 นั้นผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรใช้ผลจากการทดสอบร่วมกับวิธีการวัด
อย่างอื่นเท่า ๆ กันหรือใกล้เคียงกัน

ส่วนวิธีการวัดโดยอาศัยข้อสอบนั้น เมื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควร เป็น
ซึ่งได้จากความนึกเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยและนักศึกษา ได้ผลแสดง เป็นตัวเลขดังตาราง 21
ต่อไปนี้ (คะแนนในตารางได้จากการตอบมาตราประมาณค่าที่ไล่คะแนนจาก 0-4)

ตาราง 21 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา
เกี่ยวกับลักษณะข้อสอบตามสภาพที่ควร เป็นและสภาพที่เป็นจริงในการวัดผลนักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ลักษณะข้อสอบ	สภาพที่ควร เป็น		สภาพจริง
	ผู้ทรงคุณวุฒิ	บัณฑิตและ นศ.	
1. วัดโดยยึดวัตถุประสงค์ของวิชาเป็นหลักมากกว่า ยึดเนื้อหา	3.57 (0.62)	3.38 (0.73)	2.33 (0.84)
2. มุ่งวัดความรู้ในเนื้อหา	1.36 (0.81)	1.24 (0.94)	1.94 (0.74)
3. มุ่งวัดการนำความรู้ที่ได้ไปใช้	3.29 (0.70)	3.32 (0.76)	2.33 (0.68)
4. มุ่งวัดความนึกเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์	3.50 (0.63)	3.21 (0.72)	2.00 (0.74)

(ตัวเลขในวงเล็บคือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

จากการพิจารณาลักษณะข้อสอบโดยมหาบัณฑิตและนักศึกษ แสดงให้เห็นว่าในสภาพที่เป็นจริงนั้น ข้อสอบของคณาจารย์ที่ใช้วัดกระบวนการวิชาต่าง ๆ นั้น วัดโดยยึดวัตถุประสงค์ของวิชาเท่านั้น กับที่ยึดเนื้อหาวิชา และถึงแม้จะมีโครงวัดความจำในเนื้อหาบางส่วนก็ตาม แต่ก็มุ่งวัดการนำความรู้ไปใช้ และวัดความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์ไม่มากเท่าที่ควร จึงกล่าวได้ว่าข้อสอบของคณาจารย์ภาควิชา ๆ ยังมีลักษณะไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ควร

กล่าวโดยสรุปแล้ว วิธีการวัดและประเมินผลการศึกษาของคณาจารย์ภาควิชาประเมินผล และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความเหมาะสมอยู่แล้ว แต่การรื้อทางตามลักษณะของข้อสอบที่ควรเป็น

3.3 การบริหารและบริการหลักสูตร

การบริหารและบริการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดำเนินการแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้

3.3.1 ด้านนโยบายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานในการบริหาร และควบคุม นับว่ามีความเหมาะสมดี

3.3.2 ด้านงบประมาณ คณะศึกษาศาสตร์ เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดสรรงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตของทุกสาขาวิชา รวมทั้งเข้าไว้ด้วยกัน โดยมีได้แยกเป็นงบประมาณของแต่ละสาขาวิชา และนอกจากนี้งบประมาณที่ใช้ดำเนินการหลักสูตรของทุกสาขาวิชาดังกล่าวยังรวมอยู่ด้วยกันกับงบประมาณที่จะใช้ดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของคณะ อีกด้วย โดยมีได้จัดสรรแยกไว้เป็นทางหากว่าเป็นงบประมาณสำหรับดำเนินการหลักสูตรแต่ละระดับเท่าใด ในการใช้งบประมาณสำหรับดำเนินการหลักสูตรมหาบัณฑิตนั้น ให้แต่ละสาขาวิชาที่จะใช้เสนอโครงการเป็นคราว ๆ ไป เพื่อขอให้พิจารณาอนุมัติการใช้เงินงบประมาณเพื่อการนั้นทุกกรณี ตั้งแต่การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ หนังสือ วารสาร. การจัดสัมมนา การศึกษาและงาน การเชิญอาจารย์พิเศษ ฯลฯ

เกี่ยวกับการขอใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการหลักสูตรมหาบัณฑิตนี้ แม้ทางคณะ ฯ มีนโยบายว่าจะให้ความสำคัญและมองเห็นความจำเป็นอย่างมากก็ตาม แต่บางครั้งก็เกิดปัญหาที่ไม่สามารถใช้งบประมาณตามที่ขออนุมัติได้ เพราะวิธีการขอใช้ของแต่ละสาขาวิชาในเรื่องคล้ายคลึงกัน ไม่เป็นระบบเดียวกัน จึงต้องมีการทบทวนกันใหม่ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวขึ้น

การบริหารงบประมาณด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ อาจารย์ภาควิชา ฯ ในฐานะผู้รวมกันวางแผนการขอใช้ มีความพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และมีความเห็นว่าการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการหลักสูตรมหาบัณฑิตที่เฉพาะสมนั้นควรเป็นไปในลักษณะต่อไปนี้คือ จัดสรรแยกให้แต่ละสาขาวิชาโดยให้ภาควิชาเป็นผู้รับผิดชอบ หรือคณะ ฯ จัดงบประมาณสำหรับดำเนินการหลักสูตรมหาบัณฑิต แยกไวทางหากเป็นแต่ละสาขาวิชา โดยให้คณะ ฯ เป็นฝ่ายประสานงาน การที่ทำดังเช่นลักษณะใด ลักษณะหนึ่งนั้น ทำให้ภาควิชาซึ่งรับผิดชอบหลักสูตรจะได้อำนาจงานของตนเองภายใต้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้ได้อย่างเหมาะสม

3.3.3 คำนวณวิชาการ การบริหารหลักสูตรค่านี้นักศึกษาประเมินผลและวิจัยการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีปฏิบัติการอย่างเต็มตัวมาโดยตลอด เริ่มตั้งแต่การกำหนดจำนวนนักศึกษาแต่ละรุ่น การคัดเลือกนักศึกษา และการจัดแผนการศึกษาของนักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) การกำหนดจำนวนนักศึกษา ภาควิชา ฯ ได้กำหนดจำนวนรับนักศึกษาแต่ละรุ่นประมาณ 10 ถึง 15 คน ทั้งนี้เพราะได้คำนึงถึงอัตรากำลังของอาจารย์ที่มีอยู่ที่จะต้องรับผิดชอบในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาสาขาวิชานี้และสาขาวิชาอื่น (ซึ่งจำเป็นต้องให้ความร่วมมือ) ในแต่ละปีการศึกษา ถ้ารับจำนวนมากกว่านี้เกรงจะทำให้การควบคุมดูแลนักศึกษาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งจำนวนนักศึกษาที่กำหนดไว้ดังกล่าวนั้น มหาวิทยาลัยและนักศึกษาเห็นว่าเป็นความเหมาะสมทั้งในการเรียนและการจัดกิจกรรมอื่น ๆ

(2) การคัดเลือกนักศึกษา ในการคัดเลือกนักศึกษานั้น ภาควิชา ฯ เป็นผู้กำหนดวิธีการและเกณฑ์การคัดเลือก โดยวิธีการนั้นได้อาศัยผลจากการทดสอบความรู้ความสามารถเป็นสำคัญเป็นอันดับแรก การทดสอบความรู้ความสามารถนั้นเป็นการทดสอบแบบเขียนตอบทางคานต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ (ก) ความรู้ทางการศึกษา แบ่งเป็น 3 คาน ได้แก่ คานหลักสูตร - การสอนและจิตวิทยาการศึกษา คานการวัดผลการศึกษาเบื้องต้น คานสถิติการศึกษาเบื้องต้น และ (ข) ความถนัดทางการเรียน แบ่งเป็น 3 คาน ได้แก่ ความถนัดทางคานเหตุผล ความถนัดทางคานภาษา ความถนัดทางคานคณิตศาสตร์ รวมเป็นการใช้แบบทดสอบสำหรับการสอบคัดเลือกจำนวน 6 คาน ทั้งนี้วิธีการคัดเลือกนักศึกษาจากการทดสอบความรู้ความสามารถดังกล่าวนั้น ได้ดำเนินการดังนี้

การรวมคะแนนและการจัดลำดับที่

1. ตรวจให้คะแนนแต่ละหมวดวิชา
2. แปลงคะแนนดิบของแต่ละ subtest ให้เป็น T-score (6 ฉบับ)
3. การผ่านรอบแรกจะทอง
  - 3.1 ได้คะแนนเฉลี่ยของคะแนน T วิชาสถิติและการวัดผล ฯ ไม่ต่ำกว่า 50
  - 3.2 ได้คะแนนเฉลี่ยของคะแนน T วิชาความถนัด ฯ ของทุกฉบับ ไม่ต่ำกว่า 50

4. นำคะแนน T ของผู้ผ่านรอบแรกมารวมกัน ตามอัตราส่วนดังนี้

$$T_{รวม} = 2T_{สถิติ} + 2T_{วัดผล} + 2T_{เหตุผล} + T_{ภาษา} + T_{คณิต} + 2T_{จิตา}$$

5. นำ T มาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ แล้วตัดเอา 30 คนแรก เพื่อคัดเลือกเป็นประเภททั่วไปจำนวน 10 คน โดยคัดจากคะแนนสูงสุดจากแต่ละวิชาเอกต่อไปในวิชาละ 2 คน โดยแต่ละวิชาเอกต้องมีวิชาโทไม่ซ้ำกัน วิชาเอกต่าง ๆ คือ

- ก. สาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์
- ข. สาขาวิชาเอกวิทยาศาสตร์
- ค. สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา
- ง. สาขาวิชาเอกภาษา
- จ. สาขาวิชาเอกอื่น ๆ

6. ถ้าการคัดเลือกในข้อ 5 ได้จำนวนไม่ครบ 10 คน ให้นำบุคคลที่ได้คะแนน T จากสูงสุดลงมาจนครบจำนวน โดยไม่คำนึงถึงวิชาเอกและวิชาโท

7. สำหรับประเภทโควตา ให้พิจารณาจากคนที่เหลือจากการคัดเลือกแล้วในข้อ 5 และรวมไปจนถึงคนที่อันดับที่ 50 เพื่อนำมาพิจารณาคัดเลือกคนที่ได้คะแนนสูงสุดที่ขอรับโควตา จำนวนไม่เกิน 4 คน โดยไม่คำนึงถึงวิชาเอก

แนวทางการคัดเลือกโดยอาศัยคะแนนจากการทดสอบความรู้ความสามารถดังกล่าว จะเป็นการคัดเลือกขั้นต้น ซึ่งจะต้องมีการสัมภาษณ์เป็นการคัดเลือกขั้นที่สอง (ขั้นสุดท้าย) ก็ตาม ในทางปฏิบัติ นั้น คะแนนจากการทดสอบดังกล่าวได้อีกเป็นตัวตัดสินเลยทีเดียว ทั้งนี้เพราะเมื่อผ่าน

การคัดเลือกขั้นต้นแล้ว ก็จะมีการคัดเลือกขั้นสุดท้ายทุกรายไป การสัมภาษณ์ที่กระทำเช่นนั้น เป็นเพียงการหาคูขี้หอมผู้ได้รับการคัดเลือกขั้นต้นเท่านั้น มิได้มีการกำหนดน้ำหนักของการสัมภาษณ์ เป็นปริมาณแต่อย่างใด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็ว่าผู้ผ่านการคัดเลือกขั้นต้นแล้วนั้น จะเป็นที่พอใจของ คณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ (คณาจารย์ภาควิชา ฯ) เสมอ

เกี่ยวกับวิธีการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ แม้ว่าได้เน้นวิธีการคัดเลือกโดย การทดสอบความรู้ความสามารถเป็นสำคัญเพียงอย่างเดียว และความรู้ความสามารถที่ทดสอบนั้น ค่อนข้าง เน้นความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์มาก เพราะมีทั้งการทดสอบความถนัดทางคณิตศาสตร์และความรู้ความสามารถทางวิชาสถิติ ถึงแม้การคัดเลือกได้พิจารณาแยกเป็นสาขาวิชาเอก ในระดับปริญญาตรีก็ตาม แต่เท่าที่ปฏิบัติมานั้นเป็นที่ยังคงถือว่า ผู้สมัครที่สำเร็จปริญญาตรีสาขาวิชา อื่นที่นอกเหนือจากคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ที่ผ่านเกณฑ์ของการทดสอบนี้แม้มีจำนวนไม่ ครบตามที่กำหนดไว้ เมื่อใช้วิธีการตัดสินคะแนนข้อ 6 ก็มักทำให้ได้ผู้สมัครที่สำเร็จจากสาขาวิชา คณิตศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ (ถึงข้อยกเว้นที่แสดงให้เห็นในการาง 12) จึงนับว่าการคัดเลือกยังไม่เป็นไป ตามนโยบายของภาควิชา ฯ เองที่มุ่งหวังจะกระจายสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ให้มากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตรทั้งกล่าว กับวิธีการที่ควร เป็นตามความคิดเห็นของบุหร่งคุณวุฒิ กล่าวได้ว่าวิธีการที่ดำเนินการมานั้นยังไม่สอดคล้องกับ วิธีการที่ควร เป็น ทั้งนี้เพราะบุหร่งคุณวุฒิมีความเห็นว่าการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาตามหลักสูตร มหาลัยติดทางการวัดและประเมินผลการศึกษานั้น ควรพิจารณาจากด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ตามลำดับ ความสำคัญคือ (1) ความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐาน (2) การสัมภาษณ์ (3) ความสามารถทาง ภาษาอังกฤษ และ (4) ความมุ่งหวังในการทำงานทางการวัดและประเมินผล ฯ หลังจาก สำเร็จการศึกษา ซึ่งการทดสอบความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานนั้น บุหร่งคุณวุฒิเห็นว่าควรทดสอบ เกี่ยวกับ (1) ความถนัดทางการเรียนคณิตศาสตร์เชิงเลขคณิต ความเข้าใจทางภาษา และ การสรุปความทางภาษา (2) จิตวิทยาการเรียน (3) การวัดผลการศึกษาเบื้องต้น และ (4) ความรับผิดชอบ

(3) การจัดแผนการศึกษาให้นักศึกษา ภาควิชา ๑ ได้จัดแผนการศึกษาให้นักศึกษาให้เรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ จำนวน 36 หน่วยกิต ในเวลา 3 ภาคเรียน ส่วนวิทยานิพนธ์อีก 9 หน่วยกิตนั้น ตามแผนที่แท้จริงนั้นจะเป็นการเริ่มลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 4 แต่ในทางปฏิบัติภาควิชาได้พยายามให้นักศึกษาเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ในภาคเรียนที่ 3 เสียก่อนแล้วจึงลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 4 ถึงแผนการศึกษาต่อไปนี้

ปีที่ 1

<u>ภาคเรียนที่ 1</u>		<u>ภาคเรียนที่ 2</u>	
	หน่วยกิต		หน่วยกิต
ศว.720	3	ศว.721	2
ศว.740	3	ศว.722	2
กระบวนวิชาเลือกนอกสาขา	4	ศว.750	2
		ศว.770	3
		ศว.820	3
		กระบวนวิชาเลือกนอกสาขา	2
	<u>10</u>		<u>14</u>

ปีที่ 2

<u>ภาคเรียนที่ 1</u>		<u>ภาคเรียนที่ 2</u>	
	หน่วยกิต		หน่วยกิต
ศว.723	2	ศว.799	9
ศว.724	2		
ศว.891	2		
กระบวนวิชาเลือกในสาขา	6		
	<u>12</u>		<u>9</u>

จากแผนการศึกษาที่ปฏิบัติจริง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่านักศึกษาได้เรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาเป็นจำนวนมากทั้งภาคภาคเรียนที่ 2 ของปีที่ 1 และในภาคเรียนที่ 3 หรือภาคเรียนที่ 1 ปีที่ 2 นักศึกษาจะได้เรียนเฉพาะกระบวนวิชาในสาขาวิชาเท่านั้น ซึ่งถ้าพิจารณาตามแผนแล้ว พบว่านักศึกษาได้เรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ อย่างเข้มข้นก่อนที่จะลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ แต่ในทางปฏิบัติจริงนั้นภาควิชา ๆ ได้พยายามให้นักศึกษาเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นในปลายภาคเรียนที่ 1 นี้ จากการสอบถามความคิดเห็นของมหาบัณฑิตและนักศึกษาเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการศึกษาดังกล่าว พบว่ามหาบัณฑิตและนักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งที่มีความลำบากในการเรียนในภาคเรียนที่ 1 นี้ เนื่องจากเกิดความเครียดที่ต้องเรียนกระบวนวิชาเลือกในสาขาวิชาซึ่งเป็นวิชาสถิติ 3 กระบวนวิชาและเป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก นั่นคือวิชา ศ.ว 760 Multiple Regression ศ.ว. 761 Factor Analysis ศ.ว 762 Non-parametric

Statistics ประกอบกันต้องเรียนกระบวนวิชาสัมมนาการวัด ประเมินผล และวิจัย การศึกษา (ศ.ว.891) ควบ ซึ่งจะต้องมีการค้นคว้ามาก จึงทำให้ไม่สามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ ได้เท่าที่ควร เมื่อจำเป็นที่ต้องรับเร่งเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ในภาคเรียนนี้ด้วย จึงทำให้เกิดปัญหาอย่างมาก ในจำนวนมหาบัณฑิตและนักศึกษาดังกล่าวนี้มีความรู้สึกรังเกียจและไม่พร้อมที่จะเสนอเค้าโครง ฯ ในภาคเรียนนี้ได้ และถึงแม้จะเสนอได้ก็คิดว่าไม่ดีเท่าที่ควร เพราะยังไม่เข้าใจหลักวิชาการทาง ๆ ที่เรียนมานานมาได้ดีพอ

เกี่ยวกับวิชาเลือก คือวิชาการสร้างแบบทดสอบ ซึ่งแยกเป็น 6 กระบวนวิชาย่อย คือ การสร้างแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์, วิชาสังคมศึกษา, วิชาศิลปศึกษา, วิชาพลศึกษา, และวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งกำหนดไว้วิชาละ 1 หน่วยกิตนั้น ในสภาพที่เป็นจริงไม่เคยได้เปิดให้นักศึกษาได้เลือกเรียนเลย ซึ่งกล่าวได้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา การเปิดวิชาเลือกนั้นเป็นการกำหนดของภาควิชามากกว่า ซึ่งเป็นวิชาทางสถิติทั้งสิ้น ดังนั้นนักศึกษาจึงไม่ได้เลือกเรียนกระบวนวิชาตามที่ควรจะเป็นตามเป้าหมายการกระจายพื้นความรู้ สาขาวิชาเอกระดับปริญญาตรีของนักศึกษาซึ่งได้เสนอแล้วในหัวข้อ 2.3.1 (1)

3.3.4 ค่าเบญจลักษณ์ การบริหารหลักสูตรด้านภาควิชา ฯ ได้ดำเนินการแบบเบ็ดเสร็จตามข้อตกลงร่วมกันของคณาจารย์ในภาควิชา ฯ ดังนี้

(1) การจัดอาจารย์สอนกระบวนวิชาต่าง ๆ คณะจารย์ภาควิชาได้จัดวางตัวบุคคลเพื่อทำการสอนนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของผู้สอน ทั้งนี้โดยมีนโยบายรวมกันว่าอาจารย์แต่ละคนควรได้ทำการสอนนักศึกษาแต่ละรุ่น อย่างน้อย 1 วิชา แต่มีบางรุ่นที่อาจารย์บางคนไม่ได้ทำการสอนเลย ทั้งนี้เพราะอาจารย์ดังกล่าวต้องสอนบางวิชาให้แก่นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาอื่น ในภาคเรียนที่ควรจะได้สอนนักศึกษาการวัดผล ๆ แต่การปฏิบัติดังกล่าวมิได้กระทบกระเทือนต่อการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ท่านนั้นกับนักศึกษาแต่อย่างใด

การจัดอาจารย์สอนกระบวนวิชาต่าง ๆ นั้น เมื่อได้ตกลงร่วมกันแล้วไว้ในแต่ละภาคเรียน ใครจะสอนวิชาใด ทั่วไปก็ให้ความเป็นอิสระแก่อาจารย์แต่ละคนที่จะรับผิดชอบในการสอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมการสอน วิธีการสอน และการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งนี้ให้ยึดเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรเป็นหลัก เหนือที่ปฏิบัติกันนั้นกล่าวได้ว่าวิธีจัดอาจารย์ควบการตกลงร่วมกันไม่มีปัญหาแต่อย่างใด อาจารย์แต่ละคนต่างมีความรับผิดชอบเป็นอย่างดี มีความเป็นอิสระภายในขอบเขตของหลักสูตร

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตอยู่อย่างหนึ่งคือ แม้อาจารย์แต่ละคนมีความรับผิดชอบต่อการสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ เป็นอย่างดี แต่ดูเหมือนว่าอาจารย์ส่วนใหญ่คำนึงถึง การสอนตาม เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมากกว่าการคำนึงถึงปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะจากการสอบถามความรู้และความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ปรากฏว่ามีอาจารย์เพียง 4 คน เท่านั้นที่สามารถตอบได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแม้แต่วัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาที่สอนอยู่เป็นประจำ อาจารย์ส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถบอกได้อย่างสมบูรณ์ ลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการสะท้อนถึงวิธีการบริหารหลักสูตรที่ไม่สามารถทำให้คณาจารย์ที่รับผิดชอบหลักสูตรนั้น มีความสำนึกในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่เสมอ

เมื่อพิจารณาภาระงานของอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่า นอกจากภาระงานสอนทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านไปมาในระยะที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทนั้น อาจารย์แต่ละคนมีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละประมาณ 8.5 ชั่วโมง ยังต้องทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโททั้งในสาขาวิชาและนอกสาขาวิชา คนละ 4-5 คน และอาจารย์บางส่วน(จำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของอาจารย์ทั้งภาควิชา) ยังทำหน้าที่ในการบริหารทั้งระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย เช่น ผู้ช่วยคณบดี ผู้อำนวยการศูนย์ กรรมการ-

สถาบันวิจัย กรรมการเฉพาะกิจ ฯลฯ และหน้าที่ในการบริการทางวิชาการ ซึ่งได้แก่การเป็นวิทยากรและเป็นที่ปรึกษาทางการวัดและประเมินผลและการวิจัย ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยนั้น อาจารย์ทุกคนได้กระทำเป็นประจำโดยตลอด เป็นการแสดงใจความอาจารย์ภาควิชาแต่ละคนมีภาระงานค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานการสอนนักศึกษานั้น ถ้าตัดสินตามเกณฑ์ความเหมาะสมที่ศูนย์ฯ เสนอความเห็นไว้ว่า ควรไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์นั้น นับว่าอาจารย์มีจำนวนชั่วโมงสอนมากกว่าที่ควรเป็น

(2) การจัดการบุคลากรเจ้าหน้าที่ ในระยะสองปีแรกของหลักสูตร ภาควิชาได้อาศัยบุคลากร 2 คน ซึ่งรับผิดชอบงานต่าง ๆ ในการดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรีของคณะ ได้แก่ งานพิมพ์ดีด รับ-ส่งหนังสือ งานธุรการต่าง ๆ งานโรเนียว งานทำความสะอาด ฯลฯ มาปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการหลักสูตรมหาวิทยาลัยวัดและประเมินผล ฯ ต่อมาภาควิชา ฯ ได้รับอัตราบรรจุนักวิชาการ (วุฒิปริญญาตรี) อีก 1 คน ซึ่งนักวิชาการดังกล่าวทำหน้าที่เกี่ยวกับงานทะเบียนและธุรการของภาควิชาเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งได้ช่วยงานอาจารย์บางคนในการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอน ตรวจแบบฝึกหัด เป็นต้น อย่างไรก็ตามบุคลากรเจ้าหน้าที่ของภาควิชาที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้ปฏิบัติงานทั้งที่เกี่ยวกับงานระดับปริญญาตรีและปริญญาโทไปพร้อมกันด้วย ไม่มี การกำหนดตัวบุคคลโดยเฉพาะของแต่ละระดับ แผนปฏิบัติการได้แบ่งงานแต่ละระดับตามระบบที่คิดขึ้นไว้เอง จากการสอบถามบุคลากรเจ้าหน้าที่ถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการดำเนินการหลักสูตรมหาวิทยาลัยวัดและประเมินผล ฯ ได้รับคำตอบว่าเป็นไปอย่างปกติ ไม่มีปัญหาและอุปสรรคใด ๆ แผนงานจะมากขึ้นกว่าในระยะที่ไม่ได้เปิดสอนหลักสูตรมหาวิทยาลัย ก็เพิ่มขึ้นไม่มากนัก แต่ในระยะปลายปี 2529 นี้ ได้เกิดความไม่คล่องตัวในงานโรเนียว เพราะเจ้าหน้าที่เคยปฏิบัติมาก่อนได้ ถูกกำหนดให้ทำหน้าที่ตามระบบการบริหารชุดใหม่ จึงทำให้เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด และงานธุรการต้องรับหน้าที่นี้

มีงานอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตรมหาวิทยาลัยวัดและประเมินผลโดยตรงคือการบริการห้องสมุดของภาควิชา ซึ่งดูเหมือนว่าไม่ได้รับการเอาใจใส่และให้ความสำคัญมากเท่าที่ควร ในระยะเริ่มแรกของการเปิดหลักสูตรได้มีการรวบรวมหนังสือ ตำรา เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เข้าไว้ในห้องสมุดของภาควิชาอย่างมาก โดยให้นักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการบริการใช้ห้องสมุดกันเอง ปรากฏว่าเมื่อถึงปัจจุบันหนังสือ ตำรา และเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก

ไม่สามารถติดตามกันได้ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าระบบการบริการห้องสมุดของภาควิชา ฯ เท่าที่เป็นอยู่ ยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

3.3.5 คานบริการวิชาการ

(1) การบริการแก่นักศึกษา เป็นการบริการหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการของนักศึกษาเพิ่มเติมจากที่ได้รับในการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งภาควิชา ฯ ได้ให้บริการคานต่าง ๆ ดังนี้

ก. การจัดทำรายที่ปรึกษาทั่วไป ภาควิชาได้จัดให้นักศึกษามีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปในแต่ละรุ่น ในอัตราส่วนนักศึกษาประมาณ 3-5 คนต่ออาจารย์ 1 คน ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้ปรึกษาเรื่องต่าง ๆ ทั้งปัญหาส่วนตัวและปัญหาวิชาการ จากการให้บริการดังกล่าวที่ผ่านมานั้น ปรากฏว่าอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปยังทำหน้าที่ได้ไม่ เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษาที่อยากให้เป็น ดังข้อมูลที่ได้จากการสอบถามคานนิสิตและนักศึกษา ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 21 จำนวนร้อยละของคานนิสิตและนักศึกษาที่แสดงความต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปทำหน้าที่ต่าง ๆ และจำนวนที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่นั้น

หน้าที่	ต้องการ	เป็นจริง
1. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์	100.00	60.00
2. ให้คำปรึกษาทางวิชาการต่าง ๆ หรือเป็นคานเตอร์ในบางครั้ง	88.57	40.00
3. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนที่เหมาะสม	74.29	45.71
4. ตักเตือนนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำให้ปรับปรุงให้ดีขึ้น	74.29	42.86
5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชา	62.86	60.00
6. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน	45.57	42.88
7. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา	45.57	31.43
8. ตักเตือนนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ	37.14	20.00
9. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบการศึกษา กฎข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย	34.29	40.00

จากข้อมูลในตาราง จะเห็นความหมายอันดีและนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปของคณะกำหนดที่ต่าง ๆ 5 ประการ คือรายการที่ 1 ถึง 5 ตามลำดับความมากน้อยที่ต้องการ และเป็นที่สังเกตได้ว่าหน้าที่ทั้งห้าดังกล่าวนี้มีเพียงหน้าที่เดียวคือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชา ที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่เป็นไปตามความต้องการ ส่วนหน้าที่ที่เหลืออีก 4 ประการนั้น จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำจริงมีน้อยกว่าจำนวนความต้องการอย่างมาก จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า อาจารย์ภาควิชา ฯ ที่ทำหน้าที่ปรึกษาทั่วไปแก่นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต ได้ทำหน้าที่ตามความต้องการของนิสิตบริการอย่างมาก ซึ่งอาจถือเป็นขอบเขตของการบริการหลักสูตร ที่ควรได้รับการพิจารณาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข. การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะอาจารย์ภาควิชา ฯ รับหน้าที่เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนิสิตทุกคนละไม่เกิน 5 คน จากการทำหน้าที่ที่ปรึกษาของคณะอาจารย์ที่ผ่านมานั้น นับว่าคณะอาจารย์ได้ทำหน้าที่สมควรปรารถนาของนิสิต ดังข้อมูลแสดงต่อไปนี้

ตาราง 22 จำนวนร้อยละของมหาบัณฑิตและนักศึกษาที่คาดหวังในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และการปฏิบัติหน้าที่แท้จริงของอาจารย์

หน้าที่	คาดหวัง	เป็นจริง
1. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย	97.05	100.00
2. ชี้แนะแหล่งค้นคว้าเอกสารอ้างอิง	94.12	90.90
3. ให้คำปรึกษาอย่างรอบรู้ในเรื่องที่นักศึกษาทำ	79.41	81.82
4. ชี้แนะให้นักศึกษาใช้ความสามารถของตัวเองให้มากที่สุด	76.47	96.97
5. ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาเขาพบเพื่อการปรึกษา	97.05	100.00
6. ให้กำลังใจแก่นักศึกษาในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์	97.05	96.97
7. ติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ	100.00	87.88

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จำนวนมหาบัณฑิตและนักศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่คาดหวัง อย่างไรก็ตามถ้าใช้เกณฑ์ความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าสภาพที่เป็นจริงไม่สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวังแล้ว จะมีอยู่ 2 หน้าที่

ที่อาจารย์ทำหน้าที่แตกต่างไปจากความคาดหวัง โดดแก่ การติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา เป็นระยะ ๆ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีจำนวนมหาบัณฑิตและนักศึกษารอละ 87.88 ที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่นี้ก็ตาม แต่จำนวนดังกล่าวยังน้อยกว่าจำนวนที่คาดหวังถึงร้อยละ 12.12 เพราะจำนวนที่คาดหวังในหน้าที่นี้ถึงร้อยละ 100 ส่วนอีกหน้าที่หนึ่งคือ การชี้แนะให้นักศึกษาใช้ความสามารถของตัวเองให้มากที่สุด มีจำนวนมหาบัณฑิตและนักศึกษารอละ 96.97 ที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่นี้ ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่าจำนวนที่คาดหวังจะให้ เป็น 20.50 ถึงแม้จำนวนที่แตกต่างกันนี้ค่อนข้างมาก แต่เป็นแนวความคิดรวบรัดของอาจารย์ที่จะทำหน้าที่เพื่อคุณภาพของมหาบัณฑิต ดังนั้นความแตกต่างดังกล่าวจึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่บกพร่องของอาจารย์ แต่ในทางตรงข้ามก็เป็นการมุ่งให้เกิดคุณภาพมหาบัณฑิตมากกว่า

กล่าวโดยสรุปแล้ว อาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตามที่ควรจะเป็นเกือบทุกประการ นอกจากบทบาทหรือทางด้านการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ เท่านั้น

ค. การจัดห้องทำงานของนักศึกษาโดยเฉพาะ เกี่ยวกับเรื่องการจัดห้องทำงาน ให้แก่นักศึกษาโดยเฉพาะนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าควรได้ดำเนินการเป็นบริการ และภาควิชาก็ได้พยายามจัดให้แก่นักศึกษาดังแรกจนถึงรุ่นปัจจุบัน แต่เนื่องจากสถานที่ของภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษามีจำกัด จึงไม่สามารถจัดสถานที่ให้แก่นักศึกษาได้อย่างเป็นอิสระได้ และได้จัดให้นักศึกษาใช้ห้องโถงหน้าห้องพักของอาจารย์ เป็นสถานที่ที่นักศึกษาทำงานร่วมกัน โดยอาจารย์ได้ให้ความเป็นอิสระในการทำงานอย่างมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษายังเกิดความรู้สึกไม่เป็นอิสระเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีความเกรงใจอาจารย์ที่กำลังทำงานอยู่ในห้องพัก จึงไม่สามารถที่จะอภิปรายถกปัญหากันอย่างเต็มที่ ถึงแม้ว่านักศึกษาจะรู้สึกไม่สะดวกเท่าที่ควรก็ตาม แต่มีความพอใจที่ได้รับบริการดังกล่าว และเห็นว่าห้องทำงานที่ภาควิชาจัดให้ช่วยเอื้ออำนวยต่อการเรียนตามหลักสูตรได้อย่างมากทีเดียว

ง. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภาควิชา ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่นักศึกษา 2 กิจกรรมคือ การพานักศึกษาไปศึกษาและดูงานต่างด้านการวัดและประเมินผล ในสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เป็นประจำทุกปี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยอาศัยงบประมาณของคณะศึกษาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาจะเสียค่าใช้จ่ายเพียง

เล็กน้อย ทั้งนี้การจัดกิจกรรมดังกล่าว มหาวิทยาลัยและนักศึกษาเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่ากับเวลาและเงินที่เสียไปอย่างมากทีเดียว นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางวิชาการแล้วยังเป็นการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ที่ควบคุมไปทั่ว กิจกรรมอีกกิจกรรมหนึ่งคือการทำการสำรวจผลของภาควิชา ฯ โดยให้นักศึกษาและรุ่นจัดทำทั้งภาควิชาให้การสนับสนุนทางค่านงบประมาณ อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร กิจกรรมดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาแล้ว ยังเป็นการช่วยส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะที่เป็นระบบให้แก่ศึกษาอีกด้วย การบริการหลักสูตรของภาควิชา ฯ ควบการจัดกิจกรรมทั้งสองดังกล่าว นับว่าเป็นการบริการที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของนักศึกษาในการเรียนตามหลักสูตรได้เป็นอย่างดี และอย่างมากด้วย

(2) การบริการแก่คณาจารย์ งานบริการหลักสูตรมหาวิทยาลัยแก่คณาจารย์ในภาควิชา นั้น คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการทั้งหมด งานต่าง ๆ มีดังนี้

ก. การจัดทำเอกสารคำสอน คณะ ฯ ได้สนับสนุนการจัดทำเอกสารคำสอนและเอกสารประกอบการสอนของคณาจารย์ ควบการให้วัสดุที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์เอกสาร เช่น กระดาษไข กระดาษโรเนียว ฟิล์มโรเนียว ทั้งนี้โดยมีเงื่อนไขว่าเอกสารที่จัดทำแล้วต้องส่งเข้าห้องสมุดคณะจำนวน 10 ชุด การให้บริการดังกล่าวนี้มิได้ทำให้เกิดการผลิตเอกสารคำสอนที่ไร้ประโยชน์แก่คณาจารย์และการสอนนักศึกษาตามหลักสูตร เป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนตำราไปทางหนึ่งด้วย

ข. การสนับสนุนการทำวิจัย คณะ ฯ ได้ให้การสนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์ในคณะ ฯ ทั้งทางตรงและทางอ้อม การให้การสนับสนุนโดยทางตรงเป็นการจัดสรรงบประมาณให้เป็นทุนสำหรับการทำวิจัย ส่วนการสนับสนุนโดยทางอ้อมเป็นการให้ความร่วมมือในการเสนอเค้าโครงการวิจัยของคณาจารย์เพื่อขอรับทุนตามมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่น และการอนุญาตให้ผู้ที่ได้รับทุนวิจัยแล้วใช้สถานที่ในคณะ ฯ สำหรับทำวิจัยได้ การให้การสนับสนุนการทำวิจัยดังกล่าวมิได้แยกประเภทของการวิจัยว่าเป็นระดับใด (ปริญญาตรีหรือปริญญาโท) การเสนอโครงการวิจัยเพื่อการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทได้รับน้ำหนักในการพิจารณาเท่าเทียมกับการวิจัยในระดับปริญญาตรี จากการสอบถามความพอใจของคณาจารย์ในภาควิชา ฯ เกี่ยวกับการให้การสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับปริญญาโท ได้รับคำตอบว่าคณาจารย์มีความพอใจในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เพราะขาดแคลนเรื่องทุน อย่างไรก็ตามเท่าที่สังเกตมาโดยตลอดนั้นคณาจารย์ในภาควิชา มีความเป็นอิสระและความสะดวกในการทำงานวิจัยเป็นอย่างมาก

ค. การเพิ่มพูนวิชาการเพื่องานปริญญาโท ตลอดระยะเวลาที่เปิดดำเนินการ หลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นต้นมานั้น คณาจารย์ในภาควิชาได้รับ ผิดชอบหลักสูตรได้รับการสนับสนุนทางด้านการเพิ่มพูนวิชาการเพื่องานปริญญาโทอยู่ในระดับค่อนข้าง น้อย เช่น การเข้าร่วมการอบรม การศึกษาค้นคว้า การเข้าร่วมประชุมสัมมนา ฯลฯ ทั้งนี้เป็น เพราะคณะ ฯ มีงบประมาณจำกัดจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนได้อย่างเต็มที่

4. สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ประเมินได้ทำการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา จำแนกเป็น 2 ประการคือ

4.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นคะแนนเฉลี่ย (GPA) เฉพาะกระบวนวิชาในสาขา วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อการประเมินว่าผลการเรียนในวิชาเอกของนักศึกษาแต่ละ รุ่น เป็นที่น่าพอใจหรือไม่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ประเมินผล การศึกษาของนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ด้วยระบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม ดังที่ได้เสนอมา แล้วในหัวข้อ 3.2 ในการประเมินผลการเรียนนี้ผู้ประเมินได้นำเอาลำดับชั้น (Grade) ที่นักศึกษา แต่ละคนได้รับในกระบวนวิชาเอกจำนวน 13 กระบวนวิชา รวม 30 หน่วยกิต มาหาค่าลำดับชั้น สะสมเฉลี่ย (GPA) แล้วนำเอาค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยของทุกคนในรุ่นเกี่ยวกับมาหาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งค่าสัมประสิทธิ์การกระจายโดยผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และสัมประสิทธิ์ การกระจาย (V) ของ GPA ในกระบวนวิชาเอกของนักศึกษาแต่ละรุ่น

นักศึกษา	μ	σ	V
รุ่นที่ 1 ปี 2526	3.52	0.22	6.25
รุ่นที่ 2 ปี 2527	3.30	0.33	10.00
รุ่นที่ 3 ปี 2528	3.55	0.25	7.04
รุ่นที่ 4 ปี 2529	3.58	0.33	9.15

จากข้อมูลวิเคราะห์ได้ในตาราง จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอกของนักศึกษารุ่นที่ 1, 3, และ 4 อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ส่วนนักศึกษารุ่นที่ 2 นี้มีผลการเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่ารุ่นอื่น ๆ และการกระจายของคะแนนของทุกรุ่นอยู่ในระดับต่ำ (ค่า σ ไม่ถึง .50) แสดงว่านักศึกษาแต่ละรุ่นนี้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาเอกใกล้เคียงกันมาก และเมื่อพิจารณาจาก ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบการกระจายของคะแนนก็แสดงให้เห็นว่า นักศึกษารุ่นที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเอกแตกต่างกันมากกว่ารุ่นอื่น ๆ คอย

จากเกณฑ์ผลการเรียนที่เป็นที่พอใจที่ผู้ประเมินได้กำหนดไว้ก่อนการประเมิน คือคะแนนเฉลี่ยของ GPA ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ทำให้สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ นอกจากรุ่นที่ 2 ที่ต่ำกว่าเกณฑ์เล็กน้อยเท่านั้น

4.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้ประเมินได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากนักศึกษา คือ

(1) ข้อมูลที่เป็นการประเมินตนเองของนักศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งผู้ประเมินได้ให้นักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล และนักศึกษาสาขาวิชาอื่นคือ สาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา หลักสูตรและการสอน บริหารการศึกษา และวิทยาศาสตร์ศึกษา ที่สุ่มมาจำนวนหนึ่ง ตอบแบบสอบถามที่เป็นการประเมินตนเองโดยให้คะแนนจาก 0-4 (4 หมายถึงมากที่สุด, 3 หมายถึงมาก, 2 หมายถึง ปานกลาง, 1 หมายถึง น้อย, และ 0 หมายถึง ไม่มีเลย) นำผลการประเมินตนเองของนักศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบกัน ได้ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 24 ก่า t แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความสามารถทางด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา จากการประเมินตนเองของนักศึกษารหัส 28... สาขาวิชาการวัดและ
ประเมินผล 1 และสาขาวิชาอื่น

ความรู้ความสามารถ	สาขาการวัดผล		สาขาอื่น		t
	μ	σ	$\bar{X}$	s	
1. ความรู้					
1.1 หลักทั่วไปของการวัดและประเมินผล 1	3.00	.77	2.63	.74	1.41
1.2 หลักการทั่วไปของการประเมินโครงการ และหลักสูตร	2.50	.92	2.00	1.51	0.94
1.3 หลักการวัดเชาวน์และวิธีใช้แบบทดสอบเชาวน์	2.30	.90	1.50	.76	2.98*
1.4 หลักการวัดความถนัดและวิธีใช้แบบทดสอบ	2.50	.81	1.23	.65	5.61***
1.5 หลักการวัดบุคลิกภาพและวิธีใช้แบบทดสอบ	2.20	.75	1.00	.53	6.40***
1.6 วิธีการสร้างเครื่องมือวัดพุทธิพิสัย	3.10	.70	2.25	.71	3.39**
1.7 วิธีการสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัย	2.50	.67	1.63	.74	3.33**
1.8 วิธีการสร้างเครื่องมือวัดทักษะพิสัย	2.30	1.00	2.00	.53	1.60
1.9 วิธีวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัด	2.60	.66	1.50	.93	3.35**
1.10 วิธีการทางสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	2.60	.80	2.38	.74	0.84
1.11 วิธีการทางสถิติพารามตริกในการศึกษา	2.60	.66	1.75	1.04	2.31*
1.12 วิธีการทางสถิตินอนพารามตริกในการศึกษา	2.40	.66	1.63	1.19	1.83
1.13 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	2.80	.40	2.63	.92	0.52
2. ความสามารถ					
2.1 ใช้แบบทดสอบเชาวน์	2.20	.60	1.88	.64	1.41
2.2 ใช้แบบทดสอบความถนัด	2.60	.66	1.88	.64	3.18**
2.3 ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ	2.00	.89	1.63	.52	2.01*
2.4 สร้างข้อสอบในชั้นเรียน	2.90	.94	3.00	.53	-0.53
2.5 สร้างข้อสอบความถนัด	2.50	.81	1.25	.71	4.98**

ตาราง 24 (ต่อ)

ความสามารถ	สาขาวิชาผล		สาขาวิชาอื่น		t
	μ	σ	$\bar{X}$	S	
2.6 ในการสร้างแบบวัดเจตคติ	2.20	.75	1.50	.53	3.74**
2.7 ในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ	2.00	.89	1.13	.83	2.96*
2.8 ในการสร้างแบบสอบถาม/แบบสำรวจ	2.60	.80	2.00	.93	1.82
2.9 ในการสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์	1.90	.94	1.50	.93	1.22
2.10 ในการสังเกตและสร้างแบบบันทึกการสังเกต	1.90	.83	1.50	.93	1.22
2.11 ในการทำสังคัมภีร์	1.30	1.00	1.88	1.13	-1.45
2.12 วัดผลงานภาคปฏิบัติ	2.00	1.00	1.75	.71	1.00
2.13 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัด	2.70	.64	1.38	.74	5.05**
2.14 ดำเนินการสอบถามขอสอบมาตรฐาน	2.50	1.28	1.63	1.06	2.32*
2.15 ทำโปรไฟล์	1.90	1.37	1.38	.52	2.83*
2.16 สร้างเกณฑ์ปรกติ	1.60	1.36	1.38	.52	1.20
2.17 วางแผนการวิจัย	2.10	.94	1.63	1.06	1.25
2.18 วิเคราะห์ข้อมูล	2.30	1.00	1.50	.76	2.98*
2.19 แปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล	2.00	.89	1.50	.76	1.86
2.20 เป็นวิทยากรการสร้างข้อสอบวัดคุณลักษณะ	2.10	1.14	1.63	.74	1.80
2.21 เป็นวิทยากรการสร้างข้อสอบความถนัด	1.60	.80	1.25	.46	2.15*
2.22 เป็นวิทยากรการสร้างแบบวัดเจตคติ	1.80	.98	0.75	.89	3.34**
2.23 เป็นวิทยากรการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ	1.80	.75	0.75	.89	3.34**
2.24 เป็นวิทยากรการวัดผลงานภาคปฏิบัติ	1.50	1.02	1.13	1.25	0.84
2.25 เป็นวิทยากรการสร้างแบบสอบถามแบบสำรวจ	1.70	1.10	1.50	1.41	0.40
2.26 เป็นวิทยากรการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัด	2.10	1.22	0.88	1.13	3.52**
2.27 เป็นวิทยากรการประเมินโครงการและ					
หลักสูตร	1.60	1.02	1.63	1.50	-0.06

ตาราง 24 (ต่อ)

ความรู้ความสามารถ	สาขาวิชาผล		สาขาอื่น		t
	μ	σ	$\bar{X}$	S	
2.28 เป็นวิทยากรการใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล	1.90	1.14	1.50	1.31	0.86
2.29 สอวิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา	2.20	.98	1.00	1.19	2.85*
2.30 สอวิชาสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	2.50	1.20	1.50	1.07	2.64*
2.31 สอวิชาสถิติพหุเมตริกทางการศึกษา	2.20	1.08	1.25	1.04	2.58*
2.32 สอวิชาสถิติอนุพหุเมตริกทางการศึกษา	1.80	1.17	1.25	1.04	1.50
2.33 สอวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	2.10	.83	1.63	.92	1.44

* แตกต่างกันด้วยความมั่นใจ 95 %

** แตกต่างกันด้วยความมั่นใจ 99 %

*** แตกต่างกันด้วยความมั่นใจ 99.95 %

จากข้อมูลในการทำให้ประเมินค่า ในการดำเนินการหลักสูตรได้ทำให้นักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตรมีความมั่นใจว่าตนเองมีความรู้ทางการวัดและประเมินผลการศึกษาตามทาง ๆ อยู่ในระดับค่อนข้างมากเป็นส่วนใหญ่ และเป็นความรู้ที่มั่นใจที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่นด้วย แต่ในแง่ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการวัดและประเมินผล นั้น นักศึกษายังมีความรู้ที่ตนเองมีความสามารถในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยเป็นส่วนใหญ่ และเป็นความรู้ที่ค่อนข้างไม่แตกต่างจากนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาอื่นเท่าใดนัก ดังนั้นจึงแสดงว่าการดำเนินการหลักสูตรยังมิได้ทำให้อิทธิพลของหลักสูตร เกิดความมั่นใจในตนเองด้านความรู้ความสามารถเท่าที่ควร

การประเมินทางด้านเจตคติและจรรยาบรรณทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ผู้ประเมินได้ให้นักศึกษาตอบแบบวัดเจตคติและแบบวัดความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดผลของคำตอบให้เป็นคะแนนโดยแสดงต่อไปนี้ (คะแนนเจตคติมีช่วงจาก 0 ถึง 4 และคะแนนความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณมีช่วงจาก 0 ถึง 14)

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t แสดงการเปรียบเทียบคะแนน
เจตคติและความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษา
รหัส 28... สาขาวิชาการวัดและประเมินผล ฯ และสาขาอื่น

ลักษณะ	สาขาวัดผล		สาขาอื่น		t
	μ	σ	$\bar{X}$	S	
เจตคติต่องานการวัดและประเมินผล ฯ	2.90	0.32	1.80	0.83	3.75**
เจตคติต่อนักวัดและประเมินผล ฯ	2.52	0.57	1.82	0.73	2.71*
จรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผล ฯ	7.80	2.32	4.13	2.17	4.78**

* แตกต่างกันอย่างมีความมั่นใจ 95 %

** แตกต่างกันอย่างมีความมั่นใจ 99 %

จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่าทั้งคะแนนเจตคติต่อการวัดและประเมินผล ฯ และ
ความคิดกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผล ฯ ของนักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล
การศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นของนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ด้มีความมั่นใจได้ 95 % - 99 % ขึ้นไป เมื่อ
ทำการเปรียบเทียบในเชิงสถิติ แต่เมื่อพิจารณาคะแนนทั้งสองลักษณะดังกล่าวอย่างลึกซึ้งแล้ว จะ
เห็นว่า เป็นคะแนนที่อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น (คะแนนเจตคติสูงสุดคือ 4 และคะแนนจรรยาบรรณ
สูงสุดคือ 14) ดังนั้นจึงทำให้ผู้ประเมินสรุปได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
รหัส 28... มีเจตคติและความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา อยู่ใน
ระดับที่ยังไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ควร

เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการสรุปคุณค่าของผลผลิตของหลักสูตรในด้านความรู้ความสามารถ
เจตคติและจรรยาบรรณดังกล่าว ผู้ประเมินได้ทำการรวบรวมข้อมูลทางค่านี้จากนักศึกษารหัส 29...
ในลักษณะของการพัฒนาการ อีกทางหนึ่งด้วย โดยการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาสาขาวิชาการวัด
และประเมินผล ฯ เป็น 3 ระยะ คือปลายภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2529 และปลายภาค
เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 และรวบรวมจากนักศึกษาสาขาวิชาอื่น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน
ด้วย โดยข้อมูลที่รวบรวมวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 26 คะแนนเฉลี่ย (μ) และความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ($\bar{D}$) ของความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จากการประเมินตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ฯ รหัส 29...

$$(\bar{D}_1 = \mu_2 - \mu_1, \bar{D}_2 = \mu_3 - \mu_2, \bar{D}_3 = \mu_3 - \mu_1)$$

ความรู้ความสามารถ	คะแนนเฉลี่ย			ความแตกต่าง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	$\bar{D}_1$	$\bar{D}_2$	$\bar{D}_3$
1. ความรู้						
1.1 หลักการทั่วไปของการวัดและประเมินผล ฯ	2.23	3.08	3.14	0.85	0.91	0.06
1.2 หลักการทั่วไปของการประเมินโครงการ ฯ	1.69	2.77	2.54	1.08	0.85	-0.23
1.3 หลักการวัดเชาวน์และวิธีใช้แบบทดสอบ	1.77	2.54	2.77	0.77	1.00	0.23
1.4 หลักการวัดความถนัดและวิธีใช้แบบทดสอบ	1.92	2.69	2.92	0.77	1.00	0.23
1.5 หลักการวัดคุณลักษณะและวิธีใช้แบบทดสอบ	1.46	0.62	1.85	-0.84	0.39	1.23
1.6 วิธีสร้างเครื่องมือวัดพุทธิพิสัย	2.38	2.85	3.15	0.47	0.77	0.30
1.7 วิธีสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัย	1.85	0.69	1.77	-1.16	-0.08	1.08
1.8 วิธีสร้างเครื่องมือวัดทักษะพิสัย	1.69	0.54	1.85	-1.15	0.16	1.31
1.9 วิธีวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัด	2.08	2.38	2.85	0.30	0.77	0.47
1.10 วิธีการทางสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	2.62	3.23	3.08	0.61	0.46	-0.15
1.11 วิธีการทางสถิติพารามेटริกในการศึกษา	1.77	2.46	2.54	0.69	0.77	0.08
1.12 วิธีการทางสถิติไม่พารามेटริกในการศึกษา	0.92	0.77	2.15	-0.15	1.23	1.38

ตาราง 26 (ต่อ)

ความรู้ความสามารถ	คะแนนเฉลี่ย			ความแตกต่าง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	$\bar{D}_1$	$\bar{D}_2$	$\bar{D}_3$
1.13 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	1.69	2.77	2.69	1.08	1.00	-0.08
2. ความสามารถ						
2.1 ใช้แบบทดสอบเชววิน	1.69	2.31	2.46	0.62	0.77	0.15
2.2 ใช้แบบทดสอบความถนัด	1.92	2.62	2.54	0.70	0.62	-0.08
2.3 ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ	1.54	0.69	1.92	-0.82	0.38	1.23
2.4 สร้างข้อสอบในชั้นเรียน	2.54	3.08	3.31	0.54	0.77	0.23
2.5 สร้างข้อสอบความถนัด	1.46	2.62	2.92	0.16	0.46	0.30
2.6 สร้างแบบวัดเจตคติ	1.54	0.85	1.77	-0.69	0.23	0.93
2.7 สร้างแบบวัดคุณลักษณะ	1.54	0.69	1.69	-0.82	0.15	1.00
2.8 สร้างแบบสอบถาม/แบบสำรวจ	1.77	2.00	2.69	0.23	0.92	0.69
2.9 สัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์	1.62	1.46	2.23	-0.16	0.61	0.77
2.10 สังเกตและสร้างแบบบันทึกการสังเกต	1.69	1.77	2.54	0.08	0.85	0.77
2.11 ทำสังคมมิติ	1.77	1.54	2.08	-0.23	0.31	0.54
2.12 วัดผลงานภาคปฏิบัติ	1.67	1.15	2.08	-0.52	0.41	0.93
2.13 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัด	2.00	2.46	2.85	0.46	0.85	0.39
2.14. ดำเนินการสอบข้อสอบมาตรฐาน	2.00	2.46	2.92	0.46	0.92	0.46
2.15 ทำโปรไฟล์	1.25	2.08	2.46	0.83	1.21	0.38
2.16 สร้างเกณฑ์ปรกติ	1.67	2.23	2.23	0.56	0.56	0.00
2.17 วางแผนการวิจัย	1.83	2.46	2.46	0.63	0.63	0.00
2.18 วิเคราะห์ข้อมูล	2.00	2.77	2.62	0.77	0.62	-0.15
2.19 แปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล	2.67	2.62	2.77	-0.05	0.10	0.15

ตาราง 26 (ต่อ)

ความสามารถ	คะแนนเฉลี่ย			ความแตกต่าง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	$\bar{D}_1$	$\bar{D}_2$	$\bar{D}_3$
2.20 เป็นวิทยากรการสร้างข้อสอบวัด พุทธิพิสัย	2.25	2.38	3.00	0.13	0.75	0.62
2.21 เป็นวิทยากรการสร้างข้อสอบความถนัด	1.67	2.46	2.62	-0.21	-0.05	0.16
2.22 เป็นวิทยากรการสร้างแบบวัดเจตคติ	1.67	0.69	1.85	-0.98	0.18	1.16
2.23 เป็นวิทยากรการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ	1.25	0.54	1.77	-0.71	0.52	1.23
2.24 เป็นวิทยากรการวัดผลงานภาคปฏิบัติ	1.42	0.69	2.00	-0.73	0.58	1.31
2.25 เป็นวิทยากรการสร้างแบบสอบถาม / แบบสำรวจ	1.67	1.85	2.46	0.17	0.79	0.61
2.26 เป็นวิทยากรการวิเคราะห์คุณภาพ เครื่องมือ	1.67	2.31	2.67	0.64	1.02	0.38
2.27 เป็นวิทยากรการประเมินโครงการฯ	1.58	2.23	2.31	0.65	0.73	0.08
2.28 เป็นวิทยากรการวิเคราะห์เนื้อหา	1.75	2.77	2.69	1.02	0.94	-0.08
2.29 สอนวิชาหลักการวัดและประเมินผล การศึกษา	2.16	2.77	3.31	0.61	1.75	0.54
2.30 สอนวิชาสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	2.42	2.85	3.15	0.43	0.73	0.30
2.31 สอนวิชาสถิติพหุคูณทางการศึกษา	1.50	2.00	2.62	0.50	1.12	0.62
2.32 สอนวิชาสถิติถดถอยพหุคูณทาง การศึกษา	0.83	1.00	2.15	0.17	1.32	1.15
2.33 สอนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	1.58	2.38	2.69	0.80	1.11	0.31

จากข้อมูลในตาราง 26 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความรู้ในด้านหลักการวัดและประเมินผล วิธีการสร้างเครื่องมือวัดพหุพิสัย และวิธีการทางสถิติเบื้องต้นอยู่ในระดับดี ส่วนความรู้ด้านอื่น ๆ นั้นนักศึกษาที่มีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดีเท่านั้น แต่นักศึกษาที่มีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความรู้ในด้านต่าง ๆ ต่อไปอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำคือ หลักการวัดคุณลักษณะและวิธีแบบทดสอบคุณลักษณะ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัย และวิธีการสร้างเครื่องมือวัดทักษะพิสัย

สำหรับความรู้สึกลึกซึ้งตนเองด้านความสามารถนั้น ปรากฏอย่างเด่นชัดว่า นักศึกษาคิดว่าตนเองมีความสามารถในการสร้างข้อสอบในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี มากกว่าความสามารถด้านอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดีแทบทั้งสิ้น เช่นเดียวกับความคิดเกี่ยวกับความรู้ที่ตนเองมี นักศึกษาที่มีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความสามารถในการสร้างแบบวัดเจตคติ การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งนักศึกษามีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความสามารถในการเป็นวิทยากรในชั้นเรียนค่อนข้างต่ำ

เป็นที่สังเกตได้ว่า ถ้านักศึกษาที่มีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความรู้สึกลึกซึ้งในระดับใด ก็จะมีความรู้สึกลึกซึ้งตนเองมีความสามารถในการทำนั้นในระดับเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความรู้สึกลึกซึ้งของตนเองในระยะต่าง ๆ 3 ระยะคือ เมื่อเรียนในภาคเรียนที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และภาคเรียนที่ 3 จะเห็นว่าส่วนใหญ่ นักศึกษาคิดว่าตนเองมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ มากขึ้นตามลำดับ อย่างไรก็ตามความรู้สึกลึกซึ้งดังกล่าว เมื่อเปรียบเทียบกับในรูปของคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกระหว่างภาคเรียนที่ 3 และภาคเรียนที่ 1 แล้ว (t_{12}) จากรายการทั้งหมด 46 รายการ คะแนนความรู้สึกลึกซึ้งของนักศึกษารั้งหลังมากกว่าครั้งแรกรั้งแต่ 1 คะแนนขึ้นไป (จากมาตรา 0-4) มีเพียง 10 รายการเท่านั้น นับว่าเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อย และจากการนำคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งของนักศึกษาไปเปรียบเทียบกับคะแนนความรู้สึกลึกซึ้งของนักศึกษาสาขาวิชาอื่น (แสดงในตาราง 27) จะเห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของการประเมินตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการประเมินตนเองของนักศึกษาสาขาวิชาอื่น เป็นจำนวน 29 รายการ ซึ่ง เป็นคะแนนที่สูงกว่าอย่างแท้จริงด้วยความมั่นใจในระดับสูง (ระดับ 95 %- 99.95 %) ส่วนอีก 14 รายการก็แสดงให้เห็นว่าคะแนนของนักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล

มีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนของนักศึกษาสาขาวิชาอื่น แต่เป็นที่น่าสนใจ เกตว่านักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ๖ มีแนวโน้มในการประเมินตัวเองว่ามีความรู้ในระเบียบวิธีวิจัย ความสามารถในการสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์ การวางแผนการวิจัย และการวัดผลงานภาคปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำกว่าที่นักศึกษาสาขาวิชาอื่นประเมินตนเอง

ตาราง 27 เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาระดับ 29... สาขาวิชาการวัดและประเมินผล ๖ และสาขาวิชาอื่น

ความรู้ความสามารถ	สาขาอื่น			สาขาวัดผล ครั้งหลัง	ต่างจาก สาขาอื่น (t)
	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	t		
1. ความรู้					***
1.1 หลักการทั่วไปของการวัดและประเมินผล	2.29 (0.83)	2.54 (0.66)	1.88	3.14 (0.64)	3.28
1.2 หลักการทั่วไปของการประเมินโครงการ	2.00 (1.04)	2.38 (0.96)	1.45	2.54 (0.75)	0.60
1.3 หลักการวัดเชาวน์และวิธีไขแบบทดสอบ	1.71 (1.07)	1.15 (0.38)	-1.50	2.77 (0.58)	15.37***
1.4 หลักการวัดความถนัดและวิธีไขแบบทดสอบ	1.64 (1.08)	1.38 (0.57)	-1.04	2.92 (0.62)	9.74***
1.5 หลักการวัดบุคลิกภาพและวิธีไขแบบทดสอบ	1.71 (0.99)	1.15 (0.55)	-0.26	1.85 (0.66)	4.59***
1.6 วิธีสร้าง เครื่องมือวัดจิตพิสัย	2.14 (0.77)	2.15 (0.90)	0.03	3.15 (0.86)	4.01***
1.7 วิธีสร้าง เครื่องมือวัดจิตพิสัย	1.50 (0.94)	1.54 (0.97)	1.04	1.77 (0.80)	0.85
1.8 วิธีสร้าง เครื่องมือวัดทักษะพิสัย	1.93 (1.14)	1.69 (0.95)	-0.21	1.85 (0.53)	0.61

ตาราง 27 (ต่อ)

ความสามารถ	สาขาอื่น			สาขาวิชา	ต่างจาก สาขาอื่น (t)
	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	t	ครั้งหลัง	
1.9 วิธีวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัด	1.50 (0.94)	1.85 (0.90)	1.14	2.85 (0.77)	4.01
1.10 วิธีการทางสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	2.50 (0.65)	2.69 (0.85)	0.38	3.08 (0.83)	1.65
1.11 วิธีการทางสถิติพหุคูณใน การศึกษา	1.86 (0.77)	2.54 (0.78)	2.66	2.54 (0.75)	0
1.12 วิธีทางสถิติพหุคูณพหุคูณใน การศึกษา	1.71 (0.73)	2.08 (0.86)	1.22	2.15 (0.66)	0.29
1.13 ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา	1.57 (0.85)	2.77 (0.60)	4.69	2.69 (0.61)	-0.48
2. ความสามารถ					
2.1 ใช้แบบทดสอบเซวอน	1.50 (0.94)	1.62 (0.87)	0.02	2.46 (0.63)	3.48**
2.2 ใช้แบบทดสอบความถี่	1.57 (1.02)	1.69 (0.85)	0.02	2.54 (0.63)	3.61***
2.3 ใช้แบบทดสอบนุกติภาพ	1.64 (1.01)	1.54 (0.97)	-0.61	1.92 (0.73)	1.41
2.4 สร้างข้อสอบในชั้นเรียน	2.29 (0.99)	2.69 (0.75)	1.45	3.31 (0.46)	2.98*
2.5 สร้างข้อสอบความถี่	1.29 (0.83)	1.31 (0.63)	0.30	2.92 (0.62)	9.21***
2.6 สร้างแบบวัดเจตคติ	1.50 (0.76)	1.31 (0.75)	-1.52	1.77 (0.80)	2.21*
2.7 สร้างแบบวัดคุณลักษณะ	1.36 (0.63)	1.23 (0.60)	-0.28	1.69 (0.82)	2.76**

ตาราง 27 (ต่อ)

ความรู้ความสามารถ	สาขาอื่น			สาขาวิศวกรรม เครื่องจักร	ต่างจาก สาขาอื่น (t)
	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	t		
2.8 สร้างแบบสอบถาม/แบบสำรวจ	1.79 (0.89)	2.23 (1.01)	1.66	2.69 (0.82)	1.64
2.9 สัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์	1.86 (0.86)	2.46 (0.88)	3.46	2.23 (0.70)	-0.94
2.10 สังเกตและสร้างแบบบันทึกการสังเกต	1.79 (0.97)	2.46 (0.88)	2.52	2.54 (0.75)	0.32
2.11 ทำสังคมมิติ	1.50 (1.16)	1.77 (0.93)	0.02	2.08 (1.21)	1.20
2.12 วัดผลงานภาคปฏิบัติ	1.93 (0.73)	2.15 (0.99)	0.72	2.08 (0.83)	-0.25
2.13 วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ	1.50 (0.85)	2.00 (0.91)	3.04	2.85 (0.66)	3.37***
2.14 ดำเนินการสอบถามสอบถามมาตรฐาน	2.07 (0.92)	2.00 (0.91)	-1.04	2.92 (0.62)	3.65***
2.15 ทำโปรไฟล์	0.79 (0.89)	1.31 (1.03)	1.14	2.46 (0.75)	4.03***
2.16 สร้างเกณฑ์ปรกติ	1.00 (0.68)	1.69 (0.85)	2.09	2.23 (0.89)	2.29
2.17 วางแผนการวิจัย	1.20 (0.58)	2.62 (0.51)	7.71	2.46 (0.84)	-1.13
2.18 วิเคราะห์ข้อมูล	1.64 (0.84)	2.23 (0.73)	2.74	2.62 (0.49)	1.93
2.19 แปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล	1.57 (0.94)	2.31 (0.63)	2.66	2.77 (0.58)	2.63
2.20 เป็นวิทยากรสร้างข้อสอบวัดคุณลักษณะ	1.57 (1.16)	1.69 (1.18)	0.98	3.00 (0.78)	4.00***

ตาราง 27 (ต่อ)

ความสามารถ	สาขาอื่น			สาขาพิเศษ	ทางจาก สาขาอื่น (t)
	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	t	ครั้งหลัง	
2.21 เป็นวิทยากรสร้างข้อสอบวัดความถนัด	1.21 (1.05)	0.92 (0.64)	-0.30	2.62 (0.49)	9.58***
2.22 เป็นวิทยากรสร้างแบบวัดเจตคติ	1.21 (1.05)	0.92 (0.64)	-0.30	1.85 (0.66)	5.24***
2.23 เป็นวิทยากรสร้างแบบวัดคุณลักษณะ	1.21 (1.05)	1.00 (0.71)	-0.28	1.77 (0.80)	3.91***
2.24 เป็นวิทยากรการวัดผลงานภาคปฏิบัติ	1.36 (1.28)	1.54 (1.19)	1.41	2.00 (0.55)	1.39
2.25 เป็นวิทยากรสร้างแบบสอบถาม	1.57 (1.22)	1.77 (1.09)	1.21	2.46 (0.50)	2.28*
2.26 เป็นวิทยากรวิเคราะห์คุณภาพ- เครื่องมือ	0.93 (0.73)	1.62 (0.96)	1.74	2.69 (0.61)	4.02***
2.27 เป็นวิทยากรการประเมินโครงการ	1.00 (0.78)	1.92 (1.04)	2.12	2.31 (0.82)	1.35
2.28 เป็นวิทยากรการใช้สถิติวิเคราะห์ ข้อมูล	1.29 (0.91)	1.92 (0.95)	1.21	2.69 (0.61)	2.92**
2.29 สอนวิชาหลักการวัดและประเมินผล	1.21 (0.89)	2.08 (0.86)	1.89	3.31 (0.72)	5.16***
2.30 สอนวิชาสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา	1.64 (1.08)	2.38 (1.19)	0.90	3.15 (0.86)	2.33*
2.31 สอนวิชาสถิติพหุคูณทางการศึกษา	1.36 (0.74)	1.85 (0.80)	1.79	2.62 (0.62)	3.47**
2.32 สอนวิชาสถิติอนุมานพหุคูณทางการศึกษา	1.29 (0.73)	1.54 (0.88)	0.74	2.15 (0.77)	2.50*
2.33 สอนวิชาการระเบียบวิธีวิจัยการศึกษา	1.14 (0.77)	2.38 (1.12)	3.25	2.69 (0.61)	1.00

กล่าวโดยสรุป นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งได้เรียนจนถึงภาคเรียนที่ 3 แล้ว มีความรู้สึกว่าตนเองมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่ถึงระดับที่เท่าที่ควร นักศึกษามีความมั่นใจเฉพาะค่าที่เกี่ยวข้องกับการวัดทางพุทธิพิสัยเท่านั้น ส่วนการวัดด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยนั้น นักศึกษามีความมั่นใจไม่มากนัก อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่เรียนตามหลักสูตร มีแนวโน้มที่จะมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มากกว่าที่นักศึกษาด้านวิชาอื่นมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้

นอกจากการแสดงออกถึงความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองแล้ว นักศึกษาทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร ได้แสดงให้เห็นถึงเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ในรูปของคะแนนเฉลี่ยดังตาราง 28-30 ต่อไปนี้

ตาราง 28 เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา รหัส 29... จากการวัด 3 ครั้ง

ลักษณะ	คะแนนเฉลี่ย			ความแตกต่าง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	D ₁	D ₂	D ₃
เจตคติต่องานการวัดและประเมินผล	3.01	3.12	3.15	0.11	0.14	0.03
เจตคติต่อนักวัดและประเมินผล	2.93	3.00	2.95	0.07	0.02	-0.05
คุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผล	6.46	6.77	8.85	0.31	2.39	2.08

(คะแนนเจตคติมีช่วงคะแนนจาก 0 - 4 และคะแนนความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีช่วงคะแนนจาก 0 - 14)

ตาราง 29 เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาอื่น รหัส 29... จากการวัด 2 ครั้ง

ลักษณะ	คะแนนเฉลี่ย		t
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	
เจตคติต่องานการวัดและประเมินผล	2.22 (0.63)	2.52 (0.53)	1.4815
เจตคติต่อนักวัดและประเมินผล	2.21 (0.36)	2.38 (0.25)	1.6682
คุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผล	4.07 (2.59)	6.38 (3.80)	1.9554*

ตาราง 30 เปรียบเทียบคะแนนเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา ของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล และสาขา
วิชาอื่น

ลักษณะ	คะแนนเฉลี่ยครั้งแรก		t	คะแนนเฉลี่ยครั้งหลัง		t
	สาขาวิศัล	สาขาอื่น		สาขาวิศัล	สาขาอื่น	
เจตคติต่องานการวัดและ ประเมินผล	3.01 (0.33)	2.22 (0.65)	4.69**	3.15 (0.27)	2.52 (0.53)	4.29**
เจตคติต่อนักวัดและประเมินผล	2.93 (0.38)	2.21 (0.36)	7.07**	2.95 (0.37)	2.38 (0.25)	8.22**
คุณธรรมทางด้านการวัดและ ประเมินผล	6.46 (2.37)	4.07 (2.59)	3.45**	8.85 (2.57)	6.38 (3.80)	2.34*

* แตกต่างด้วยความมั่นใจ 95 %

** แตกต่างด้วยความมั่นใจ 99.5 %

จากข้อมูลในตาราง 28 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผล มีคะแนนเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งในระยะเริ่มเข้าเรียน จนกระทั่งถึงระยะจบการเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ (ปลายภาคเรียนที่ 3) แทบจะไม่แตกต่างกันเลย คือคะแนนอยู่ในระดับที่ทั้งสองระยะ ส่วนคะแนนที่เป็นความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางการวัดและประเมินผลนั้น ปรากฏว่าคะแนนในระยะหลังจากเรียนมาแล้ว สูงกว่าระยะเมื่อเริ่มเข้าเรียน แต่ก็ยังเป็นคะแนนที่อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อวิเคราะห์เจตคติและคะแนนความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผล ไปเปรียบเทียบกับคะแนนของนักศึกษาศาสาวิชาอื่น ก็พบว่าคะแนนทั้งสองลักษณะของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผล มากกว่าคะแนนของนักศึกษาศาสาวิชาอื่นอย่างแท้จริง ด้วยความมั่นใจได้ไม่น้อยกว่า 95% (ดังแสดงในตาราง 30)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่าระดับเจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางการวัดและประเมินผลของนักศึกษาศาสาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา หลังจากเรียนถึงภาคเรียนสุดท้ายของการเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร สูงขึ้นกว่าในระยะเริ่มเข้าเรียนในหลักสูตรอย่างแท้จริง แต่ยังเป็นระดับที่ไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น

4.2 ผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัย

จากการสอบถามผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัย และคำตอบที่ได้รับจำนวน 16 คน ได้แสดงว่า มหาวิทยาลัยเกือบทุกคนได้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา มี 1 คนเท่านั้นที่ไม่ได้ทำงานที่เกี่ยวข้องเลย แม้ว่าบางคนไม่ได้ทำงานทางการวัดและประเมินผลโดยตรง แต่อย่างน้อยก็ได้เป็นที่ปรึกษาของฝ่ายวัดผลของหน่วยงานนั้น ๆ

งานทางการวัดและประเมินผลที่มหาวิทยาลัยได้มีบทบาทในหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่

1. วิเคราะห์แบบทดสอบ และนิเทศการสร้างแบบทดสอบ
2. ประเมินผลและวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน
3. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่คิด ร มส และ O
4. สอนวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา
5. เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา
6. บริหารการสอบประจำภาคเรียน สอบแก้ตัว และสอบทดแทน

7. ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการแต่ละปี
8. รวมกับกลุ่มโรงเรียนในการวัดผลและประเมินผล
9. เผยแพร่วิชาการทางการวัดและประเมินผลแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง
10. รับผิดชอบการวัดผลการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ในบางกลุ่มประสบการณ์
11. ประเมินผลการสอนของครู
12. ร่วมทำงานวิจัยกับคณะวิจัย
13. ทำหน้าที่หัวหน้าวัดผลการเรียนของโรงเรียน
14. ดูแลการวัดผลของครู อาจารย์ให้เป็นไปตามระเบียบ

ผู้ประเมินได้ขอให้อำเภอบึงสามพันศึกษาที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับมหาดัตติที่เป็นผลิตภัณฑ์ของหลักสูตรจำนวน 10 หน่วยงาน ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของมหาดัตติ โดยการออกแบบประเมินที่ส่งไปให้เมื่อเดือนสิงหาคม 2530 และผู้ประเมินได้สัมภาษณ์กับนักศึกษากิจการจำนวน 9 หน่วยงานเป็นการเพิ่มเติม (หลังจากมหาดัตติเป้าหมายจบการศึกษาไปแล้วประมาณ 1 ปี) โดยผลการประเมินของมหาดัตติทั้งหมดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 31 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนการประเมินคุณภาพในการปฏิบัติงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาดัตติทางการวัดและประเมินผล ฯ

รายการ	n	$\bar{X}$	S
1. ความสามารถในการสร้างข้อสอบวัดความรู้ความคิของนักเรียน	12	3.41	0.67
2. ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือวัดค่านิจพิสัยของนักเรียน	4	3.25	0.50
3. ความสามารถในการวัดผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียน	9	3.33	0.50
4. ความสามารถในการสร้าง เครื่องมือวัดคุณธรรมต่าง ๆ	5	2.75	0.50
5. ความสามารถในการปฏิบัติงานวัดและประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ	12	3.31	0.70

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการ	n	μ	σ
6. ความสามารถในการ เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลการศึกษา	14	3.57	0.65
7. ความสามารถในการ เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับ สถิติวิเคราะห์ทางการศึกษา	8	3.25	0.71
8. ความสามารถในการ เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับ การวิจัยทางการศึกษา	10	3.00	0.82
9. ความสามารถในการ เป็นวิทยากร เกี่ยวกับ เรื่องการวัดและ ประเมินผลการศึกษา	10	3.72	0.47
10. ความสามารถในการ เป็นวิทยากร เกี่ยวกับสถิติทางการศึกษา	6	3.17	0.41
11. ความสามารถในการ เป็นวิทยากร เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา	5	2.80	0.44
12. ความสามารถในการสอนการวัดและประเมินผลการศึกษา	5	3.60	0.55
13. ความสามารถในการสอนสถิติทางการศึกษา	2	2.50	0.71
14. ความสามารถในการสอนการวิจัยทางการศึกษา	2	2.50	0.71
15. การปรับปรุงงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา	10	3.40	0.70
16. การริเริ่มสร้างสรรค์งานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา	11	3.09	0.83
17. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานทางการวัดและประเมินผล การศึกษา	12	3.08	0.79
18. ความสามารถในการวางแผนและทำการวิจัย	7	3.14	0.69
19. ความศรัทธาในงานวัดและประเมินผลการศึกษา	14	3.57	0.65
20. ความมีใจรักในงานการวัดและประเมินผลการศึกษา	14	3.50	0.67
21. ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ ทาง การวัดและประเมินผลการศึกษา	14	3.62	0.51

ตาราง 31 (ต่อ)

รายการ	n	μ	σ
22. การตระหนักในการทำตนให้เหมาะสมกับการเป็นนักวัดผลที่ดี เช่น ชี้อัตถ์ย คอหลักการวัดและประเมินผล, มีความยุติธรรม ในการวัดและประเมินผล ฯลฯ	14	3.79	0.43

(ความหมายของคะแนน 4 = ดีมาก, 3 = ดี, 2 = พอใช้, 1 = ไม่น่าพอใจ, และ 0 = ไม่คิดเลย)

จากตารางแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยได้ทำงานทางด้าน การวัดและประเมินผลแตกต่างกัน สังเกตได้จากงานที่เกือบทุกคนทำนั้นคือ งานสร้างข้อสอบวัดความรู้ความคิของนักเรียน งานการวัดผล ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ การเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิชาการในสาขาวิชา ส่วนงานสอนและ/หรือเป็นวิทยากรนั้นค่อนข้างได้ทำกันน้อย จากการประเมินของผู้นับตั้งคัมยฐา เกี่ยวกับงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มหาวิทยาลัยได้กระทำในหน่วยงานนั้น ปรากฏว่างาน ส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยได้กระทำอยู่ในระดับที่จนถึงดีมาก นอกจากงานสอนสถิติทางการศึกษาและวิจัย ทางการศึกษา ซึ่งมีมหาวิทยาลัยทำหน้าที่อยู่ 2 คน ได้รับการประเมินจากผู้นับตั้งคัมยฐาในระดับปานกลาง และงานการสร้าง เครื่องมือวัดคุณธรรมและงานการ เป็นวิทยากร เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ซึ่ง มีมหาวิทยาลัยบางคนได้ปฏิบัติ ได้รับการประเมินยังไม่ถึงระดับดี

เป็นที่สังเกตได้ว่าคานคุณลักษณะทางการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยอื่นได้แก่ เจตคติที่ถือการวัดและประเมินผล และคุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผล (ข้อ 19-22) นั้น มหาวิทยาลัยได้รับการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

สรุปแล้วแสดงว่ามหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงานทางการวัดและ ประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับดีเป็นที่น่าพอใจของผู้นับตั้งคัมยฐา

ตาราง 32 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของคะแนนการประเมิน
คุณภาพในการปฏิบัติงานทั่วไปของมหาบัณฑิต

รายการ	สภาพที่เป็นอยู่ (n= 14)		เปรียบเทียบกับก่อนไปเรียน n = 8	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. ความรับผิดชอบ	3.41	0.51	2.75	0.50
2. ความมีมนุษยสัมพันธ์	3.08	0.86	3.00	0.82
3. การเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน	3.54	0.52	2.57	0.79
4. การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น	3.31	0.63	2.71	0.49
5. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม	3.15	0.80	2.57	0.53
6. ความมีระเบียบในการทำงาน	3.23	0.73	2.71	0.49
7. การยืดหยุ่นในการทำงาน	3.00	0.71	2.57	0.53
8. ความกล้าแสดงความคิดเห็น	3.08	1.04	2.86	0.38
9. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	2.85	0.99	2.71	0.49
10. การรู้จักประนีประนอม	2.92	0.76	2.57	0.53
11. ความมีน้ำใจ	3.38	0.65	3.00	0.82
12. ความอดทน	3.31	0.63	3.00	0.58
13. ความเชื่อมั่นในตนเอง	3.38	0.65	3.14	0.38
14. ความเป็นผู้นำ	2.69	0.95	2.86	0.38
15. ความเป็นผู้ตาม	3.00	0.58	2.58	0.53

(ความหมายของคะแนน : สภาพที่เป็นอยู่ แปลความหมายเหมือนกับตาราง 31 สภาพเปรียบเทียบกับก่อนไปเรียน 4 = ดีความมาก, 3 = ดีกว่า, 2 = เท่ากัน, 1 = คอยกว่า, และ 0 = คอยความมาก)

จากการประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยแสดงออกในการทำงานทั่วไป แสดงให้เห็นว่ายังกับนักศึกษาที่มีความพอใจในคุณลักษณะต่าง ๆ เป็นส่วนมาก เพราะได้รับการประเมินในระดับดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน ได้รับการประเมินในระดับดีมาก คุณลักษณะทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักประนีประนอมและความเป็นผู้นำ ทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวมหาวิทยาลัยได้รับการประเมินไม่ถึงระดับดี อย่างไรก็ตาม เมื่อขอใหญ่มักกับนักศึกษาพิจารณาคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยแสดงออกในปัจจุบันเปรียบเทียบกับก่อนไปศึกษาต่อปริญญาโททางการวัดและประเมินผล ปรากฏว่ายังกับนักศึกษาที่เห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ถือมหาวิทยาลัยแสดงคุณลักษณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่ ตอนหลังดีกว่าเมื่อก่อนไปศึกษาต่อ แต่ยังไม่ถึงระดับที่จะแปลความได้ว่าดีกว่าอย่างน่าพอใจ

นอกจากการประเมินดังกล่าวแล้ว จากการสอบถามเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดบกพร่องของมหาวิทยาลัย ได้คำตอบที่สามารถสรุปได้ว่า

1. มหาวิทยาลัยสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีลักษณะเด่นทางด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ (ตัวเลขในวงเล็บคือจำนวนมหาวิทยาลัย)

- ความรับผิดชอบในการทำงาน (5)
- มีความอดทน เสียสละเวลาเพื่องาน (4)
- ขยันขันแข็ง มีความพยายามในการทำงาน (4)
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง (3)
- ทำงานใกล้ชิดเอื้อเฟื้อรอบคอบ มีระเบียบวินัย (3)
- สุภาพเรียบร้อย (2)
- รักงาน (1)
- ซื่อสัตย์ ยุติธรรม (1)
- กล้าแสดงออกและให้ข้อเสนอแนะ (1)
- พูกจาตรงไปตรงมา (1)
- มีความจริงใจ มีน้ำใจ (1)
- มีการยกย่องสนับสนุนที่ดี เมื่อสะดวกในการปฏิบัติ (1)

2. มหามัถิต ๑ มีจุดบกพร่องในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ไม่กล้าแสดงออกทั้งบทบาท และความคิดใหม่ ๆ (5)
- เชื่อมั่นในตนเองมากเกินไป (3)
- ถ้ายกข้อความรู้และเป็นผู้นำทางความคิดไม่ค่อย (4)
- ท่วงท่า (2)
- ขาดการเป็นประธานงาน (1)
- วางแผนงานไม่ดี (1)
- ความคุมอารมณ์ไม่ได้ (1)

4.3 ผลข้างเคียง (Side-effect) ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้หลักสูตร

4.3.1 จากการสนทนา (สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปิดหลักสูตรปริญญาโทของคณะ โศกณ บุญประธานงานปริญญาโท ฝ่ายการเงินของคณะ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ เจ้าหน้าที่ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ฯ โดยสรุปพอสรุปได้ว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางใดเกิดขึ้นกับบุคคลเหล่านี้เนื่องจากการ เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา เพราะเป็นการทำงานในหน้าที่ปกติ งานที่เพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากหลักสูตรนี้เป็นการเพิ่มเพียงเล็กน้อย ไม่ทำให้เกิดปัญหาใด ๆ จะมีผู้ได้รับผลประโยชน์บางอย่างคือเจ้าหน้าที่วิทยคดีของภาควิชา ฯ ซึ่งมีรายได้พิเศษจากการรับจ้างพิมพ์วิทยานิพนธ์และรายงานของนักศึกษา

4.3.2 มหามัถิตที่เป็นผลผลิตของหลักสูตรส่วนใหญ่ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีเกิดขึ้นกับตนเองมากกว่าในทางไม่ดี ซึ่งคิดว่าเป็นผลสืบเนื่องจากการสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนี้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวโดยคณะ มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มีหลักการและเหตุผลมากขึ้น มีความภูมิใจที่ได้รับการยอมรับทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และได้รับมอบหมายงานจากหน่วยงานในตำแหน่งหรือแผนกงานที่ดีขึ้น เป็นต้น

4.3.3 คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการหลักสูตร ได้รับผลกระทบจากหลักสูตรทั้งในทางดีและไม่ดี อาทิ ทำให้เกิดการกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพื่อสามารถสอนนักศึกษาได้ มีการผลิตเอกสารทางวิชาการเพิ่มขึ้น แต่ต้องอุทิศเวลาอย่างมากสำหรับการ เตรียมตัว เพื่อการสอนนักศึกษาและการ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของ

นักศึกษารุ่นใหม่ไม่ค่อยมีเวลาในการทำงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนมาแล้วจนกระทั่งงานกองกลางากวากำหนดค่อนข้างมาก

4.3.4 หน่วยงานที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติกิจงานอยู่ เกือบทุกหน่วยงานระบุว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในหน่วยงานที่เป็นผลสืบเนื่องจากการมีมหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร และเป็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีมากกว่าไม่ดี เช่น มีการเขียนแผนงานฝ่ายการวัดและประเมินผลขึ้น เกิดโครงการพัฒนาทดสอบเพื่อสร้างธนาคารทดสอบ การบริหารงานของฝ่ายวัดผลมีระบบระเบียบดีขึ้น และเป็นที่มาของระเบียบการวัดผลของกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มมีระบบปฏิบัติงานและเก็บข้อมูล บุคคลอื่นในหน่วยงานเกิดความรู้อย่างเข้าใจในเรื่องการวัดและประเมินผลดีขึ้น บรรยายภาพทางการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีการค้นคว้าทั้งในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอและจังหวัด

สรุปแล้วผลข้างเคียงของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เป็นไปในทางที่ดีมากกว่าไม่ดี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

ในการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งดำเนินการเปิดสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 ว่าเป็นอย่างไร มีสิ่งใดที่ควรได้นำมาพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมิน วิธีการประเมิน และผลของการประเมิน ดังต่อไปนี้

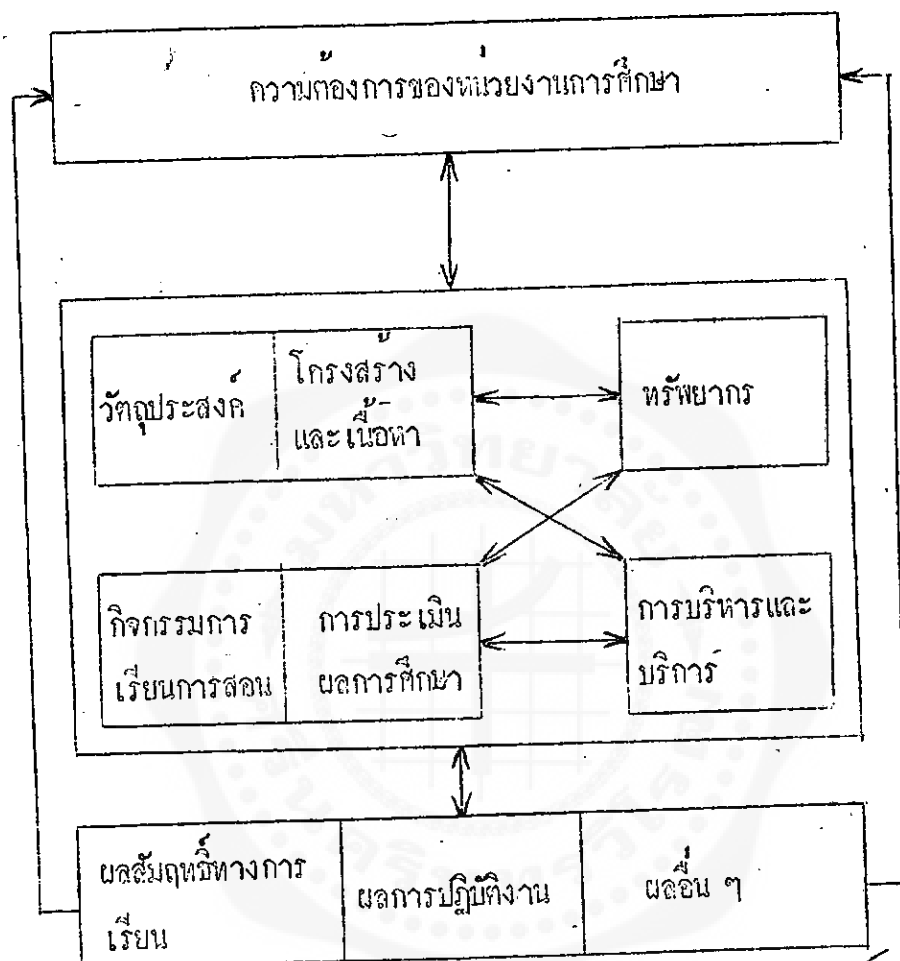
วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อต้องการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา
2. องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร
3. สภาพการใช้หลักสูตร
4. สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

วิธีการประเมิน

ผู้ประเมินได้ดำเนินการวิธีการประเมินด้วยการสร้างกรอบความคิดหรือแนวทางการประเมิน ที่เห็นว่าเหมาะสมกับการใช้ประเมินหลักสูตรครั้งนี้ โดยผู้ประเมินได้นำข้อพิจารณาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อจำกัดในการนำรูปแบบการประเมินที่สำคัญ 7 รูปแบบมาใช้โดยตรงกับการประเมินหลักสูตรนี้ มาผสมผสานกับงานวิจัยที่เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งที่ดำเนินการในประเทศไทยและต่างประเทศ ประมวลกันเข้าเป็นกรอบความคิดสำหรับการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ ดังแผนผังที่แสดงต่อไปนี้

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ประเมินได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ตามกรอบความคิดที่สร้างขึ้น ดังนี้

1. ส่งแบบสอบถามที่สร้างขึ้น (เครื่องมือชุดที่ 1 ในภาคผนวก) ไปยังหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษาทั่วประเทศที่สุ่มมา จำนวน 73 คน (หน่วยงาน) ได้แก่ ศึกษาธิการเขตการศึกษา 12 คน ผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 24 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอก-โรงเรียนประจำภาค 5 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา 24 คน อธิการวิทยาลัยครูที่สุ่มเป็นตัวแทนกลุ่มสหวิทยาลัยแต่ละกลุ่ม 8 คน เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความทองการบุคลากรที่

สำเร็จการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลโดยตรง และสิ่งที่ต้องการใหม่ผลิตของหลักสูตรได้รับ
จากการศึกษาในหลักสูตร

2. ใ้ครูทรงคุณวุฒิทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 9 คน และคณาจารย์ผู้รับ
นิชอบการดำเนินการหลักสูตรมาโดยตลอด จำนวน 10 คน พิจารณาวัตถุประสงค์ของหลักสูตรตาม
แบบฟอร์มที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น (เครื่องมือชุดที่ 6)

3. สอบถามความคิดเห็นของครูทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่
เหมาะสมและควร เป็น ในหลักสูตรมหามัธยมศึกษาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย-
เชียงใหม่ โดยการให้แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (เครื่องมือชุดที่ 2)

4. สอบถามความคิดเห็นของมหามัธยมศึกษาที่เป็นผลิตผลของหลักสูตร จำนวน 18 คน และ
นักศึกษาที่กำลังทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 17 คน เกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เหมาะสมและควร เป็น
ในหลักสูตร ฯ และสภาพที่เป็นอยู่จริงของแต่ละองค์ประกอบ โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์
และการสัมภาษณ์บางคน (เครื่องมือชุดที่ 3 และ 4)

5. ให้นักศึกษาที่กำลังเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ อยู่ (นักศึกษารหัส 29...) ประเมินการ
สอนและการวัดและประเมินผลการศึกษา แต่ละรายกระบวนวิชาทุกวิชา โดยใช้แบบประเมินที่ผู้ประเมิน
สร้างขึ้น (เครื่องมือชุดที่ 7)

6. ให้นักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ฯ และสาขาวิชาอื่น รหัส 28... และ
29... ประเมินความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษาของตนเอง และออกแบบวัด
เจตคติและจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529
ครึ่งหนึ่ง และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2530 อีกครึ่งหนึ่ง ตามแบบวัดที่สร้างขึ้น (เครื่องมือชุดที่ 8)

7. สอบถามคณาจารย์ภาควิชา ฯ ซึ่งเป็นผู้รับนิชอบการดำเนินการหลักสูตร เกี่ยวกับความ
รู้ความเข้าใจในปรัชญาของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทางวิชา-
การที่เป็นเรื่องเฉพาะตัว ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพของหลักสูตรที่ดำเนินการมาจนถึงระยะปัจจุบัน
โดยใช้เครื่องมือชุดที่ 5

8. ส่งแบบประเมินคุณภาพในการปฏิบัติงานของมหามัธยมศึกษา ใ้ครูบังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับงาน
ของมหามัธยมศึกษา ทำการประเมินคุณภาพ และสัมภาษณ์เพิ่มเติมบางคน จำนวนผู้บังคับบัญชาที่ขอให้
ทำการประเมินทั้งสิ้น 16 คน แบบประเมินที่ใช้คือเครื่องมือที่แสดงในชุดที่ 9

9. สัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของภาควิชาประเมินผลและวิจัย ๑ เจ้าหน้าที่ประสานงานปริญญานิพนธ์ของคณะ เจ้าหน้าที่แผนกทะเบียนของคณะ ๑ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ ๑ เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากหลักสูตรมหาวิทยาลัย สาขาวิชาการวัดและประเมินผล ๑ โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

10. รวบรวมข้อมูลที่เป็นผลการเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ของนักศึกษาทุกคนในแต่ละรุ่น จากทะเบียนผลการเรียน และข้อมูลปริมาณงานสอนของอาจารย์แต่ละคนจากทะเบียนการเปิดวิชาต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน จากเจ้าหน้าที่วิชาการของภาควิชา ๑

11. สืบจรรยาบรรณวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร จากภาควิชา ๑ คณะวิชา ๑ และหอสมุดมหาวิทยาลัย

(ผลการประเมิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ นำผลการวิเคราะห์มาสรุปเป็นผลการประเมินได้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา สรุปได้ว่า

1.1 หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา ยังมี ความจำเป็นต่อหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ในระดับสูง แม้ว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานทางด้านการนิเทศแล้วก็ตาม แต่ยังคงสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานมาศึกษาต่อตามหลักสูตรนี้ อีกตามบุคลากรเหล่านี้มีโอกาสได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ

(1.2) งานสำคัญที่หน่วยงานทางการศึกษาต้องการให้มหาบัณฑิตทางการวัดและประเมินผลทำ คืองานที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวัดและข้อสอบ การประเมินคุณภาพของนักเรียน การประเมินผลกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในหน่วยงาน การวิจัยและติดตามผลการศึกษา

2. ค่านองคประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาเท่าที่ควร คือวัตถุประสงค์ที่เป็นอยู่นี้มีไคระนุใหญ่ เรียนรู้ความรู้ความสามารถในการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลและการวิจัย และการใหญ่เรียนรู้มีคุณสมบัติที่ดี เอาจริงในการทำงาน ตามที่สรุปได้จากความคาดหวังของหัวหน้าหน่วยงาน

2.2 วัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาทั้งหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร ในด้านที่เกี่ยวกับการมุ่งให้มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่วัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการปลูกฝังให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลฯ และความมีจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลฯ นั้น วัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาไม่ได้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวเท่าที่ควร เพราะแทบจะไม่ได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของแต่ละกระบวนวิชาเลย

2.3 โครงสร้างของหลักสูตรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมที่ สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิต และนักศึกษามากน้อยเพียงใด

2.4 การจัดเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าไว้ในหลักสูตร ยังไม่มีความสมบูรณ์ตามเกณฑ์เท่าที่ควร เพราะยังขาดกระบวนวิชาเลือกที่สำคัญคือ กระบวนวิชาทางคอมพิวเตอร์ และวิชาการค้นคว้าอิสระ วิชาสัมมนาทางการวัดและประเมินผลและการวิจัยการศึกษา ควรจัดเป็นวิชาบังคับมากกว่าวิชาเลือก

2.5 เนื้อหาต่าง ๆ ที่จัดเข้าไว้ในแต่ละกระบวนวิชา ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชานั้น ๆ

2.6 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร มีความเหมาะสมในด้านบุคลากรที่เป็นปัจจัยป้อนเข้า แต่ขาดความสมบูรณ์ในด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งแยกกล่าวได้ดังนี้

2.6.1 นักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายการกระจายสาขาวิชาความรู้ในระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้บัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ อยู่ในระดับที่พอสมควร และตามความรู้ลึกของคณาจารย์เห็นว่านักศึกษาตามหลักสูตร มีคุณลักษณะด้านต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐาน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

2.6.2 คณาจารย์ที่รับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตร มีวุฒิทางการศึกษากว่าที่ควร เป็นตามเกณฑ์ที่เป็นความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ แต่มีความเหมาะสมเป็นอย่างมากในด้านประสบการณ์ทางวิชาการ คือ ตำแหน่งทางวิชาการและผลงานทางวิชาการ มหาบัณฑิตและนักศึกษารอง ก็ให้การยอมรับทางด้านวิชาการและบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับนักศึกษา แต่มีอยู่ลักษณะหนึ่งที่อาจารย์ผู้สอนพบควิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่ยังบกพร่องคือ ความไม่แตกฉานในความรู้ใหม่ ๆ ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.6.3 หนังสือและตำราที่เกี่ยวข้องกับสาขา ซึ่งมียู่ในห้องสมุดทั้งของมหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ และภาควิชา ฯ ยังไม่พอเพียงกับความต้องการของอาจารย์และนักศึกษา และ หนังสือภาษาต่างประเทศที่พิมพ์ใหม่ ๆ (ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980) มีอยู่ค่อนข้างน้อย เพียงร้อยละ 11.23 ของหนังสือในสาขาวิชาที่มีอยู่ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือที่เขียนเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ทาง การวัดและประเมินผลการศึกษาแทบไม่มีเลย

2.6.4 วารสารและสิ่งพิมพ์ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งของไทยและทาง ประเทศมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารทางการวัดและประเมินผล ฯ โดย ตรงที่เป็นของไทยนั้น ไม่มีอยู่ในห้องสมุดเลย และวารสารทางประเทศที่สำคัญและจำเป็นที่เกี่ยวข้อง กับสาขาวิชาโดยตรง เช่น Journal of Educational and Psychological Measurement นั้น มีอยู่ในห้องสมุดฉบับล่าสุดคือฉบับแรกของปี 1986 เท่านั้น

2.6.5 เครื่องมือทางการวัดและประเมินผลที่เป็นมาตรฐานที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนและ/หรือ ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า ทั้งที่เป็นของไทยและต่างประเทศ ไม่มีอยู่ในภาควิชา ฯ หรือคณะ ฯ เลย ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเรียนการสอนอย่างมากเพราะต้องไปยืมจากหน่วยงานอื่นมา ใช้ นักศึกษาจึงไม่ได้ทำการศึกษาลึกซึ้งได้

2.6.6 วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญซึ่งใช้ในการสอนและดำเนินการหลักสูตร ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังไม่พอเพียงกับความต้องการ เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องพิมพ์ดีด และ ไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ก็ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างคุ้มค่าแต่อย่างใด

3. สภาพการนำหลักสูตรไปใช้

3.1 คณาจารย์ส่วนมากได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตาราง ฯ ส่วน ใหญ่ ตามที่ควรจะเป็นในการสอนระดับนี้ มีบางกิจกรรมเท่านั้นที่คณาจารย์ได้กระทำไม่ถึงระดับที่ น่าพอใจ ได้แก่ การสอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีโครงสร้างไว้ในหลักสูตร การมุ่งสอนให้สามารถ นำความรู้ไปใช้ในงานจริง และการนำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็นข้อมูล สำหรับการปรับปรุงแก้ไข

3.2 อาจารย์ได้ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ เหมาะสมกับระดับการศึกษา คือ มีการวัดผลการศึกษาหลายครั้งในแต่ละภาคเรียน ประเมินผลการศึกษาจากการวัดหลายวิธี และประเมินผลโดยการสังเกตพัฒนาการเชิงกลุ่ม อย่างไรก็ตามลักษณะของข้อสอบที่อาจารย์ได้ใช้ในการวัดผลในหลายกระบวนวิชายังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวัดโดยมุ่งวัดคุณลักษณะของวิชามากกว่าวัดเนื้อหา การวัดโดยมุ่งวัดการนำความรู้ไปใช้ และการวัดโดยมุ่งวัดความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์

3.3 การบริหารและบริการหลักสูตร

3.3.1 การบริหารนโยบายและระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความเหมาะสม สมคี่ ภายใต้การบริหารและกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย

3.3.2 การบริหารงบประมาณไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร เพราะการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการหลักสูตรของแต่ละภาควิชาได้จัดรวมกันไว้ที่คณะ ฯ โดยมีได้แยกออกเป็นสาขาวิชาอย่าง เป็นสัดส่วน ทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการใช้

3.3.3 การบริหารวิชาการ

(1) การกำหนดจำนวนนักศึกษาที่รับเข้าในแต่ละปีมีความเหมาะสมคี่ ส่วนวิธีการคัดเลือกนักศึกษาโดยการทดสอบความรู้ความสามารถต่าง ๆ นั้น ยังไม่บรรลุนโยบายการกระจายสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรีเท่าที่ควร เพราะนักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้สาขาวิชาคณิตศาสตร์ยังได้เปรียบกว่าสาขาวิชาอื่นอยู่ และวิธีการคัดเลือกยังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่เป็นความคิดเห็นของคณาจารย์ เพราะการคัดเลือกเท่าที่ดำเนินการมาโดยตลอดนั้น อาศัยผลจากการทดสอบความรู้ความสามารถเพียงอย่างเดียว แม้จะมีการสัมภาษณ์แต่ไม่มีผลต่อการพิจารณาแต่อย่างใด

(2) การจัดแผนการศึกษาให้นักศึกษายังไม่มีความเหมาะสมคี่นัก เพราะในภาคเรียนที่ 3 ของหลักสูตร (ภาคเรียนที่ 1 มีที่ 2) นักศึกษาต้องเรียนกระบวนวิชาที่ค่อนข้างหนัก คือวิชาที่เกี่ยวกับสถิติทางการศึกษา 3 กระบวนวิชา วิชาสัมมนาทางการวัดและประเมินผลและวิจัยการศึกษา 1 กระบวนวิชา และวิชาทางการวัดและประเมินผลการศึกษา อีก 2 กระบวนวิชา นอกจากนี้ นักศึกษายังต้องเร่งเตรียมตัวโครงวิทยานิพนธ์เพื่อเสนอในปลายภาคเรียนนี้ด้วย จึงทำให้งานที่ได้รับมอบหมายในกระบวนวิชาต่าง ๆ ทำไม่ได้ไม่เท่าที่ควร

(4) การเปิดวิชาเลือกในสาขาวิชาให้นักศึกษาอยู่ในลักษณะ "บังคับให้เลือก" เพราะภาควิชา ฯ มิได้เปิดสอนกระบวนวิชาให้นักศึกษาได้เลือกเรียนตามความสนใจ เช่น วิชาเกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบวิชาที่นักศึกษา ฯ ทั้ง ๆ ที่กระบวนวิชาเหล่านั้นได้ระบุไว้ในหลักสูตรว่าเป็นวิชาเลือก แตภาควิชา ฯ ไม่เคยเปิดให้นักศึกษาได้เลือกเลย

3.3.4 การบริหารบุคลากร

(1) การจัดอาจารย์สอนกระบวนวิชาต่าง ๆ เป็นไปอย่างเหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของอาจารย์ และให้พยายามจัดให้อาจารย์ทุกคนได้มีโอกาสสอนนักศึกษาแต่ละรุ่น จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นไปอย่างทั่วทั่ว อาจารย์มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี แต่ส่วนใหญ่มีข้อบกพร่องในด้านขาดความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โดยเฉลี่ยอาจารย์แต่ละคนมีจำนวนชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ 8.5 ชั่วโมง ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ควร เป็นตามความคิดเห็นของคณาจารย์ที่สอนสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

(2) การจัดบุคลากรเจ้าหน้าที่เพื่อทำงานเกี่ยวกับงานปริญญานิพนธ์ ส่วนใหญ่ไม่มีความบกพร่องแต่อย่างใด แต่มีงานสำคัญอยู่งานหนึ่งที่ควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและดูแลอย่างเป็นระบบ แตภาควิชามิได้จัดดำเนินการ คืองานของสมุดของภาควิชา ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการสูญหายของหนังสือและเอกสารต่าง ๆ และการใช้ของสมุดที่ไม่เป็นระบบ ตลอดจน

3.3.5 การบริการทางวิชาการ

(1) การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปให้นักศึกษา โดยให้อาจารย์ 1 คน ปรึกษานักศึกษาอยู่ในความดูแลประมาณ 5 คน นับเป็นจำนวนที่เหมาะสมต่อการให้คำปรึกษาไปอย่างดี แต่ปรากฏว่าอาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปไม่เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษาเท่าที่ควร ส่วนการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษานั้น อาจารย์ได้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามความต้องการของนักศึกษาเป็นอย่างดี นอกจากการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ ที่อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนใหญ่มักยังคงอยู่

(2) การจัดห้องทำงานให้นักศึกษาโดยเฉพาะและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมหลักสูตรให้นักศึกษา นับเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพของนักศึกษาในการเรียนตามหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

(3) คณะศึกษาศาสตร์ได้ให้การสนับสนุนการจัดทำเอกสารการสอนและการทำวิจัยของคณาจารย์อยู่ในระดับที่ เป็นการช่วยส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมาก อย่างไรก็ตามการวิจัยเรื่องงานปริญาโทนั้นยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เพราะปัญหาเรื่อง การขาดแคลนทุนสนับสนุน

(4) คณาจารย์ภาควิชาได้รับการสนับสนุนทางด้านการเพิ่มพูนวิชาการ เรื่องงานปริญาโท เช่น การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ การเข้าร่วมการอบรม การไป ศึกษาและดูงาน ฯลฯ ไม่มากเท่าที่ควร เพราะปัญหาเรื่อง การขาดแคลนงบประมาณ

4. สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชา โดย ส่วนรวมแล้วอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ ความรู้ของนักศึกษาในการพิจารณาตนเองส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองมีความรู้ความสามารถในการสร้างข้อสอบในชั้นเรียน สถิติเบื้องต้นอยู่ในระดับดี ส่วนความรู้ ความสามารถในการวัดทางจิตพิสัยและทักษะพิสัยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

4.2 นักศึกษามีคะแนนเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับดี และ มากกว่านักศึกษาสาขาวิชาเรียน แต่คะแนนดังกล่าวไม่แตกต่างกันเมื่อเริ่มเข้าเรียนในหลักสูตร

4.3 คะแนนความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษาของ นักศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่มากขึ้นจากเมื่อเริ่มเข้าเรียนในหลักสูตร และมากกว่าคะแนน ความคิดของนักศึกษาสาขาวิชาอื่นด้วย

4.4 ผู้บังคับบัญชาของมหามัณฑิตที่มีปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ มีความพอใจใน คุณภาพการปฏิบัติงานของมหามัณฑิตทั้งทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาและงานทั่วไป

4.5 ผลข้างเคียง (Side-effect) อื่น ๆ เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เป็นไปในทางที่ดีมากกว่าทางไม่ดี

อภิปรายผลและขอเสนอแนะ

1. ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา

จากข้อมูลที่ได้ในการสอบถามหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับโรงเรียน ประถมศึกษาจนถึงระดับวิทยาลัย รวมทั้งหน่วยงานทางการศึกษานอกโรงเรียนด้วย ทำให้ทราบว่า หน่วยงานทางการศึกษาเป็นจำนวนมากมีความต้องการให้บุคลากรในหน่วยงาน เข้ารับการศึกษ

ตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้มีบุคลากรที่ทำงาน
ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และ/หรือมีบุคลากรที่จะช่วยพัฒนางานที่เกี่ยวกับการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา ซึ่งได้รับการฝึกฝนอบรมมาทางด้านนี้โดยตรง เป็นที่น่าสังเกตว่าแผนหน่วยงาน
ที่มีบุคลากรทางด้านนี้อยู่แล้วก็ตาม แต่ก็ยังจะสนับสนุนให้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตร
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้เขาได้รับการศึกษาอีก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลคือต้องการ
บุคลากรที่ได้รับการฝึกฝนอบรมโดยตรงไปช่วยกันพัฒนางานทางด้านนี้ ซึ่งขอยกตัวอย่างได้รับการ
สนับสนุนเป็นการเพิ่มเพิ่มอีก เมื่อปีประเมิณสัมภาษณ์ยังกับบัญชาของมหาวิทยาลัยติดทางคนจำนวน 9 คน
เมื่อเดือนสิงหาคม 2530 นี้

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะความสามารถของผลิตผลของหลักสูตรที่หน่วยงาน ฯ มุ่งหวังนั้น
นอกจากความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษาแล้ว ยังมุ่งหวังจะให้มีความรู้ความสามารถ
ทางการวิจัยและการใช้สถิติวิเคราะห์ผล ความมุ่งหวังดังกล่าวของหน่วยงาน ฯ นับเป็นความมุ่ง-
หวังจะให้ได้บุคคลที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร 2 สาขาวิชารวมกันคือ สาขาวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา และสาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาตาม
โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่จัดเข้าไว้ในหลักสูตร นักศึกษาได้เรียนกระบวน
วิชาทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 16 หน่วยกิต และกระบวนวิชาทางสถิติ
การศึกษา จำนวน 11 หน่วยกิตแล้ว นับว่าโครงสร้างและเนื้อหาวิชาที่จัดให้แก่ นักศึกษา น่าจะ
ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน ฯ เพียงแต่กระบวนวิชาการวิจัยการศึกษาเท่านั้น ที่นักศึกษา
ได้เรียนเพียงกระบวนวิชาเดียว จำนวน 3 หน่วยกิต และกระบวนวิชาดังกล่าวเป็นวิชาการระเบียบวิธี
วิจัยที่เน้นการเรียนรู้หลักการและระเบียบวิธีวิจัย เช่นเดียวกับที่นักศึกษาสาขาวิชาอื่นได้เรียน ความ
จริงแล้วหลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ซึ่งจะตองมุ่งให้ผลิตผล
ของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถทางการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นประการสำคัญ แต่
ลักษณะธรรมชาติของสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาการทางการวิจัยและสถิติอยู่มาก กระบวน-
การพัฒนาเครื่องมือทางการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นกระบวนการศึกษาที่ต้องอาศัยวิธีการทาง
การวิจัยอย่างแยกออกจากกันไม่ได้ แล้ให้หมายความว่านักวัดผลคือนักวิจัย ดังนั้นการคาดหวังให้
ผลิตผลของหลักสูตรซึ่งตามสภาพที่ควร เป็นแล้ว คือนักวัดผลการศึกษา เป็นนักวิจัยการศึกษาที่มีความ
สามารถควบนั้นอาจเป็นงานที่ค่อนข้างลำบาก

ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีปฏิกิริยาต่อการพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง เป็นอย่าง ๆ ไว้ในหน่วยงานจึงต้องการจะให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถหลายอย่างที่เกี่ยวของกัน ผู้ประเมินเห็นว่าภาควิชา อาจดำเนินการได้โดยในกอง เปลี่ยนแปลงโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร โดยในทางปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนกระบวนการวิชาการวิจัยการศึกษา การให้นักศึกษาสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาเกิดทั้งความรู้ในระเบียบวิธีการวิจัยและความสามารถในการปฏิบัติการวิจัยได้ควบ โดยอาจเพิ่มชั่วโมงปฏิบัติการทางการวิจัยเข้าไปอีกเป็นพิเศษ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมอบหมายให้นักศึกษาทำงานวิจัยที่ไม่ใหญ่โตสัก 1 เรื่อง ซึ่งอาจให้ทำเป็นกลุ่ม เพื่อเป็นงานประกอบการเรียน วิชานี้ ก็จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ได้เป็นอย่างดี

2. องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(1) จากการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาที่ผู้ประเมินสรุปได้ กล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตร เป็นความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาทุกประการ แต่ยังมีขาดอีกบางประการที่เป็นความต้องการของหน่วยงาน ๓ แก่นหลักสูตรมีไว้คือ ความรู้ความสามารถในการใช้สถิติวิเคราะห์และการวิจัย และคุณลักษณะทางค่านิยมธรรม เช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน เป็นต้น ความจริงถ้าพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งในผลิตผลของหลักสูตรสามารถทำการวิจัยเครื่องมือทางการวัดผลได้ และสามารถสอนและ/หรือให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นทางด้านสถิติการศึกษาได้ควบนั้น น่าจะถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่มุ่งในผลิตผล ๓ มีความรู้ความสามารถในการวิจัยและสถิติเพียงพอที่จะทำการวิจัยได้ และแนะนำบุคคลอื่นได้ควบ จึงคิดว่าหลักสูตรปัจจุบันได้วางวัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ๓ เป็นการแบ่งไว้ในตัวอยู่แล้ว นอกจากคุณลักษณะทางค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการเอาใจจริงเอาใจในการทำงาน ซึ่งแม้จะเห็นว่าเป็นคุณลักษณะทั่วไปของบุคคล ที่อาจไม่ใช่มูลสืบเนื่องจากหลักสูตรนี้โดยตรงก็ตาม แต่ควรที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรนี้จะให้ความสำคัญในการช่วยกันส่งเสริม และให้การสนับสนุนให้เกิดขึ้นกับผู้ที่ทำงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จะเป็นการดียิ่ง ทั้งนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัยของหลักสูตร ได้ข้อมูลเป็นการเพิ่มเติมว่า งานทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นงานที่ค่อนข้างหนัก ต้องให้บุคคลที่มีใจรักและเอาจริงเอาจังในการทำงานอย่างแท้จริง ยอมอุทิศเวลา นอกเหนือจากงานประจำ เช่นงานสอน มาทำงานนี้ และควรเป็นบุคคลที่ติดต่อกับบุคคลอื่นในหน่วยงานได้ดีด้วย เพราะเป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการสร้างการยอมรับ แม้ผลจากการประเมินของผู้บังคับบัญชาได้แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีคุณลักษณะทั้งสองประการอยู่ในระดับดีก็ตาม แต่เมื่อเป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของหน่วยงานแล้ว ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินการหลักสูตรก็ไม่ควรละเลยเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ นอกจากการระบุนุ้พฤติกรรมการทางความรู้ความสามารถในวิชาการทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว คุณลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา เช่น ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเอาจริงเอาจังในการทำงาน การยืดหยุ่นในการทำงาน เป็นต้น เป็นลักษณะที่ควรระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้ ทั้งนี้เพื่อผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะได้มีความตระหนักร่วมกันที่จะดำเนินการปลูกฝังให้ผลผลิตของหลักสูตร เกิดคุณลักษณะเหล่านี้ด้วย

(2) จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชา กับวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร ที่พบว่าวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ นั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไป ในด้านการมุ่งให้เกิดความรู้ความสามารถ ส่วนวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเจตคติและจรรยาบรรณทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ความสามารถในการสอนหรือการให้คำแนะนำแก่บุคคลอื่นนั้น อาจกล่าวได้ว่ามิได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชา ดังนั้นเมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาแล้ว จึงไม่สามารถบอกได้ว่ากระบวนวิชาใดบ้างที่มุ่งจะฝึกฝนความสามารถในการสอนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาได้ ถ้าพิจารณาในแง่ความเป็นไปได้ของการจะมุ่งฝึกฝนความสามารถทางด้านนี้แล้ว น่าจะมีความเป็นไปได้ในทุกกระบวนวิชา สำหรับวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับเจตคติและจรรยาบรรณทางด้านการวัดและประเมินผลศึกษานั้น เป็นวัตถุประสงค์เชิงนามธรรม เป็นคุณลักษณะที่จะปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นในตัวนักศึกษาในระยะเวลาอันสั้น จากการศึกษากระบวนวิชาใดกระบวนวิชาหนึ่งคงไม่ได้ คงจะต้องได้รับการร่วมมือกันระหว่างผู้รับผิดชอบ

หลักสูตร ในการปลูกฝังคุณลักษณะดังกล่าวใช้เวลาตลอดหลักสูตรด้วย ดังนั้นถ้าช่วยกันปลูกฝัง
อย่างต่อเนื่องกันในทุกกระบวนการวิชา จะเป็นการดียิ่ง

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดการตระหนักในวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร ที่เกี่ยวกับการ
ปลูกฝังความสามารถในการสอนและ/หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาและ
สถิติทางการศึกษา และการมุ่งปลูกฝังเจตคติที่ดีและจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

1. ควรพิจารณากระบวนการวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสาขาวิชาว่า กระบวนการวิชาใดบ้างที่
มีความลึกซึ้งของหลักสูตรจะมีโอกาสให้นำความรู้ไปสอนและ/หรือให้คำแนะนำบุคคลอื่น ก็ควรเขียน
ระบุเป็นวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชานั้นด้วย

2. ควรระบุเป็นวัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชาทุกวิชาในการมุ่งปลูกฝังเจตคติที่ดี และ
จรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

2.2 โครงสร้างและเนื้อหาวิชา

จากผลการประเมินที่แสดงว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี แต่เนื้อหา
วิชาที่จัดเข้าไว้ในหลักสูตรยังไม่มีคุณสมบัติเท่าที่ควรนั้น เป็นเพราะยังไม่สอดคล้องกับความถึก
เห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิตและนักศึกษาดังนี้

(1) ซากการจัดเนื้อหาวิชาที่สำคัญที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา
ควรได้มีโอกาสศึกษาแต่กลับไม่มีโอกาสเลย คือวิชาคอมพิวเตอร์ ความจริงเกี่ยวกับเรื่องวิชา
คอมพิวเตอร์นี้ คร. กิตติพร บุญญาธิบุญผล อาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ฯ คนหนึ่งที่รับ
ผิดชอบหลักสูตรนี้ ได้เคยเสนอขอมูลให้คณาจารย์ภาควิชา ฯ ได้พิจารณามาแล้วครั้งหนึ่งว่า ควร
เพิ่มวิชาคอมพิวเตอร์ เข้าไว้ในหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (กิตติพร บุญญาธิบุญผล 2529 :

3) นับว่าเป็นการมองเห็นความสำคัญของวิชาคอมพิวเตอร์ดังกล่าว แต่ในทางปฏิบัตินักศึกษา
ปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษาดูกัน มิได้รับการแนะนำให้เลือกกระบวนการวิชา
ทางคอมพิวเตอร์เป็นวิชาเลือกเลย จากการสอบถามอาจารย์บางคนเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ทราบว่า
ปัญหาสำคัญคือการขาดแคลนเครื่องมือในการสอน แม้เครื่องมือคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในภาควิชา
ก็ยังไม่ครบสมบูรณ์พอที่จะใช้สอนได้ เพราะยังขาดอุปกรณ์บางอย่าง และอีกประการก็ทำให้
นักศึกษาเลือกเรียนกระบวนการวิชาทางคอมพิวเตอร์เป็นวิชาเลือก จะไม่สามารถหาจำนวนหน่วยกิต

มาเพิ่มในหน่วยวิชาเลือกได้ เพราะนักศึกษาไม่ต้องการเรียนมากเกินไปกว่าจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

(2) ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอความนึกเห็นว่าควรจัดให้มีกระบวนการวิชาการที่ควบคู่กัน (Independent Study) เข้าไว้ในหลักสูตร นับว่าเป็นข้อเสนอที่ควรแก่การพิจารณาอย่างยิ่ง ถึงที่ใดเสนอมาแล้วว่าหน่วยงานทางการศึกษาของการผลิตของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถในการทบทวนวิจัยค้นคว้า วิเคราะห์การควบคู่กันนี้จะมีความเหมาะสมของการจัดการนี้ได้ไม่น้อยทีเดียว เพราะนักศึกษาจะได้ฝึกฝนภาคปฏิบัติที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษากระบวนการวิชาต่าง ๆ ในลักษณะการทบทวนวิจัยได้ ซึ่งสภาพของหลักสูตรที่เป็นอยู่ไม่ได้จัดวิชาการควบคู่กันไว้เลย หรือแม้แต่การพูดถึงกันในแผนกอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(3) ในเอกสารหลักสูตรที่เป็นอยู่กระบวนการวิชาการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน รวม 6 กระบวนวิชา ๆ ละ 1 หน่วยกิต จัดเป็นวิชาเลือกนั้น ในการดำเนินการหลักสูตรเท่าที่ผ่านมาตั้งแต่แรกจนถึงรุ่นที่ 4 นี้ มิได้เปิดกระบวนการวิชาดังกล่าวให้นักศึกษาได้เลือกเรียนเลย จึงทำให้ดูเหมือนว่า การเปิดกระบวนการวิชาเลือกมิได้ตอบสนองนโยบายการรับนักศึกษาเข้าศึกษา ที่กระจายสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาเพื่อให้ได้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาวิชาอื่น ๆ แต่ในทางกลับกัน ภาควิชา ๆ ได้เปิดกระบวนการวิชาเลือกให้นักศึกษาเป็นแบบเดียวกันหมดคือกระบวนการวิชาทางสถิติการศึกษาทั้งสิ้น จึงกล่าวได้ว่าการเปิดกระบวนการวิชาเลือกให้นักศึกษาเป็นไปไม่ในรูปแบบ "การบังคับให้เลือก" นั่นเอง

(4) กระบวนวิชาสัมมนาทางการวัดและประเมินผล ฯ และการวิจัยการศึกษา เท่าที่ผ่านมามีภาควิชาได้จัดให้เป็นกระบวนการวิชาเลือกให้นักศึกษา แต่ในทางปฏิบัติได้เปิดให้นักศึกษาเรียนมาทุกกลุ่ม ซึ่งเท่ากับว่าภาควิชาได้มองเห็นความสำคัญของกระบวนการวิชานี้ ความจริงผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัย และนักศึกษา ต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่ากระบวนการวิชาสัมมนานี้ควรจัดเป็นกระบวนการบังคับมากกว่าวิชาเลือก ดังนั้นจึงควรได้พบพวกันอีกครั้งเกี่ยวกับเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ภาควิชา ฯ ควรพิจารณาหาวิธีการที่จะให้นักศึกษาได้เรียนวิชาทางคอมพิวเตอร์ ไม่สามารถจัดให้เรียนเป็นวิชาอิสระได้เพราะปัญหาเกี่ยวกับจำนวนหน่วยกิตที่ต้องเพิ่มขึ้นแล้ว อาจทำได้โดยการนำเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวิชาใดวิชาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกันก็ได้

2. เพื่อให้การดำเนินการหลักสูตร เป็นไปอย่างสอดคล้องกับโครงสร้างและเนื้อหา
ของหลักสูตร ภาควิชา ฯ ในฐานะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรโดยสมบูรณ์ ควรพยายามหา
วิธีให้โดยผลิตภัณฑ์ของหลักสูตรที่ตอบสนองนโยบายความคงการนักศึกษาดำเนินการศึกษาเฉพาะสาขาวิชาต่างๆ
ในหน่วยงานทางการศึกษา และนโยบายการกระจายพื้นฐานความรู้ความสามารถเบื้องต้นของนัก-
ศึกษาในหลักสูตร นั่นคือ ภาควิชา ฯ ควรให้โอกาสแก่นักศึกษาได้เรียนกระบวนวิชาที่จะนำไปใช้ใ้ใน
การทำงานในโอกาสต่อไปได้อย่างแท้จริง โดยการพิจารณาเปิดกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่ระบุไว้ใน
หมวดวิชาเลือกในสาขา ให้นักศึกษาได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจ แม้ว่าบางกระบวนวิชามี
จำนวนนักศึกษาเลือกเรียนเพียงคนเดียวก็ตาม โดยให้อาจารย์ 1 คนรับผิดชอบในฐานะเป็นผู้สอน
หรือผู้ประสานงานก็ได้ ถ้าอาจารย์ที่รับผิดชอบกระบวนวิชานั้นมิได้รับการฝึกอบรมมาโดยตรง ก็ควร
พยายามหาโอกาสให้ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ไปในตัวด้วย
ถ้าไม่สามารถจัดการ เปิดกระบวนวิชาดังกล่าวได้ควรจัดแทรกเนื้อหาของกระบวนวิชานั้น ๆ เข้าไว้
ในการสอนกระบวนวิชา การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ศว. 721) ให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่

3. กระบวนวิชาสัมมนาทางการวัดและประเมินผล ฯ และวิจัยการศึกษา (ศว. 891)
เป็นกระบวนวิชาที่สามารถนำเอาการค้นคว้าอิสระเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนวิชาได้อย่าง
เหมาะสมทีเดียว เพราะนักศึกษาจะได้บูรณาการ (Integrate) ความรู้จากการเรียนกระบวน
วิชาต่าง ๆ มาแก้ปัญหาทางการวัดและประเมินผลการศึกษาได้ โดยนำเอาวิธีการทางการวิจัยเข้า
มาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาดังกล่าว และกระบวนวิชาสัมมนานี้จะได้จัดให้เป็นกระบวนวิชา
ในหมวดวิชาบังคับมากกว่าจัดอยู่ในหมวดวิชาเลือกดังที่เป็นอยู่ เพราะอย่างไรเสียก็ให้นักศึกษาเรียน
มาโดยตลอดอยู่แล้ว

2.3 ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตร

2.3.1 นักศึกษาในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาของ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีคุณสมบัติเบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในสาขาวิชาเอกระดับ
ปริญญาตรี แตกต่างจากนักศึกษาสาขาเดียวกันในของมหาวิทยาลัยอื่น เพราะนโยบายของภาควิชา ฯ
ซึ่งรับผิดชอบต่อการดำเนินการหลักสูตรที่ต้องการจะให้นักศึกษาดำเนินการศึกษาในหมวดวิชาต่าง ๆ ใน
โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษานั้น เพื่อจะทำให้งานการวัดและประเมินผลการศึกษากระทำได้อย่าง
ครอบคลุม นับเป็นนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษาอย่างยิ่ง เพราะ

เท่าที่ผ่านมานั้นมักได้รับฟังคำวิจารณ์จากหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ว่า ผู้สำเร็จปริญญาโททางการวัดและประเมินผลการศึกษา นั้น เป็นผู้สำเร็จปริญญาตรีทางสาขาวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์เสียเป็นส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด อย่างไรก็ตามในการดำเนินการหลักสูตรเท่าที่ผ่านมามีปรากฏว่ายังมีการกระจายสาขาวิชาพื้นฐานของนักศึกษาได้ไม่เท่าที่ควร สังเกตได้จากข้อมูลที่แสดงไว้ในตาราง 12 จะเห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่มีพื้นฐานระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคณิตศาสตร์ถึงร้อยละ 33.33 ส่วนสาขาวิชาอื่นมีอย่างมากที่สุดเพียงร้อยละ 12.5 เท่านั้นคือสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา จึงนับว่าการกระจายสาขาวิชาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษา ยังเป็นไปไม่เท่าที่ควร ทั้งนี้ถ้าพิจารณาวิธีการคัดเลือกนักศึกษาซึ่งใช้วิธีการสอบคัดเลือกนั้น จะเห็นได้ว่ามีการทดสอบความสามารถเชิงคณิตศาสตร์ถึง 2 ชุด คือ ความถนัดทางคณิตศาสตร์ และสถิติทางการศึกษา โดยเฉพาะสถิติทางการศึกษานี้ ให้น้ำหนักคะแนนถึงร้อยละ 20 ของการทดสอบทั้งหมด ซึ่งน่าจะกล่าวได้ว่าอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการได้เปรียบระหว่างผู้สมัครสอบที่มีพื้นฐานความรู้ในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาคณิตศาสตร์กับสาขาวิชาอื่นในการผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการสนองตอบนโยบายการกระจายสาขาวิชาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาไทยบรรลุมากยิ่งขึ้น ในการสอบคัดเลือกนั้นน่าจะมีการพบทบทวนกันอีกครั้งว่า เมื่อได้มีการวัดความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่ถือว่าเป็นความสามารถพื้นฐานในการเรียนศาสตร์ต่าง ๆ แล้ว ยังจะมีการทดสอบความสามารถทางคณิตศาสตร์อีกหรือไม่ เพราะเท่าที่ผ่านมานั้นคะแนน T ของผู้สมัครที่มีพื้นฐานความรู้ระดับปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น ยกเว้นสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา ก่อนเข้าทำเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้โอกาสในการผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ (T_{50}) เป็นไปค่อนข้างยาก

อีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกนักศึกษานี้ นอกจากการพิจารณาจากผลการสอบคัดเลือกเพียงอย่างเดียว ภาควิชา ฯ น่าจะให้การพิจารณาส่วนประกอบอื่น ๆ ของผู้สมัครอีกหรือไม่ เช่น ความมุ่งมั่นในการทำงานหลังจากสำเร็จการศึกษาทางการวัดและประเมินผลและลักษณะงานที่กำลังทำอยู่ เป็นต้น

2.3.2 คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตร มีจำนวนตามทะเบียน 12 คน แต่ตลอดระยะเวลาที่เปิดสอนหลักสูตรมานี้มีจำนวนที่รวมกันรับผิดชอบจริง ๆ เพียง 11 คนเท่านั้น ซึ่งคณาจารย์ดังกล่าวนี้ นอกจากภาระงานสอน

นักศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโททั้งในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลและสาขาวิชาอื่น โดยเฉลี่ยแล้วคนละประมาณ 8.5 ชั่วโมงสัปดาห์ ยังต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ อีกคือ เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลและสาขาวิชาอื่น ทั้งเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ เป็นที่ปรึกษางานวิจัยของคณาจารย์สาขาวิชาอื่นในมหาวิทยาลัย เป็นวิทยากร ทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ ๆ หน่วยงานบริหารและบริการทั้งระดับคณะและระดับ มหาวิทยาลัย ฯลฯ นับว่าเป็นภาระงานที่มากเกินกว่าที่จะรับผิดชอบให้การดำเนินการหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ ลำพังแต่เพียงงานสอน นั้น ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอไว้ว่าไม่ควรเกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง ทั้งนี้จะใช้เวลาที่นอกเหนือจากการสอนนี้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ และการวิจัยเพื่อประกอบการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เสนอเกณฑ์กำหนดจำนวนชั่วโมงสอนไว้ สรุปได้ว่า ควบคู่ไปกับงานวิจัย งานบริการวิชาการ และงานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม งาน การสอนแบบบรรยายในระดับปริญญาโท ไม่ควรเกินสัปดาห์ละ 6.56 ชั่วโมง (ชัยวัฒน์ ปานพลอย 2522 : 23)

เมื่อพิจารณาทางด้านคุณสมบัติของคณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร ในด้านตำแหน่งทางวิชาการและความกระตือรือร้นทางวิชาการนั้นว่า คณาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัย ๆ มีตำแหน่งทางวิชาการอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่เป็นความคิด เห็นของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างมากทีเดียว ทั้งในระยะแรกที่เปิดหลักสูตรและระยะปัจจุบัน เพราะคณาจารย์มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าช่วยศาสตราจารย์ทั้งสิ้น และเกือบครบทุกคน (10 ใน 12 คน) ที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ซึ่งคณาจารย์ทุกคนทางใดก็ทางหนึ่งทางวิชาการออกมาเพื่อ ประกอบการสอนเกือบทุกกระบวนวิชา นับว่าเป็นการไม่อยู่เบื้องหลังทางวิชาการของคณาจารย์ที่น่าพอใจ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากที่ทราบจากความรู้ของคณาจารย์ด้วยกันเอง และจากนักศึกษา ยังเห็นว่า คณาจารย์ยังมีความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นไป ได้ว่าคณาจารย์มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจเกิดจาก ขาดโอกาสหลายประการ หรือเกิดจากการบริหารหลักสูตรที่ยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควรก็ได้ (ดังได้ อภิปรายในหัวข้อต่อไป)

มีสิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของคณาจารย์คือ วุฒิทางการศึกษาคณะเทศ
ที่เป็นความคิดเห็นของคณาจารย์คณาจารย์ โคเสนอไว้ว่า สัดส่วนของคณาจารย์ที่สอนระดับปริญญาโทสาขา
วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษานี้ ควรเป็นวุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท คือ 5 : 5 ถึง 8 : 2
ซึ่งจากสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน วุฒิทางการศึกษาของคณาจารย์ในภาควิชาที่สัดส่วนระหว่างปริญญาเอก
และปริญญาโทคือประมาณ 2 : 8 นับว่าเป็นสัดส่วนที่แตกต่างไปจากเกณฑ์อย่างมากทีเดียว จึงอาจ
เป็นไปได้ที่คณาจารย์มีความแตกต่างกันในความรู้ใหม่ ๆ และ/หรือสามารถสอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยว
ของที่ไม่ใคร่ระบุไว้ในหลักสูตร เป็นจำนวนค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการหลักสูตรมหาวิทยาลัยทางการวัดและประเมินผลการศึกษา
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับผู้รับผิดชอบหลักสูตรดังกล่าวคือคณาจารย์ภาควิชาประเมินผล
และวิจัยการศึกษา ต้องรับผิดชอบในการสอนกระบวนการวิชาของภาควิชา ฯ ให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัย
สาขาวิชาอื่น และนักศึกษามหาวิทยาลัยที่อื่นด้วย ภาควิชา ฯ และคณะ ฯ ควรหาวิธีการใด ๆ หนึ่ง
จำนวนคณาจารย์ของภาควิชาเพิ่มขึ้นอีก จากการนำเอาเกณฑ์การคัดเลือกอาจารย์ที่ควรทำตาม
สูตรการคำนวณที่ ชัยวัฒน์ ปานพลอย (2522 : 24-27) เสนอไว้ ประกอบกับข้อมูลที่เป็นจำนวน
นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชาต่าง ๆ ของภาควิชา ฯ ในปีการศึกษา 2529* คิดเป็นจำนวน
อาจารย์ของภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษาที่ควรมีแล้ว ได้จำนวนทั้งสิ้น 14 คน แต่ถาถึก
การการถ่ายโอนไปภาควิชาศึกษาศาสตร์จะขยายการเปิดหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาอื่น ๆ อีกซึ่งแต่ละ
สาขาวิชาเหล่านั้นให้นักศึกษาเรียนกระบวนการวิชาของภาควิชาเป็นวิชาบังคับด้วยแล้ว จำนวนอาจารย์
ที่ควรมีทั้งหมดในระยะ 5 ปี ควรเป็นอย่างน้อย 15 หรือ 16 คน

นอกจากการเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้พอเพียงกับภาระงานแล้ว การเพิ่มทุนความรู้และประสบ-
การทางวิชาการของคณาจารย์ในภาควิชา ฯ ควรได้กระทำอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการกระตุ้นและ
สนับสนุนให้มีการศึกษาเพิ่มเพิ่มจนถึงระดับปริญญาเอกให้มากขึ้นด้วย

---

* ทะเบียนจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนการวิชาต่าง ๆ ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการ-
ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2529

2.3.3 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการผลิตสูตร แมกนีปายตามประเภทใดดังนี้

(1) แมจะมีตำราและหนังสือเกี่ยวกับวิชาการทางการวัดและประเมินผล การศึกษาอยู่ในห้องสมุดทั้งระดับห้องสมุดภาควิชา ห้องสมุดคณะ และหอสมุดมหาวิทยาลัย ให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าในปริมาณที่ไม่มากนักตาม อาจารย์ผู้สอนเกือบทุกคนได้จัดทำเอกสารคำสอน ในกระบวนการที่รับผิดชอบ จึงทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเนื้อหาต่าง ๆ โดยทั่วถึงกัน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษามีโอกาสที่จะหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนเป็นการเพิ่มเติมได้น้อยมาก ทั้งนี้เพราะตำราหรือหนังสือที่พิมพ์ในระยะหลัง ๆ คือหลังจากปี 1980 มีอยู่ในห้องสมุดจำนวนน้อยมาก และหนังสือที่เสนอแนวคิดใหม่ ๆ ทางการวัดและประเมินผล ๆ แทบไม่มีเลย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่สำคัญมากในการศึกษาหาความรู้ระดับบัณฑิตศึกษาคือวารสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งของไทยและต่างประเทศมีน้อยมาก บางฉบับที่ควรจะมีกลับไม่มี จากการสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ ฯ และมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับเรื่องการขาดแคลนวารสารที่จำเป็นนี้ ได้รับคำตอบว่าเป็นเพราะงบประมาณมีจำกัดและถูกจำกัดลง และจากการตรวจสอบดูแล้วรู้จำนวนวารสารต่าง ๆ มีน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย โดยหลักการแล้วบรรณารักษ์ห้องสมุดไม่ควรมีความรู้ลึกถึงกลาว การจะทราบวารสารใดเป็นที่ต้องการหรือไม่ควรทำการสำรวจดูใหม่มากกว่าจะใช้เวลาความรู้ของตนเอง

ข้อเสนอแนะ คณะ ฯ ควรหาวิธีการให้หนังสือที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลที่พิมพ์ออกใหม่ ๆ ในระยะหลัง ๆ นี้เข้ามา ทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดต่าง ๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงกันไปอย่างไรบ้าง เท่าที่คณะ ฯ ได้ทำการสำรวจความต้องการของภาควิชาเป็นประจำทุกปีนั้น เป็นการกระทำที่ดีแล้ว แต่เพราะความจำกัดของงบประมาณจึงทำให้ไม่สามารถจัดซื้อตามที่ภาควิชาแจ้งไป ถ้าคณะ ฯ จะพิจารณาความจำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาโท เป็นประการสำคัญแล้ว จะเป็นการทำให้บรรลุตามเป้าหมายได้

ข้อเสนอแนะอีกประการ เกี่ยวกับวารสารที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการวัดและประเมินผล ฯ ที่ควรจัดหาไว้ในห้องสมุด เช่น วารสารการวัดผลของสำนักทดสอบ ฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร วารสารวิจัยวิทยาการวิจัย ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสาร

Testing & Measurement เป็นต้น เพราะวารสารดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชา
อย่างมากทีเดียว จากการพูดคุยกับนักศึกษาได้ทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารต่าง ๆ ว่า
"สามารถจัดวารสารที่เห็นว่าจำเป็นต่อสาขาวิชาไว้ในห้องสมุดภาควิชา จะเป็นการดียิ่ง เพราะ
นักศึกษามีความสะดวกในการใช้อย่างมากทั้ง เป็นกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งผู้ประเมินเห็นว่ามีความคิด
เห็นที่น่าพิจารณายิ่ง เพราะไม่เพียงแต่จะเกิดความสะดวกแก่นักศึกษาเท่านั้นยังสะดวกแก่คณาจารย์
ภาควิชาที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

(2) เครื่องมือทดสอบหรือแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานทั้งของไทยและต่าง
ประเทศ ที่จะนำมาเป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ ขาดแคลนอย่างมาก
ภาควิชา ฯ ไม่มีแบบทดสอบต่าง ๆ ใดเลย อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาเกี่ยวกับเครื่องมือวัดทั้ง
หลาย ทางกองใส่หาเครื่องมือต่าง ๆ กันเอง โดยการขอยืมจากหน่วยงานอื่นมาโดยตลอด และ
เป็นงานที่ต้องกระทำในตนเอง เกี่ยวกันนี้ทุกภาคเรียน นับว่าเป็นสิ่งที่น่าเสียดายยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการดำเนินการหลักสูตรเฝ้ามองข้ามความจำเป็นด้านนี้ไป จากการสอบถามผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการ
การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของคณะ ฯ ได้ทราบว่าเป็นเพราะปัญหาเกี่ยวกับระเบียบการใช้งบ
ประมาณเพื่อการซื้อสิ่งที่ไม่ใช่ หนังสือ วารสาร หรือสิ่งพิมพ์ จึงทำให้ไม่สามารถจัดซื้อได้

ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นการทำให้การเรียนการสอนกระบวนวิชาเกี่ยวกับเครื่องมือวัด
ต่าง ๆ เป็นไปอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย ให้นักศึกษาได้สัมผัสกับของจริงมากกว่าการฟังอาจารย์
บรรยายและใช้จินตนาการเอง ทั้งภาควิชา ฯ และคณะ ฯ ควรตระหนักถึงความสำคัญของการมี
เครื่องมือวัดต่าง ๆ ใดใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยพยายามหาวิธีการที่จะซื้อเครื่องมือที่เป็น
มาตรฐานทั้งของไทยและต่างประเทศเข้าไว้ในห้องสมุดของภาควิชา ฯ การขอยืมเครื่องมือจากหน่วย
งานอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่สะดวกและสามารถทำได้ แต่เป็นเพียงชั่วคราวระยะไม่กี่ปีก็นั้น นักศึกษาไม่
สามารถศึกษาได้อย่างละเอียดพอเพียงต่อการนำไปใช้ได้ ถ้าสามารถเป็นเจ้าของได้เองจะทำให้
เกิดความสะดวกในการใช้ทั้งอาจารย์และนักศึกษา

(3) วัสดุอุปกรณ์ที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนนักศึกษาปริญญาโท
อย่างมากคือ เครื่องฉายขานทีระ ซึ่งอาจารย์ภาควิชา ฯ มีความต้องการใช้กันอย่างมาก ปัจจุบัน
ภาควิชา ฯ มีเครื่องฉายขานทีระจำนวน 4 เครื่อง นับว่ามีความพอเพียงกับความต้องการของ
คณาจารย์ที่จะใช้ ซึ่งความพอเพียงดังกล่าวนี้เพิ่งเกิดขึ้นในระยะหลังนี้เอง แต่ในระยะที่เปิดสอน

นักศึกษามา 3 รุ่นนั้น เกิดปัญหาความไม่สะดวกในการใช้เครื่องมือดังกล่าวอย่างมากทีเดียว ปัญหาที่ตามมาจะเป็นข้อขัดในภาควิชา ฯ ไตตระหนักไวว่า แนวทางปัจจุบันภาควิชา ฯ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวนี้ แต่ในระยะเวลาอันใกล้ (อาจเป็นปีการศึกษา 2531) ภาควิชา ฯ จะเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษ่อีก 1 สาขา ปัญหาความไม่พอเพียงและความไม่สะดวกในการใช้อุปกรณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นซ้ำอีกหรือไม่

อุปกรณ์ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือเครื่องมือคอมพิวเตอร์ ที่ภาควิชา ฯ มีอยู่จำนวน 1 เครื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2527 ซึ่งเป็นปีที่สองของการเปิดหลักสูตร แต่เป็นที่น่าเสียดายยิ่งที่ภาควิชา ฯ ได้นำอุปกรณ์ดังกล่าวไปใช้งานให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า นักศึกษาปริญญาโทตั้งแต่รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 3 ไม่เคยได้สัมผัสหรือเรียนรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์เลย ทั้งนี้เพราะไม่ได้จัดให้นักศึกษาได้เรียนวิชาทางคอมพิวเตอร์ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือ การเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล มีได้ให้นักศึกษานำเอาข้อมูลที่ทองวิเคราะห์เกินกว่าความสามารถของเครื่องคิดคำนวณธรรมดาจะคิดได้ ไม่ทดลองใช้กับเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อทดสอบผลปฏิบัติงานแท้จริง จึงทำให้การใช้อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน นับเป็นการสูญเสียอย่างน่าเสียดายยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อเป็นการวางแผนอนาคต ซึ่งภาควิชา ฯ ประเมินผลและวิจัย ฯ จะเปิดสอนหลักสูตร 2 สาขาวิชาในเวลาเดียวกัน คือสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่เป็นอยู่ และสาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา ที่เพิ่มขึ้นมา ภาควิชา ฯ ควรพิจารณาหาหนทางวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้สำหรับการดำเนินการหลักสูตร มีสิ่งใดบ้างที่จะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความไม่พอเพียงและความไม่สะดวกต่อการใช่ เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะซึ่งไม่มีปัญหาในปัจจุบัน แต่อาจมีปัญหาล่วงเวลาต่อไป การจะหาเพิ่มเกินงบเป็นไปโดยยาก แต่จะมีวิธีการจัดการอย่างไรจึงจะไม่ทำให้เกิดปัญหานี้ขึ้น เป็นสิ่งที่ควรเตรียมการไว้ล่วงหน้า

2. เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ให้แก่ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา (ถึงข้อมูลข้อเสนอแนะที่ 4) นอกจากจะพยายามหาวิธีการให้นักศึกษาได้เรียนกระบวนการวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ ควรให้นักศึกษามีโอกาสใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ในภาควิชา ฯ ใน

การฝึกวิเคราะห์ข้อมูล อาจเป็นไปได้ในรูปแบบการใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสอน และ/หรือการวิเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยของอาจารย์และงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาใด

3. สภาพการไขหลักสูตร

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเท่าที่เป็นอยู่ทุกกระบวนวิชา อาจารย์ผู้สอนนอกจากจะมุ่งใหญ่เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีแล้ว ยังได้พยายามปลูกฝังให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีและความเข้าใจที่ดีในค่านิยมบรรทัดทางการวัดและประเมินผลการศึกษา โดยพยายามสอดแทรกคำสอนเกี่ยวกับคุณลักษณะทั้งสองนี้เข้าไปในการสอนเนื้อหาวิชาด้วย เมื่อมีโอกาสเผชิญกับปัญหาได้ให้คำตอบในการประเมินคุณภาพพบพานักศึกษา บ่งบอกความหาบัณฑิตที่เป็นผลิตผลของหลักสูตรใหม่การตระหนักเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดีก็ตาม แต่จากการทบทวนแบบวัดความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของนักศึกษา ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ผู้ประเมินให้ข้อสังเกตว่า เพราะมหาบัณฑิตที่ทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีได้ทำงานทางการวัดและประเมินผลอย่างเต็มตัว ไม่ครอบคลุมงานที่ผู้ประเมินยกมาเป็นสถานการณ์ในแบบวัด ดังนั้นจึงใคร่ยืนยันเกี่ยวกับคุณลักษณะทั้งสองคือเจตคติและความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษาว่า ผลิตผลของหลักสูตรยังแสดงออกในระดับที่ไม่น่าพอใจเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเพราะคณาจารย์มีใฝ่ฝันปลูกฝังกันอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการปลูกฝังทางด้านความรู้ความสามารถ ทั้งที่คุณลักษณะทั้งสองนี้ใคร่ระบุไว้เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของหลักสูตร

เช่นเดียวกันที่ยังมีโครงการจัดกิจกรรมใด ๆ อย่างจริงจัง เพื่อปลูกฝัง เจตคติและความคิด
เกี่ยวกับจรรยาบรรณ ก็ยังไม่พบว่าได้มีการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ใด ๆ ที่จะมุ่งให้ผลผลิตของหลักสูตรสามารถสอน หรือให้คำปรึกษา เกี่ยวกับวิชาการทางการวัดและ
ประเมินผล ฯ และสถิติการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ 3 ของหลักสูตรที่ระบุไว้ เมื่อนำอาจารย์สอน
ได้ให้นักศึกษามีการรายงานหน้าชั้นก็ตาม แต่เป็นที่สังเกตได้ว่า การรายงานนั้นมุ่ง เน้นความถูกต้อง
สมบูรณ์ของเนื้อหา มากกว่ามุ่ง เน้นวิธีการรายงานให้เป็นดัง เช่นการสอน จึงทำให้กล่าวได้ว่าวิธี
การที่กระทำกันนั้นยังไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จากการให้ข้อมูลของผู้บังคับบัญชา ก็แสดงให้เห็น
เห็นว่า มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยัง เสนอความคิดเห็นไม่ เป็น และไม่คอยแสดงความคิดเห็นหรือให้คำ
แนะนำแก่ผู้อื่น และจากการประเมินตัวเองของนักศึกษาก็แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาก็คิดว่าตัวเองจะ
สามารถทำการสอน การให้คำปรึกษาแนะนำ การเป็นวิทยากรได้ไม่ได้นัก

ข้อเสนอแนะ   กลาจารย์ภาควิชา ฯ ร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตร ควรให้
 การตระหนักเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ประสงค์ของหลักสูตรข้ออื่น ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องความรู้ความสามารถ ใฝ่หากว่า
 ที่เป็นอยู่ ควรพิจารณาเกณฑ์ในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาว่า กระบวนวิชาใดบ้างที่จะมุ่งฝึกให้
 นักศึกษาสามารถสอนและ/หรือให้คำแนะนำได้ และทุกกระบวนวิชาควรระบุให้นักศึกษาเกิดเจตคติ
 ที่ดีและจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษาด้วย (ดังที่ข้อเสนอแนะไว้แล้วในการอภิปราย
 เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร) ถ้ากระทำไ้ดังกล่าวนี้อาจทำให้การวางแผนจัดกิจกรรมต่าง ๆ
 ได้เหมาะสม เช่นการรายงานผลการเรียนการให้เป็นเสมือนการสอนเนื้อหาอื่น ๆ หรือภาควิชา ฯ จะจัด
 เป็นโครงการให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการ เป็นวิทยากรอบรมแก่ครูในโรงเรียน และ/หรือจัดให้
 นักศึกษามีโอกาสช่วยสอนบาง เนื้อหาในระดับปริญญาตรี โดยอาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เสมือนอาจารย์
 ที่เลี้ยง เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ นักศึกษามีความสามารถทางด้านการสอนแล้วยังจะเป็นการ
 ช่วยปลูกฝัง เจตคติและจรรยาบรรณไปในตัวด้วย

กิจกรรมที่เคยปฏิบัติเสมอมาเป็นประจำทุกปีคือ การพานักศึกษาไปศึกษาและดูงานทางการวัด
 และประเมินผลในหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครนั้น นับว่าเป็นกิจกรรม
 ที่ควรดำเนินการต่อไปอีก เพราะจากการพูดคุยกับนักศึกษาและผู้ประเมินได้มีโอกาสรวมในกิจกรรม
 ดังกล่าวนี้นี้ ทำให้ทราบว่า เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาพอใจมากเพราะนอกจากจะเป็นการเรียนรู้ประสบ-
 การของนักศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้นแล้ว ยังเป็นการสร้างความภูมิใจให้แก่นักศึกษาเนื่องจากได้
 พบปะสนทนากับบุคคลที่ได้รับการยอมรับในวงการวัดและประเมินผลการศึกษาของไทย และได้รับทราบ
 ถึงความสำคัญของงานทางการวัดและประเมินผล ที่มีบทบาทงานด้านอื่น ๆ และได้รับทราบถึงผล
 เสียของการกระทำที่ขาดจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผล จากหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย กิจกรรม
 ดังกล่าวนี้นี้จึงนับว่าเป็นการสร้างเจตคติที่ดีให้แก่นักศึกษาได้เป็นอย่างมากทีเดียว

กิจกรรมการเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ที่ควรจัดให้แก่ นักศึกษา และจะเป็นผลโดยทางอ้อมให้แก่
 อาจารย์ด้วย คือการมอบหมายให้นักศึกษาไปอ่านวารสารทั้งของไทยและต่างประเทศ ในเรื่อง
 เกี่ยวกับกระบวนวิชาที่กำลังเรียน แล้วนำมาสรุปในชั้นเรียน โดยวิธีการนี้จะทำให้อาจารย์
 สอนต้องติดตามอ่านวารสารอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์มีความ
 แทกกันในเรื่องความรู้ใหม่ ๆ ก่อนขางนอไปก็ด้วย และจะทำให้ นักศึกษาได้ทราบความเคลื่อนไหว
 และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสาขาวิชาได้เป็นอย่างดีด้วย

5.2 การวัดและประเมินผลการศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนแต่ละกระบวนวิชากระทำโดยใช้การวัดผลหลายครั้งและประเมินผลทั้งระบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ด้วยการพิจารณาตามระบบอิงเกณฑ์เป็นเบื้องต้นนั้น นับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะเป็นการควบคุมคุณภาพอย่างหนึ่ง และมีสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับข้อสอบที่ผู้สอนแต่ละกระบวนวิชาใช้นั้น ส่วนมากยังเป็นไปในลักษณะการวัดพฤติกรรมที่คล้ายกับการวัดผลนักศึกษาระดับปริญญาตรี คืออาจารย์ส่วนใหญ่ยังวัดผลด้านการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ขาดงาน ขาดงาน ความจริงถ้าพิจารณาวัตถุประสงค์ประสงค์ของหลักสูตรที่เกี่ยวกับการมุ่งในผลิตผล ๑ สามารถสอนและ/หรือให้ทำปฏิกิริยาแนะนำแบบกลไลอื่นได้นั้น ก็คือการมุ่งปลูกฝังให้เรียนรู้ในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ในเชิงวิเคราะห์วิจารณ์เอง การเรียนรู้เนื้อหาแล้วนำไปถ่ายทอดแก่นแก่นนั้นคือการถ่ายทอดความความคิดของตนเอง แต่การวัดผลของอาจารย์ผู้สอนจะมองข้ามจุดนี้ไปเสีย

จากการสอบถามเพิ่มเติมจากนักศึกษา ได้ทราบว่าอาจารย์ผู้สอนบางกระบวนวิชาในวิชาสถิติ พิจารณาสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเฉพาะคำตอบขั้นสุดท้ายเท่านั้น ว่าถูกต้องหรือไม่ ไม่พิจารณาวิธีการคิดเลย จนทำให้นักศึกษาเกิดโศกนาฏกรรม (Concept) ที่มีติดเป็นไปว่า เป็นการวัดความแม่นยำในการใช้เครื่องคิดคำนวณ ผู้ประเมินก็คิดว่าตามแนวทางการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นไปในทำนองเดียวกันนี้มาก ๆ แล้ว น่าจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อเจตคติที่ดีของนักศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ นอกจากจะวัดตามวัตถุประสงค์ของกระบวนวิชาแล้ว ควรจะวัดวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรด้วย เพราะวัตถุประสงค์ของแต่ละกระบวนวิชามักเป็นวัตถุประสงค์ที่มุ่งด้านความรู้ความสามารถทางเนื้อหา จึงทำให้ผู้ประเมินว่าการวัดผลของอาจารย์ผู้วัดเนื้อหาวิชามากกว่ามุ่งวัดตามวัตถุประสงค์ และข้อสอบที่อาจารย์ใช้ในการวัดผลนั้นน่าจะมุ่งวัดพฤติกรรมด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้มาก
2. การวัดผลในวิชาที่มีการคิดคำนวณด้วยนั้น ควรให้ความสำคัญในวิธีการคิดที่จะให้ได้มาซึ่งคำตอบด้วย มิใช่เน้นเฉพาะความถูกต้องของคำตอบเท่านั้น
3. เพื่อการมุ่งเน้นคุณภาพในผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนควรให้การประเมินโดยการอิงเกณฑ์ให้มากกว่าการอิงกลุ่ม

3.3 การบริหารและบริการหลักสูตร

3.3.1 การจัดสรรงบประมาณในการบริหารและบริการหลักสูตรที่ดำเนินการโดยภาควิชาอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ระเบียบข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัยนั้น เป็นวิธีการที่ให้ความสะดวกแก่การดำเนินการหลักสูตรอย่างดียิ่ง แต่ปัญหาอย่างหนึ่งและเป็นปัญหาที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรดำเนินไปได้ดีเพียงใดนั้นคือ ปัญหาทางการเงินงบประมาณ ถึงแม้ข้อเสนอปัญหาทางการเงินนี้ไปแล้วว่า การบริหารงบประมาณในการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ใช้วิธีการรวมงบประมาณที่ใช้ดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรี เข้าไว้ด้วยกัน การใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโท ขึ้นอยู่กับโครงการที่ภาควิชาที่รับผิดชอบหลักสูตรจะเสนอขึ้นไปให้พิจารณา ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการใช้งบประมาณเพื่อกิจกรรมบางอย่างที่มีประโยชน์ในโครงการ เป็นการลวงหน้า เช่น การเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาและประเมินผลการศึกษา บรรยายในกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่ง แต่วิทยากรท่านนั้นมิได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยให้เป็นอาจารย์พิเศษ ทั้งนี้เป็นเพราะวิทยากรท่านนั้นมิได้ทำหน้าที่การทำงานที่ไม่อาจรับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษได้ แต่เหมาะสมกับที่วิทยากรท่านนั้นได้เดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ และภาควิชาใดก็ตามขอเชิญท่านบรรยายพิเศษได้ เมื่อมีการจ่ายเงินตอบแทนตามบรรยาย วิทยากรท่านนั้นจะได้รับเพียงชั่วโมงละ 50 บาทเท่านั้น และมักจะได้รับการให้ข้อสังเกตจากคณะกรรมการหรือแผนการลวงหน้า เมื่อได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์พิเศษไปแล้วจะสามารถจ่ายค่าบรรยายได้ชั่วโมงละ 140 บาท และอีกลักษณะหนึ่งคือการเชิญอาจารย์ที่มีความสามารถที่สังกัดคณะอื่นในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาบรรยายให้นักศึกษาจะไม่สามารถจ่ายเงินค่าบรรยายได้ ทั้ง ๆ ที่เป็นการรบกวนอาจารย์ท่านนั้นอย่างมากทีเดียว และทำให้การเชิญอาจารย์มีความสามารถดังกล่าวเป็นไปได้เพียงครั้งเดียว เพราะผู้รับผิดชอบกระบวนวิชา หรือภาควิชา ฯ มีความเกรงใจที่จะเชิญในครั้งต่อ ๆ ไปอีก ทั้ง ๆ ที่ควรเชิญเป็นอย่างยิ่ง

อีกประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณ คือการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของคณาจารย์ในภาควิชา ฯ ในรูปของการเข้าร่วมประชุมสัมมนา อบรม ศึกษาและดูงาน ซึ่งกระทำได้น้อยมาก เพราะความจำกัดในเรื่องงบประมาณนั่นเอง และการจัดสรรงบประมาณต้องพิจารณาโดยการคำนึงถึงภาควิชาอื่นด้วย ความจริง เรื่องการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของคณาจารย์

นั้น ควรไ้กระทำอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นจะไม่ทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ
 ใ้กันอย่างทันสมัยใด

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการหลักสูตร คณะฯ ควรได้จัดสรร
 งบประมาณในส่วนที่จะใช้เพื่องานวิชาการทั้งหลาย เช่น การเชิญวิทยากร การเข้าร่วมประชุม
 สัมมนา การรับการอบรม หรือดูงาน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในภาควิชาไว้ดำเนินการเอง
 ไม่จะเป็นการช่วยในภาควิชาสามารถจัดโครงการต่าง ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้น หรือถ้าคณะฯ ไม่สามารถ
 จัดสรรงบประมาณแยกเป็นแต่ละภาควิชาได้ ก็จะจัดแยกเป็นเฉพาะส่วนสำหรับการดำเนินการหลักสูตร
 ปริญญาโท ก็น่าจะเป็นการดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะอย่างน้อยก็จะทำให้โครงการ
 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาระดับคณะ มีความเป็นไปได้มากขึ้น และยัง
 เป็นการกระตุ้นให้คณาจารย์ได้ตระหนักถึงความเอาใจใส่ของคณะ และเกิดการสังวรว่าตนเองควร
 พัฒนาศักยภาพให้มากยิ่งขึ้น

3.3.2 การบริการทางวิชาการให้แก่นักศึกษา

(1) การจัดให้ห้องสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล
 การศึกษา ได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งจัดสรรเนื้อที่ส่วนหนึ่งของภาควิชาฯ ให้ นั่น นับเป็นการบริการที่
 ช่วยส่งเสริมวิชาการของนักศึกษาได้อย่างดียิ่ง แต่เมื่อพิจารณาหาสถานที่จัดให้เป็นห้องทำงานของ
 นักศึกษานั้น อาจกล่าวได้ว่ายังไม่เหมาะสมนัก ทั้งนี้เพราะเป็นการจัดบริเวณหน้าห้องทำงานของ
 อาจารย์ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการทำงานของทั้งสองฝ่าย และสังเกตว่านักศึกษาไม่ค่อยมา
 ใช้ห้องทำงานดังกล่าวมากนัก จากการสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการไม่มาใช้ห้องทำงานนั้น ได้รับ
 คำตอบว่าเป็นเพราะมีความเกรงใจอาจารย์ในการทำเสียงดังเป็นที่รบกวน เนื่องจากการทำงาน
 ร่วมกันหรือการทิวเนื้อหาวิชากันนั้น ส่วนใหญ่ต้องมีการอภิปราย จึงทำให้เกิดเสียงดังได้ สำหรับ
 อาจารย์ที่มีห้องทำงานอยู่ในบริเวณดังกล่าว ทราบว่าเกิดความไม่สะดวกในการทำงานเป็นอย่างมาก
 เพราะไม่ค่อยมีสมาธิในการทำงานเนื่องจากเสียงรบกวนดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ ภาควิชาฯ ควรพิจารณาหาสถานที่ที่จะใช้เป็นห้องทำงานของนักศึกษาให้
 ความเป็นเอกเทศมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการทำงานของอาจารย์ และให้
 ความสะดวกแก่การใช้ของนักศึกษาด้วย

(2) การบริการห้องสมุดของภาควิชา จากสภาพการจัดห้องสมุดเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เห็นจะกล่าวได้ว่าไม่มีลักษณะของห้องสมุดเลย เพราะขาดระบบและความมีระเบียบในการจัดและการให้บริการ เนื่องจากตลอดเวลาที่ผ่านมานั้นภาควิชา ได้ให้นักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบกันเอง เพราะไม่มีบุคลากรของภาควิชาทำหน้าที่นี้ ทำให้เกิดการสูญหายของหนังสือและเอกสารต่าง ๆ มากมาย

ข้อเสนอแนะ ภาควิชา ควรจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบเกี่ยวกับห้องสมุดของภาควิชา โดยอาจมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของนักวิชาการประจำภาควิชา ๑ ที่มีอยู่ เพื่อให้ดูแลและให้บริการการใช้หนังสือแก่นักศึกษาและอาจารย์ หรืออีกวิธีหนึ่งถ้าสามารถทำได้คือ ให้นักศึกษา 1 หรือ 2 คน รับผิดชอบในการดูแลและให้บริการ ในเวลาที่ว่างตลอดทั้งภาคเรียนหรือตลอดทั้งปี โดยให้ค่าตอบแทนแก่นักศึกษาในรูปของการหารายได้ให้นักศึกษา ทั้งนี้ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการบริการแบบทดสอบของภาควิชา

(3) การให้การปรึกษาทางวิชา ตามที่ภาควิชา ได้จัดให้นักศึกษามีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปในอัตราส่วนอาจารย์ 1 คน ต่อนักศึกษา 3-5 คนนั้น นับเป็นอัตราส่วนที่เหมาะสมยิ่ง ถ้าอาจารย์ใดทำหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสมบูรณ์จะทำให้นักศึกษาได้รับคำแนะนำอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในหน้าที่ต่าง ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปนั้น มีจำนวนอาจารย์ใดทำค่อนข้างน้อย และมีอยู่หลายหน้าที่ที่อาจารย์มิได้ทำให้เป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา สำหรับหน้าที่ในการ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา นับว่าอาจารย์ใดทำหน้าที่กันอย่างดี สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา นอกจากการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ เท่านั้น ที่อาจารย์ใดทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์พอ

ข้อเสนอแนะ ภาควิชาควรให้ความสนใจและมองเห็นความสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เมื่อนักศึกษาจะศึกษาในระดับปริญญาโทก็ตาม ยังจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรได้เอาใจใส่อยู่ บางที่อาจารย์อาจไม่ทราบว่าหน้าที่ในการเป็นที่ปรึกษาทั่วไปควรทำอะไรบ้าง จึงควรที่ภาควิชา จะดำเนินการให้อาจารย์ได้ทราบโดยทั่วกัน

สำหรับการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่คณาจารย์ได้ปฏิบัติกันมาอย่างดีแล้วนั้น ควรจะปฏิบัติต่อไปให้ดีขึ้น ส่วนการติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ ภาควิชา

จะมอบหมายให้ครูประสานงานสำหรับดำเนินการ เรื่องนี้ให้เป็นส่วนรวมได้ น่าจะเป็นการดีกว่าให้
อาจารย์แต่ละคนดำเนินการ

4. สัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกระบวนวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาที่
พิจารณาจากคะแนนสะสมเฉลี่ยว่าอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ แต่เมื่อสอบถามนักศึกษาดังกล่าวถึงความรู้สึก
ที่มีต่อความรู้ความสามารถของตนเองในค่านต่าง ๆ ตามที่ได้ศึกษามาตลอดหลักสูตร กลับพบว่านักศึกษา
ถึงแม้จะมีความรู้สึกต่อตนเองอยู่ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาสาขาวิชาอื่นแต่เป็นความรู้สึกที่อยู่ในระดับ
ไม่สูงนัก จึงเป็นสิ่งที่น่าพิจารณาว่าอาจเป็นไปได้ว่านักศึกษาเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่ง
อยู่ที่การพยายามจะทำให้คะแนนอยู่ในระดับสูง ๆ โดยยึดมั่นอยู่ในเรื่องการสอบเป็นประการสำคัญ
มากกว่าการพยายามเรียนสิ่งใดให้มีความคิดรวบยอด (concept) อย่างแท้จริง ดังนั้น
เมื่อการเรียนเป็นไปในทำนองนี้ย่อมทำให้ความมั่นใจในตนเองไม่สูงเท่าที่ควร หรืออีกประการ
หนึ่งการจัดการเรียนการสอนมุ่งในเรื่องการให้ความคิดรวบยอดที่เกิดจากการอธิบายค่านสั้น ๆ
และ/หรือการสอนมุ่งการนำไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ น้อยกว่าการมุ่งในเนื้อหาและทฤษฎี จึงทำให้นัก
ศึกษาเกิดความมั่นใจในตนเองน้อยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ คณะอาจารย์ในภาควิชาควรใช้วิธีการเรียนการสอนในเชิงอภิปรายและซักถาม
ปัญหาให้มาก ๆ เพื่อจะทำให้นักศึกษาได้เกิดความแตกฉานในเนื้อหาและทฤษฎีต่าง ๆ ส่วนการสอน
เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำได้นั้นก็ควรมุ่งเน้นที่ภาคปฏิบัติให้มาก ๆ

4.2 เจตคติและความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางการวัดและประเมินผล ๆ ของ
นักศึกษายู่ในระดับปานกลางเท่านั้น นับว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังที่ได้อภิปรายไว้แล้วในข้อ 3.1
ว่า เพราะคณาจารย์มีใ้มุ่งปลูกฝังคุณลักษณะทั้งสองนี้อย่างจริงจัง เพื่อมุ่งปลูกฝังทางด้านความรู้
และคุณลักษณะทั้งสองมิได้ควบคู่กันในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้นจึงน่าจะเป็นมูลเหตุให้
นักศึกษามีคุณลักษณะทั้งสองอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจเท่าที่ควรดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ คณาจารย์ภาควิชาควรรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตร ควรตกลงร่วมกันที่
จะมุ่งการปลูกฝังเจตคติและความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษาอย่าง
จริงจัง และให้ความตระหนักในเรื่องนี้เช่นเดียวกับการตระหนักในด้านความรู้ความสามารถของ
นักศึกษา

4.3 ผลการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยในหน่วยงานต่าง ๆ เป็นที่น่าพอใจทั้งทางด้านการ
การวัดและประเมินผลการศึกษา และงานทั่วไป และแผนผลข้างเคียงอื่น ๆ ที่เกิดกับผู้นี้ส่วนเกี่ยว
ข้องกับหลักสูตร เป็นผลในทางดีมากกกว่าไม่ดี นั้น นับว่าเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของหลักสูตรอย่าง
น่าพอใจ

อย่างไรก็ตามจากการได้พบปะสนทนากับมหาวิทยาลัย ได้ทราบว่ามหาวิทยาลัยยังมีความพอใจใน
ตนเองไม่สูงนัก เพราะยังไม่สามารถพัฒนางานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ในหน่วยงานใด
ก็พอ และหน่วยงานค่อนข้างจะคาดหวังในความรู้ความสามารถของมหาวิทยาลัยในระดับค่อนข้างสูง จึง
ทำให้มหาวิทยาลัยเกิดความวิตกกังวลในการทำงานที่จะให้ไปตามที่ถูกคาดหวัง

ข้อเสนอแนะ ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา ควรจัดให้มีการสัมมนาหลักสูตรของ
หลักสูตร เป็นครั้งคราว หรือติดตามผลการทำงานของมหาวิทยาลัยเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้ทราบปัญหา
และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน และหาแนวทางให้มหาวิทยาลัยได้จากการศึกษาตามหลัก-
สูตร ไปใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสมต่อไป หรือถ้าเป็นไปได้ควรจะจัดให้มี "โครงการเยี่ยม
ผลิต" ทั้งนี้จะเป็นการสร้างความอบอุ่นให้แก่มหาวิทยาลัยและเป็นที่ปรึกษาการทำงานของมหาวิท-
ยาลัย ตลอดจนจะเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาควิชาและหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินหลักสูตรในโอกาสต่อไป

ผู้ประเมินใครเสนอแนะว่า

1. หากภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา จะได้นำผลการประเมินครั้งนี้ไปพิจารณาและ
ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไขแล้ว เมื่อใดดำเนินการหลักสูตรไประยะหนึ่ง 1-2 ปี ควร
ได้ทำการประเมินอีกครั้งว่าดีขึ้นหรือไม่อย่างไร

2. หากภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา จะทำการประเมินหลักสูตรนี้ใหม่ทั้งระบบ
โดยไม่นำผลการประเมินครั้งนี้ไปพิจารณา ควรจะให้คณาจารย์ภาควิชาได้ดำเนินการร่วมกันทุกคน
และอาจให้นักศึกษาเข้าร่วมด้วย โดยแบ่งงานให้เหมาะสม และควรเป็นการประเมินในเชิงคุณภาพ
ให้มาก เพื่อจะทำให้ไขว่คว้าที่ละเอียดและลึกซึ้ง

3. การสัมมนาหลักสูตรเป็นวิธีการอย่างหนึ่งของการประเมินหลักสูตร เป็นสิ่งที่ควรได้
กระทำเมื่อสิ้นปีการศึกษาทุก ๆ ปี เพื่อเป็นการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ ๆ

บรรณานุกรม

- กมล สุกประเสริฐ "การวิจัยหลักสูตร" ศูนย์ศึกษา 1 : 19 - 26 กุมภาพันธ์ 2515
- กานดา ลือสุทธิวิบูลย์ การติดตามผลการปฏิบัติงานของมหบัณฑิตทางการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในทัศนะของตนเองและณบังคับบัญชา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 92 หน้า อักสำเนา
- กิตติพร บัญญัติบุญเรือง รายงานผลการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาปริญญาโท ทุน 27 เอกสารอักสำเนา 2529, 6 หน้า
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การสำรวจสถานการณ์ปัญหา และความต้องการของชุมชนในเขตพัฒนาภาคเหนือ รายงานการวิจัย 2525, 121 หน้า อักสำเนา
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ฝ่ายวางแผนและพัฒนา แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) 2528, 222 หน้า
- โชนิก บันเปี่ยมรัษฎ์ คนทำงานในการพัฒนาประเทศ สมาคมเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 243 หน้า
- ชมพันธุ์ ญูชร ฌ อรุณยา เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน 2525, 116 หน้า อักสำเนา
- ชัยวัฒน์ ปานพลอย การวางแผนและการดำเนินงานหน่วยงานวิชาการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เอกสารอักสำเนาเย็บเล่ม 2522, 150 หน้า
- โชติ เพชรชื่น การประเมินหลักสูตร เอกสารการประชุมเรื่องการประชุมและพัฒนหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2529 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เชียงใหม่, มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย เอกสารโครงการเปิดสอนหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ปีการศึกษา 2525 75 หน้า อักสำเนา

✓ ช่าง บัณฑิต ทฤษฎีหลักสูตร เล่ม 1 มงคลการพิมพ์ 2504, 126 หน้า

บุญชัย บุญวิวัฒน์ การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตปริญญาโทที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย
วิชาการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2500-2515 ที่ค้นของบัณฑิตศึกษาและผู้อำนวยการ
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2517, 93 หน้า อักสำเนา

✓ ประคินันท์ อุปรนัย การศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู ปริญญา
โท ค.ค. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 292 หน้า อักสำเนา

มดุง พรหมมูล สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของนิสิต
ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2525, 84 หน้า อักสำเนา

พรทิพย์ อัจฉรงค์ การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล ปริญญาโท กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526, 174 หน้า อักสำเนา

พาสี มณีรัตน์ การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง สุขศึกษา พุทธศักราช 2525
ในวิทยาลัยพลศึกษา ปริญญาโท ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2528, 155 หน้า

มยุรี พลาญกุล, พันเอก การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์
พระมงกุฎเกล้า ปริญญาโท กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2529, 225 หน้า

มหาวิทยาลัย, ทบวง กองวิชาการ รายงานการประชุมสัมมนาเรื่องแนวทางการประเมินและพัฒนา
หลักสูตรระดับอุดมศึกษา ณ ทบวงมหาวิทยาลัย วันที่ 15-16 กันยายน 2526 ทบวงมหา
วิทยาลัย อนุภาพันธ์ 2527, 282 หน้า อักสำเนา

ลดภาพ รวิรัฐ การติดตามผลมหาวิทยาลัยทางครุศาสตร์ ปริญญาโท กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย 2524, 121 หน้า อักสำเนา

วสันต์ รั้งรองรัตน์ "การประเมินหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 ในเขตการศึกษา 1" ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 1 ครั้งที่ 2 7-11 กันยายน 2524
 ๗ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี 102-124

วัน เกษพิชัย การประเมินโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานประเภทชั้นเรียน ในเขตการศึกษา 2 ปรินญาณพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2526, 432 หน้า
 อัสสาเนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน-ภาคปฏิบัติ 2527, 320 หน้า อัสสาเนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ 2525, 246 หน้า

วิชาการ, กรม กองวิจัยการศึกษา การประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521
กลุ่มวิชาสังคมศึกษา (ศีลธรรม พระพุทธศาสนา จริยธรรม และประวัติศาสตร์ไทย)
 รายงานการวิจัย โรงพิมพ์การศาสนา 2527, 141 หน้า

วีระ วงศ์สรรค์ การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตทางการทหาร ปรินญาณพนธ์
 กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2530, 378 หน้า

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก การวิจัยหลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น โครงการ
วิจัยหลักสูตรประถมศึกษา 2506 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ รายงานการ
 วิจัย โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 399 หน้า

✓ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ "รูปแบบการประเมินหลักสูตร" วารสารพัฒนการศึกษา 1 : 28-42 พฤษภาคม-
 สิงหาคม 2522

✓ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ รูปแบบการประเมินหลักสูตร เอกสารการประชุมเรื่อง การประเมินและพัฒนา
 หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2529 มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
 วิโรฒ

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ การประเมินโครงการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ เอกสารทางวิชาการ ฝ่าย
พัฒนาวิชาการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวง
ศึกษาธิการ 2527, 171 หน้า อัดสำเนา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ การประเมินหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
รายงานการประเมินผล คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 84 หน้า
 อัดสำเนา

สามัญศึกษา, กรม ฝ่ายวิชาการ สภาพการรู้หนังสือของประชาชนประจำปีที่ดี รายงานการวิจัย
โรงพิมพ์คุรุสภา 2521, 225 หน้า

สุทัศน์ วิวัฒนบุรุษ การประเมินหลักสูตรกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหา-
วิทยาลัยมหิดล ปริญญาโท ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, 117 หน้า อัดสำเนา

สุธรรม จันทน์หอม สรุปความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อการวัดและประเมินผลปีที่ 1 เกี่ยวกับ
หลักสูตรและการสอนในการศึกษา 2526 เอกสารอัดสำเนา 2527, 6 หน้า

สุรพันธ์ ยันต์ทอง "การใช้แบบจำลองชิปประเมินโครงการการอบรมบุคลากรทางการศึกษา
 ประจำการ" ในเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การวิจัยทางการศึกษาและ
 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เล่ม 2 ครั้งที่ 4 9-13 กันยายน 2528 ณ มหา-
 วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายก
 รัฐมนตรี 3-020-3-024

อภิชัย พันธุ์เสน และคณะ การศึกษากับการมีงานทำ รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2528, 435 หน้า อัดสำเนา

Beggs, Walter K. The Education For Teacher. The Center Research in
Education. 1965.

Bellack, Arno A. And Herbert M. Kliebard. ed. Curriculum and Evalu-
ation. McGutchan Publishing Corporation, 1977. 666 p.

- Bhola, H.S. Evaluating Functional Literacy. Tehran, Hulton Educational Publications. 1979. 164 p.
- Booth, Edward Mcfarland. "A Follow-up Study of Alumni Who Complete Doctoral Program in The College of Education at The University of Georgia," Dissertation Abstracts International. 31 : 6646, June 1971.
- Burge, John Hamilton. "A Model Four Year Post-Secondary Core Curriculum For California Law Enforcement Personnel," Dissertation Abstracts International. 45 : 3556, June 1985.
- Childress, Mc Queen. "A Follow-up Study of Professional Graduate Program in Business Education, Arizona State University," Dissertation Abstracts International 37 : 6224, April 1977.
- Davis Ed. Teachers as Curriculum Evaluators. Sydney, George Allen & Unwin, 1980. 175 p.
- Emery, Stoop and Wahlquest L. Gunnar. Principles and Practices in Guidance. McGraw-Hill, 1958. 369 p.
- Garretl, Henry E. and R.S. Woodworth. Statistics in Psychology and Education. David McKay Company, Inc., 1967. 491 p.
- Glass, Gene V. and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. Psentice-Hall, Inc., 1970. 596 p.
- Gwise, Thomas Edward. "A Needs Analysis For Doctoral Program in Education For Non-school Educators and Trainers in The Elevent Country East Central Florida Regoin," Dissertation Abstracts International. 45 : 3558, June 1985.
- Hall, Jane Nelson. Evaluation and Comparison : Social Learning Curriculum and Instrumental Enrichment, " Dissertation Abstracts Intenational. 42 : 4790, May 1982.

- Harlen, Wyne. "Change and Development in Evaluation Strategy" in Curriculum Evaluation Today : Trends and Application. London, School Council Publication, 1976. 174 p.
- Kauss, Theodore Rodney. "An Evaluation of Master of Arts in Teaching Program of Teacher Education at Northwestern University," Dissertation Abstracts International. 40 : 2163, September 1969.
- Kelley, Charles Leo. "A Five Year Follow-up Study of The Professional Education Program of The College of Education at The University of Arkansas For The Year 1979 Through 1980," Dissertation Abstracts International. 44 : 1706, December 1983.
- Kirkeby, Michael Scott. "A Follow-up Study of The Doctoral Degree Graduates in The School of Education of University of Montana," Dissertation Abstracts International. 36 : 4227, January 1975
- Lewy, Arieh. ed. Handbook of Curriculum Evaluation. Paris, Unesco, 1977. 306 p. x
- Lumsden, Robert Shephard. "Evaluation of Florida Curriculum Audit Process in Secondary School," Dissertation Abstracts International. 46 : 884, October 1985.
- Marsh, Colin and Ken Stafford. CURRICULUM Australian Practice and Issues. Sydney, McGraw-Hill, 1984. 290 p. x
- Martz, Gary Lee. "A Formative Evaluation of A Nutrition Education and Training Program in Selected Rural Pennsylvania Schools," Dissertation Abstracts International. 42 : 1948, November 1981.
- McNeil, John D. CURRICULUM : a comprehensive introduction. Little Brown and Company, 1985, 397 p.

- Mobley, Julia Raye, "A Goal-Free Evaluation of An Occupational Exploration Program," Dissertation Abstracts International 45 : 334, May 1985.
- Nagel, Joseph Robert. "An Evaluation of The Doctoral Program in Educational Administration at The University of Akron, As Percieved by Its Graduates, 1969 - 1984" Dissertation Abstracts International. 47 : 1140, October 1984.
- Nancy, Roseberry Billingslay. "A Follow-up Study of Guidance and Counselor Education Doctoral Gradustes, The Ohio State University, 1956 - 1977," Dissertation Abstracts International. 38 : 6526, May 1978.
- O' Sullivan, Rita Goldfarb. "Evaluation in Developing Countries : A Case Study of The St. Kitts Teenage Family Life Education Program," Dissertational Abstracts International. 45 : 1027, October 1984.
- Popham, James W. ed. Evaluation in Education. McGutchan Publishing Corporation. 1974, 585 p.
- Sanctis, Vincent De. "A Follow -up Study of Educational Doctoral Graduate From The Department of Educational Administration and Supervision at Rutgert University, The State University of New Jersey," Dissertation Abstracts International. 31 : 3203, January 1971.
- Scriven Michael. "The Methodology of Evaluation" in Perspective of Curriculum Evaluation. Rand McNally & Company. 1967, 102 p.
- Snelbecker, G.E. Learning Theory, Instructional Theory, and Psycho-educational Design. McGraw-Hill Company. 1974, 527 p.
- Steadman, Stephen. "Techniques of Evaluation" in Curriculum Evaluation Today : Trends and Application. London, School Council Publication. 1976, 174 p.

Stenhouse, Lawrence. An Introduction to Curriculum Research and Development. London, Biddles Ltd., Guilford and King's Lynn. 1975, 248 p.

Taylor, Fred James. "An Appraisal of Selected Aspects of The Master of Teaching Degree Program at a Teacher Education Institution." Dissertation Abstracts International. 23 : 3803, April - May 1963.

Withfield, Joyce. "A Study of Doctoral Graduates of The University of Iowa Division of Educational Measurement 1974 - 1984." Dissertation Abstracts International. 46 : 3221, May 1986.

Worthen, Blaine R. and James R. Sanders. Educational Evaluation Theory and Practice. Wadsworth Publishing Company, Inc., 1973, 371 p. x

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานฯ ที่ให้ข้อมูล

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ชิตพงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อนันต์ ศรีโสภะ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ฉวน สายยศ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. ดร. ณรงค์ อินทสุวรรณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. รองศาสตราจารย์ ดร. เขียวดี วิมุตย์ศรี	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวัสดิ์ ประทุมราช	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ดร. ทิเรก ศรีสุข	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. รองศาสตราจารย์ ดร. จริยา เสถบุตร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
10. รองศาสตราจารย์ ดร. งามนิตย์ ขาคูทอง	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
11. รองศาสตราจารย์ยาใจ พงษ์บริบูรณ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. ดร. โกวิท ประวาลพุกัญ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
13. ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลสิทธิ์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
14. ดร. สงบ ลักษณะ	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
15. ดร. วิมล กัทธพย์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่พิจารณาความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ จิตพงศ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ล้วน สายยศ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ ดร. จริยา เสถบุตร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด	มทว. มหาสารคาม
6. ดร. กิเรก ศรีสุโข	คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ดร. กมล ภูประเสริฐ	กองวิชาการ สำนักงานการประถม-ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
8. ดร. ชูศักดิ์ ชัมภลวิทย์	กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
9. ดร. วิเชียร เกตุสิงห์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

รายชื่อสถานที่ทำงานของมหามัจฉิที่ให้ข้อมูล

1. สหวิทยาลัยล้านนา วิทยาลัยครูเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดเชียงใหม่
3. โรงเรียนพุทธราชมงคลวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
4. โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
5. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
6. วิทยาลัยเทคนิคลำพูน จังหวัดลำพูน
7. โรงเรียนสวนบุญใหญ่ดัมภ จังหวัดลำพูน
8. หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่
9. โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
10. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
11. โรงเรียนอนุบาลสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
12. โรงเรียนวัดโพธิ์หอม จังหวัดสิงห์บุรี
13. โรงเรียนชนแดนวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์
14. โรงเรียนสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
15. สถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง กรุงเทพมหานคร

รายชื่อหน่วยงานทางการศึกษาที่ตอบแบบสอบถามกลับคืน

กลุ่มสหวิทยาลัย

1. สหวิทยาลัยล้านนา วิทยาลัยครูลำปาง จังหวัดลำปาง
2. สหวิทยาลัยพุทธชินราช วิทยาลัยครูพิษณุสงคราม จังหวัดพิษณุโลก
3. สหวิทยาลัยทวารวดี วิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
4. สหวิทยาลัยอีสานเหนือ วิทยาลัยครูอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
5. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยครูพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มสำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา

6. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม
7. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา
8. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา
9. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 4 จังหวัดภูเก็ต
10. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 5 จังหวัดราชบุรี
11. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 6 จังหวัดฉะบุรี
12. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 7 จังหวัดพิษณุโลก
13. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
14. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 10 จังหวัดอุบลราชธานี
15. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา
16. สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา 12 จังหวัดฉะเชิงเทรา

กลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน

17. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
18. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก จังหวัดระยอง
19. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุบลราชธานี
20. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ จังหวัดสงขลา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

21. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน
22. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
23. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน
24. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์
25. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์
26. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น
27. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
28. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
29. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
30. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
31. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี
32. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
33. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี
34. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
35. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง
36. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม
37. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร
38. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา
39. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต

โรงเรียนมัธยมศึกษา

40. โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน
41. โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม จังหวัดพิจิตร
42. โรงเรียนอุตรดิตถ์ครุฑ จังหวัดอุตรดิตถ์
43. โรงเรียนอนุบาลยพสุธร จังหวัดอุบลราชธานี

44. โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จังหวัดสระบุรี
45. โรงเรียนศักดิ์ภูมิ จังหวัดฉะเชิงเทรา
46. โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ จังหวัดสมุทรสาคร
47. โรงเรียนศรัทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม
48. โรงเรียนหาพระวิทยายน จังหวัดขอนแก่น
49. โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
50. โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ
51. โรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
52. โรงเรียนคีนุกพังงาวิทยายน จังหวัดพังงา
53. โรงเรียนภูเก็ทวิทยาดัย จังหวัดภูเก็ต
54. โรงเรียนสตรียะลา จังหวัดยะลา
55. โรงเรียนวรรณารัตน์เฉลิม จังหวัดสงขลา

ภาคนวท ข

คำวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

ตาราง 33 ค่า t แสดงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) ของข้อความต่าง ๆ ในแบบวัดเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา

รายการ	t
1. งานการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างไร	
1.1 จำเจซ้ำซากน่าเบื่อ	3.1063**
1.2 ทำให้การประเมินผลยุติธรรมมีความยุติธรรม	3.0670**
1.3 หลักการและการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน	2.5760*
1.4 มีวิธีการที่จะเอื้ออำนวย	3.9764***
1.5 มีขั้นตอนสุภาพจิตของครู	2.3966*
1.6 สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ครู	6.5353***
1.7 เป็นงานที่บุคคลอื่นให้การยอมรับ	2.5817*
1.8 เป็นงานที่ท้าทายความสามารถครู	3.3687**
1.9 ทำให้เกิดความศรัทธาในอาชีพครูมากขึ้น	2.3901*
1.10 มีความสำคัญต่องานอื่น ๆ	5.2144***
1.11 สร้างนิสัยความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ครู	4.3246***
1.12 เป็นหัวใจของงานการเรียนการสอน	4.2394***
1.13 เป็นงานที่มีเกียรติไยยาก	2.8035**
1.14 ขวัญใจที่มีความเจริญก้าวหน้าในการงานดีมาก	4.1129***
1.15 ทำให้ครูเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นมากขึ้น	3.5618***
1.16 สร้างความสามัคคีในหมู่ครู	4.9981***
1.17 มีขั้นตอนการทำให้เป็นระบบดี	4.0987***
1.18 มีหลักการที่สรุปแน่นอนไม่ได้	4.0455***
1.19 สร้างความสับสนให้กับงานการศึกษา	3.1667**
1.20 สร้างนิสัยไม่เห็นแก่ตัวให้แก่ครู	4.7571***
1.21 ทำให้งานสอนของครูเป็นระบบดีขึ้น	2.7909**

ตาราง 33 (ต่อ)

รายการ	t
2. โดยทั่วไปนักศึกษการศึกษาค้นคว้าเป็นงานอะไร	
2.1 มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี	4.3976***
2.2 ความสามารถสูง	2.9498**
2.3 มีความรอบรู้	3.3048**
2.4 น่าเชื่อถือไว้วางใจได้	5.4773***
2.5 ดีแทน (มีแทนหลักการ)	4.0350***
2.6 มีความละเอียดรอบคอบ	3.5158***
2.7 มีความยุติธรรม	5.2142***
2.8 มีเหตุผล	3.8761***
2.9 มีเล่ห์เหลี่ยมมาก	2.6672**
2.10 มีความเป็นผู้นำในการตัดสินใจ	4.7405***
2.11 กองหลังของตัวเอง	5.3339***
2.12 ตั้งความหวังในงานสูงเกินไป	2.9118*
2.13 มีความกระตือรือร้น	3.3346**
2.14 มุ่งมั่นในการทำงาน	3.9423***
2.15 ชอบโต้เถียง	4.2747***
2.16 ชอบโจมตีคนอื่น	7.5080***
2.17 ไม่ยอมให้ใครเหนือกว่าตน	4.6615***
2.18 ไม่เล่นพรรคเล่นพวก	2.6490
2.19 กล้าคิดกล้าทำ	6.7418***
2.20 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน	5.2328***
2.21 ไม่ยอมมีการข่มขู่	4.6778***
2.22 อุดมลงในตัวเลข	3.3504**

ตาราง 33 (ต่อ)

รายการ	t
2.23 มีความรับผิดชอบสูง	5.8528***
2.24 พுகจาไมกอยรูเรอง	6.0376***

* มีนัยสำคัญที่ .01

** มีนัยสำคัญที่ .005

*** มีนัยสำคัญที่ .0005

ตาราง 34 ค่า t แสดงความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) ของข้อความต่าง ๆ ในแบบวัดความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

ข้อความ	t
1. หากมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกำกล่าวที่ว่า "สมควรให้ผู้ที่เรียนหรือผู้ที่ได้รับการอบรมหรือผู้ที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดี เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษาเท่านั้น นำเอาข้อสอบมาตรฐานไปทดสอบกับคนอื่นได้"	3.912***
2. หากมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกันวัดและประเมินผลการศึกษาบางคน ที่จัดทำและพิมพ์จำหน่ายแบบเก็บข้อสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาโดยพิมพ์หรือสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาที่ศึกษาสำเร็จมา ไว่ท้ายชื่อตัวเองกำกับไว้ที่หน้าปกควย	7.613***
3. หากเห็นว่านักวัดผลที่พยายามเก็บรักษาเครื่องมือทางการวัดผลไว้อย่างดีที่สุด เหมือนกับการเก็บรักษาของมีค่าอื่น ๆ และเวลาใช้เครื่องมือมีการควบคุมอย่างเข้มงวด เป็นคนเช่นไร	4.278***

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อความ	t
4. ทำให้เกิดความคิดเห็นอย่างไรต่อนักวัดบางคนที่ต้องการให้คนอื่นยอมรับในเครื่องมือวัดผลที่สร้างขึ้นมา จึงเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่จะทำให้ได้ค่าวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือมีค่าสูง ๆ	2.44 [*]
5. ท่านได้พิจารณาแบบทดสอบฉบับหนึ่งที่พิมพ์ไว้ในภาคผนวกของปฏิญานพันธระคับปฏิญาเอกในประเทศ แล้วเห็นว่าแบบทดสอบฉบับดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะใช้ได้เลยกับกลุ่มนักเรียนที่ท่านจะทดสอบ ดังนั้นถ้าท่านประสงค์จะใช้แบบทดสอบดังกล่าวทดสอบนักเรียนจำนวน 10 คน ท่านจะทำอย่างไร	5.28 ^{***}

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามหัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนตอบลงในที่ว่างที่กำหนดให้ และ/หรือ ทำเครื่องหมายลงในวงเล็บ
หน้าข้อความหรือช่องที่เป็นคำตอบของท่าน

ชื่อหน่วยงาน .....

1. ขณะนี้หน่วยงานของท่านมีนักวัดผลและประเมินผลการศึกษา จำนวน ..... คน ท่านคิดว่า
ควรจะมีเพิ่มอีกจำนวน ..... คน จึงจะพอเพียงกับความต้องการของหน่วยงาน (ถ้าไม่
ต้องการเพิ่มให้เขียน ๐)
2. หน่วยงานของท่านมีความจำเป็นจะต้องมีนักวัดผลและประเมินผลการศึกษา ที่ศึกษาสาขา
วิชานี้โดยตรง หรือไม่ และเพื่อทำงานอะไร
( ) ไม่จำเป็น
( ) จำเป็น เพื่อทำงานต่อไปนี้
  - 1) .....
  - 2) .....
  - 3) .....
  - 4) .....
3. ถ้าบุคลากรในหน่วยงานของท่านมีความประสงค์จะศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวัด
วัดและประเมินผลการศึกษา ท่านจะให้การสนับสนุนหรือไม่
 ( ) ให้การสนับสนุน ( ) ไม่ให้การสนับสนุน
 เหตุผลที่ให้การสนับสนุนหรือไม่ให้การสนับสนุน .....

4. คุณลักษณะต่อไปนี้ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา มีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับงานในหน่วยงานของท่านเพียงใด

คุณลักษณะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
1) ความรู้ความสามารถในการสร้างข้อสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
2) ความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดทางอารมณ์และความรู้สึก					
3) ความรู้ความสามารถในการสร้างแบบวัดทักษะการทำงาน					
4) ความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ					
5) ความรู้ความสามารถในการประเมินโครงการหรือหลักสูตร					
6) ความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย					
7) ความรู้ความสามารถในการสอนและ/หรือเป็นวิทยากรเกี่ยวกับเรื่องการวัดและประเมินผล					
8) ความรู้ความสามารถในการสอนและ/หรือเป็นวิทยากรเกี่ยวกับเรื่องสถิติทางการศึกษา					
9) ความรู้ความสามารถในการสอนและ/หรือเป็นวิทยากรเกี่ยวกับเรื่องการวิจัยการศึกษา					
10) ความสามารถในการวางแผนการวิจัยการศึกษา					
11) ความสามารถในการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล					
12) ความสามารถในการเขียนโปรแกรมหรือใช้เครื่องคอมพิวเตอร์					

คุณลักษณะ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	เล็กน้อย	ไม่เลย
13) มีใจรักและมุ่งมั่นพัฒนางานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					
14) มีความศรัทธาในประโยชน์ของงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					
15) มีความรักและชอบที่จะทำงานทางด้านการวิจัยทางการศึกษา					
16) มีจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					
17) ความมีมนุษยสัมพันธ์					
18) การเอาจริงเอาจังในการทำงาน					
19)					
20)					
21)					
22)					
(โปรดระบุคุณลักษณะอื่นที่เป็นที่ต้องการ)					

5. ขอให้ท่านพิจารณางานในหน่วยงานของท่านว่า มีงานอะไรบ้างที่ต้องทำโดยอาศัยเทคนิคทางการวัดและประเมินผลทางการศึกษา และโปรดระบุสิ่งที่คุณรับนิยชอบหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาและการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรให้การฝึกอบรมแก่นักศึกษาในหลักสูตรทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติ เพื่อจะสามารถนำมาใช้ในการทำงานดังกล่าวในหน่วยงานของท่านได้ (ถ้าสามารถระบุสิ่งที่เป็นรายละเอียดได้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดหลักสูตรสาขาวิชานี้ เป็นอย่างมาก)

5.1 ทางด้านการวัดผล (เช่น การสร้างข้อสอบมาตรฐาน) .....

(ต่อหน้าต่อไป)

5.2 ทางด้านการประเมินผล (เช่น เทคนิคการประเมินผลงาน).....

5.3 ทางด้านสถิติ (เช่น การเขียนกราฟสถิติ, การวิเคราะห์ตัวประกอบ) .....

5.4 ทางด้านการวิจัย (เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ, การวิจัยเชิงทดลอง).....

6. หลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีรายละเอียดของหลักสูตรดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถาน การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัย เครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
- 2) สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
- 3) สามารถทำการสอนและ/หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษา และสถิติทางการศึกษาได้
- 4) มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษาขั้นสูงได้
- 5) มีจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อการ วัดและประเมินผลการศึกษา

(มีต่อหน้าต่อไป)

โครงสร้างและเนื้อหา

ก. กระบวนวิชาเรียน : วิชาบังคับ

1) ทฤษฎีการทดสอบและการวัดผลการศึกษา	3 หน่วยกิต
2) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2 "
3) การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด	2 "
4) การวัดบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม	2 "
5) การวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา	2 "
6) สถิติทางการศึกษาเกี่ยวกับ การคาดคะเนค่าพารามิเตอร์, การทดสอบสมมติฐานด้วย z , t , F และ One-way ANOVA	3 "
7) สถิติการศึกษาเกี่ยวกับ Two-way ANOVA และ ANCOVA	2 "
8) การวิจัยทางการศึกษา	3 "
9) การประเมินผลการศึกษา เช่น การประเมินโครงการ การ ประเมินหลักสูตร ฯลฯ	3 "

กระบวนวิชาเรียน : วิชาเลือกในสาขา ให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต จาก
วิชาต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)	2 หน่วยกิต
2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)	2 "
3) สถิตินอนพาราเมตริก (Nonparametric)	2 "
4) การสร้างแบบทดสอบวิชาภาษาศาสตร์	1 "
5) การสร้างแบบทดสอบวิชาคณิตศาสตร์	1 "
6) การสร้างแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์	1 "
7) การสร้างแบบทดสอบวิชาสังคม	1 "
8) การสร้างแบบทดสอบวิชาศิลปศึกษา	1 "
9) การสร้างแบบทดสอบวิชาการงานและอาชีพ	1 "
10) การสร้างแบบทดสอบวิชาพลศึกษา	1 "
11) การสัมมนาการวัด ประเมินผล และวิจัยการศึกษา	2 "

กระบวนการวิชาเรียน : วิชาเลือกนอกสาขา ให้เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่

เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ได้แก่ วิชาในสาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารการศึกษา เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นต้น

ข. กระบวนการวิชาที่ไม่เน้นหน่วยกิต ได้แก่ ภาษาอังกฤษประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

ค. วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต

ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาดังที่เสนอ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ อย่างไร

เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร .....

.....

.....

.....

.....

.....

เกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหา .....

.....

.....

.....

.....

อื่น ๆ .....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ

โปรดเขียนตอบ และ/หรือ ทำเครื่องหมายลงในช่องที่เป็นคำตอบของท่าน

1. เกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถานการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- (1) สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัย เครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
- (2) สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
- (3) สามารถทำการสอนและ/หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษาและสถิติการศึกษาได้
- (4) มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การศึกษาขั้นสูงได้
- (5) มีเจตคติและจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

และโครงสร้างของหลักสูตรเป็นดังนี้

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต โดยแยกเป็น

(1) หมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
(2) หมวดวิชาสถิติการศึกษา	" 11 "
(3) หมวดวิชาการวิจัยการศึกษา	" 3 "
(4) หมวดวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง	" 6 "

(ได้แก่ จิตวิทยาการศึกษา, หลักสูตรและการสอน, พื้นฐานการศึกษา, บริหารการศึกษา, เทคโนโลยีการศึกษา)

(5) วิทยานิพนธ์	9 หน่วยกิต
(6) ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ	ไม่มีหน่วยกิต

1.1 ในความคิดเห็นของท่านเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรดังกล่าว ควรเป็นเช่นไร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า _____ หน่วยกิต โดยแยกเป็น

- (1) หมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา   ประมาณ _____ หน่วยกิต
 (2) หมวดวิชาสถิติการศึกษา   ประมาณ _____ หน่วยกิต
 (3) หมวดวิชาวิจัยการศึกษา   ประมาณ _____ หน่วยกิต
 (4) หมวดวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องกับสาขา   ประมาณ _____ หน่วยกิต
 ได้แก่ _____

(5) วิทยานิพนธ์   ประมาณ _____ หน่วยกิต

(6) _____

(7) _____

1.2 ท่านคิดว่าการสอบพิเศษต่อไปนี้ มีความจำเป็นต่อการพิจารณาให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือไม่

- (1) ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ   ( ) จำเป็น ( ) ไม่จำเป็น
 (2) การสอบรวมยอด   ( ) จำเป็น ( ) ไม่จำเป็น

1.3 ในการจัดแผนการเรียนให้นักศึกษา ควรจะให้ นักศึกษาเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา _____ ภาคเรียน และควรให้เสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ได้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ _____ หรือได้เรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ มาแล้วไม่น้อยกว่า _____ หน่วยกิต จึงจะเป็นการเหมาะสม

- 1.4 ท่านเห็นว่าเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ มีความเหมาะสมที่ควรจัดไว้ในหลักสูตรปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือไม่ ถ้าเห็นว่าเหมาะสมควรจัดเป็นวิชาบังคับ หรือวิชาเลือก (โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องที่เป็นคำตอบของท่าน)

เนื้อหาวิชา	ความเหมาะสม		
	บังคับ	เลือก	ไม่เหมาะสม
1. ทฤษฎีทางการทดสอบและการวัดผลการศึกษา			
2. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3. การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด			
4. การวัดบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม			
5. การวัดผลงานภาคปฏิบัติ			
6. การวัดค่านิยมจิตพิสัยในการเรียน			
7. การประเมินโครงการและหลักสูตร			
8. การสร้างแบบทดสอบวิชาต่างๆในโรงเรียน			
9. การวิจัยเชิงสำรวจ			
10. การวิจัยเชิงทดลอง			
11. Fundamental Inferential Statistics : estimations, z-test, t-test, F-test, ...			
12. ANOVA & ANCOVA			
13. Multiple Regression Analysis			
14. Nonparametric Statistics			
15. Factor Analysis			
16. การค้นคว้าอิสระ (Independent Study)			
17. การสัมมนาทางการวัดและประเมินผลการศึกษา			

1.5 นอกจากเนื้อหาวิชาดังกล่าวในข้อ 1.4 แล้ว ท่านคิดว่าควรจัดเนื้อหาวิชาใดเข้าไปในหลักสูตรอีก (โปรดระบุเนื้อหาวิชา และทำเครื่องหมายแสดงลักษณะวิชาด้วย)

- 18) ..... ( ) วิชาบังคับ ( ) วิชาเลือก
- 19) ..... ( ) วิชาบังคับ ( ) วิชาเลือก
- 20) ..... ( ) วิชาบังคับ ( ) วิชาเลือก
- 21) ..... ( ) วิชาบังคับ ( ) วิชาเลือก
- 22) ..... ( ) วิชาบังคับ ( ) วิชาเลือก

1.6 ความคิดเห็นอื่นๆเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

2. เกี่ยวกับอาจารย์

2.1 ท่านคิดว่าจำนวนอาจารย์ที่สอนและรับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรมีอัตราส่วนระหว่างวุฒิปริญญาเอกและปริญญาโท เป็นประมาณเท่าใด จึงจะทำให้การดำเนินการหลักสูตรมีประสิทธิภาพดี

ปริญญาเอก : ปริญญาโท = ... :

2.2 ท่านคิดว่าควรคำนึงถึงวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือไม่

( ) ควร

( ) ไม่จำเป็น ถ้าเป็นผู้มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล (ข้ามไปตอบข้อ 2.4)

2.3 ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรเป็นอย่างไร (อาจารย์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, รองศาสตราจารย์, ศาสตราจารย์)

1) ถ้ามีวุฒิปริญญาโท ควรมีตำแหน่ง ..... เป็นอย่างต่ำ

2) ถ้ามีวุฒิปริญญาเอก ควรมีตำแหน่ง ..... เป็นอย่างต่ำ

2.4 อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์นักศึกษาศรีปริญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
ควรมีสถานภาพทางวิชาการเป็นอย่างไร

ก. ตำแหน่งทางวิชาการอย่างต่ำ _____

ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ทั้งที่สำเร็จแล้วและกำลังทำ (ไม่รวมวิทยานิพนธ์)
จำนวนไม่น้อยกว่า _____ เรื่อง

ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2.5 เพื่อให้การผลิตบัณฑิตทางการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ภาระงานของอาจารย์ที่รับผิดชอบการดำเนินการหลักสูตร ควรเป็นเช่นไร

ก. สอนปริญาโทเพียงอย่างเดียว ควรสอนสัปดาห์ละอย่างมาก _____ ชั่วโมง

ข. สอนทั้งระดับปริญาโทและปริญาตรี ควรมีสัดส่วนจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์
ระหว่างปริญาโทและปริญาตรี เป็น _____ ต่อ _____ (เมื่อคิดภาระงานสอน 10
ชั่วโมงต่อสัปดาห์)

ค. ปฏิบัติงานสอนและควบคุมวิทยานิพนธ์ควบ เมื่อคิดจากเวลาทำงานสัปดาห์ละ 30
ชั่วโมง ควรสอนอย่างมาก _____ ชั่วโมง/สัปดาห์ และควรมีนักศึกษาที่จะต้อง
ควบคุมวิทยานิพนธ์ ภาคเรียนละจำนวนกี่คน (ถ้าให้เวลาการให้คำปรึกษาสัปดาห์
ละ 3 ชั่วโมง สำหรับนักศึกษา 1 คน)

- ถ้าเป็นประธานกรรมการอย่างเดียวนั้น จำนวนอย่างมาก _____ คน

- ถ้าเป็นกรรมการอย่างเดียวนั้น จำนวนอย่างมาก _____ คน

- ถ้าเป็นทั้งประธานและกรรมการ จำนวนอย่างมาก _____ คน

ง. นอกจากภาระงานดังกล่าวในข้อ ก - ค อาจารย์ควรให้เวลากับ งานเป็นวิทยา-
กร, งานที่ปรึกษาทางการวิจัย, งานผู้เชี่ยวชาญนอกมหาวิทยาลัย, และอื่น ๆ
อย่างมาก _____ ชั่วโมง/สัปดาห์

2.6 อาจารย์ที่สอนระดับปริญาโทและควบคุมวิทยานิพนธ์ ควรรับผิดชอบงานต่อไปนี้หรือไม่

ก. อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปแก่นักศึกษาศรีปริญาตรี ( ) ไม่ควร ( ) ควร

ข. นิเทศการฝึกสอนของนักศึกษาศรีปริญาตรี ( ) ไม่ควร ( ) ควร

ค. กรรมการต่าง ๆ ของคณะหรือมหาวิทยาลัย ( ) ไม่ควร ( ) ควร

- 2.7 อาจารย์ที่สอนปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรได้เขียนตำราปีละประมาณ
เรื่อง เขียนบทความปีละประมาณ.....เรื่อง และทำวิจัย(ทั้งทำคนเดียวและเป็นคณะ)ปีละ
อย่างน้อย.....เรื่อง

3. เกี่ยวกับนักศึกษา

3.1 นักศึกษาปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรมีคุณสมบัติเป็นอย่างไร

1) วิธีการศึกษาก่อนเข้าศึกษา (โปรดตอบ 1 คำตอบ)

( ) ปริญญาตรีทางการศึกษา

( ) ปริญญาตรีสาขาใดก็ได้

( ) ปริญญาตรีสาขาใดก็ได้ แต่ต้องมีเงื่อนไขคือ.....

( ) อื่น ๆ .....

2) ควรมีการกำหนดคะแนนเฉลี่ย (GPA) ในระดับปริญญาตรีหรือไม่ ( ) ไม่ควร ( ) ควร
ถ้าควรกำหนด ควรเป็นเช่นไร ( ) อย่างน้อย 2.50 ( ) อย่างน้อย 2.00

( ) อื่น ๆ .....

3) ประสบการณ์ในการทำงานก่อนเข้ารับการศึกษ (โปรดตอบ 1 คำตอบ)

( ) ทำงานทางการศึกษามาแล้ว อย่างน้อย.....ปี

( ) งานที่เกี่ยวข้องกับงานการวัดและประเมินผลการศึกษา อย่างน้อย.....ปี

( ) ทำงานมาแล้ว อย่างน้อย.....ปี

( ) ไม่ทำงานมาก่อนก็ได้

( ) อื่น ๆ .....

3.2 ท่านคิดว่าคุณลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้ มีความจำเป็นต่อการใช้คัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาปริญญาโท สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา เพียงใด

คุณลักษณะ	จำเป็นมาก	จำเป็น	ไม่จำเป็น
1. ความถนัดทางการเรียน			
1.1 การคิดคำนวณ (Computation)			
1.2 เหตุผลเชิงเลขคณิต (Arithmetic Reasoning)			
1.3 ความเข้าใจทางภาษา (Verbal Comprehension)			
1.4 อุปมาอุปไมยทางภาษา (Verbal Analogy)			
1.5 การสรุปความทางภาษา (Inference)			
1.6 คำศัพท์ (Vocabulary)			
1.7 ความคล่องในการใช้คำ (Word Fluency)			
1.8 ความจำ (Memory)			
1.9 ทักษะการรับรู้ (Perceptual Speed)			
1.10 มิติสัมพันธ์ (Spatial Relations)			
2. ความรู้เบื้องต้นทางการศึกษา			
2.1 ความรู้พื้นฐานการศึกษา			
2.2 ความรู้ปรัชญาการศึกษา			
2.3 ความรู้จิตวิทยาการเรียนรู้			
2.4 ความรู้หลักสูตรและการสอน			
2.5 ความรู้การวัดและประเมินผลการศึกษาเบื้องต้น			
2.6 ความรู้สถิติและวิจัยการศึกษาเบื้องต้น			
2.7 ความรู้เทคโนโลยีการศึกษา			
2.8 ความรู้การแนะแนวการศึกษา			
3. ความรู้เกี่ยวกับงานด้านวัดและประเมินผลการศึกษา			
4. ความรับผิดชอบ			
5.			
6.			

3.3 ในการคัดเลือกนักศึกษาปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรพิจารณาจากสิ่งใดบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่เป็นคำตอบของท่านด้วย)

- ( ) การทดสอบความสามารถต่างๆ ในข้อ 3.2
- ( ) การทดสอบความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ
- ( ) การสัมภาษณ์
- ( ) รายละเอียดในใบสมัคร
- ( ) ความมุ่งมั่นในการทำงานหลังจบการศึกษา
- ( ) หนังสือรับรอง (Recommendations)
- ( ) อื่นๆ .....

3.4 ท่านคิดว่าในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าศึกษาปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรทำอย่างไร

- ( ) พิจารณาผลที่เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำจากการคัดเลือกในข้อ 3.3 โดยคัดเลือดยุติบัตรเป็นส่วนรวม (ไม่แยกตามสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรี)
- ( ) พิจารณาผลที่เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำจากการคัดเลือกในข้อ 3.3 และแยกคัดเลือกตามสาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรี เช่น คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์, ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, สังคมศึกษา, วัฒน สติธิ และวิจัย, และทั่วไปอื่น ๆ สาขาละประมาณ 15 % ของจำนวนที่จะรับทั้งหมด
- ( ) อื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม .....

3.5 ท่านเห็นว่าความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ มีความจำเป็นสำหรับผู้ที่จะเป็นนักศึกษาปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือไม่

- ( ) ไม่จำเป็น
- ( ) จำเป็น (โปรดตอบข้อ 3.6 ต่อไป)

3.6 ความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ดังกล่าว ควรอยู่ในระดับใด

- ( ) วิชาเอกในปริญญาตรี
- ( ) วิชาโทในปริญญาตรี
- ( ) มีขมบปลายสายวิทยาศาสตร์
- ( ) อื่น ๆ .....

4. เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษา

- 4.1 จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือ เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถานการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีคุณลักษณะต่างๆ ดังระบุไว้ในตาราง ในความเห็นของท่านคิดว่า ถ้าจะจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แต่ละข้อดังกล่าว ควรทำอย่างไร

วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร	การวัดและประเมินผล
สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัย เครื่องมือวัดผลการศึกษา ได้		
สามารถวางแผนและดำเนินการวัด และประเมินผลการศึกษา ได้		
สามารถทำการสอน และ/หรือ ให้ คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประ- เมินผลการศึกษาและสถิติการศึกษา ได้		
มีความรู้ความสามารถในการศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมิน- ผลการศึกษาขั้นสูง ได้		
มีจรรยาบรรณทางการวัดและประ- เมินผลการศึกษา		
มีเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมิน- ผลการศึกษา		

4.2 วิธีการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลต่อไปนี้ ท่านเห็นว่ามีความจำเป็นที่อาจารย์-
ผู้สอนปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรดำเนินการ มากน้อยเพียงใด

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จำเป็น
1. แจงวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน					
2. แจงแผนการเรียนการสอนล่วงหน้า					
3. สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา					
4. สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
5. สอนตามเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร					
6. การเตรียมการสอนล่วงหน้า					
7. การเสนอทเรียนเป็นไปตามลำดับเนื้อหา					
8. พยายามอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน ทุกแง่มุม					
9. สอนให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริงในการนำความรู้ไปใช้					
10. พยายามเข้าใจความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน					
11. พยายามให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
12. สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษา					
13. ให้กำลังใจแก่นักศึกษาในการเรียน					
14. ตรวจสอบงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ					
15. นำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็นข้อมูล สำหรับการแก้ไขปรับปรุง					
16. การวัดผล โดยยึดวัตถุประสงค์ของวิชาเป็นหลัก					
17. การวัดผล โดยมุ่งความจำในเนื้อหา					
18. การวัดผล โดยมุ่งการนำความรู้ไปใช้					
19. การวัดผล โดยมุ่งความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์					
20. การประเมินผลจากผลการทดสอบข้อสอบเป็นหลัก					
21. การประเมินผลจากผลการทำงานหรืองานภาคปฏิบัติเป็นหลัก					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จำเป็น
22. การประเมินผล โดยการอิงกลุ่ม					
23. การประเมินผล โดยการอิงเกณฑ์					
24. การประเมินผล โดยใช้ผลการประเมินย่อย เป็นหลัก					
25. มีการประเมินผลการสอนของตัวเอง					
26. พยายามปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผล ให้นักศึกษา					
27. พยายามปลูกฝังจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผล ให้นักศึกษา					
28.					
29.					
30.					
(โปรดเสนอแนะเพิ่มเติม ถ้ามี)					

5. เกี่ยวกับสิ่งเื้อออ่านวยต่อการดำเนินการหลักสูตร

เพื่อให้การนิเทศหาบัณฑิตทางการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขอให้ท่าน
เสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรจัดเตรียมให้พร้อมสำหรับการดำเนินการหลักสูตร ในรายการต่างๆต่อไปนี้

5.1 หนังสือหรือตำราที่สำคัญต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งอาจารย์และนักศึกษาจะเป็นผู้ใช้
ทำเครื่องหมาย * กำกับรายการที่ท่านเห็นว่า มีความสำคัญมาก จำเป็นต้องศึกษา

- 1) ชื่อหนังสือ .....
- 2) ชื่อหนังสือ .....
- 3) ชื่อหนังสือ .....
- 4) ชื่อหนังสือ .....
- 5) ชื่อหนังสือ .....

5.2 วารสารทั้งของไทยและต่างประเทศที่สำคัญต่อการศึกษาค้นคว้า (โปรดทำเครื่องหมาย * กำกับรายการที่ท่านเห็นว่า จำเป็นต้องมีหรือจัดหา)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....

5.3 แบบทดสอบหรือเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา สำหรับประกอบการศึกษาตามหลักสูตร (โปรดทำเครื่องหมาย * กำกับรายการที่ท่านเห็นว่า จำเป็นต้องมีหรือจัดหา)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

5.4 วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนหรือเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการหลักสูตร เช่น ไมโครคอมพิวเตอร์, เครื่องฉายสไลด์ เป็นต้น (โปรดทำเครื่องหมาย * กำกับรายการที่ท่านเห็นว่า จำเป็นต้องมีหรือจัดหา)

- 1) ..... 4) .....
- 2) ..... 5) .....
- 3) ..... 6) .....

5.5 ท่านคิดว่ามีความจำเป็นต้องมีบุคลากรสำหรับดำเนินงานปริญญานิพนธ์ของภาควิชา โดยเฉพาะหรือไม่
 ( ) ไม่จำเป็น ใช้บุคลากรที่ดำเนินงานปริญญานิพนธ์ซึ่งมีอยู่แล้วก็ได้
 ( ) จำเป็น เพื่อทำงานเกี่ยวกับ .....

5.6 เอกสารประกอบการสอนหรือเอกสารคำสอนวิชาต่างๆ มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนระดับปริญญานิพนธ์ เพียงใด (เอกสารดังกล่าวอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดทำขึ้น)

( ) จำเป็นมาก ( ) จำเป็น ( ) ไม่จำเป็น

6. เกี่ยวกับการบริหารและบริการหลักสูตร

เพื่อให้การดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารและบริการหลักสูตรด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ ควรเป็นไปอย่างไร

6.1 คำนงงบประมาณ .....

6.2 คำนบุคลากร (อาจารย์ เจ้าหน้าที่) .....

6.3 คำนอาคารสถานที่ .....

6.4 คำนวิชาการ .....

6.5 คำนอื่นๆ .....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างมากในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

แบบสอบถามอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยฯ

ชุดที่ 1

โปรดเขียนตอบลงในช่องว่างของแต่ละข้อ

1. ท่านมีความเข้าใจในปรัชญาของหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลา ที่กำลังดำเนินการอยู่ ว่าเป็นความหมายเช่นไร
 .....
 .....
 .....
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ระบุไว้ว่าอย่างไรบ้าง (เขียนตามที่ท่านทราบ)
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
3. โปรดระบุวัตถุประสงค์ของวิชาที่ท่านสอนในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลา มา 1 วิชา
 วิชา .....
 วัตถุประสงค์ของวิชา มีดังนี้
 1) .....
 2) .....
 3) .....
 4) .....
 5) .....

แบบสอบถามอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยฯ

ชุดที่ 2

โปรดเขียนตอบหรือทำเครื่องหมายแสดงคำตอบของท่าน ตามรายการต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. เอกสารคำสอน ตำรา หรือหนังสือที่ท่านได้ผลิตขึ้น มีอะไรบ้าง

ชื่อเรื่อง	ปีที่พิมพ์	ระดับที่ใช้
1)		
2)		
3)		
4)		
5)		

2. บทความที่ท่านได้เขียนขึ้นเอง หรือแปล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525

ชื่อบทความ	แหล่งที่พิมพ์
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	

3. งานวิจัยที่ท่านทำเสร็จแล้ว และ/หรือกำลังดำเนินการ (โปรดระบุปีที่ทำเสร็จ)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

4. ภาระงานของท่านคิดเห็นชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในปีการศึกษา 2529

งาน	จำนวนชั่วโมง
1) งานบริหาร	
2) งานกรรมการต่าง ๆ	
3) วิทยากร, ผู้เชี่ยวชาญ, ที่ปรึกษางานวิจัย	
4) ที่ปรึกษาทั่วไปของนักศึกษาปริญญาตรี	
5) ที่ปรึกษาทั่วไปของนักศึกษาปริญญาโท	
6) งานสอนสถาบันการศึกษาอื่น	
7)	
8)	
9)	

5. เกี่ยวกับการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

5.1 ท่านมีความรู้สึกต่อนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลา แต่ละรุ่น
ในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้ โดยส่วนใหญ่แล้วอยู่ในระดับใด โปรดเขียนว่า สูงมาก,
สูง, ปานกลาง, ต่ำ, หรือ ต่ำมาก

ลักษณะ	ปีการศึกษา			
	2526	2527	2528	2529
1) ความรู้ทั่วไป				
2) ความรู้ความสามารถพื้นฐานในวิชาที่ท่านสอน				
3) ความรู้ความสามารถในวิชาที่ท่านสอน				
4) ความกระตือรือร้นกระหายใญ่การศึกษา				
5) ความรับผิดชอบในการทำงาน				
6) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
7) การเอาจริงเอาจังในการศึกษา				
8) ความอดทน				
9) ความร่วมมือสามัคคี				
10) ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น				

5.2 ท่านมีความรู้สึกต่ออาจารย์ส่วนใหญ่ในภาควิชาฯ (ยกเว้นตัวท่าน) ในเรื่องต่อไปนี้
อย่างไรบ้าง

รายการ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ค่อยดี	ไม่ดีเลย
1) การเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับสอนปริญญโท					
2) การศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ในสาขาวิชา					
3) ความเอาใจใส่ในงานปริญญโท					
4) การร่วมมือประสานงานในงานปริญญโท					
5) การเสียสละเพื่องานปริญญโท					
6) ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนางานปริญญโท					

5.3 หนังสือหรือตำราที่ท่านใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าและให้นักศึกษาศึกษาประกอบการ
เรียนการสอนกระบวนวิชาที่ท่านรับผิดชอบอยู่ มีเพียงพอหรือไม่

( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ

ถ้าไม่เพียงพอเป็นเพราะ

ท่านได้แก้ปัญหาอย่างไร

5.4 ท่านได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับปริญญโท
เป็นที่น่าพอใจมากน้อยเพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่น่าพอใจเลย

ถ้าท่านพอใจน้อยหรือไม่พอใจเลย เป็นเพราะ

5.5 ท่านได้รับการสนับสนุนทางด้านการเพิ่มทุนวิชาการเพื่องานปริญญโทการวัดและ

ประเมินผลฯ (เช่น เข้าร่วมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน) เป็นที่น่าพอใจเพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่น่าพอใจเลย

ถ้าท่านพอใจน้อยหรือไม่พอใจเลย เป็นเพราะ

5.6 ท่านได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์หรือบริการต่าง ๆ ในการสอนและดำเนินงานของท่าน เพียงใด (รายการใดที่ท่านไม่ใช้เพราะไม่จำเป็น โปรดกากบาททับตัวเอง)

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย
1) อุปกรณ์เกี่ยวกับการผลิตแผ่นใส					
2) เครื่องฉายข้ามศีรษะ					
3) อุปกรณ์เกี่ยวกับการทำ flip-chart					
4) เครื่องฉายสไลด์					
5) การพิมพ์ดีด					
6) เครื่องบันทึกเสียง					
7) การปรุกระดาษใส					
8) การฉายเอกสาร					
9) การโรเฟียว					
10) การใช้เครื่องคำนวณ					
11) การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์					
12) _____					
13)					

5.7 ท่านได้จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้นักศึกษาในการสอนกระบวนการวิชาที่ท่านรับผิดชอบหรือไม่ _____ ถ้าจัดท่านทำอย่างไร _____

และท่านสามารถจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ดีเพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่ดีเลย

ที่จัดได้น้อยหรือไม่ดีเลย เป็นเพราะ _____

5.8 ท่านมีความพอใจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทของ คณะศึกษาศาสตร์ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

ถ้าท่านตอบ ปานกลางหรือน้อยหรือไม่เลย ท่านคิดว่าการจัดสรรควรเป็นไปในรูปใด

( ) จัดแยกไว้ต่างหากเฉพาะหลักสูตรปริญญาโท และรวมกันไว้ที่คณะ

( ) จัดแยกไว้ต่างหากเฉพาะหลักสูตรปริญญาโท แยกเป็นแต่ละสาขาวิชา คณะฯ เป็นฝ่ายประสานงาน

( ) จัดแยกให้แต่ละสาขาวิชา โดยภาควิชาเป็นผู้รับผิดชอบ

( ) อื่น ๆ .....

เหตุผลที่ท่านมีความคิดเช่นนั้น

6. เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษา

6.1 ท่านได้แจ้งวัตถุประสงค์ในการสอนกระบวนวิชาที่ท่านรับผิดชอบ ให้นักศึกษาทราบ หรือไม่

ถ้าแจ้งทำอย่างไร

ถ้าไม่แจ้งเพราะอะไร

6.2 ท่านได้แจ้งแผนการเรียนการสอนและการประเมินผลในวิชาที่ท่านสอนหรือไม่

ถ้าไม่แจ้งเป็นเพราะอะไร

6.3 ท่านได้ทำการประเมินผลการสอนของท่านเองในวิชาที่ท่านสอนหรือไม่

ถ้าทำ ทำอย่างไร

6.4 ท่านได้ใช้วิธีการอย่างไรที่จะทำให้ นักศึกษาสามารถทำการสอนและ/หรือ ให้คำแนะนำ แก่บุคคลอื่น ในเรื่องที่ได้เรียนไปจากท่าน

6.5 ท่านมีวิธีการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้แก่นักศึกษา อย่างไร

6.6 ท่านได้ปลูกฝังจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ให้แก่นักศึกษา อย่างไร

6.7 ในการประเมินผลการศึกษาในวิชาของท่าน ท่านได้อาศัยผลจากการวัดผลย่อยหรือ
การวัดผลครั้งสุดท้ายเป็นหลัก ..... และท่านได้อาศัยผลจากการตอบ
~~ข้อสอบ~~ ข้อสอบมากกว่าจากวิธีการอื่นหรือไม่ ..... ถ้าไม่ท่านทำอย่างไร

6.8 ท่านได้นำผลจากการทำงานภาคปฏิบัติหรือแบบฝึกหัด มาพิจารณาเพื่อประเมินผลการ
ศึกษาของนักศึกษา มากน้อยเพียงใด

- ( ) มากกว่า 60%   ( ) 50% - 60%   ( ) 30% - 50%
( ) น้อยกว่า 30 %   ( ) ไม่นำมาพิจารณาเลย

6.9 ในการประเมินผลการศึกษาของนักศึกษา ท่านใช้ระบบอิงกลุ่มหรืออิงเกณฑ์
ถ้าท่านใช้ทั้งสองระบบรวมกัน ทำอย่างไร

6.10 จากกระบวนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลฯ ท่าน
คิดว่าจะสามารถสอนกระบวนวิชาอะไรได้ด้วยความมั่นใจว่าจะสอนได้ดีตลอดวิชา

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

6.11 ท่านคิดว่าควรเปิดสอนกระบวนวิชาใดอีกบ้าง ในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัด
และประเมินผลการศึกษา หรือควรมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหลักสูตรอย่างไร

แบบสอบถามมหาวิทยาลัย
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตอน 1 ข้อมูลส่วนตัว (โปรดเขียนตอบลงในที่ว่างที่กำหนดให้)

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชา.....
เมื่อปี พ.ศ. .... คณะ.....
2. เข้าเป็นนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ปีการศึกษา .....
3. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทเมื่อ เดือน ..... พ.ศ. ....
4. ลักษณะของหน้าที่การงานระยะหลังสุดก่อนเข้าศึกษาปริญญาโท.....
.....
5. แผนกงานและสถานที่ทำงานก่อนเข้าศึกษาปริญญาโท.....
.....
6. แผนกงานและสถานที่ทำงานขณะนี้.....
.....
7. ลักษณะของหน้าที่การงานขณะนี้.....
.....
8. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่ใกล้ชิดกับงานในข้อ 7 (ระบุตำแหน่ง).....
.....
9. ถ้าท่านเปลี่ยนแปลงแผนกงานและ/หรือสถานที่ทำงาน (คำตอบข้อ 5 และ 6 ไม่เหมือนกัน)
โปรดบอกสาเหตุ.....
.....
10. ถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่การงานของท่านในระยะต่อไป โปรดระบุว่าเป็นงานอะไร
และคาดว่าจะเปลี่ยนแปลงเมื่อใด.....
.....
.....

ตอน 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ต่อไปนี้

1. โครงสร้างและเนื้อหาวิชาของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่จะออกไปทำงานในสถานการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

- (1) สามารถพัฒนา ประเมิน และวิจัย เครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
- (2) สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
- (3) สามารถสอนและ/หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา และสถิติการศึกษาได้
- (4) มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นสูงได้
- (5) มีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงจัดโครงสร้างของหลักสูตรดังนี้

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 45 หน่วยกิต โดยแยกเป็นหมวดวิชาดังนี้

(1) หมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา	ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
(2) หมวดวิชาสถิติการศึกษา	" 11 "
(3) หมวดวิชาการวิจัยการศึกษา	" 3 "
(4) หมวดวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จิตวิทยาการเรียนการสอน, หลักสูตรการสอน, พื้นฐานการศึกษา, เทคโนโลยีการศึกษา, บริหารการศึกษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
(5) วิทยานิพนธ์	9 "
(6) ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษ	ไม่มีหน่วยกิต

1.1 ท่านคิดว่าโครงสร้างของหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่เหมาะสมควรเป็นเช่นไร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า.....หน่วยกิต โดยแยกเป็นดังนี้

(1) หมวดวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ไม่น้อยกว่า.....หน่วยกิต

(2) หมวดวิชาสถิติการศึกษา " " " "

(3) หมวดวิชาการวิจัยการศึกษา " " " "

(4) หมวดวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชา " " " "

(โปรดระบุสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาก .....

(5) วิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า.....หน่วยกิต

(6) ภาษาอังกฤษ ( ) จำเป็น ( ) ไม่จำเป็น

(7) อื่น ๆ (ระบุ) .....

1.2 ท่านคิดว่าการจัดแผนการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่เหมาะสมนั้น ควรจัดให้นักศึกษาเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ให้เสร็จสิ้นภายในภาคเรียนที่.....และการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ควรให้เสนอได้ตั้งแต่ภาคเรียนที่.....

- 1.3 ท่านเห็นว่าเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้ มีประโยชน์หรือเหมาะสมที่ควรจัดไว้ในหลักสูตรหรือไม่ ถ้าเห็นว่าควรจัด ลักษณะของวิชาดังกล่าวควรจัดให้เป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือก ให้พิจารณาในแง่การทำให้เกิดความรู้ความสามารถที่เป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และ/หรือ นำไปใช้ในการทำงาน (ทำเครื่องหมายในช่องที่เป็นคำตอบ)

เนื้อหาวิชา	ไม่ควรจัด	ควรจัด	
		บังคับ	เลือก
1) ทฤษฎีทางการทดสอบและการวัดผลการศึกษา			
2) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			
3) การวัดเชาวน์ปัญญาและความถนัด			
4) การวัดบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางสังคม			
5) การวัดผลงานภาคปฏิบัติทางการศึกษา			
6) การวัดค่านิยมที่ดี			
7) การสร้างแบบทดสอบรายวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียน			
8) การประเมินโครงการและหลักสูตร			
9) การวิจัยการศึกษาเชิงสำรวจ			
10) การวิจัยการศึกษาเชิงทดลอง			
11) การวิจัยการศึกษาเชิงคุณภาพ			
12) สถิติอนุมานขั้นต้น (Statistical estimation, Hypothesis testing : z, t, F, χ^2)			
13) ANOVA & ANCOVA			
14) Factor Analysis			
15) Multiple Regression Analysis			
16) Nonparametric Statistics			
17) การค้นคว้าอิสระ (Independent Study)			
18) การสัมมนาปัญหาทางการวัดและประเมินผลการศึกษา			
19)			
20)			

2. นักศึกษา ท่านคิดว่านักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควร
มีคุณสมบัติอย่างไร

2.1 ผู้เข้ารับการศึกษาก่อนเข้ารับการฝึก (ตอบ 1 คำตอบ)

- ( ) ปรินญาตรีทางการศึกษา
- ( ) ปรินญาตรีสาขาวิชาใดก็ได้
- ( ) ปรินญาตรีสาขาวิชาใดก็ได้ แต่ต้องมีเงื่อนไขคือ .....
- ( ) อื่น ๆ .....

2.2 คะแนนเฉลี่ยระดับปรินญาตรี

- ( ) อย่างน้อย 2.00
- ( ) อย่างน้อย 2.50
- ( ) อื่น ๆ .....

2.3 ประสบการณ์การทำงานก่อนเข้าศึกษา

- ( ) ทำงานเกี่ยวกับการศึกษามาแล้วอย่างน้อย ..... ปี
- ( ) ทำงานเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษามาแล้วอย่างน้อย ..... ปี
- ( ) ทำงานใด ๆ ก็ได้มาแล้วอย่างน้อย ..... ปี
- ( ) ไม่ทำงานมาก่อนก็ได้
- ( ) อื่น ๆ .....

2.4 ความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์

- ( ) ระดับวิชาเอกในปรินญาตรี
- ( ) ระดับวิชาโทในปรินญาตรี
- ( ) ระดับมัธยมปลายสายวิทยาศาสตร์
- ( ) อื่น ๆ .....

2.5 นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าว ท่านคิดว่าควรมีคุณสมบัติทางอื่นใดอีก

.....

.....

.....

3. อาจารย์

3.1 ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปของนักศึกษาปริญญาโท นอกจากการเซ็นชื่อลงใน บัตรลงทะเบียนของนักศึกษาแล้ว ควรทำหน้าที่ต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่ (ให้พิจารณา ในแง่ความจำเป็นของนักศึกษาระดับนี้)

หน้าที่	ควรทำ	ไม่จำเป็น
1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบการศึกษา กฎข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย		
2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชา		
3) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนที่เหมาะสม		
4) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการย้ายวิชาเอก		
5) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน		
6) ให้คำปรึกษาทางด้านการวิชาการต่าง ๆ หรือเป็นคิวดูแลในบางครั้ง		
7) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา		
8) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อที่นักศึกษาจะทำวิทยานิพนธ์		
9) ตักเตือนนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ		
10) ตักเตือนนักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำ ให้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น		
11)		
12)		
13)		
14)		
15)		

3.2 ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้หรือไม่

บทบาท	ควร	ไม่จำเป็น
1) ชี้แนะแหล่งค้นคว้าเอกสารอ้างอิง		
2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย		
3) ชี้แนะนักศึกษาได้ใช้ความสามารถของตัวเองให้มากที่สุด		
4) ให้กำลังใจแก่นักศึกษาในขณะทำวิทยานิพนธ์		
5) ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาเข้าพบเพื่อการปรึกษา		
6) ให้คำปรึกษาอย่างรอบรู้ในเรื่องที่นักศึกษากำลังทำ		
7) ติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ		

3.3 นอกจากบทบาทดังกล่าวแล้วในข้อ 3.2 ท่านคิดว่ายังมีบทบาทใดอีกที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ควรทำอย่างมากที่สุด โปรดเขียนระบุ

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....

4. กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษา

ท่านคิดว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการศึกษาดังต่อไปนี้ มีความจำเป็นที่อาจารย์ผู้สอนระดับปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ควรดำเนินการมากน้อยเพียงใด

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จำเป็น
1) แจงวัตถุประสงค์ของวิชาให้นักศึกษาทราบก่อนเรียน					
2) แจงแผนการเรียนการสอนให้นักศึกษาทราบก่อนเรียน					
3) สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา					

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่จำเป็น
4) สอนให้เดินไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร					
5) สอนตามเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรได้ครบถ้วน					
6) สอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้ระบุไว้ในหลักสูตร					
7) เตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี					
8) เสนอบทเรียนเป็นไปตามลำดับของเนื้อหา					
9) พยายามอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจนทุกแง่มุม					
10) มุ่งสอนให้สามารถนำความรู้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง					
11) พยายามเข้าถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน					
12) พยายามให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
13) สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษาส่วนใหญ่					
14) ให้ความสำคัญแก่นักศึกษาในการเรียน					
15) ตรวจสอบงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ					
16) นำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษาเป็นข้อมูลสำหรับแก้ไข					
17) วัดผลโดยยึดวัตถุประสงค์ของวิชาเป็นหลักมากกว่ายึดเนื้อหา					
18) วัดผลโดยมุ่งวัดความจำในเนื้อหา					
19) วัดผลโดยมุ่งวัดการนำความรู้ที่ได้ไปใช้					
20) วัดผลโดยมุ่งวัดความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์					
21) ประเมินผลจากการตอบข้อสอบเป็นหลักมากกว่าอย่างอื่น					
22) ประเมินผลจากผลการทำงานหรืองานภาคปฏิบัติเป็นหลัก					
23) ประเมินผล โดยการอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม					
24) ประเมินผลจากการใช้ผลการทดสอบย่อยเป็นหลัก					
25)					
26)					
27)					
28)					

ตอน 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงในการดำเนินการหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชา

การวัดและประเมินผลการศึกษา

ให้แสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกต่อสภาพที่เป็นจริงของการดำเนินการหลักสูตร ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. เกี่ยวกับอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

1.1 ท่านคิดว่าอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

ลักษณะ	ทุกคน	ส่วนใหญ่	ครึ่งต่อครึ่ง	ส่วนน้อย	ไม่มีเลย
1) ความแตกฉานในเนื้อหาวิชาที่สอน					
2) ความรู้ความสามารถในการเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ					
3) ความรู้ความสามารถทางเทคนิคการทำวิจัย					
4) ความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
5) การให้ความเสมอภาคแก่นักศึกษา					
6) การให้กำลังใจในการเรียนแก่นักศึกษา					
7) การให้ความสะดวกแก่นักศึกษาเข้าพบเพื่อการปรึกษา					
8) การเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานทั่วไป					
9) การเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำงานทางการวัดและประเมินผล					
10) ความแตกฉานในความรู้ใหม่ ๆ ทางการวัดและประเมินผล (ขอ 10 นี้ให้พิจารณาเฉพาะอาจารย์ที่สอนหมวดวิชาการวัดและประเมินผล)					

1.2 อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปของท่าน นอกจากการทำหน้าที่เซ็นชื่อลงในบัตรลงทะเบียนของท่านแล้ว ได้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

หน้าที่	ทำ	ไม่ทำ
1) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระบบการศึกษา กฎข้อบังคับและระเบียบของมหาวิทยาลัย		
2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชา		
3) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกวิชาเรียนที่เหมาะสม		
4) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีเรียน		
5) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการย้ายวิชาเอก		
6) ให้คำปรึกษาทางด้านการวิชาการต่าง ๆ หรือเป็นติวเตอร์บางครั้ง		
7) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา		
8) ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหัวข้อที่นักศึกษาจะทำวิทยานิพนธ์		
9) ตักเตือนนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความประพฤติ		
10) ตักเตือนนักศึกษาให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น		
11)		
12)		
13) ..... (หน้าที่อื่น ๆ ที่ท่านระบุไว้ในหน้า 210)		

1.3 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของท่าน มีบทบาทต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

บทบาท	จริง	ไม่จริง
1) ชี้แนะแหล่งค้นคว้าเอกสารอ้างอิง		
2) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย		
3) ชี้แนะให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถของตนเองให้มากที่สุด		
4) ให้กำลังใจแก่นักศึกษาขณะทำวิทยานิพนธ์		

บทบาท	จริง	ไม่จริง
5) ให้ความสะดวกแก่นักศึกษาเข้าพบเพื่อการปรึกษา		
6) ให้คำปรึกษาอย่างรอบรู้ในเรื่องที่นักศึกษากำลังทำ		
7) ติดตามผลการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาเป็นระยะ ๆ		
8)		
9)		
10)		
11)		
(บทบาทอื่น ๆ ที่ท่านระบุไว้ในข้อ 3.3 หน้า 211)		

- 1.4 ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ในภาควิชาประเมินผลและวิจัยฯ ได้ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้ ขณะที่ท่านเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด

กิจกรรม	ทวิธา	ส่วนมาก	ครึ่งต่อครึ่ง	ส่วนน้อย	ไม่ทำเลย
1) แจ้งวัตถุประสงค์ของวิชาให้นักศึกษาทราบก่อนเรียน					
2) แจ้งแผนการเรียนการสอนให้นักศึกษาทราบก่อนเรียน					
3) สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา					
4) สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร(คู่วัตถุประสงค์ที่พิมพ์ไว้ในหนา					
5) สอนตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในหลักสูตรได้ครบถ้วน					
6) สอนเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้ระบุไว้ในหลักสูตร					
7) เตรียมการสอนล่วงหน้ามาอย่างดี					
8) เสนอบทเรียนเป็นไปตามลำดับของเนื้อหา					
9) พยายามอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาอย่างชัดเจน					
ทุกแง่มุม					

กิจกรรม	ทวิธา	ส่วนมาก	ครึ่งกึ่งจริง	ส่วนน้อย	ไม่ทำเลย
10) มุ่งสอนให้นักศึกษานำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง					
11) พยายามเข้าถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษาทุกคน					
12) พยายามให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
13) สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษาส่วนใหญ่					
14) ให้กำลังใจแก่นักศึกษาในการเรียน					
15) ตรวจสอบงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ					
16) นำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษามาเป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไข					
17) วัดผลโดยยึดวัตถุประสงค์ของวิชาเป็นหลักมากกว่ายึดเนื้อหา					
18) วัดผลโดยมุ่งวัดความจำในเนื้อหา					
19) วัดผลโดยมุ่งวัดการนำความรู้ที่ได้ไปใช้					
20) วัดผลโดยมุ่งวัดความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์					
21) ประเมินผลจากการตรวจสอบข้อสอบเป็นหลักมากกว่าอย่างอื่น					
22) ประเมินผลจากการทำงานหรืองานภาคปฏิบัติเป็นหลัก					
23) ประเมินผล โดยการอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม					
24) ประเมินผลจากการใช้ผลการวัดย่อย ๆ เป็นหลัก					
25)					
26)					
27)					
28)					
(กิจกรรมอื่น ๆ ที่ท่านระบุไว้ในหน้า 212)					

2. เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์และการบริการ

ในขณะที่ท่านศึกษาอยู่ในหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษานั้น
สภาพต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นอย่างไรบ้าง

2.1 หนังสือหรือตำราสำหรับการค้นคว้า

- ก. ทางด้านการวัดและประเมินผล ( ) พอเพียง ( ) ไม่พอ
ข. ทางด้านสถิติทางการศึกษา ( ) พอเพียง ( ) ไม่พอ
ค. ทางด้านการวิจัยการศึกษา ( ) พอเพียง ( ) ไม่พอ

2.2 งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องสำหรับการค้นคว้า ( ) พอเพียง ( ) ไม่พอ

2.3 เครื่องมือทางด้านการวัดผลที่เป็นตัวอย่างในการศึกษา ( ) พอเพียง ( ) ไม่พอ

โปรดระบุสิ่งที่ต้องการ .....

2.4 สภาพของห้องเรียนใช้อำนวยความสะดวกบรรณาคาศในการเรียนเพียงใด

- ( ) ดีมาก ( ) ดี ( ) พอใช้ ( ) ไม่ค่อยดี ( ) ไม่ดีเลย

ถ้าไม่ค่อยดีหรือไม่ดีเลย เป็นเพราะ .....

2.5 ความเหมาะสมของการจัดการการสอน(คิดเป็นภาคเรียน)

- ( ) ทุกภาคเรียน ( ) 2 ภาคเรียน ( ) 1 ภาคเรียน

- ( ) ไม่เหมาะสมเลยทุกภาคเรียน

ถ้ามีความเหมาะสมไม่ครบทุกภาคเรียนหรือไม่เหมาะสมเลย โปรดระบุปัญหา .....

2.6 การสนับสนุนให้นักศึกษามีประสบการณ์เพื่อเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตร

- ( ) ดีมาก ( ) ดี ( ) ปานกลาง ( ) ไม่ค่อยดี ( ) ไม่ดีเลย

ถ้าไม่ค่อยดีหรือไม่ดีเลย เป็นเพราะ .....

2.7 ความเหมาะสมของอาจารย์ทางด้านการปฏิบัติงานและผลงานที่เกี่ยวข้องในวิชา
ที่สอน

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

( ) ไม่เหมาะสมเลย

ถ้าเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสมเลย เป็นอย่างไร .....

2.8 การเรียนวิชาเลือกเป็นที่น่าพอใจเพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย

( ) ไม่น่าพอใจ

ถ้าพอใจปานกลางหรือน้อยหรือไม่พอใจ เป็นเพราะ .....

2.9 ความสะดวกในการใช้สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ มีเพียงใด

1) ห้องทำงานของนักศึกษา ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

2) เครื่องพิมพ์ดีด ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

3) เครื่องโทรเลข ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

4) ห้องสมุดคณะ ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

5) ห้องสมุดภาควิชา ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

6) วัสดุอื่น ๆ โปรดระบุ .....

..... ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

..... ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

..... ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

..... ( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

โปรดให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงเกี่ยวกับเรื่องความสะดวกในข้อ 2.9

.....

.....

.....

3. เกี่ยวกับงานที่ทำ

สภาพการทำงานของท่านในขณะนี้เป็นอย่างไบบ้าง

3.1 งานที่ทำเกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล เพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เกี่ยวข้องเลย

ถ้าเกี่ยวข้องน้อยหรือไม่เกี่ยวข้องเลยเป็นเพราะ .....

3.2 ท่านได้นำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา มาใช้ในการทำงานมากน้อยเพียงใด

( ) มากที่สุด ( ) มาก ( ) ปานกลาง ( ) น้อย ( ) ไม่เลย

ถ้าได้นำมาใช้น้อยหรือไม่ได้นำมาใช้เลย เป็นเพราะ .....

3.3 ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษากระบวนวิชาใดบ้าง ที่ท่านได้ใช้ในการ

การทำงาน (โปรดดูรายชื่อเนื้อหาวิชา ในหน้า 208)

เนื้อหาวิชาที่ได้ใช้มาก .....

เนื้อหาวิชาที่ได้ใช้บ้าง .....

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ (ถ้ามี) .....

4. เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

มีสิ่งใดบ้างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับท่าน โดยที่ท่านคิดว่าเป็นผลสืบเนื่องมากจากการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา (โปรดเขียนทั้งการเปลี่ยนแปลงในทางดีและไม่ดี ถ้ามี)

4.1 หน่วยงานการทำงานการวัดและประเมินผล

4.2 ทางด้านการงานทั่วไป .....

4.3 ทางด้านอื่น ๆ ส่วนตัว .....

5. ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ของหลักสูตรปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา อีกหรือไม่ โปรดเขียนให้ด้วย

แบบสอบถามนักศึกษาปริญญาโท
สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตอน 1 ข้อมูลส่วนตัว (โปรดเขียนตอบลงในที่ว่างที่กำหนดให้)

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชา .....
เมื่อปี พ.ศ. .... คณะ .....
2. เข้าเป็นนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ปีการศึกษา .....
3. ลักษณะของหน้าที่การงานก่อนเข้าศึกษาปริญญาโท .....
4. ระยะเวลาของการปฏิบัติงานในข้อ 3 .....
5. สถานที่ทำงาน .....
6. เหตุจูงใจให้สมัครเข้าศึกษาต่อสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา .....
7. ความคาดหวังในการปฏิบัติงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา เมื่อสำเร็จการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทแล้ว .....

ตอน 2 เหมือนกับแบบสอบถามมหาวิทยาลัย นอกจากไม่มีการถามเรื่องเกี่ยวกับการทำงาน

แบบพิจารณาความเหมาะสมของวัดุประสงค์และเนื้อหา

คำชี้แจง

1. การพิจารณาความเหมาะสมของวัดุประสงค์และเนื้อหา ขอความกรุณาพิจารณาเป็น 2 กรณี คือ

ก/ พิจารณาความสอดคล้องของวัดุประสงค์รายกระบวนวิชา กับวัดุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร

ข. พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา กับวัดุประสงค์ของกระบวนวิชานั้น

2. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มีวัดุประสงค์ดังต่อไปนี้

เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่จะออกไปทำงานในสถานการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดย

1. สามารถพัฒนา ประเมินผล และวิจัย เครื่องมือวัดผลการศึกษาได้
2. สามารถวางแผนและดำเนินการวัดและประเมินผลการศึกษาได้
3. สามารถทำการสอนและ/หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา และสถิติการศึกษา ได้
4. มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาขั้นสูงต่อไปได้
5. มีจรรยาบรรณและเจตคติที่ดีต่อการวัดและประเมินผลการศึกษา

คำชี้แจงสำหรับการพิจารณา

1. การพิจารณาความสอดคล้อง หมายถึงการพิจารณา การส่งผลต่อ การมีประโยชน์ต่อ การสนับสนุน หรือการเป็นพื้นฐานของ เป็นต้น
2. โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องที่เป็นผลการพิจารณาของท่าน วัตถุประสงค์ของกระบวนการวิชาข้อเดียวอาจสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มากกว่า 1 ข้อ ก็ได้

วิชา ศ.ว 832-837 การสร้างแบบทดสอบวิชาต่าง ๆ (คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, ศิลปศึกษา, พลศึกษา, การงานพื้นฐานอาชีพ) จัดเป็น 6 วิชา ๆ ละ 1 หน่วยกิต

ก. พิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของวิชา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร				
	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5
1. สามารถวางแผน และสร้างเครื่องมือวัดผลวิชา					
2. สามารถวิเคราะห์ ประเมิน และปรับปรุง เครื่องมือวัดผลวิชา.....					

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม .....

ข. พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับวัตถุประสงค์ของวิชา

เนื้อหา	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา	
	ข้อ 1	ข้อ 2
1. ธรรมชาติ พัฒนาการ และแนวโน้มของการวัดผล วิชา.....		
2. การเลือกเครื่องมือวัดผลตามจุดมุ่งหมายของวิชา.....		
3. การสร้างเครื่องมือวัดผล : การวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบ การดำเนินการสอบ การให้ คะแนน		
4. การปรับปรุงเครื่องมือวัดผล : การวิเคราะห์ข้อสอบ การสร้างเกณฑ์ ธนาคารข้อสอบ		

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม .....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามและประเมินผลรายวิชา
สำหรับนักศึกษาปริญญาโทการวัดและประเมินผลการศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนคำตอบลงในที่ว่างและ/หรือทำเครื่องหมายลงในช่องที่เป็นคำตอบ

ชื่อวิชา .....

1. ในการสอนวิชานี้ อาจารย์ผู้สอนได้ทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่ (โปรดทำเครื่องหมายในวงเล็บ)
1.1 แจกวัสดุประสงค์ของวิชาให้นักศึกษาทราบ	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.2 แจกแผนการเรียนการสอนล่วงหน้า	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.3 แจกแผนการประเมินผลล่วงหน้า	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.4 สอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวิชา	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.5 สอนตามเนื้อหาวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตร	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.6 บอกแหล่งอ้างอิงสำหรับการค้นคว้า	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.7 ตรวจสอบงานทุกชิ้นที่มอบหมายให้นักศึกษาทำ	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.8 นำข้อบกพร่องจากการทำงานของนักศึกษา มาเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไข	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ
1.9 ประเมินผลการสอนของตนเอง	( ) ทำ	( ) ไม่ทำ

2. อาจารย์ผู้สอนได้ทำการสอนวิชานี้โดยวิธีใด (โปรดบอกเพียงพอเข้าใจ)

.....

3. เนื้อหาของวิชานี้เป็นอย่างไร

3.1 ความน่าสนใจ

( ) 1. ทุกเนื้อหา	( ) 2. ส่วนมาก	( ) 3. ร้อยละ 50
( ) 4. ส่วนน้อย	( ) 5. ไม่มีเลย	

ถ้าตอบ 2, 3, หรือ 4 โปรดระบุเนื้อหาที่ไม่น่าสนใจ .....

3.2 สอดคล้องกับความต้องการที่จะศึกษา

- ( ) 1. ทุกเนื้อหา ( ) 2. ส่วนมาก ( ) 3. ร้อยละ 50
( ) 4. ส่วนน้อย ( ) 5. ไม่มีเลย

ถ้าตอบ 2, 3, หรือ 4 โปรดระบุเนื้อหาที่ไม่สอดคล้อง .....

3.3 ความเหมาะสมกับระดับปริญญาโท

- ( ) 1. ทุกเนื้อหา ( ) 2. ส่วนมาก ( ) 3. ร้อยละ 50
( ) 4. ส่วนน้อย ( ) 5. ไม่มีเลย

ถ้าตอบ 2, 3, หรือ 4 โปรดระบุเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม และชี้แจงได้ว่าเนื้อหาที่เห็นว่าต่ำกว่าระดับปริญญาโทด้วย .....

3.4 การนำไปใช้ในสถานการณ์การทำงานที่แท้จริง

- ( ) 1. ทุกเนื้อหา ( ) 2. ส่วนมาก ( ) 3. ร้อยละ 50
( ) 4. ส่วนน้อย ( ) 5. ไม่มีเลย

ถ้าตอบ 2, 3, หรือ 4 โปรดระบุเนื้อหาที่นำไปใช้ไม่ได้ .....

3.5 เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้มากขึ้นกว่าก่อนมาเรียน

- ( ) 1. ทุกเนื้อหา ( ) 2. ส่วนมาก ( ) 3. ร้อยละ 50
( ) 4. ส่วนน้อย ( ) 5. ไม่มีเลย

ถ้าตอบ 2, 3, หรือ 4 โปรดระบุเนื้อหาที่ไม่เพิ่มพูน .....

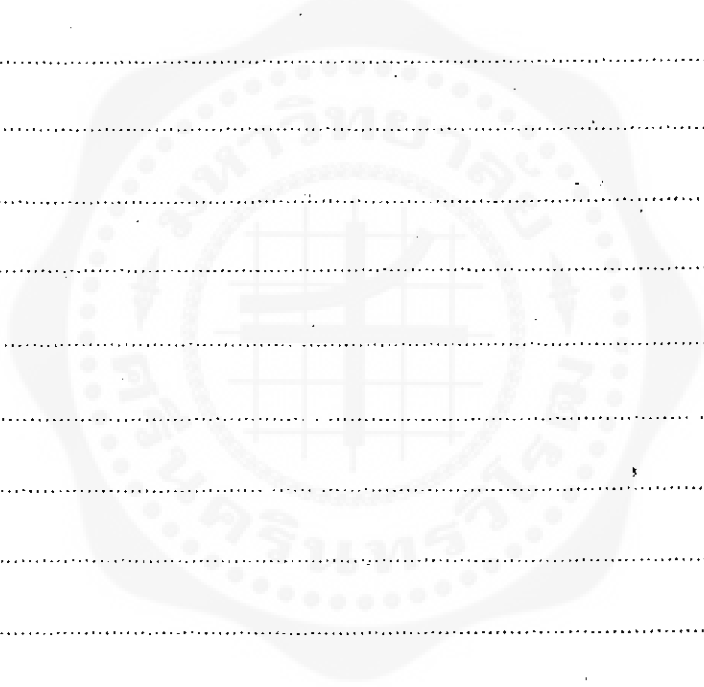
4. ลักษณะการสอนของอาจารย์ในกระบวนวิชานี้เป็นอย่างไร

รายการการสอน	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่พอใช้	ไม่ดีเลย
1. การเตรียมการสอน					
2. การเสนอบทเรียนเป็นไปตามลำดับขั้น					
3. การพยายามอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหา ทุกแง่มุมอย่างชัดเจน					
4. สอนให้เข้ากับสภาพที่เป็นจริงในการนำความรู้ไปใช้					
5. การให้กำลังใจแก่นักศึกษาในการเรียน					
6. การพยายามเข้าถึงความรู้สึกและปัญหาของนักศึกษา					
7. การพยายามทำให้นักศึกษามองเห็นความสำคัญของวิชา					
8. พยายามทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					
9. สอนเร็วหรือช้าตามความสามารถของนักศึกษาส่วนใหญ่					
10. พยายามทำให้นักศึกษามีความรู้ลึกที่ติดตัววิชา					
11. พยายามปลูกฝังจรรยาบรรณทางการวัดผลให้แก่นักศึกษา					

5. การวัดและประเมินผลการศึกษาของกระบวนวิชานี้ เป็นอย่างไร

รายการวัดและประเมินผล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย
1. วัดได้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของวิชา					
2. วัดได้ครอบคลุมเนื้อหาของวิชา					
3. วัดเนื้อหาที่เป็นจุดสำคัญของวิชา					
4. มุ่งวัดการจำเนื้อหา					
5. มุ่งวัดการนำความรู้ไปใช้					
6. มุ่งวัดความคิดเห็นและวิเคราะห์วิจารณ์					
7. ผลการประเมินเป็นไปตามสภาพของนักศึกษา					
8. ผลการประเมินแสดงถึงคุณภาพของนักศึกษาได้					

6. ความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประเมินผลของกระบวนวิชานี้ (ถ้ามี).....

แบบสอบถามนักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์

คำชี้แจง แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอน 1 แบบประเมินตัวเองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา

ตอน 2 แบบสอบถามความคิดหรือแนวปฏิบัติในงานการวัดและประเมินผล
การศึกษา

ตอน 3 แบบสอบถามความรู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
การศึกษา

ขอให้ท่านตอบให้ครบทุกตอนและทุกรายการที่กำหนดให้ แต่ละตอนจะมี
คำชี้แจงสำหรับการตอบ กำกับไว้ด้วย

ตอน 1

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องท้ายรายการแต่ละรายการ ที่ตรงกับสภาพของท่านในขณะนี้

รายการ	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีเลย
1. ท่านคิดว่าท่านมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ เพียงใด					
1.1 ความรู้ในหลักการทั่วไปของการวัดและประเมินผลการศึกษา					
1.2 ความรู้ในหลักการทั่วไปของการประเมินโครงการหรือหลักสูตร					
1.3 ความรู้ในหลักการวัดเชาวน์ และวิธีการใช้แบบทดสอบเชาวน์					
1.4 ความรู้ในหลักการวัดความถนัดและวิธีการใช้แบบทดสอบความถนัด					
1.5 ความรู้ในหลักการวัดบุคลิกภาพและวิธีการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ					
1.6 ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดพุทธิพิสัย					
1.7 ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัย					
1.8 ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดทักษะพิสัย					
1.9 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัด					
1.10 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา					
1.11 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางสถิติพาราเมตริกที่ใช้ในการศึกษา					
1.12 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางสถิตินอนพาราเมตริกที่ใช้ในการศึกษา					
1.13 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา					
1.14 ความสามารถในการใช้แบบทดสอบเชาวน์					
1.15 ความสามารถในการใช้แบบทดสอบความถนัด					
1.16 ความสามารถในการใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ					
1.17 ความสามารถในการสร้างข้อสอบในชั้นเรียน					
1.18 ความสามารถในการสร้างข้อสอบวัดความถนัด					
1.19 ความสามารถในการสร้างแบบวัดเจตคติ (ทัศนคติ)					
1.20 ความสามารถในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ					
1.21 ความสามารถในการสร้างแบบสอบถาม/แบบสำรวจ					
1.22 ความสามารถในการสัมภาษณ์และสร้างแบบสัมภาษณ์					
1.23 ความสามารถในการสังเกตและสร้างแบบบันทึกการสังเกต					
1.24 ความสามารถในการทำสัมคมมิติ					

รายการ	มาก	ค่อนข้างมาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เลย
1.25 ความสามารถในการวัดงานภาคปฏิบัติ					
1.26 ความสามารถในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ					
1.27 ความสามารถในการดำเนินการสอบข้อสอบมาตรฐาน					
1.28 ความสามารถในการทำโปรไฟล์					
1.29 ความสามารถในการสร้างเกณฑ์ปรกติ					
1.30 ความสามารถในการวางแผนการวิจัย					
1.31 ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล					
1.32 ความสามารถในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล					
2. ท่านคิดว่าท่านสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้ ได้ดีเพียงใด					
2.1 เป็นวิทยากร เรื่องการสร้างข้อสอบวัดพุทธิพิสัย					
2.2 เป็นวิทยากร เรื่องการสร้างข้อสอบวัดความถนัด					
2.3 เป็นวิทยากร เรื่องการสร้างแบบวัดเจตคติ					
2.4 เป็นวิทยากร เรื่องการสร้างแบบวัดคุณลักษณะ					
2.5 เป็นวิทยากร เรื่องการวัดผลงานภาคปฏิบัติ					
2.6 เป็นวิทยากร เรื่องการสร้างแบบสอบถาม/แบบสำรวจ					
2.7 เป็นวิทยากร เรื่องการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือวัด					
2.8 เป็นวิทยากร เรื่องการประเมิน โครงการหรือหลักสูตร					
2.9 เป็นวิทยากร เรื่องการใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล					
2.10 สอนวิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา					
2.11 สอนวิชาสถิติเบื้องต้นทางการศึกษา					
2.12 สอนวิชาสถิติพารามิเตอร์ทางการศึกษา					
2.13 สอนวิชาสถิติอนุมานพารามิเตอร์ทางการศึกษา					
2.14 สอนวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา					

ตอน 2

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือแนวปฏิบัติของท่าน ต่อสิ่งที่กำหนดให้ต่อไปนี้ พร้อมทั้งแสดงเหตุผลสั้น ๆ โดยเขียนลงในที่ว่างที่กำหนดให้แต่ละข้อ

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกำกล่าวที่ว่า "สมควรให้ผู้เรียน หรือ ผู้ที่ได้รับการอบรม หรือ ผู้ที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดี เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา เท่านั้น นำเอาข้อสอบมาตรฐานไปทดสอบกับคนอื่นได้"
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนักวัดผลการศึกษางานคน ที่จัดทำและพิมพ์จำหน่ายแบบเก็บ-ข้อสอบเข้าสถานอุดมศึกษา และพิมพ์หรือสาขาวิชาการวัดผลการศึกษาที่ศึกษาสำเร็จมาไว้นานหรือตัวเองกำกับไว้หน้าปกด้วย
3. ท่านเห็นว่านักวัดผลที่พยายามเก็บรักษาเครื่องมือทางการวัดผลไว้อย่างดีที่สุด เหมือนกับเก็บรักษาของมีค่าอื่น ๆ และเวลาใช้เครื่องมือก็มีการควบคุมอย่างเข้มงวด เป็นคนเช่นไร
4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อนักวัดผลบางคน ที่ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในเครื่องมือวัดผลที่ตนเองสร้างขึ้นมา ด้วยการเลือกใช้วิธีการทางสถิติที่จะทำให้ได้ค่าวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ มีค่าสูง ๆ

5. ท่านได้พิจารณาแบบทดสอบฉบับหนึ่งที่พิมพ์ไว้ในภาคผนวกของปฏิญาณฉบับระดับปริญญาเอกในประเทศ แล้วเห็นว่าแบบทดสอบฉบับดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะใช้ได้โดยกับกลุ่มนักเรียนที่ท่านจะทดสอบ ดังนั้นถ้าท่านประสงค์จะให้แบบทดสอบดังกล่าวทดสอบกับนักเรียนจำนวน 10 คน ท่านจะทำอย่างไร

6. อาจารย์ท่านหนึ่งได้พิจารณาผลการเรียนของนักศึกษาคนหนึ่ง จากคะแนนสอบและข้อมูลอื่นๆ คิดว่านักศึกษานี้ น่าจะได้เกรด D เป็นอย่างสูง แต่ก่อนที่อาจารย์จะเสนอผลการประเมินไปยังแผนกทะเบียน ปรากฏว่าทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษา ได้ไปพูดให้อาจารย์ท่านนี้ฟังว่า ถ้านักศึกษาได้เกรด D จำนวน 2 วิชาจากที่เรียน 4 วิชา จะทำให้ต้องถูกริไทร์ ดังนั้นจึงได้พูดเชิงตอเรื่องให้อาจารย์โปรดให้ความเห็นใจช่วยเหลือนักศึกษาจะต้องได้เกรด D อาจารย์ได้พิจารณาทั้งคำขอร้องในแง่มนุษยธรรมและการสูญเสียทางการศึกษา จึงไม่ให้เกรด D แก่นักศึกษาดังกล่าว ท่านมีความคิดเห็นต่อการกระทำของอาจารย์ท่านนี้อย่างไร

7. คณะผู้จัดทบทวนวิชาให้แก่มุขนีกรสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อคณะศึกษาศาสตร์ตามหลักสูตร 2 ปี ได้ทราบว่าในปีนี้มีอาจารย์ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษามาท่าน ไม่ได้เป็นกรรมการออกข้อสอบวิชาความถนัดทางการเรียน จึงได้ไปติดต่อขอเชิญอาจารย์ดังกล่าวท่านหนึ่งไปช่วยทบทวนวิชาเกี่ยวกับแนวทางการสอบหรือสอบความถนัดทางการเรียน ถ้าท่านเป็นอาจารย์ท่านนั้น ท่านจะตัดสินใจอย่างไร ให้เหตุผลประกอบด้วย

ตอน 3

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมายลงในช่องท้ายรายการแต่ละรายการ ตามความถี่ที่แท้จริงของท่านขณะมี

รายการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. งานการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างไร						
1.1 จำเจซ้ำซากน่าเบื่อ						
1.2 ทำให้การประเมินพฤติกรรมมีความยุติธรรม						
1.3 หลักการและการปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน						
1.4 มีวิธีการที่ละเอียดถี่ถ้วน						
1.5 บันทึกคุณภาพจิตของผู้ทำ						
1.6 สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ทำ						
1.7 เป็นงานที่บุคคลอื่นให้การยอมรับ						
1.8 เป็นงานที่ท้าทายความสามารถผู้ทำ						
1.9 ทำให้เกิดความศรัทธาในอาชีพครูมากขึ้น						
1.10 มีความสำคัญต่องานอื่น ๆ						
1.11 สร้างนิสัยความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ผู้ทำ						
1.12 เป็นหัวใจของงานการเรียนการสอน						
1.13 เป็นงานที่ปฏิบัติได้ยาก						
1.14 ช่วยให้ผู้ทำมีความเจริญก้าวหน้าในการทำงานดีมาก						
1.15 ทำให้ผู้ทำเป็นที่ยอมรับจากบุคคลอื่นมากขึ้น						
1.16 สร้างความสามัคคีในหมู่ผู้ทำ						
1.17 มีขั้นตอนการทำให้เป็นระบบดี						
1.18 มีหลักการที่สรุปแน่นอนไม่ได้						
1.19 สร้างความสับสนให้กับงานการศึกษา						
1.20 สร้างนิสัยไม่เห็นแก่ตัวให้แก่ผู้ทำ						
1.21 ทำให้งานสอนของครูเป็นระบบดีขึ้น						

รายการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	กำลัง ทำ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
2. โดยทั่วไปนักวัดผลการศึกษาคือคนเช่นไร					
2.1 มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดี					
2.2 ความสามารถสูง					
2.3 มีความรอบรู้					
2.4 น่าเชื่อถือไว้วางใจได้					
2.5 คีตแพทย์(มีแต่หลักการ)					
2.6 มีความละเอียดรอบคอบ					
2.7 มีความยุติธรรม					
2.8 มีเหตุผล					
2.9 มีเล่ห์เหลี่ยมมาก					
2.10 มีความเป็นผู้นำในการตัดสินใจ					
2.11 คอนข้างหลงตัวเอง					
2.12 ตั้งความหวังในงานสูงเกินไป					
2.13 มีความกระตือรือร้น					
2.14 มุมนะในการทำงาน					
2.15 ชอบโต้เถียง					
2.16 ชอบโจมตีคนอื่น					
2.17 ไม่ยอมให้ใครเหนือกว่าตน					
2.18 ไม่เล่นพรรคเล่นพวก					
2.19 กล้าคิดกล้าทำ					
2.20 เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน					
2.21 ไม่ค่อยมีการยืดหยุ่น					
2.22 ลุ่มหลงในตัวเลข					
2.23 มีความรับผิดชอบสูง					
2.24 พูดยาไม่ค่อยรู้เรื่อง					

แบบสอบถามผู้บังคับบัญชา

ชื่อหน่วยงาน .....

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับงานการวัดและประเมินผลการศึกษา
(โปรดเขียนตอบลงในที่ว่างที่กำหนดให้)

1.1 งานทางการวัดและประเมินผลการศึกษาในหน่วยงานของท่าน เป็นประเภทใดบ้าง

.....
.....
.....
.....

1.2 ท่านได้มอบหมายให้
การศึกษา อะไรบ้าง

ทำงานทางการวัดและประเมินผล

.....
.....
.....
.....

ถ้าท่านมิได้มอบหมายงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษาให้บุคคลดังกล่าวทำ
เป็นเพราะเหตุใด

.....
.....
.....
.....

2. แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน

ขอให้ท่านประเมินคุณภาพในการปฏิบัติงานของ ..... ตาม
รายการต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมายลงในช่องที่เป็นการประเมินของท่าน

ก. คุณภาพในการปฏิบัติงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา

(ถ้างานในรายการใดไม่มีให้ทำในหน่วยงานของท่าน ให้เว้นว่างไว้ไม่ต้องประเมิน
แต่ถ้ามีงานให้ทำแล้ว ทำไม่ได้ หรือ ทำได้ไม่ดี ขอให้ตอบในช่อง ไม่ดีเลย)

ความสามารถ/คุณลักษณะ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ค่อยดี	ไม่ดีเลย
1) สร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน					
2) สร้างเครื่องมือวัดจิตพิสัยของนักเรียน					
3) วัดผลงานภาคปฏิบัติของนักเรียน					
4) สร้างเครื่องมือวัดคุณธรรม					
5) ปฏิบัติงานวัดและประเมินผลตามระเบียบกระทรวง- ศึกษาธิการ					
6) เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการศึกษา					
7) เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติการศึกษา					
8) เป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา					
9) เป็นวิทยากรเรื่องการวัดและประเมินผลการศึกษา					
10) เป็นวิทยากรเรื่องสถิติทางการศึกษา					
11) เป็นวิทยากรเรื่องการวิจัยทางการศึกษา					
12) สอนการวัดและประเมินผลการศึกษา					
13) สอนสถิติทางการศึกษา					
14) สอนการวิจัยการศึกษา					
15) ปรับปรุงงานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					

ความสามารถ/คุณลักษณะ	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่พอใช้	ไม่ได้เลย
16) ริเริ่มสร้างสรรค์งานทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					
17) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานทางการวัดและประเมินผล					
18) วางแผนการทำวิจัย					
19) ความศรัทธาในงานการวัดและประเมินผลการศึกษา					
20) ความมีใจรักในงานการวัดและประเมินผลการศึกษา					
21) ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการศึกษาค้นคว้าใหม่ ๆ ทางการวัดและประเมินผลการศึกษา					
22) การตระหนักในการทำตนให้เหมาะสมกับการเป็นนักวัดผล ที่ดี เช่น ชื่อเสียงต่อหลักการวัดและประเมินผลฯ, มีความ ยุติธรรมในการวัดและประเมินผลฯ					

(โปรดคอมหน้าต่อไป)

ก. จุดเค้นและจุดบกพร่อง

บุคคลทั้งมวลมีจุดเด่นด้านใดบ้าง

บุคคลดังกล่าวมีจุดบกพร่องด้านใดบ้าง

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในหน่วยงาน

หลังจากหน่วยงานของท่านมีบุคลากรที่เป็นมหาบัณฑิตทางการวัดและประเมินผลการศึกษา จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รวมปฏิบัติงานอยู่ด้วยกัน ท่านสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลง อะไรบ้างเกิดขึ้นในหน่วยงานของท่าน ซึ่งท่านถือว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากมหาบัณฑิตผู้นี้ และ/หรือ เนื่องมาจากการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโททางการวัดและประเมินผลการศึกษา ที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (โปรดตอบทั้งการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและไม่ดี(ถ้ามี) เช่น บรรยากาศทางการวัดและประเมินผลาลึกซึ้งขึ้น หรือ งานทางการวัดและประเมินผลมีความซับซ้อนมากขึ้น เป็นต้น)

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ
ของ
นายบุญส่ง นิลแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากำหนดหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กันยายน 2530

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมุ่งประเมินองค์-
ประกอบของหลักสูตร 4 ประการคือ 1) ความต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา 2)
องค์ประกอบเบื้องต้นของหลักสูตร 3) สภาพการใช้หลักสูตร และ 4) สมรรถนะของ
หลักสูตร

วิธีการประเมินได้ใช้การรวบรวมข้อมูลจาก หัวหน้าหน่วยงานทางการศึกษา
มหาบัณฑิต นักศึกษา คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
หลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งมีการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
ของ การค้นคว้าจากเอกสาร ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพของหลักสูตรคือความถึ
เห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิตและนักศึกษา

ผลของการประเมินมีดังนี้

1. หลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มีความจำเป็น
ต่อหน่วยงานทางการศึกษาอย่างมาก
2. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่เป็นอยู่ยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่เป็นความ
ต้องการของหน่วยงานทางการศึกษา เท่าที่ควร
3. วัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไปของ
หลักสูตร เฉพาะด้านพุทธิพิสัยเป็นส่วนมาก ส่วนด้านความสามารถในการสอนหรือให้คำ
แนะนำ ลักษณะทางค่านิยมและจรรยาบรรณทางการวัดและประเมินผลการศึกษา
มิได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์รายกระบวนวิชาใดเลย
4. โครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับโครงสร้างที่เป็นเกณฑ์ แต่
การจัดเนื้อหาวิชายังไม่สอดคล้องกับเกณฑ์เท่าที่ควร
5. นักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเรียนตามหลักสูตร นอกจากการกระจาย
สาขาวิชาเอกในระดับปริญญาตรี ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายของภาควิชาเท่าที่ควร
6. อาจารย์ภาควิชาที่มีคุณสมบัติทางความรู้ทางวิชาการสูงกว่าเกณฑ์ที่
ควรเป็น แต่มีวุฒิทางการศึกษากว่าเกณฑ์อย่างมาก

7. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการหลักสูตรไม่พอเพียงในด้านปริมาณในระยะแรก (2-3 ปีแรก) ของการเปิดหลักสูตร ปัจจุบันไม่มีปัญหาแต่อย่างใด นอกจากไม่มีแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานใด ๆ เลย ไว้สำหรับการศึกษา

8. ตำราและหนังสือทางการวัดและประเมินผลการศึกษา ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีจำนวนไม่มากพอเพียงกับความต้องการ และหนังสือที่เสนอเนื้อหาที่เป็นแนวคิดใหม่ ๆ ทางทางการวัดและประเมินผลการศึกษา แทบไม่มีเลย

9. วารสารทางการวัดและประเมินผลศึกษามีจำนวนไม่พอเพียง ชาดแคลน วารสารที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาโดยตรง ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

10. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งด้านความรู้ความสามารถ เป็นประการสำคัญ ไม่มีกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังเจตคติและคุณธรรมทางการวัดและประเมินผลการศึกษา อย่างเด่นชัด และขาดการจัดกิจกรรมที่จะช่วยให้นักศึกษามีความสามารถในการสอนและ/หรือการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการของสาขาวิชาได้

11. กิจกรรมในการวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละกระบวนวิชา ได้ใช้วิธีการวัดหลาย ๆ ครั้ง และประเมินผลการศึกษาโดยใช้ระบบอิงเกณฑ์มากกว่าอิงกลุ่ม แต่ลักษณะของข้อสอบที่ใช้วัด ยังเน้นเกี่ยวกับการให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ วิจัย น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

12. การบริหารหลักสูตรได้ให้ความสะดวกค่อนข้างมากแก่ภาควิชาในการดำเนินการหลักสูตร แต่การบริหารบางด้านยังไม่ดีเท่าที่ควร เช่น ภาควิชามีภาระงานสอนมากกว่าเกณฑ์ที่ควรจะเป็น การจัดแผนการศึกษาของนักศึกษาไม่เหมาะสม การส่งเสริมวิชาการยังไม่มีความคล่องตัวเท่าที่ควร เพราะไม่มีการจัดสรรงบประมาณที่ดีพอ การจัดห้องสมุดของภาควิชาไม่มีระบบที่ดี

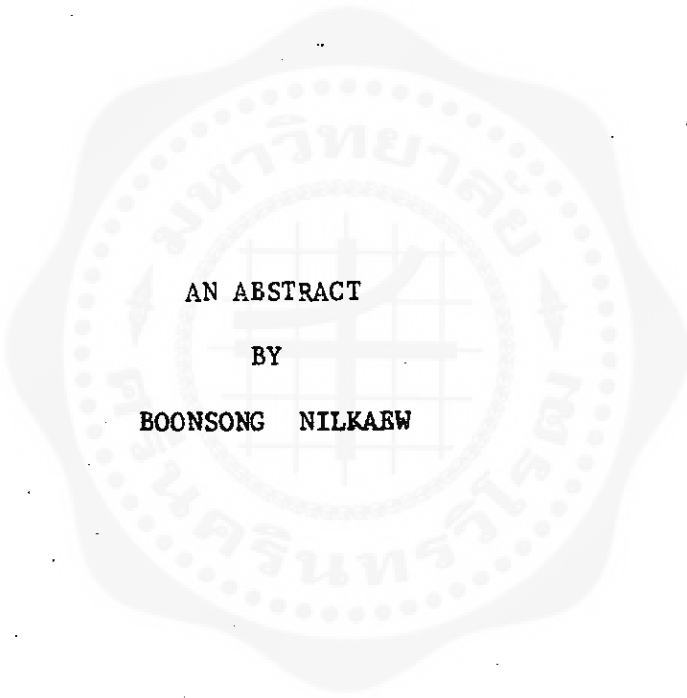
13. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระบวนวิชาในสาขาวิชาการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่นักศึกษายังมีความรู้สึกว่าคุณมีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านการวัดจิตพิสัยและทักษะพิสัย และนักศึกษามีความคิดเกี่ยวกับคุณธรรมทางด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และมีเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการศึกษายังไม่เป็นที่น่าสนใจเท่าที่ควรจะเป็น

14. มนุษย์เกิดสามารถปฏิบัติงานทางด้านการวัดและประเมินผลา และงานทั่วไป
อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจของผู้บังคับบัญชา

15. ผลข้างเคียง (Side-effect) ของหลักสูตรที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกี่ยว
ข้องกับหลักสูตร เป็นไปในทางที่มากกว่าทางไม่ดี

AN EVALUATION OF THE MASTER DEGREE CURRICULUM
OF EDUCATIONAL MEASUREMENT AND EVALUATION
AT CHIANG MAI UNIVERSITY

AN ABSTRACT

BY

BOONSONG NILKAEW

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Doctor of Education degree
at Srinakharinwirot University

September 1987

The purpose of this study was to evaluate the Master Degree Curriculum of the Educational Measurement and Evaluation at Chiang Mai University. The evaluation aimed at 4 components of the curriculum :

- 1) requirements of educational institutes, 2) primary components of the curriculum (objectives, structure and contents, and essential inputs),
- 3) implementations of the curriculum (instructional activities, evaluation activities, and administration & services), and 4) consequences of the curriculum (learning outcomes, graduates' job performance, and side effects).

Chiarpersons of educational institutes, master degree graduates, graduate students, instructors, master degree graduates' employers, and other personnel involved with the curriculum were asked to answer the questionnaire and/or were interviewed. The survey of materials and audio-visual materials related to the curriculum was conducted as well as related literature was reviewed. Opinion of experts, master degree graduates and graduate students were used as a criterion measure for the success of the curriculum.

The results of the study were as follows :

- 1) The curriculum of Master Degree of the Educational Measurement and Evaluation was much needed by many institutes of education.
- 2) General objectives of the curriculum did not correspond closely to the objectives needed and expected by the educational institutes.
- 3) The objectives of each course were congruent to the general objectives of the curriculum only to the cognitive domain. However the students' ability to teach and/or to advise, and the students' attitudes and ethics were not apparently stated as the objectives of any courses.

4) The structure of the curriculum was appropriate whereas the organization of the subject matters was not good enough since some essential courses were not offered and some were elective course instead of compulsory ones.

5) Students were qualified for the curriculum requirements except that the dispersion of their major fields of study at the bachelor degree level was rather limited.

6) Almost all instructors had very good academic positions (higher than the stated criterion) but their educational qualifications were not congruent to the stated criterion (more instructors with master degrees than with doctoral degrees).

7) The instructional and audio visual materials were inadequate for the first 3 years of the curriculum implementation but there are no problems at present except that the standardized tests are not available in the department.

8) There were small number of educational measurement and evaluation texts written in both Thai and English ; especially the texts presenting new ideas and/or new directions for measurement and evaluation.

9) There were inadequate numbers of journals of educational measurement and evaluation, and of other related journals; especially leading Thai and foreign journals were not available in the library.

10) The teaching/learning activities did not clearly emphasize on the development of students' attitudes and ethics in the major fields of study as they did in the contents of the subject matters. Moreover, there was a lack of activities in training the students to be able to teach and/or advise others on academic matters.

11) Almost all instructors measured the students' learning outcomes many times each semester and used more criterion-referenced evaluation than norm-referenced one. The teacher-made tests were not good enough because they rarely measured students' critical thinking ability.

12) The administration of the curriculum was good in terms of the department freedom in implementation ; however there was inappropriate administration of some other aspects as follows: the instructors' heavy teaching loads, the students' rather poorly-organized study programs, the problems of academic development due to inadequate budgetting, and a lack of library system in the department.

13) The students' learning outcome was satisfactory but the students' self assessment of their knowledge and ability in the measurement and evaluation was not satisfactory - they particularly felt that their knowledge and ability in affective & psychomotor domain was rather low, and also their scores of attitudes and ethical concept were moderately high.

14) Most employers were satisfied with the master degree graduates' job performance in both measurement and evaluation tasks, as well as routine tasks.

15) Side-effects of the curriculum upon the persons or institutes involved with the curriculum were more positive than negative.